

Nr. 74

Bálint Róbert Zoltán

Kiss Dénes

Veress Ilka

**CONFESIUNILE RELIGIOASE
DIN ROMÂNIA.
ANALIZĂ STATISTICĂ
PE BAZA DATELOR
RECENSĂMÂNTULUI DIN 2021**

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Cluj-Napoca, 2025

STUDII DE ATELIER. CERCETAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE DIN ROMÂNIA
WORKING PAPERS IN ROMANIAN MINORITY STUDIES
MŰHELYTANULMÁNYOK A ROMÁNIAI KISEBBSÉGEKRŐL

■ Nr. 74

Autori: Bálint Róbert Zoltán – Kiss Dénes – Veress Ilka

Titlu: *Confesiunile religioase din România. Analiză statistică pe baza datelor recensământului din 2021*

■ Coordonatori serie: Iulia Hossu, Novák Csaba Zoltán

© INSTITUTUL PENTRU STUDIEREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE
Cluj-Napoca, 2025
ISSN 1844 – 5489
www.ispmn.gov.ro

■ Lector științific: Peti Lehel
■ Concepție grafică, copertă: Könczey Elemér
■ Tehnoredactare: Sütő Ferenc – Tipoteka Labs

Opiniile exprimate în textul de față aparțin autorilor și ele nu reflectă în mod obligatoriu punctul de vedere al ISPMN și al Guvernului României.

- BÁLINT Róbert Zoltán este sociolog, activează în cadrul Institutului de Studii Religioase din Cluj-Napoca. Are o experiență relevantă de cercetare în domeniul sociologia religiilor.
E-mail: balintro78@gmail.com
BÁLINT Róbert Zoltán is a sociologist who is active within the Institute for Religious Studies in Cluj-Napoca. He has relevant research experience in the field of the sociology of religion.
E-mail: balintro78@gmail.com

- KISS Dénes-István este sociolog și activează în cadrul Facultății de Sociologie și Asistență Socială, UBB și în cadrul Institutului de Studii Religioase din Cluj-Napoca. Are o experiență relevantă de cercetare în domeniul sectorului nonprofit, în sociologia religiilor și a ruralului.
E-mail: kissdenes2000@yahoo.com
KISS Dénes-István is a sociologist and is active within the Faculty of Sociology and Social Work at Babeș-Bolyai University (BBU) and within the Institute for Religious Studies in Cluj-Napoca. He has relevant research experience in the fields of the nonprofit sector, the sociology of religion, and rural sociology.
E-mail: kissdenes2000@yahoo.com

- VERESS Ilka este sociolog, activează în cadrul Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale. Domeniile sale de cercetare sunt: procese etnoidentitare, sociolingvistica limbilor minoritare și metodele de cartografiere a datelor statistice.
E-mail: veress.ilka@gmail.com
VERESS Ilka is a sociologist who is active within the Institute for Research on National Minorities. Her research areas are: ethno-identity processes, the sociolinguistics of minority languages, and methods for mapping statistical data.
E-mail: veress.ilka@gmail.com

Rezumat

■ Prezenta lucrare propune conturarea unei imagini statistice în detaliu asupra situației confesionale din România, concentrându-se asupra structurilor demografice și sociale ale cultelor recunoscute oficial de stat. Obiectivul principal al studiului este structurarea sistematică a datelor provenite din recensământele populației pentru a servi drept resursă eficientă specialiștilor în problematici religioase și demografice. Prima parte, cu caracter introductiv, analizează schimbările structurii confesionale a României din ultimele trei decenii postcomuniste, urmărind tendințele demografice pe termen lung. Partea a doua, mai amplă, este dedicată celor 19 confesiuni religioase recunoscute de stat, plus categoria „alte religii”. Fiecare subcapitol prezintă rezultatele recensământului din 2021 (și, unde este cazul, date anterioare) referitoare la structura socială și demografică a cultului. Un element distinctiv este prezentarea distribuției teritoriale detaliate a credincioșilor, fiecare subcapitol incluzând o hartă la nivel de comună. Prin organizarea unitară a informațiilor, lucrarea urmărește să devină un punct de referință pentru studiile sociologice și religioase, contribuind la înțelegerea peisajului confesional românesc contemporan.

Abstract

■ This paper aims to outline a detailed statistical image of the confessional situation in Romania, focusing on the demographic and social structures of the officially state-recognized denominations. The primary objective is the systematic structuring of data derived mainly from population censuses to serve as an efficient resource for specialists in religious and demographic issues. The introductory first part analyzes the changes in Romania's confessional structure over the last three post-communist decades, tracking long-term demographic trends. The more extensive second part is dedicated to the 19 state-recognized religious denominations plus the „other religions” category. Each subsection presents the 2021 census results (and, where applicable, prior data) concerning the social and demographic structure of the respective cult. A distinctive feature is the presentation of the detailed territorial distribution of the faithful; thus, each subsection includes a commune-level map. By coherently organizing this information, the paper seeks to become a reference point for sociological and religious studies, contributing to the understanding of the contemporary Romanian confessional landscape.

Cuprins

1. Introducere	5
2. Evoluția pe termen lung a structurii confesionale a populației României postcomuniste	6
Introducere	6
Evoluția numărului de membri înregistrați ai confesiunilor religioase din România între 1992 și 2021	7
Dinamica apartenenței confesionale de-a lungul celor trei decenii	9
Religie și etnicitate, biserici etnice	14
Bisericele minorităților etnice mici – sași, armeni, evrei	16
Lipoveni, musulmani și sârbii din Banat	17
Cu și fără religie – problematica celor fără apartenență confesională	20
Schimbarea proporțiilor – stabilitatea structurii confesionale	21
Concluzii – principalele tendințe și procese identificate în transformarea peisajului religios	22
3. Descrierea statistică a confesiunilor	23
3.1. Biserica Ortodoxă Română	24
3.2. Biserica Romano-Catolică	30
3.3. Biserica Reformată din România	36
3.4. Biserica Penticostală	43
3.5. Biserica Greco-Catolică din România	49
3.6. Biserica Baptistă	55
3.7. Biserica Adventistă	61
3.8. Cultul musulman	67
3.9. Biserica Unitariană	73
3.10. Martorii lui Iehova	79
3.11. Creștini după Evanghelie	85
3.12. Biserica Ortodoxă de Rit Vechi	91
3.13. Biserica Evanghelică Lutherană	97
3.14. Biserica Ortodoxă Sârbă	103
3.15. Biserica Evanghelică Română	109
3.16. Biserica Evanghelică de Confesiune Augustană	115
3.17. Comunitatea mozaică (Federația Comunităților Evreiești din România)	121
3.18. Biserica Apostolică Armeană	127
3.19. Alte religii (asociații sau grupări religioase)	133
Bibliografie:	138

CONFESIUNILE RELIGIOASE DIN ROMÂNIA. ANALIZĂ STATISTICĂ PE BAZA DATELOR RECENSĂMÂNTULUI DIN 2021

1. Introducere

■ Prezenta lucrare constituie un material de lucru („work in progress”) și are ca obiectiv conturarea unei imagini statistice asupra situației confesionale din România, concentrându-se asupra structurilor demografice și sociale ale cultelor recunoscute oficial de stat. Obiectivul principal al acestui demers constă în structurarea datelor într-o formă sistematică, astfel încât specialiștii interesați de problematicile religioase și confesionale să poată utiliza eficient informațiile în scopurile proprii de cercetare sau analiză.

Datele utilizate provin în principal din recensămintele populației, care oferă cea mai consistentă sursă de informații statistice la nivel național privind apartenența confesională. Prima parte a lucrării, cu caracter introductiv, este o analiză comparativă a modificărilor intervenite în structura confesională a României în ultimele trei decenii, începând cu perioada imediat următoare tranziției post-comuniste. Această secțiune urmărește identificarea principalelor tendințe demografice, evoluția proporțiilor între confesiuni și dinamica schimbărilor pe termen lung.

Partea a doua a lucrării, mai amplă, este structurată în 19 subcapitole distincte, fiecare dedicat unei confesiuni religioase recunoscute de stat, respectiv categoriei „alte religii”. Subcapitolele prezintă rezultatele recensământului din 2021 referitoare la confesiunea în cauză, completate, acolo unde este cazul, cu date provenite din recensăminte anterioare. În cazul fiecărei confesiuni, prezentăm în detaliu și distribuția teritorială a credincioșilor. În acest scop, fiecare subcapitol conține o hartă detaliată la nivel de comună. Această abordare permite atât o prezentare detaliată a fiecărei confesiuni, cât și o perspectivă comparativă asupra evoluției demografice și sociale a comunităților religioase din România.

Prin organizarea informațiilor într-un mod sistematic și coerent, lucrarea își propune să devină un punct de referință util pentru studiile sociologice, demografice și religioase, contribuind la înțelegerea complexității peisajului confesional românesc contemporan.

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului „Analize statistico-spațiale și etnodemografice ale confesiunilor religioase recunoscute oficial în România”, desfășurat în parteneriat cu Institutul de Studii Religioase din Cluj-Napoca (Asociația Libertatea Religioasă – Vallásszabadság Egyesület).

2. Evoluția pe termen lung a structurii confesionale a populației României postcomuniste

Introducere

Prăbușirea regimului socialist în 1989 a adus nu doar necesitatea unei transformări radicale a sistemului politic și economic, ci a generat și multe întrebări privind situația religioasă a țării. După cinci decenii de persecuție religioasă și politici oficiale atee, cum va arăta religiozitatea populației? După o jumătate de secol de izolare față de procesele religioase globale, ce impact vor avea noile curente asupra societății românești? La sosirea misionarilor într-o țară recent eliberată de comunism, liderii bisericilor se temeau de o „invazie a sectelor” (Gheorghe, 2008). Incertitudinea era amplificată și de faptul că, timp de 50 de ani, recensămintele nu au colectat date despre apartenența religioasă, iar cercetarea fenomenului religios era puternic restricționată. Incertitudinea a fost sporită și de faptul că, sub auspiciile politicii ateiste, timp de cinci decenii nu s-a întrebat despre apartenența religioasă în cadrul recensămintelor, iar cercetarea situației religioase și a religiozității era interzisă. Pe lângă tactica „neinformării” și a „dezinformării”, despre numărul credincioșilor fiecărei confesiuni, o imagine relativ exactă o aveau în mare parte doar preoții bisericilor respective. Despre structura confesională a întregii populații a țării și despre posibilele efecte ale politicii religioase socialiste, o imagine mai cuprinzătoare putea exista doar în cadrul Departamentului Cultelor aflat sub controlul Partidului Comunist (Cuciuc, 1992).

În anul care a precedat primul recensământ postcomunist, s-a conturat deja că în straturile mai profunde ale societății religia a supraviețuit mult mai bine decât crezuseră majoritatea oamenilor. Iar rezultatele primului recensământ au demonstrat acest lucru. Recensământul din 1991 a arătat că numărul persoanelor care se declarau fără religie sau atee era neglijabil, cu mai puțin de 35 000 de persoane încadrate în aceste categorii, ceea ce înseamnă că doar 0,2% din populația țării se distanțase complet de religie ca urmare a cinci decenii de propagandă ateistă. Acest prim rezultat al recensământului a fost atribuit de mulți analiști renașterii religioase bruște care a urmat colapsul comunismului (Cuciuc, 1992), dar proporția ateilor și a celor fără religie nu a crescut în deceniul următor și creșterea acestor categorii nu a fost semnificativă nici până astăzi. Temerile privind concurența din partea religiilor noi s-au dovedit, de asemenea, nefondate, compoziția confesională a populației țării prezentând un grad ridicat de stabilitate pe termen lung (Gheorghe, 2016), cel puțin cu schimbări minore în proporțiile relative ale membrilor bisericilor. Cu toate acestea, această stabilitate a structurii confesionale a țării nu înseamnă că peisajul religios românesc a rămas neschimbat. Pe fondul unei stabilități relative, au existat și există în continuare schimbări clare în peisajul religios, în conformitate cu procesele demografice, economice și de globalizare. În studiul nostru încercăm să surprindem aceste evoluții folosind datele celor patru recensăminte efectuate în perioada postcomunistă.

Evoluția numărului de membri înregistrați ai confesiunilor religioase din România între 1992 și 2021

Apariția bisericilor aflate pe teritoriul României actuale se întinde pe diferite perioade istorice. Peisajul religios dominat de ortodocși, romano-catolici și musulmani în Dobrogea a fost pentru prima dată transformat în secolele 16–17 de bisericile protestante apărute ca rezultat al Reformei. De la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, valurile misionare ale bisericilor neoprotestante de origine evanghelică nord-americană au continuat să modeleze imaginea generală, iar în anii 1930 au apărut mai multe direcții ale mișcării penticostale (Dobrincu, 2007). Noile mișcări religioase apărute în țările occidentale în a doua jumătate a secolului XX au ajuns în țară doar în deceniile postcomuniste. O altă sursă a schimbării mozaicului religios, independentă de valurile sus-menționate, o constituie migrarea diferitelor grupuri etnice, precum evrei, armeni, lipoveni etc., care au adus cu ei religiile specifice culturilor lor. Deși nu putem detalia aici istoria statutului legal al acestor entități religioase, este important pentru analiza noastră să subliniem că problema recunoașterii legale este strâns legată de colectarea datelor în cadrul recensămintelor. Recensământul este, de fapt, un act administrativ, în cadrul căruia sunt numărați, de obicei, doar cei care aparțin bisericilor recunoscute de stat.

În cadrul recensământului din 1992, au fost înregistrați membrii a cincisprezece biserici. Pe lângă Biserica Ortodoxă, Romano-Catolică, Greco-Catolică și Musulmană, în ghidul de completare destinat recenzorilor au fost incluse patru biserici protestante mai vechi: Biserica Reformată, Unitariană, Luterană Augustană și cea Presbiteriană-Sinodală, cunoscută și sub denumirea de Biserică Evanghelică-Luterană. Pe lângă acestea au apărut și patru biserici neoprotestante, cea baptistă, penticostală, adventistă și creștină după evanghelie. Ca religii asociate diferitelor minorități etnice, au fost incluse religia ortodoxă de rit vechi a lipovenilor, religia iudaică și religia armeană, iar pe locul cincisprezece a listei s-a regăsit și biserica ortodoxă de stil vechi, separată de Biserica Ortodoxă în 1924. Persoanele care aparțineau altor religii/biserici față de cele enumerate au fost incluse în categoria „alte religii”. Pe lângă aceste 16 opțiuni, persoanele care se declarau atee, fără religie sau care nu își exprimau identitatea religioasă au fost incluse în categoriile respective (IPUMS, 1991).

În cadrul recensămintelor următoare, lista confesiunilor s-a extins treptat. În recensământul din 2002, aceasta s-a extins prin includerea Bisericii Evanghelice Române, iar în 2011 au fost adăugați Martorii lui Iehova și Episcopia Ortodoxă Sârbească. Pe de altă parte, Biserica Ortodoxă de Stil Vechi, care nu a obținut recunoașterea de stat, a fost exclusă de pe listă începând cu recensământul din 2002, iar de atunci nu există date noi despre adepții acesteia. În urma acestor modificări, în 2011 și 2021 au fost înregistrate datele adepților a 18 confesiuni, corespunzând numărului de biserici recunoscute de stat în această perioadă. Rezultatele acestor ultime două recensăminte au fost influențate și de schimbările survenite în metodologia de colectare a datelor: începând cu 2011, au fost incluse în categoria celor recenzați și persoanele care nu au fost găsite acasă de către recenzori, dar care au apărut în evidențele anumitor instituții publice, semn că în anul precedent au fost în contact cu aceste instituții, adică nu erau emigranți definitivi. În 2011, aproximativ 1 milion de persoane au fost incluse pe această bază în categoria celor recenzați, apartenența lor confesională fiind necunoscută. În cadrul recensământului din 2021 a fost aplicată o nouă inovație metodologi-

că: posibilitatea completării online a formularului, opțiune de care a profitat o parte semnificativă a populației. Noua metodă a avut însă și o latură negativă: în cadrul completării online, răspunsul la întrebarea privind identitatea confesională nu a fost obligatoriu, motiv pentru care aproximativ 1,5 milioane de persoane nu au completat aceste date. Pe de altă parte, și în acest an au fost incluse din registrele oficiale ca recenzați încă aproximativ 1 milion de persoane. Astfel, în total, din populația totală recenzată, 2,65 milioane de persoane aveau necunoscută apartenența confesională.

Aceste persoane cu apartenență confesională necunoscută din motive metodologice au fost incluse în aceeași categorie cu cei care au ales în mod deliberat să nu își declare religia. Drept urmare, începând cu 2011, nu mai cunoaștem numărul celor care au refuzat în mod intenționat să își declare afilierea confesională. Comparativ cu aceste schimbări metodologice, o altă inovație din 2021 poate părea minoră, dar este totuși importantă pentru subiectul nostru: introducerea categoriei agnosticilor alături de atei. În tabelul de mai jos, persoanele care s-au declarat atei și agnostici în 2021 sunt prezentate împreună, însă numărul total de 82 714 persoane este format din 57 229 atei și 25 485 agnostici.

Tabelul 1. Apartenența confesională în România conform recensămintelor din perioada 1992–2021

	1992	2002	2011	2021
Ortodocși	19 802 389	18 817 975	16 307 004	14 025 064
Romano-catolici	1 161 942	1 026 429	870 774	741 504
Greco-catolici	223 327	191 556	150 593	115 457
Reformați	802 454	701 077	600 932	495 433
Penticostali	220 824	324 462	362 314	404 475
Bapțiști	109 462	126 639	112 850	103 213
Advențiști	77 546	93 670	80 944	65 861
Unitarieni	76 708	66 944	57 686	47 992
Musulmani	55 928	67 257	64 337	58 347
Creștini după evanghelie	49 963	44 476	42 495	36 374
Creștini de rit vechi	28 141	38 147	32 558	28 362
Luterani	21 221	27 112	20 168	20 026
Evanghelici Augustini	39 119	8716	5399	3739
Mozaici	9670	6057	3519	2708
Martorii lui Iehova	-	-	49 820	43 340
Ortodocși sârbi	-	-	14 385	17 159
Armeni apostolici	2023	687	393	806
Evanghelici români	-	18 178	15 514	7690
Stiliști	32 228	-	-	-
Alte religii	54 306	88 509	30 557	23 956
Ateiști	10 331	8524	20 743	82 714
Fără religie	24 314	12 825	18 917	71 430
Nu a răspuns	8139	11 734	-	-
Informației nedisponibilă	-	-	1 259 739	2 658 165
Populația totală	22 810 035	21 680 974	20 121 641	19 053 815

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023)

Dinamica apartenenței confesionale de-a lungul celor trei decenii

Numărul mare de persoane cu apartenență confesională necunoscută, rezultat din inovațiile metodologice introduse la ultimele două recensăminte, îngreunează interpretarea datelor și afectează fiabilitatea tendințelor pe termen lung care pot fi deduse din acestea. Numeroase studii reprezentative privind religiozitatea indică în mod consecvent că apartenența confesională rămâne generalizată în România, ceea ce sugerează că persoanele înregistrate ca având confesiune necunoscută la recensămintele din 2011 și 2021, de fapt, aparțin unei biserici. Prin urmare, cifrele prezentate în tabelul de mai sus nu sunt adecvate pentru a reflecta în mod exact evoluția numerică a membrilor diferitelor biserici pe parcursul celor trei decenii analizate.

În același timp, nu avem motive să presupunem că distribuția confesională a persoanelor recensate pe baza registrelor de stat diferă în mod sistematic de structura confesională a populației. De asemenea, nu considerăm justificată ipoteza conform căreia necompletarea întrebării privind apartenența religioasă ar fi fost influențată de caracteristici confesionale sau că persoane de confesiuni diferite ar fi evitat în mod disproporționat să răspundă la această întrebare în chestionarul online. Pornind de la aceste considerații, estimăm că persoanele cu apartenență confesională necunoscută sunt distribuite proporțional între diferitele confesiuni din țară. Pentru a ne apropia cât mai mult de realitate, redistribuim aceste cazuri necunoscute în mod proporțional între biserici. În tabelul 2 de mai jos sunt prezentate datele corectate în acest mod. În continuare, vom lucra cu aceste date corectate, care, în esență, sunt valori estimate.

Tabelul 2. Numărul adeptilor confesiunilor din România conform recensămintelor din perioada 1992–2021, cu date corectate pentru 2011 și 2021

	1992	2002	2011	2021
Ortodocși	19 802 389	18 817 975	17 396 108	16 298 895
Romano-catolici	1 161 942	1 026 429	928 931	861 721
Greco-catolici	223 327	191 556	160 651	134 176
Reformați	802 454	701 077	641 067	575 756
Penticostali	220 824	324 462	386 512	470 051
Baptiști	109 462	126 639	120 387	119 947
Advențiști	77 546	93 670	86 350	76 539
Unitarieni	76 708	66 944	61 539	55 773
Musulmani	55 928	67 257	68 634	67 807
Creștini după evanghelie	49 963	44 476	45 333	42 271
Creștini de rit vechi	28 141	38 147	34 732	32 960
Luterani	21 221	27 112	21 515	23 273
Evanghelici Augustini	39 119	8716	5760	4345
Mozaici	9670	6057	3754	3147
Martorii lui Iehova	-	-	53 147	50 367
Ortodocși sârbi	-	-	15 346	19 941
Armeni apostolici	2023	687	419	937
Evanghelici români	-	18178	16 550	8937
Stiliști	32 228	-	-	-

	1992	2002	2011	2021
Alte religii	54 306	88 509	32 598	27 840
Ateiști	10 331	8524	22 128	96 124
Fără religie	24 314	12 825	20 180	83 011
Nu a răspuns	8139	11734	-	-
Populația totală	22 810 035	21 680 974	20 121 641	19 053 815

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023) *calcul propriu*

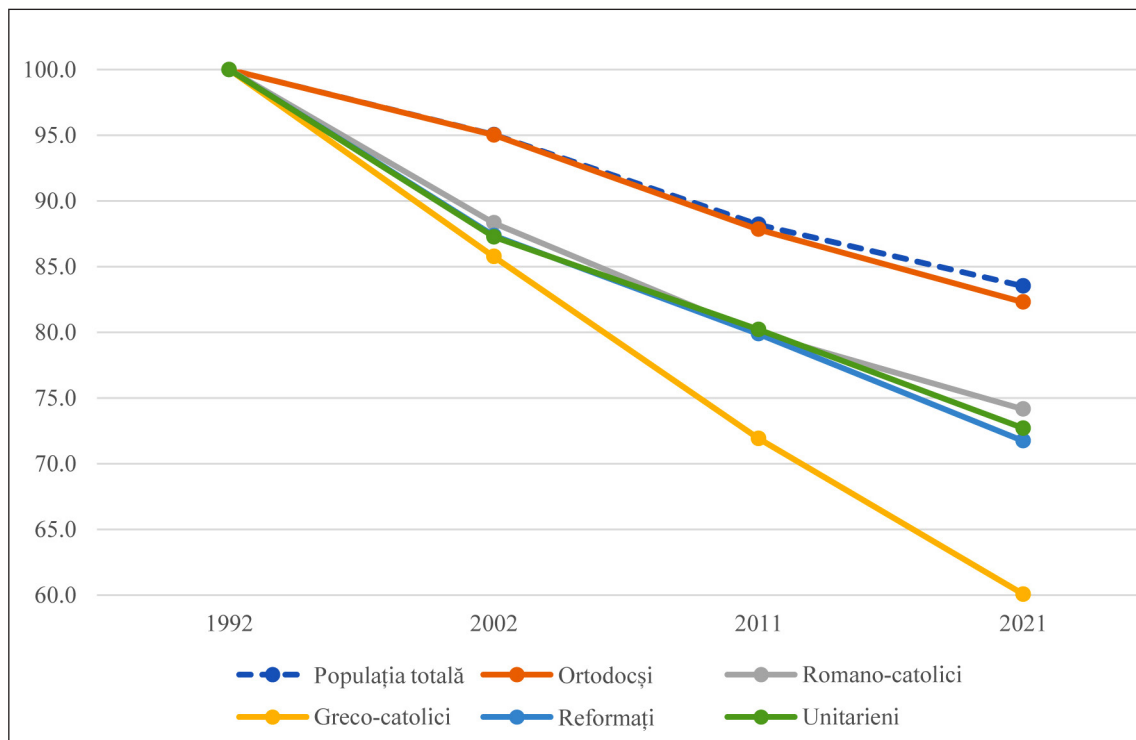
Dacă analizăm schimbările în numărul adeptilor confesiunilor pe parcursul recensămintelor, observăm că, în cele trei decenii examinate, numărul adeptilor tuturor bisericilor a scăzut semnificativ, cu excepția Bisericii Penticostale. Principalul motiv al acestui declin continuu, aproximativ liniar, este unul dintre cele mai importante procese demografice din această perioadă în România: scăderea generală a populației. Așa cum se poate observa în ultima linie a Tabelului 1, în cele trei decenii analizate, populația țării a scăzut cu 3,75 milioane de persoane, ajungând în 2021 la 83,5% din nivelul anului 1992. Această scădere generală a populației se reflectă și în diminuarea numărului de adepți ai diferitelor confesiuni, însă, așa cum se poate vedea în cele trei grafice următoare, dinamica acestui proces diferă considerabil între confesiuni. Cauzele acestor diferențe sunt, cel mai probabil, doi factori suplimentari: structura demografică specifică fiecărei confesiuni, care poate diferi de cea a populației generale, și amploarea activităților misionare (de recrutare de noi membri) desfășurate de fiecare biserică.

În primul grafic am ilustrat schimbările în numărul adeptilor confesiunilor cu o tradiție mai îndelungată, denumite și biserici „istorice”, raportate la recensământul din 1992. După cum se poate observa, numărul adeptilor acestor biserici a scăzut constant pe parcursul perioadei analizate, iar în toate cazurile declinul a fost ușor mai accentuat decât scăderea totală a populației țării. Scăderea populației ortodoxe în 2002 a fost încă similară cu cea a populației generale, însă ulterior a devenit ceva mai pronunțată. Fiind vorba despre confesiunea care reprezintă majoritatea covârșitoare a populației României, această diferență nu poate fi explicată printr-un fenomen de emigrare mai ridicat decât media națională și nici prin structura de vârstă. Cauza trebuie căutată, parțial, în creșterea numărului de adepți ai altor confesiuni, adică în convertirea ortodocșilor la alte confesiuni, dar și în creșterea numărului de atei și persoane fără apartenență religioasă.

În cazul bisericilor reformate, romano-catolice și unitariene, cu majoritate maghiară, declinul mai accentuat în comparație cu populația generală s-a produs în primul deceniu după 1989. Pe lângă structura demografică mai îmbătrânită, în această perioadă rata de emigrare a maghiarilor a fost peste media națională. Ulterior, ritmul scăderii s-a stabilizat și a devenit similar cu cel al populației totale. Dacă populația ortodoxă actuală reprezintă 82% din cea de după căderea comunismului, numărul adeptilor celor trei biserici cu adepți preponderent maghiari s-a redus la 72–74% din nivelul inițial.

Situația populației greco-catolice este una excepțională. După ce această biserică a fost desființată în 1948 și reînființată în 1990, doar o fracțiune dintre foștii săi adepți au revenit la cult. Această populație revenită era mai îmbătrânită comparativ cu media națională, ceea ce a condus ulterior la un declin mai accentuat. Populația greco-catolică, care după căderea regimului comunist număra 223 327 de persoane, s-a redus în prezent la 60% din acest număr, ajungând la 134 176 de persoane.

Figura 1. Evoluția numărului de adepți a confesiunilor cu o populație descrescătoare, comparativ cu recensământul din 1992, exprimată în procente

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023)

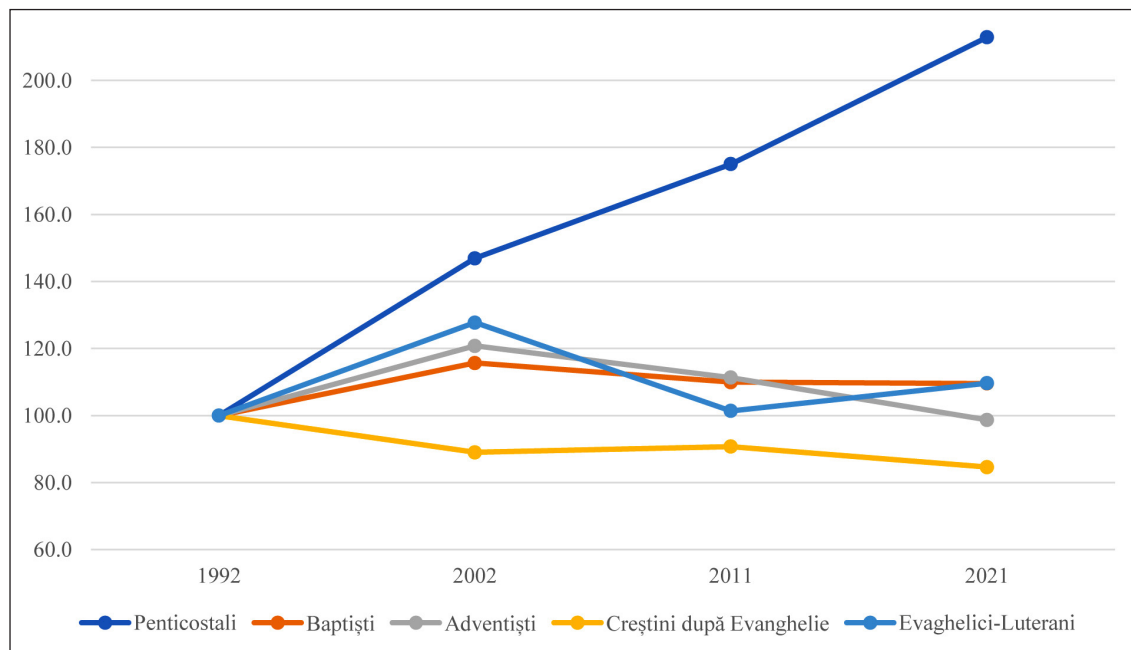
În al doilea grafic sunt prezentate schimbările în numărul de membri ai bisericilor neoprotestante și ai bisericii luterane. Cum se poate observa, comparativ cu cele ale bisericilor istorice, populațiile acestora au urmat o dinamică diferită. Bisericile baptiste, adventiste și evanghelice-luterane au înregistrat o creștere semnificativă, între 15-30%, în primul deceniu. Ulterior, numărul lor a început să scadă, dar, în cazul baptiștilor și al evanghelicilor-luterani, acest lucru a dus la o valoare care reprezenta aproximativ 110% din numărul lor din 1992, iar în cazul adventiștilor, scăderea s-a apropiat de valoarea inițială. Biserica Penticostală a urmat o traiectorie excepțională în acest sens, numărul membrilor săi crescând de 1,5 ori în primul deceniu post-comunist și continuând să crească, ajungând în 2021 la mai mult de dublul numărului din 1992, adică 213% din acesta. În ceea ce privește Biserica Creștină după Evanghelie, evoluția numărului de membri a fost și ea specifică: imediat după revoluția din 1989, a avut loc o scădere bruscă a numărului de membri, iar ulterior, în timp ce scăderea populației țării s-a accelerat, numărul membrilor acestei biserici a rămas aproape constant.

În primul deceniu post-comunist, se pare că în loc de invazia sectelor, bisericile mici deja prezente de decenii au fost cele capabile să atragă noi adepți. Despre cauzele succesului lor au fost realizate puține analize, dar principalul motiv este probabil legat de activitățile misionare ale acestor biserici și de impactul crizei sociale și economice generale ce a urmat după destrămarea societății socialiste. Cel puțin această explicație este susținută de un studiu de caz despre o comunitate adventistă, care evidențiază coincidența valurilor de convertire cu marile crize sociale, inclusiv în perioada imediat următoare căderii comunismului (Kiss, 2020). Declinul lor după primul deceniu post-

decembrist este în parte datorat ameliorării situației de criză și, în parte, implicării mai accentuate a membrilor bisericilor neoprotestante în migrația internațională (Bunduc et al., 2014)

Un alt motiv al creșterii bisericilor în cauză este deschiderea lor de succes către populația romă. Așa cum se poate observa în figura 3, procentul de romi printre credincioșii adventiști, baptiști și creștini după evanghelie este de trei ori mai mare decât ponderea lor națională, fiind în jur de zece procente în toate cele trei cazuri. Aderarea romilor la bisericile evanghelice, deși la prima vedere ar putea părea o convertire a credincioșilor altor biserici, credem că trebuie interpretată altfel. După cum este bine cunoscut și cum au arătat mai multe analize, comunitățile rome au fost integrate în mică măsură de către bisericile istorice, iar calitatea lor de membri era în majoritatea cazurilor doar una nominală (Pozsony, 1993; Kotics, 1999). Astfel, în multe cazuri, în loc de convertire, ceea ce ar presupune trecerea de la o biserică la alta, se poate vorbi mai degrabă despre o trecere de la o religiozitate extra-bisericească la una organizată. Creșterea excepțională a numărului de membri ai bisericii penticostale se datorează celor trei factori menționați mai sus, dar cel mai proeminent dintre aceștia este al treilea, și anume apelul deosebit de reușit adresat populației rome. După cum se poate observa în Figura 3, aproape un sfert dintre penticostali sunt romi. Convertirea romilor la bisericile evanghelice, efectele sociale și emancipatorii ale convertirii și integrării religioase au devenit un subiect de cercetare popular în ultimele decenii. Analizele evidențiază complexitatea și multiplele nivele ale acestui fenomen, la nivel individual, impactul convertirilor religioase asupra personalității (Fosztó, 2007), la nivel comunitar, radicala reorganizare a relațiilor romi–non-romi (Tsfay, 2006), dar și efectul ratei de fertilitate mai mari a populației rome asupra creșterii bisericilor (Kiss, 2009).

Figura 2. Evoluția populației bisericilor cu membri în creștere sau stagnare față de 1992, în procente

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023)

Cazul Bisericii Evanghelice Luterane constituie o excepție în rândul bisericilor discutate aici; în acest caz, nu avem cunoștință de o activitate misionară semnificativă, iar ponderea populației rome în rândul credincioșilor săi este sub media națională. Nu avem o explicație pentru creșterea din primul deceniu, la fel cum nu avem nici pentru creșterea dintre 2011 și 2021, care contrazice complet tendințele naționale. Modificarea cifrelor însă nu este determinată exclusiv de procese sociale; îndemnul la participarea la recensământ și atenția acordată declarării identității religioase, precum și mobilizarea în această direcție pot influența semnificativ rezultatele, mai ales în cazul bisericilor mici, unde o creștere numerică relativ redusă poate duce la o creștere semnificativă a proporțiilor.

Și, în final, menționăm aici și cazul a trei biserici ale căror adepți nu au fost înregistrate în toate recensămintele incluse în analiza noastră. După cum am menționat mai sus, credincioșii Martorilor lui Iehova și ai Bisericii Evanghelice Române au fost înregistrați ca categorii distincte abia începând cu anul 2011. Numărul înregistrat al Martorilor lui Iehova a fost de 49.820 în 2011, iar în următorii zece ani a scăzut la 43 340. Dacă adăugăm la acest număr și estimările privind credincioșii acestei confesiuni care s-ar putea regăsi printre cei cu afiliere necunoscută, numărul lor probabil era de 53 147 în 2011 și de 50 367 în 2021. Chiar dacă prezența lor în rândul celor cu afiliere necunoscută este mai redusă, un lucru este sigur: numărul lor a scăzut în ultimul deceniu, într-un mod similar cu tendințele observate în cazul bisericilor neoprotestante. Același lucru se poate spune și despre Biserica Evanghelică Română, care a fost recențată începând din 2002. În această biserică, care în 2002 avea peste 18 000 de membri, numărul adepților a scăzut la 7 690 în două decenii. Chiar dacă numărul estimat al adepților este ceva mai mare, scăderea este evidentă și în acest caz.

Un caz aparte este cel al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, ale cărei efective au fost înregistrate doar la un singur recensământ, cel din 1992. În acel an, 32 228 de persoane s-au declarat aparținând acestei biserici. De atunci nu au fost publicate date actualizate privind evoluția numărului lor, însă este probabil că, în cele trei decenii scurse, și această biserică a cunoscut un declin al numărului de membri.

În final, merită să abordăm și problema numărului persoanelor aparținând entităților religioase din afara bisericilor recunoscute de stat, care sunt incluse în categoria „altor religii”. Această categorie ar trebui, în principiu, să reflecte numărul adepților religiilor nou apărute, însă, din cauza variației aproape continue a numărului confesiunilor înregistrate la recensămintele, aceasta nu este, în realitate, adecvată pentru acest scop. În 1992, au fost înregistrate 54 306 persoane ca aparținând altor religii, însă în acest an, în această categorie se regăseau și Martorii lui Iehova și credincioșii Bisericii Evanghelice Române, pentru care nu avem date nici măcar aproximative privind numărul lor. La următorul recensământ, în 2002, numărul persoanelor înregistrate ca având altă religie a fost de 88 509. Această cifră include, ca și anterior, Martorii lui Iehova, dar nu și credincioșii Bisericii Evanghelice Române, care au fost recenzați separat. În schimb, în această categorie apar acum și ortodocșii de stil vechi. Aceștia din urmă au fost, teoretic, înregistrați în categoria „altor religii” atât în 2011, cât și în 2021, însă este posibil ca o parte dintre ei să se fi declarat drept aparținând Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi lipovean, care urmează de asemenea calendarul vechi, sau Bisericii Ortodoxe Sârbe, care, începând cu 2011, a fost înregistrată ca o confesiune separată și urmează, la rândul său, calendarul vechi.

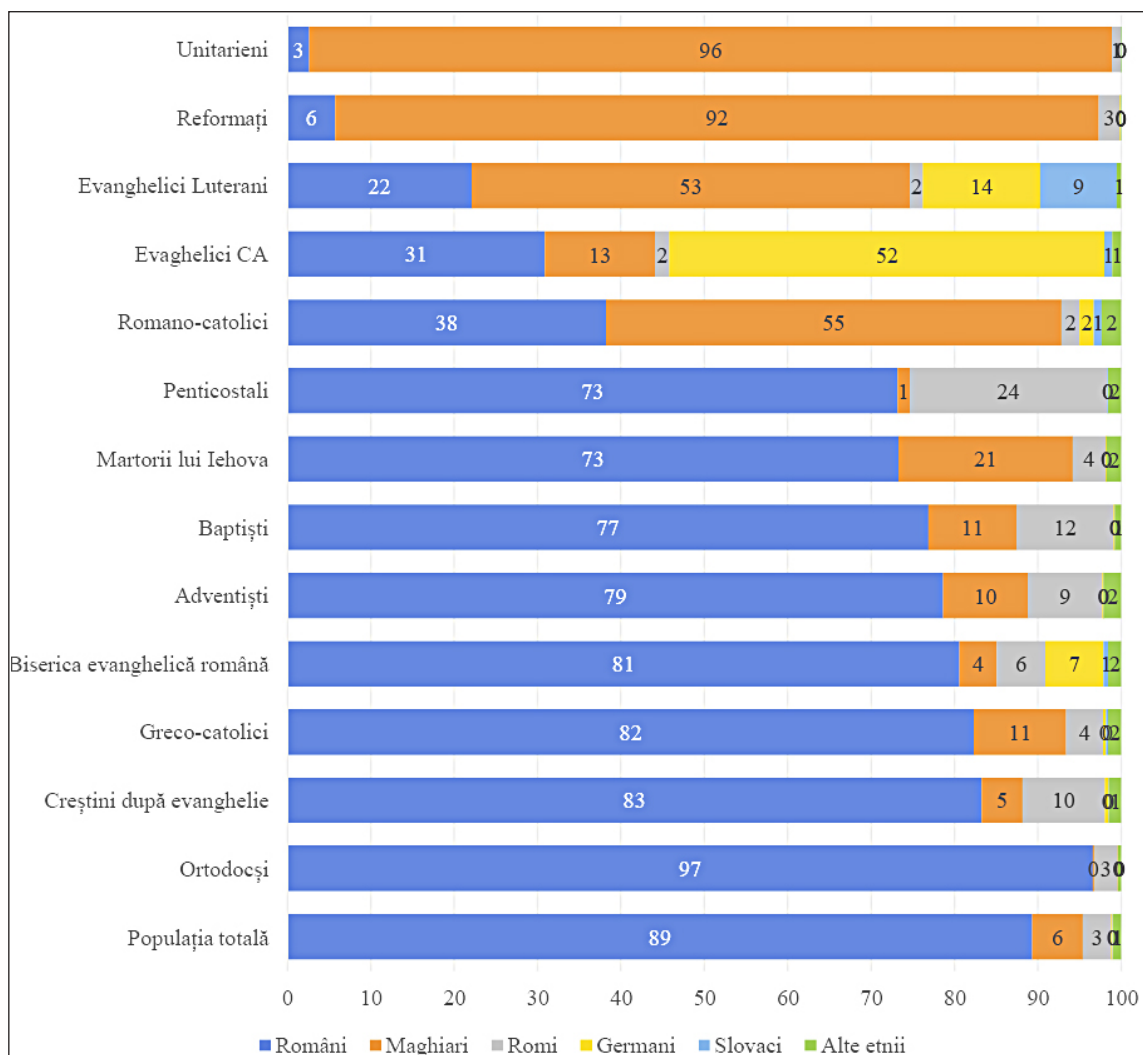
În cazul tuturor celor patru recensăminte analizate rămâne incertă afilierea religioasă sub care au fost înregistrați membrii diverselor comunități penticostale independente. În perioada analizată, doar o singură biserică penticostală a beneficiat de recunoaștere oficială din partea statului, și anume Biserica Penticostală a Dumnezeului Apostolic. Pe lângă aceasta, însă, știm despre existența mai multor comunități penticostale independente, înregistrate ca asociații, precum biserica Assemblies of God. Nu avem informații certe privind modul în care membrii acestor comunități și-au declarat apartenența religioasă la recensăminte, dacă au făcut-o în funcție de apartenența lor organizațională sau pe baza identității lor penticostale. Totuși, din rezultatele recensămintelor se poate observa că în categoria „altor religii”, care îi include atât pe ortodocșii de stil vechi, cât și pe unii penticostali, au fost înregistrate doar 30 557 de persoane în 2011 și 23 956 în 2021. Dacă aceste cifre sunt ajustate prin includerea estimărilor privind numărul credincioșilor cu afiliere necunoscută, totalurile ajung la 32 598 în 2011 și 27 840 în 2021. Pe baza acestor date, se poate afirma cu certitudine că, în România postcomunistă, a fost extrem de dificil pentru o religie nouă să își facă loc și să atragă adepți.

Religie și etnicitate, biserici etnice

Câmpul religios din România este alcătuit în mare parte din biserici care se definesc ca biserici ale unui anumit grup etnic. Este bine cunoscut faptul că Biserica Ortodoxă Română se consideră biserica națiunii române, în timp ce, de exemplu, Biserica Reformată se identifică drept o biserică maghiară. În realitate, însă, puține biserici sunt exclusiv ale unui singur grup etnic, chiar și atunci când așa se autodefinesc. În figura 3 de mai jos, am ilustrat componența etnică a membrilor diferitelor biserici din România, iar în partea de jos a figurii este reprezentată structura etnică a populației totale a țării. Teoretic, dacă apartenența la o biserică nu ar fi deloc influențată de etnicitate, atunci componența etnică a membrilor săi ar trebui să reflecte proporțiile grupurilor etnice din populația generală a țării.

În practică, această condiție a neutralității etnice este dificil de îndeplinit, parțial din motive istorice, parțial deoarece atât bisericile, cât și grupurile etnice sunt distribuite inegal din punct de vedere geografic. Cu toate acestea, din punctul de vedere al componenței etnice, bisericile neo-protestante se apropie relativ de această neutralitate, dar și în rândul acestora se observă diferențe semnificative. În cazul celor a căror formare este legată de regiunile din sudul României (Biserica Evanghelică Română și Biserica Creștină după Evanghelie), proporțiile etnice sunt apropiate de cele naționale. În schimb, în cazul celor care s-au dezvoltat istoric în Transilvania și au o răspândire mai mare în această regiune, structura etnică a membrilor este mai apropiată de proporțiile etnice din Transilvania. Astfel, în rândul bisericilor baptiste și adventiste, proporția maghiarilor este de aproximativ 10%, în timp ce în cazul Martorilor lui Iehova aceasta ajunge la 21%. Prezența romilor într-o anumită biserică pare să coreleze invers cu caracterul etnic al acesteia: cu cât identitatea etnică a unei biserici este mai accentuată, cu atât prezența romilor este mai redusă, și invers, cu cât biserica se autodefinește ca neutră din punct de vedere etnic, cu atât prezența romilor este mai mare. Este posibil, de asemenea, ca identificarea religioasă să influențeze autoidentificarea etnică a romilor: romii care aparțin bisericilor cu un caracter etnic bine definit au o probabilitate mai mare de a se identifica cu grupul etnic majoritar al respectivei biserici, în timp ce în bisericile care se definesc ca universale sau cel puțin etnic neutre, aceștia sunt mai predispuși să se identifice drept romi.

Figura 3. Compoziția etnică a membrilor confesiunilor religioase din România în anul 2021

* Proporțiile etnice au fost calculate pe baza populației cu confesiune cunoscută.

Sursă: INS (2023)

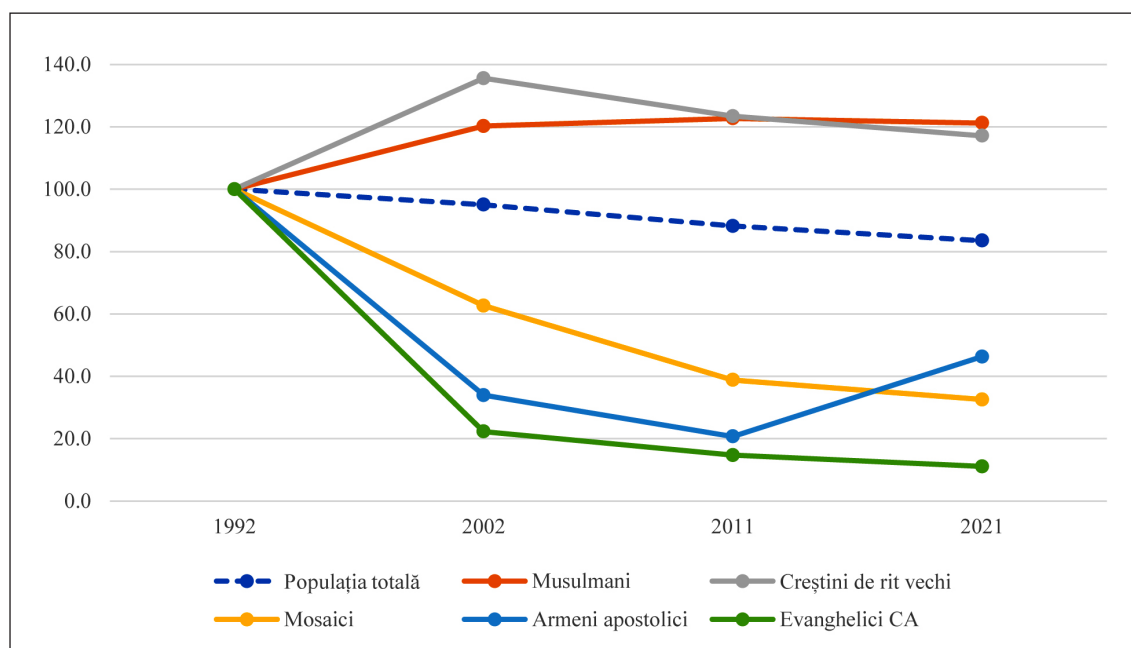
Pe baza compoziției etnice a membrilor, cel mai pronunțat caracter etnic îl observăm în cazul bisericilor ortodoxe și unitariene, prima având 97% dintre credincioși de etnie română, iar a doua 96% de etnie maghiară. Membrii Bisericii Reformate sunt în proporție de 92% maghiari, în timp ce în cadrul Bisericii Greco-Catolice doar 82% sunt români. În Biserica Romano-Catolică, 55% dintre credincioși sunt maghiari și 38% români; însă aceste proporții naționale ascund diferențe semnificative regionale. În cadrul Arhiepiscopiei de Alba Iulia, de exemplu, există o majoritate semnificativă de etnie maghiară, astfel încât această arhiepiscopie poate fi considerată o entitate religioasă etnică maghiară. Din graficul nostru nu reiese nici faptul că proporțiile relativ mici dintr-o biserică etnică pot ascunde un număr semnificativ de persoane de alte etnii. De exemplu, deși doar 0,1% dintre credincioșii Bisericii Ortodoxe Române sunt de etnie maghiară, acest procent reprezintă 19 162 de persoane, adică populația unui oraș mijlociu. În Biserica Reformată cei de etnie română sunt și mai numeroși, formând un grup de 28 472 de persoane.

Bisericile minorităților etnice mici – sași, armeni, evrei

O particularitate a bisericilor etnice este că, în activitatea lor misionară, nu depășesc granițele grupurilor etnice, dar nici nu este necesară o activitate misionară intensă, deoarece apartenența la un anumit grup etnic presupune și apartenența la religia respectivă. Caracteristicile sociodemografice ale membrilor acestor biserici și dinamica populației lor sunt, prin urmare, strâns legate de schimbările care au loc în cadrul populației etnice respective. Această legătură strânsă am putut-o observa în cazul bisericilor ortodoxe și greco-catolice românești, respectiv al bisericilor reformatе și unitariene maghiare, deja discutate. Relația dintre comunitatea etnică și religie este chiar mai strânsă în cazul bisericilor menționate în subtitlul de mai sus.

Biserica Evanghelică Augustina a fost inițial biserica sașilor. În anii,70, numărul membrilor bisericii era încă de ordinul sutelor de mii, dar în urma migrației masive care a început în anii,80, la recensământul din 1992, numărul credincioșilor a scăzut la puțin peste 39 000, dintre care 70% erau de etnie germană. Până în 2021, numărul evanghelicilor augustini a scăzut la 3 739, adică puțin peste 10% din populația de acum 30 de ani (Figura 4). Compoziția etnică a bisericii diminuate s-a schimbat și ea; în prezent, 52% dintre membri sunt de etnie germană, o treime sunt români, iar un sfert sunt maghiari.

Figura 4. Evoluția populației bisericilor etnice mai mici comparativ cu 1992, exprimată în procente

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023)

Populația evreiască supraviețuitoare a celui de-al Doilea Război Mondial s-a redus semnificativ încă din anii,60. În 1992, numărul membrilor comunităților evreiești era de 9 670. Până în 2021, această populație a scăzut la 30% din valoarea inițială. În cazul lor, efectul asimilării este, de asemenea, vizibil: în 1992, 78% dintre israeliți se declarau evrei, iar în 2021 doar 60% dintre aceștia (Figura

5). Membrii minorității armenesti aparțin la două biserici. Armenii din sudul și estul României sunt membri ai Episcopiei Bisericii Apostolice Armene din România, în timp ce majoritatea armenilor din Transilvania fac parte din Ordinariatul Armean al Bisericii Romano-Catolice (Veress, 2022, Horváth et al., 2016). În 1992, 2 023 de persoane s-au declarat membri ai Bisericii Apostolice Armene.¹ Numărul lor a scăzut semnificativ în continuare, ajungând la 20% din cifra din 1992 în primele două decenii. Totuși, în locul unei dispariții complete, între 2011 și 2021, numărul credincioșilor Bisericii Armene a crescut din nou, de la 393 la 806, adică de mai mult de două ori. Această creștere se datorează, în parte, autoidentificării armenilor catolici cu biserica apostolică. Pentru aceștia nu era posibilă o autoidentificare precisă: apartenența la Ordinariatul Armean al Bisericii Catolice nu putea fi înregistrată, astfel încât au fost nevoiți să aleagă între a se înregistra ca romano-catolici sau ca armeni apostolici. Conform datelor la nivel de localitate, mulți au ales a doua opțiune. Acest lucru este indicat și de faptul că o parte semnificativă dintre cei care s-au înregistrat ca aparținând religiei armenie, 17%, s-au declarat ca fiind de etnie maghiară, deși știm că armenii maghiari sunt aproape exclusiv catolici.

Lipoveni, musulmani și sârbii din Banat

Dinamica membrilor Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi, care reunește în principal lipovenii din Dobrogea, diferă de cea a bisericilor etnice discutate anterior. Membrii acestei biserici au crescut cu 35% între 1992 și 2002, iar apoi numărul lor a scăzut treptat, dar în 2021 încă era peste valoarea din 1992. Creșterea de după căderea regimului comunist este, cu siguranță, legată de faptul că, spre deosebire de armeni și evrei, majoritatea lipovenilor sunt din mediul rural (68%), fiind astfel mai puțin afectați de valul de emigrare din acea perioadă, iar structura lor de vârstă este favorabilă, apropiată de cea națională. Totuși, creșterea înregistrată în primii zece ani ridică întrebări, având în vedere că, în 1992, 85% dintre membrii bisericii erau de naționalitate lipoveană, iar acest procent a scăzut la 67% în decurs de zece ani, în timp ce procentul românilor a crescut la 25%. De asemenea, între membrii bisericii s-a înregistrat un număr semnificativ de persoane de etnie sârbească (peste o mie), ceea ce sugerează că o parte dintre sârbi, care utilizează și ei calendarul vechi, s-au declarat, din greșeală, drept membri ai Bisericii de Rit Vechi. Cauze similare ar putea explica și prezența a 25% români în rândul membrilor Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi. În cazul lor, este foarte probabil ca unii dintre membrii Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, care nu mai apare în chestionarele recensământului, să se fi declarat din greșeală sau intenționat drept membri ai Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi. Acest fenomen ar fi putut continua, ceea ce ar putea explica de ce scăderea numărului de membri a fost relativ mică și de ce lipovenii nu mai reprezintă o majoritate în biserică, aceștia constituind doar 53% din totalul credincioșilor (Figura 7).

Muftiatul Musulman nu se consideră o biserică etnică, ci – indiferent de etnie sau naționalitate – biserica tuturor musulmanilor din România. Totuși, din motive istorice, în practică a funcționat până în prezent ca biserică etnică a minorităților turcești și tătare din Dobrogea. În 1992, 95% din musulmanii din România erau turci și tătari, iar restul de 5% era constituit din români, romi și alte

1 În cadrul rezultatelor recensământului din 1992, Institutul Național de Statistică nu a publicat date referitoare la numărul credincioșilor Bisericii Armene. Informații în acest sens se regăsesc însă în studiul lui Negruți (2014), care, în calitate de angajat al institutului, probabil a avut acces direct la aceste date nepublicate.

naționalități în proporții aproape egale. În 2021, cele două grupuri etnice musulmane originale reprezentau deja doar 64% din musulmanii din țară, iar alături de ei, 16% erau români, 13% din alte naționalități și 7% romi. Romii musulmani pot fi considerați, de asemenea, un grup istoric de musulmani din România, care trăiesc alături de turcii și tătarii din țară de secole (Cupcea, 2020). Creșterea numărului acestora se datorează, fără îndoială, ratelor mai favorabile de fertilitate. O nouă tendință o reprezintă creșterea semnificativă a categoriei musulmanilor de alte naționalități, formată în principal din imigranți din diverse țări musulmane. Aceștia formează un grup eterogeni din punct de vedere cultural și etnic, care trăiește în cele mai mari orașe ale țării, spre deosebire de populația musulmană autohtonă, care trăiește în mare parte în mediul rural. Nu avem informații detaliate despre grupul musulmanilor de naționalitate română, dar o ipoteză plauzibilă este că aceștia sunt în principal femei românce căsătorite cu musulmani.

Și în final, Episcopia Ortodoxă Sârbă din Timișoara este biserica etnicilor sârbi. După cum am menționat anterior, această biserică a fost recunoscută de stat abia în 2011, astfel că datele despre numărul adeptilor săi sunt disponibile doar din 2011 și 2021. La prima înregistrare, 14 385 de persoane s-au declarat membri ai acestei biserici, iar în 2021 numărul acestora a crescut la 17 159. Pe fundalul scăderii generale a populației, o astfel de creștere este însă inexplicabilă. Anumite date referitoare la membrii acestei biserici pun sub semnul întrebării acest rezultat. De exemplu, o treime dintre aceștia sunt de naționalitate română și o mare parte dintre ei trăiesc dispersați pe întreg teritoriul țării, deși știm că sârbii trăiesc în majoritate în zona Banatului. Ambele anomalii ar putea fi explicate prin prezența stiliștilor români, având în vedere că și biserica sârbească urmează calendarul vechi. Date care să susțină această explicație însă nu avem, astfel că aceasta rămâne doar o ipoteză.

Figura 5. Compoziția etnică a populației mozaice (2021)

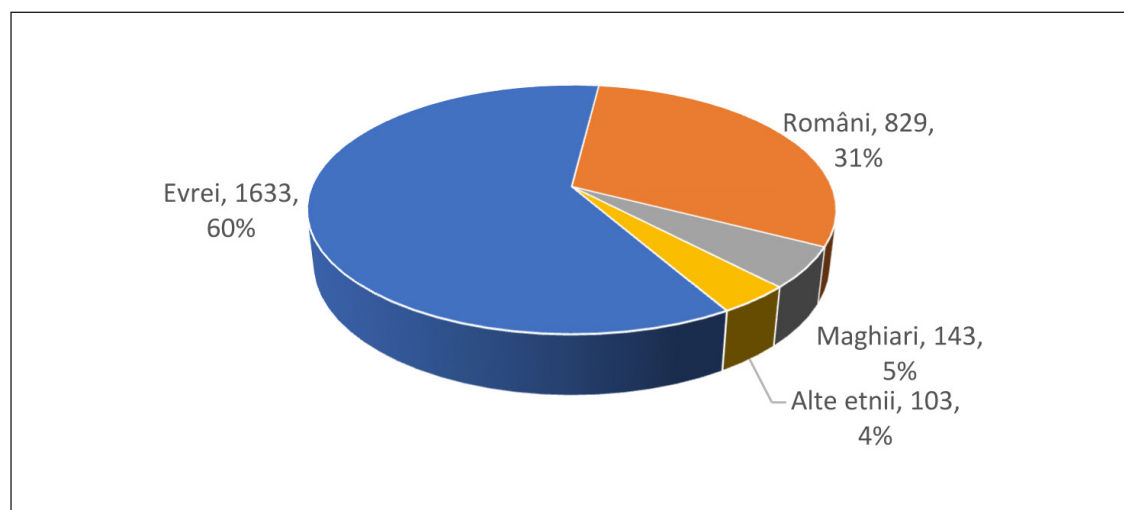

Figura 6. Compoziția etnică a membrilor Bisericii Armene (2021)

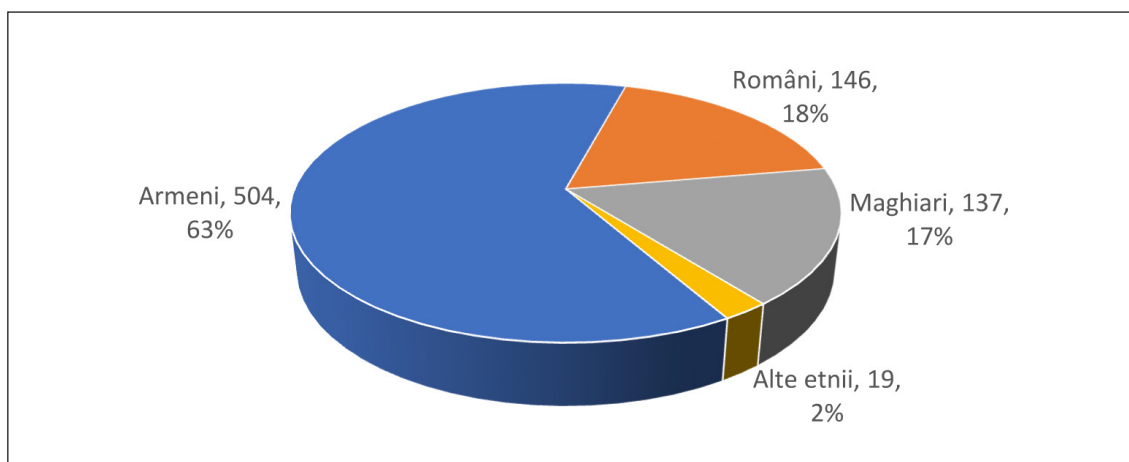

Figura 7. Compoziția etnică a populației creștinilor de rit vechi (2021)

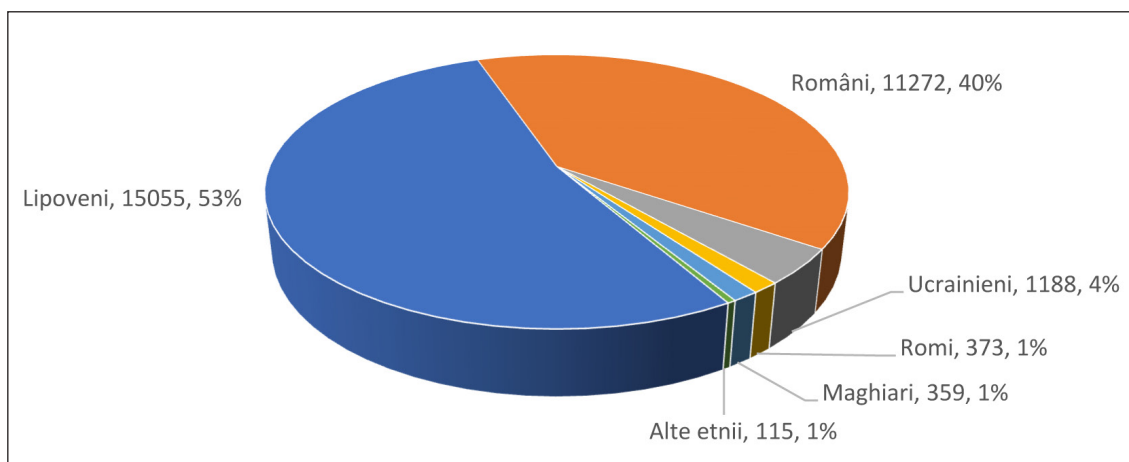
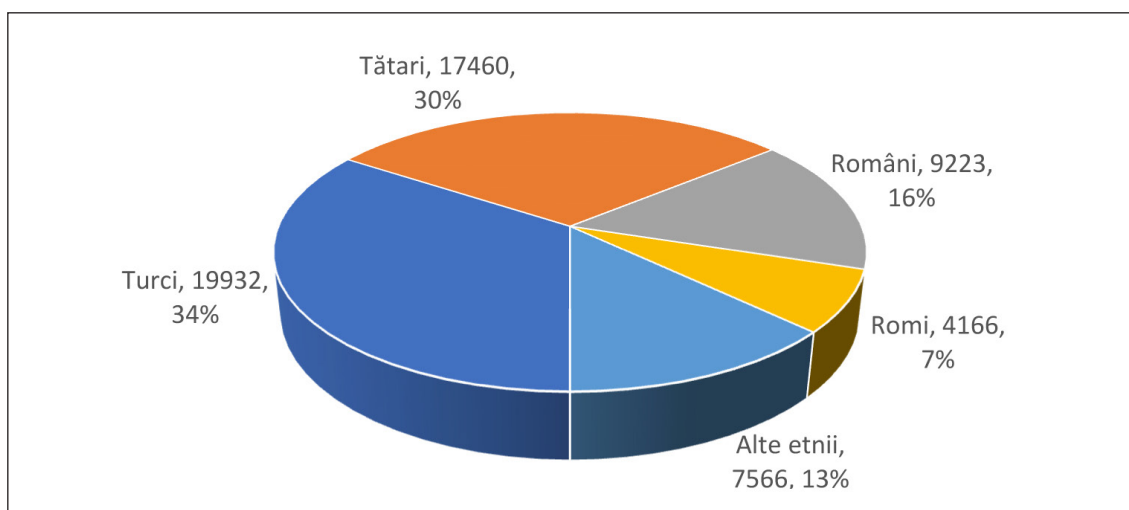

Figura 8. Compoziția etnică a populației musulmane (2021)

Sursă: INS (2023)

Cu și fără religie – problematica celor fără apartenență confesională

Datele religioase ale recensămintelor atrag de obicei o atenție deosebită asupra evoluției proporției persoanelor fără apartenență confesională, întrucât acest indicator este considerat un semn al secularizării. În multe țări din Europa de Vest și Centrală, proporția celor fără apartenență confesională este destul de ridicată, iar, așa cum am menționat în introducere, după cinci decenii de politică religioasă ateistă, în România s-ar fi putut imagina o îndepărtare semnificativă față de confesiuni. Cu toate acestea, în primul recensământ post-comunist, au fost înregistrați doar 24 314 persoane fără religie și 10 331 de atei, ceea ce reprezenta doar 0,2% din populație. Zece ani mai târziu, proporția celor fără apartenență confesională a scăzut la jumătate, iar ponderea ateiilor a scăzut și ea. O posibilă explicație pentru acest fenomen ar putea fi procesul de desecularizare care lua avânt în această perioadă (Kiss, 2014). În următoarele două decenii, numărul atât al celor fără apartenență confesională, cât și al ateiilor a crescut de mai multe ori, iar în 2021, 82 714 persoane s-au declarat atei (împreună cu agnosticii înregistrați separat din acest an), iar 71 430 ca fiind fără religie (Tabelul 1). Aceste cifre ar putea fi, de fapt, chiar mai mari, având în vedere că o parte din cei cu confesiune necunoscută sunt de asemenea fără religie sau atei-agnostici. Comparativ cu cifrele inițiale din 1992, creșterea acestor categorii este extrem de mare, iar raportat la numărul credincioșilor majorității cultelor recunoscute, este, de asemenea, semnificativă: atei și agnosticii împreună formează al optulea cel mai mare grup cu o anumită viziune asupra lumii din țară. Totuși, în context european, atât numărul, cât și proporția lor rămân extrem de scăzute, iar în rândul celor care și-au declarat apartenența confesională, ponderea combinată a persoanelor fără religie, ateiilor și agnosticilor nu atinge nici măcar 1% (Tabelul 4). Atei și agnosticii se regăsesc în principal în rândul populației de etnie română, în timp ce, în cazul maghiarilor, îndepărtarea de religie se manifestă mai degrabă prin distanțarea față de culte. În rândul romilor, proporția mai ridicată a celor fără apartenență confesională, comparativ cu media națională, exprimă probabil mai degrabă o integrare religioasă redusă decât o îndepărtare propriu-zisă.

Tabelul 3. Distribuția persoanelor fără religie, ateiilor și agnosticilor după etnie, 2021

	Fără religie	Ateiști	Agnostici
Români	81,7	94,1	96,5
Maghiari	8,4	3,1	1,7
Romi	6,1	0,3	0,2
Germani	0,7	0,5	0,3
Ucraineni	0,2	0,1	0,1
Turci	0,2	0,1	0,1
Evrei	0,2	0,3	0,2
Lipoveni	0,1	0,2	0,1
Alte etnii	2,4	1,3	0,8

Sursă: INS (2023)

Schimbarea proporțiilor – stabilitatea structurii confesionale

În cele de mai sus, am analizat evoluția numerică a credincioșilor bisericilor din România pe baza celor patru recensăminte, iar această analiză a evidențiat schimbări semnificative. Dacă însă privim distribuția populației țării între confesiuni, observăm că, în cele trei decenii post-comuniste, proporțiile procentuale ale diverselor confesiuni au rămas aproape neschimbate. Tabelul 4 prezintă distribuția procentuală a populației cu apartenență confesională cunoscută la fiecare recensământ, precum și diferențele dintre începutul și sfârșitul celor trei decenii. Ponderea celei mai mari biserici din țară, cea ortodoxă, a scăzut cu 1,3% în perioada analizată. În cazul majorității confesiunilor, schimbările între 1992 și 2021 sunt însă semnificativ mai mici, nedepășind 0,1%. Modificări mai mari observăm doar în trei cazuri: la penticostali, la persoanele fără apartenență confesională și la ateii. Ponderea penticostalilor a crescut cu 1,50% în cele trei decenii, iar a celor fără religie și ateiilor cu 0,33%, respectiv 0,46%.

Tabelul 4. Distribuția procentuală a populației cu apartenență confesională cunoscută conform datelor recensămintelor dintre 1992 și 2021, precum și schimbările survenite în structura confesională a populației între 1992 și 2021 (procente)

	1992	2002	2011	2021	2021-1992
Ortodocși	86,85	86,84	86,45	85,54	-1,30
Romano-catolici	5,10	4,74	4,62	4,52	-0,57
Greco-catolici	0,98	0,88	0,80	0,70	-0,28
Reformați	3,52	3,24	3,19	3,02	-0,50
Penticostali	0,97	1,50	1,92	2,47	1,50
Bapțiști	0,48	0,58	0,60	0,63	0,15
Advențiști	0,34	0,43	0,43	0,40	0,06
Unitarieni	0,34	0,31	0,31	0,29	-0,04
Musulmani	0,25	0,31	0,34	0,36	0,11
Creștini după evanghelie	0,22	0,21	0,23	0,22	0,00
Creștini de rit vechi	0,12	0,18	0,17	0,17	0,05
Luterani	0,09	0,13	0,11	0,12	0,03
Evanghelici de confesiune Augustina	0,17	0,04	0,03	0,02	-0,15
Mozaici	0,04	0,03	0,02	0,02	-0,03
Martorii lui Iehova	0,00	0,00	0,26	0,26	0,26
Ortodocși sârbi	0,00	0,00	0,08	0,10	0,10
Armeni apostolici	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Evanghelici români	0,00	0,08	0,08	0,05	0,05
Ortodocși de stil vechi	0,14	0,00	0,00	0,00	-0,14
Altă religie	0,24	0,41	0,16	0,15	-0,09
Ateiști	0,05	0,04	0,11	0,50	0,46
Fără religie	0,11	0,06	0,10	0,44	0,33

Sursă: INS (1994, 2004, 2013, 2023)

Concluzii – principalele tendințe și procese identificate în transformarea peisajului religios

Deși schimbările minore ale structurii confesionale în decursul celor trei decenii sugerează mai degrabă o stare de permanență decât de schimbare, din date se pot constata câteva tendințe care semnalează direcțiile de schimbare a situației religioase, procese aproape imperceptibile, dar semnificative. Una dintre aceste schimbări ar fi reconfigurarea treptată a populației românești între confesiuni. În ultimele trei decenii, deși procentual modificările au fost mici, în termeni absoluți totuși numărul membrilor Bisericii Penticostale a crescut constant și semnificativ, la fel ca și grupul celor care s-au îndepărtat de biserici, adică al celor fără apartenență confesională și ateii. Ambele grupuri cresc în principal pe seama apartenenței la Biserica Ortodoxă, ceea ce a dus la o scădere cu 1,2 procente a numărului ortodocșilor. Creșterea ambelor grupuri se aliniază unor procese globale. Primul face parte din extinderea globală a mișcării penticostale, iar al doilea se aliniază procesului de secularizare care continuă să fie predominant în Europa. Creșterea ambelor grupuri pare să fie un proces pe termen lung, care se va continua și în viitor.

Un alt proces semnificativ legat de structura confesională este trecerea populației rome din bisericile istorice către bisericile neoprotestante, evanghelice. Acest fenomen datează din perioada socialistă și a continuat pe întreaga perioadă post-socialistă. Integrarea religioasă a romilor a fost tradițional deficitară, o situație ascunsă statistic de obiceiul acestora de a se înregistra, în timpul recensămintelor, la bisericile dominante din localitatea lor. Aceste biserici erau însă cele ale grupurilor etnice dominante local, în care romii aveau dificultăți, indiferent de statutul lor social, să devină membri acceptați și cu drepturi depline. Pe de altă parte, bisericile neoprotestante, care subliniază caracterul lor universal și, prin urmare, supranațional, s-au dovedit mult mai deschise față de romi, iar după apariția acestor biserici, romii s-au alăturat tot mai mult acestora. În prezent, în toate bisericile neoprotestante, proporția romilor este mai mare decât media națională, de două-trei ori mai mare în majoritatea lor, iar în biserica penticostală aproape un sfert dintre membri sunt romi. Astfel, această regrupare a populației rome din bisericile istorice către bisericile neoprotestante reprezintă unul dintre cele mai vizibile procese religioase post-comuniste din România, care, se pare, va continua și în viitor.

A treia schimbare observabilă în rezultatele recensământului este scăderea semnificativă a numărului de membri ai bisericilor minorităților etnice. Acest fenomen s-a manifestat mai accentuat cu cât numărul unui grup etnic era mai mic. Astfel, în bisericile celei mai mari minorități, respectiv cea maghiară, scăderea a fost relativ mică (dar semnificativ mai mare decât în bisericile românești), în timp ce în cazul bisericilor celor mai mici grupuri etnice scăderea a fost uneori drastică. În cazul unor biserici, datele proiectează chiar dispariția lor. Această tendință pare a fi evitată doar în cazurile în care caracterul etnic al bisericii minoritare nu este exclusiv și unde pot apărea și alte grupuri etnice printre adepții lor – acest fenomen pare să se întărească în mai multe cazuri.

3. Descrierea statistică a confesiunilor

■ Din punct de vedere administrativ, în România putem vorbi despre trei categorii de religii: culte recunoscute, asociații religioase și grupuri religioase (comunități informale, fără personalitate juridică). În cadrul recensămintelor se colectează date exclusiv despre cultele recunoscute, în timp ce toate celelalte religii sunt incluse într-o singură categorie generică, intitulată „altă religie”.

La momentul ultimului recensământ existau 18 culte recunoscute. În consecință, analiza din acest capitol cuprinde câte un subcapitol despre fiecare biserică recunoscută, un subcapitol despre categoria „alte religii” și un subcapitol despre atei și agnostici, în total 20 subcapitole.

Trebuie subliniat, că imaginea astfel prezentată este mai puțin complexă decât realitatea, ea nu include cele peste 200 de religii care funcționează sub forma de asociații, nemaivorbind despre numeroasele grupări ce nu beneficiază de un cadru juridic formal. Cantitativ vorbind, însă, omiterea acestora nu distorsionează prea mult imaginea de ansamblu, procentul celor din această categorie fiind mic, de doar 0,2%.

Pe de altă parte, chiar și 18 culte sunt prea multe pentru a le digera și a le așeza într-o ordine logică. În acest scop propunem o sistematizare des folosită în tratatele de sociologie a religiilor, o categorizare bazată pe perioada apariției diferitelor religii. Pe baza acestui criteriu putem distinge patru valuri ale religiilor din România:

- (1) cele anterioare Reformei (ortodoxă, romano-catolică și musulmană);
- (2) cele apărute în timpul Reformei; adică în secolul al XVI-lea (Biserica Evanghelică de Confesiune Augustană, Biserica Evanghelică Luterană, Biserica Reformată și Biserica Unitariană)
- (3) cele cu rădăcini americane, apărute la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului XX, în limbajul public denumite „secte”, respectiv membrii pocăiți (Baptiști, Adventiști de Ziua a Șaptelea, Biserica Penticostală, Biserica Creștini după Evanghelie, Biserica Evanghelică Română (Tudoriștii)
- (4) cele apărute începând de la a doua jumătate a secolului XX, cel mai frecvent denumite „noi mișcări religioase”. (Nerecunoscute de stat, la recensământ ele alcătuiesc categoria „alte religii”.)

O a cincea categorie este alcătuită din bisericile anumitor grupuri etnice mai mici, apărute pe teritoriul țării ca urmare a unor valuri de migrații mai recente. Este vorba despre grupurile etnice a armenilor, evreilor, lipovenilor și sârbilor, respectiv despre Biserica Apostolică Armeană, Federația Comunităților Evreiești din România, Biserica Ortodoxă de Rit Vechi, Episcopia Bisericii Ortodoxe Sârbe din Timișoara. În cele ce urmează, prezentăm caracteristicile sociodemografice a celor 18 culte recunoscute, respectiv a categoriei „alte religii.”

3.1. Biserica Ortodoxă Română

La recensămintele populației, numărul cel mai mare de credincioși ortodocși a fost înregistrat în anul 1992. Totuși, analizele demografice arată că populația totală a României atinsese punctul maxim în jurul anului 1990, iar în 1992 se afla deja într-un proces de declin. În consecință, se poate considera că și populația ortodoxă a atins apogeul numeric aproximativ în anul 1990.² La primul recensământ efectuat după schimbarea de regim, numărul ortodocșilor era de 19 802 389 de persoane. De atunci, această cifră s-a redus constant, iar la recensământul din 2021, 14 025 064 de persoane s-au declarat de religie ortodoxă. Totuși, estimările demografice sugerează că numărul real al acestora este mai ridicat, situându-se în jurul valorii de 16 298 895 de persoane.³

Cea mai numeroasă populație ortodoxă se află în municipiul București, unde trăiesc 8,2% din totalul ortodocșilor din țară. Capitala este urmată de județele Prahova (4,2%) și Iași (4,1%). Cele mai ridicate ponderi ale populației ortodoxe se regăsesc în județele din regiunea Olteniei: în județul Olt, 99,2% dintre locuitori sunt ortodocși, în Vâlcea 98,8%, iar în toate județele regiunii valorile se situează în jurul pragului de 98%. Cea mai redusă prezență a ortodocșilor se înregistrează în județele din Transilvania cu populație maghiară semnificativă, în special în Ținutul Secuiesc, Sălaj și Satu Mare.

Datele recensământului arată că populația ortodoxă este împărțită aproape egal între mediul urban și cel rural, însă această repartitie este distorsionată de numărul mare al persoanelor care nu și-au declarat apartenența religioasă – categorie predominant urbană.

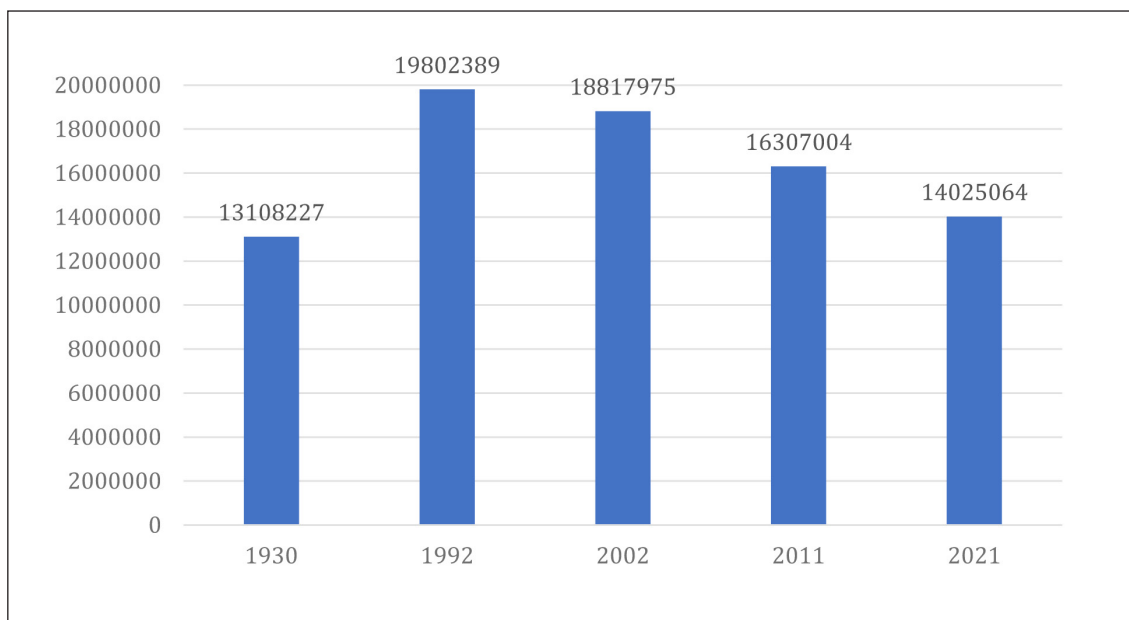
Din punct de vedere etnic, majoritatea covârșitoare a ortodocșilor – 96,6% – sunt de naționalitate română. Pe lângă români, cea mai numeroasă minoritate prezentă în rândul credincioșilor ortodocși este cea romă, reprezentând 2,87% din totalul populației ortodoxe. În valori absolute, numărul ortodocșilor de etnie ucraineană și maghiară este, de asemenea, semnificativ: 34 721 de ucraineni și 19 162 de maghiari s-au declarat ortodocși la nivel național.

Din perspectiva structurii pe vârste, populația ortodoxă nu diferă semnificativ de structura demografică generală a țării, dat fiind faptul că ortodocșii constituie marea majoritate a populației României. Pentru același motiv, distribuția pe niveluri de educație a populației ortodoxe reproduce aproape integral modelul național, fără variații semnificative între categoriile de instruire.

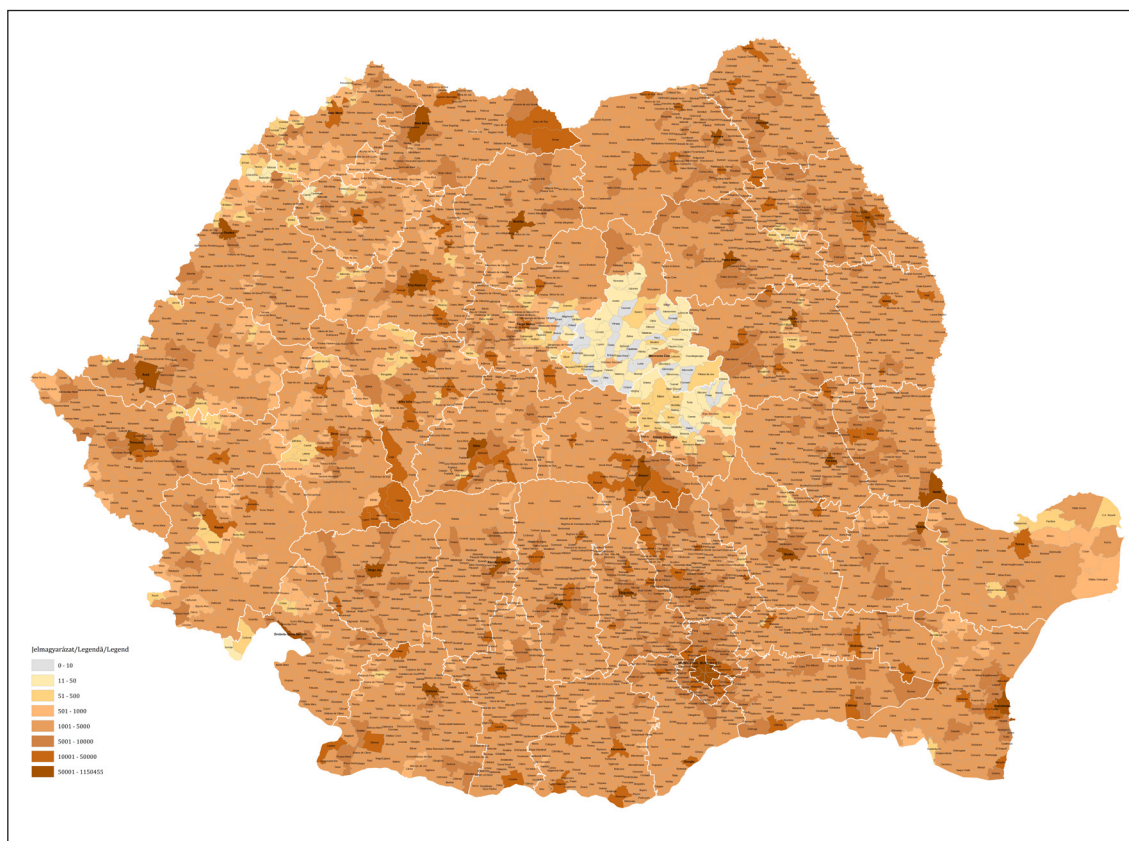
2 Andrei, Tudorel-Ghețău Vasile. 2021. Serii istorice de date 1860-2020. Institutul Național de Statistică, București. p.35

3 Argumentația care stă la baza acestei estimări poate fi consultată în primul capitol.

Figura 9. Numărul ortodocșilor între anii 1930–2021

Harta 1. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Ortodoxe Române, 2021

Tabelul 5. Distribuția populației ortodoxe pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul ortodocșilor în județ	Procentul ortodocșilor în județ	Procentul ortodocșilor în țară
Municipiul București	1716961	1245497	1150455	92.4	8.2
Prahova	695119	613879	593276	96.6	4.2
Iași	760774	620168	568160	91.6	4.1
Dolj	599442	521260	509515	97.7	3.6
Argeș	569932	510208	496924	97.4	3.5
Suceava	642551	571770	492603	86.2	3.5
Constanța	655997	543314	488180	89.9	3.5
Dâmbovița	479404	436259	421289	96.6	3.0
Cluj	679141	577264	420734	72.9	3.0
Timiș	650533	531055	420179	79.1	3.0
Bacău	601387	518828	414398	79.9	3.0
Ilfov	542704	437394	413099	94.4	2.9
Galați	496892	425442	410903	96.6	2.9
Brașov	546615	464585	395139	85.1	2.8
Buzău	404979	362403	355999	98.2	2.5
Olt	383280	346478	343599	99.2	2.4
Neamț	454203	395627	342506	86.6	2.4
Botoșani	392821	355456	337508	95.0	2.4
Maramureș	452475	400911	319138	79.6	2.3
Vaslui	374700	321447	310390	96.6	2.2
Vâlcea	341861	308932	305366	98.8	2.2
Sibiu	388326	330735	299562	90.6	2.1
Bihor	551297	498103	295340	59.3	2.1
Vrancea	335312	302054	287154	95.1	2.0
Teleorman	323544	290729	284049	97.7	2.0
Gorj	314685	285514	280475	98.2	2.0
Hunedoara	361657	313635	270061	86.1	1.9
Arad	410143	365624	267186	73.1	1.9
Alba	325941	291188	253901	87.2	1.8
Mureș	518193	459386	250781	54.6	1.8
Călărași	283458	253109	248139	98.0	1.8
Brăila	281452	247000	241656	97.8	1.7
Giurgiu	262066	234576	230224	98.1	1.6
Bistrița-Năsăud	295988	269100	221867	82.4	1.6
Ialomița	250816	220078	209167	95.0	1.5
Mehedinți	234339	203965	196817	96.5	1.4
Caraș-Severin	246588	213169	177127	83.1	1.3
Tulcea	193355	166508	152672	91.7	1.1
Satu Mare	330668	295833	152496	51.5	1.1
Sălaj	212224	193414	126086	65.2	0.9
Covasna	200042	184693	39857	21.6	0.3
Harghita	291950	269060	31087	11.6	0.2
ROMÂNIA	19053815	16395650	14025064	85.5	100.0

Figura 10. Distribuția după mediul de rezidență a populației ortodoxe (2021)

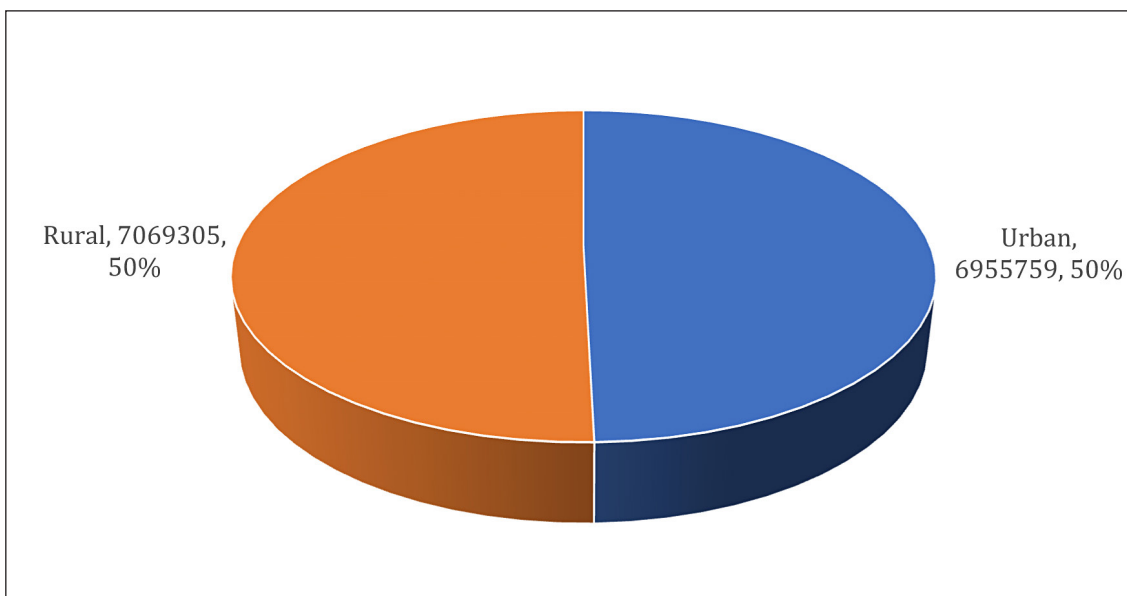
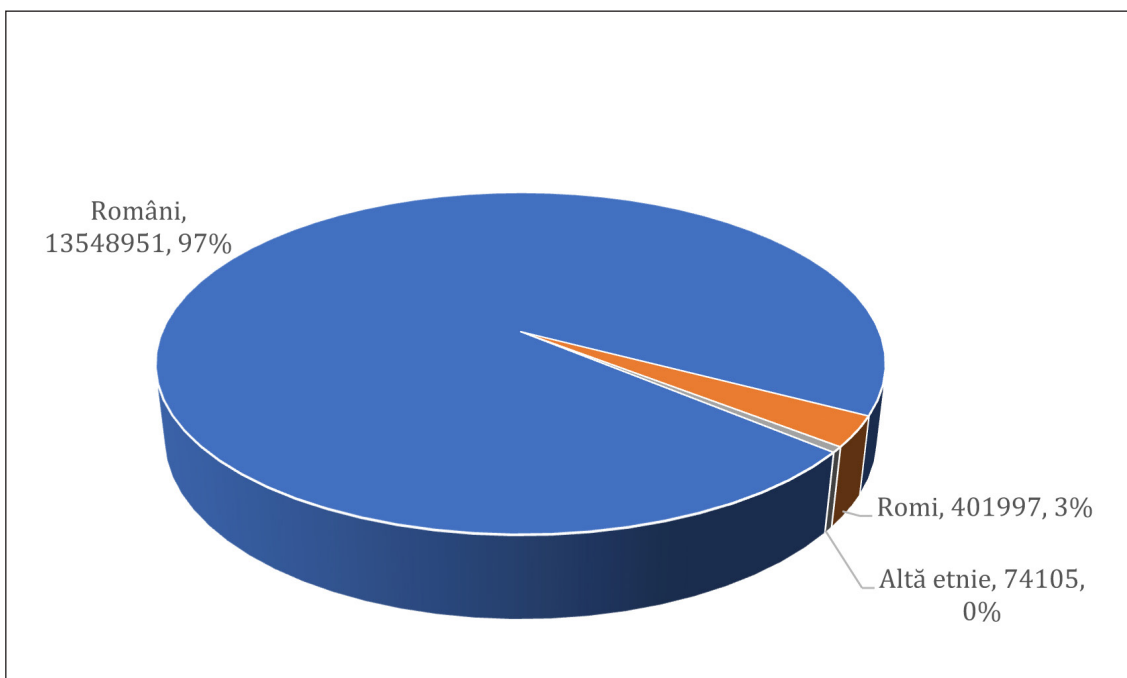

Figura 11. Structura etnică a membrilor Bisericii Ortodoxe Române (2021)

Tabelul 6. Structura etnică detaliată a credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române

	Număr credincioși	Procente %
Români	13548951	96.61
Romi	401997	2.87
Ucraineni	34721	0.25
Maghiari	19162	0.14
Lipoveni	3686	0.03
Sârbi	2381	0.02
Germani	2324	0.02
Bulgari	1977	0.01
Greci	1740	0.01
Macedoneni	1012	0.01
Ruteni	605	0.00
Turci	552	0.00
Armeni	539	0.00
Slovaci	473	0.00
Italiani	468	0.00
Albanezi	402	0.00
Tătari	319	0.00
Evrei	140	0.00
Polonezi	101	0.00
Croați	92	0.00
Cehi	70	0.00
Altă etnie	3341	0.02
Nu există date	11	0.00
Total	14025064	100

Figura 12. Piramida de vârstă a populației ortodoxe (2021)

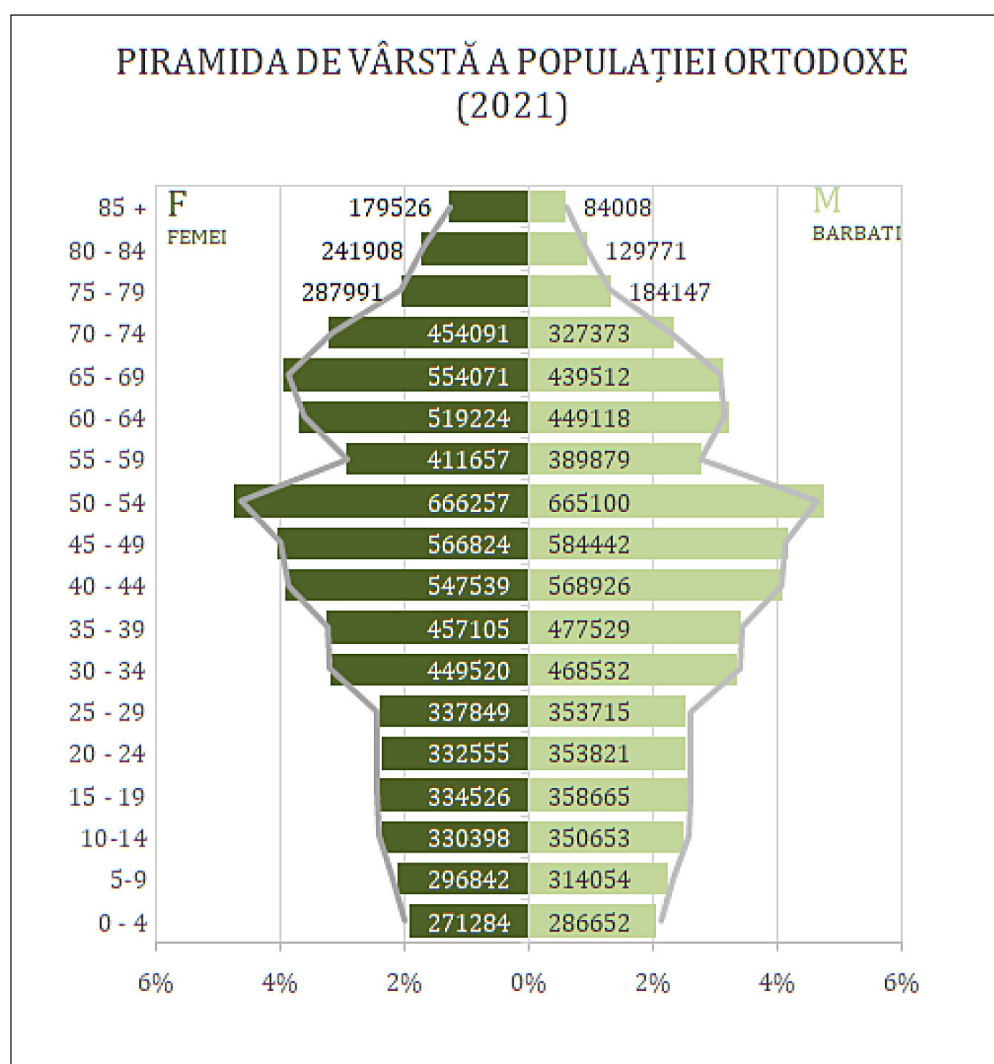
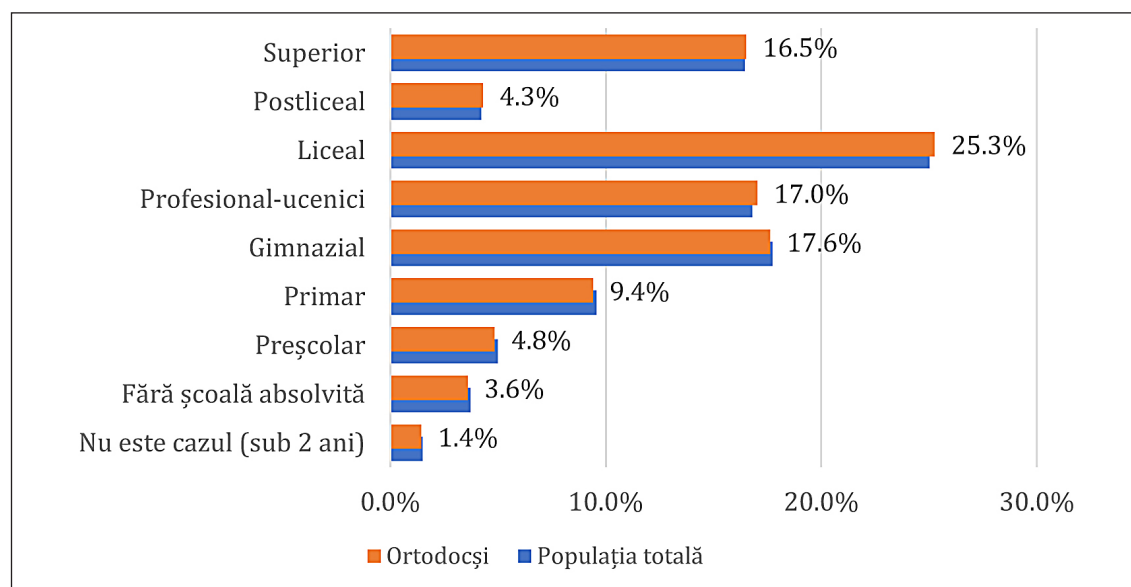

Figura 13. Populația ortodoxă după nivelul de educație (2021)

3.2. Biserica Romano-Catolică

În baza datelor statistice provenite din recensământul din anul 2021, populația romano-catolică din România numără 741 500 de persoane, ceea ce reprezintă 4,5% din totalul locuitorilor țării. Numărul lor este în continuă scădere încă din 1930, când, potrivit recensământului interbelic, pe teritoriul actual al României trăiau 1 234 151 de romano-catolici. Populația catolică nu este distribuită uniform pe teritoriul țării, ci se concentrează în patru zone bine delimitate.

Cea mai mare comunitate catolică se află în Ținutul Secuiesc, unde locuiește aproximativ o treime din totalul catolicilor din România. În județul Harghita, două treimi din populație (66,2%) sunt romano-catolici, ceea ce reprezintă 24% din totalul catolicilor din țară. În județul Covasna, 34,7% dintre locuitori sunt catolici, adică 8,6% din totalul romano-catolicilor români. Dacă includem și județul Mureș în această regiune, rezultă că în Ținutul Secuiesc trăiesc 27,9% dintre toți catolicii din România.

A doua concentrare importantă de populație catolică se regăsește în Moldova, în special în județele Bacău și Neamț, care împreună adună aproximativ 18% din totalul catolicilor din România. Alte două regiuni cu prezență semnificativă sunt Crișana (Partium) și Banatul: în Crișana trăiesc 14,5% dintre catolici (în județele Satu Mare, Bihor și Maramureș), iar în Banat 10,9% (în județele Timiș, Arad și Caraș-Severin).

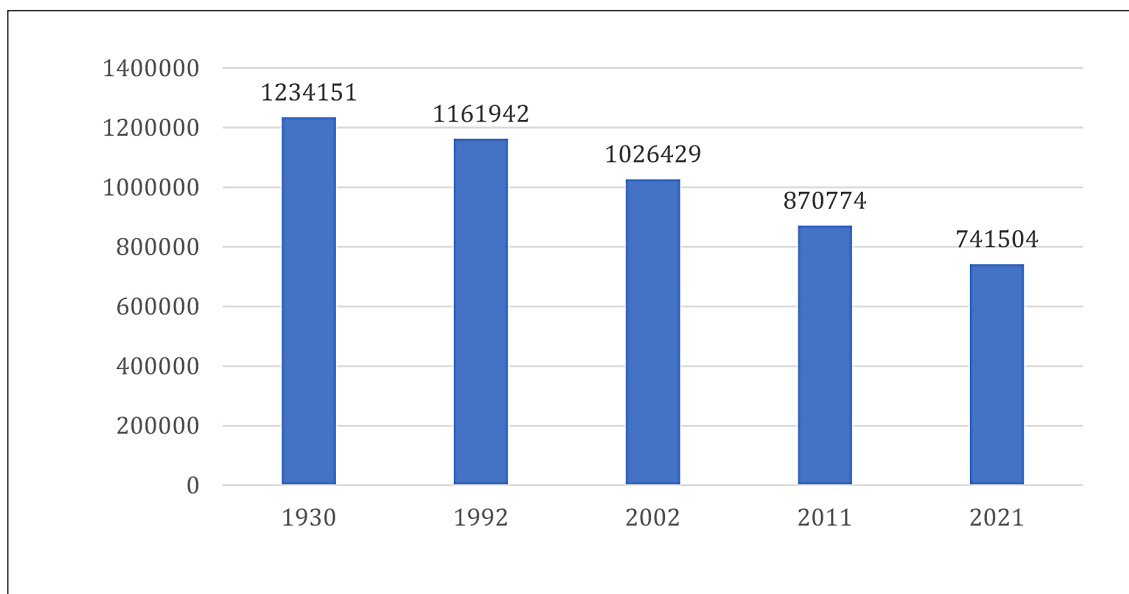
Deoarece cele mai mari concentrări de catolici se află în regiunile Ținutului Secuiesc și ale ceangăilor moldoveni, care sunt mai puțin urbanizate decât media națională, majoritatea romano-catolicilor locuiesc în mediul rural (54,5%, față de media națională de 47,8%).

Romano-catolicii nu formează o comunitate etnică unitară, ci o comunitate religioasă care reunește mai multe grupuri etnice. Peste jumătate dintre ei sunt de naționalitate maghiară (54,7%), majoritatea locuind în Ținutul Secuiesc și parțial în Crișana. Mai mult de o treime (38,21%) sunt români, cei mai mulți provenind din comunitățile ceangăilor din Moldova. Proporția romilor este mult mai mică (2,17%), la fel și cea a germanilor (1,69%). În număr mai redus, printre catolicii din România se regăsesc și slovaci, croați, bulgari, italieni, polonezi și cehi, majoritatea reprezentând comunități tip diasporă cu o prezență istorică semnificativă.

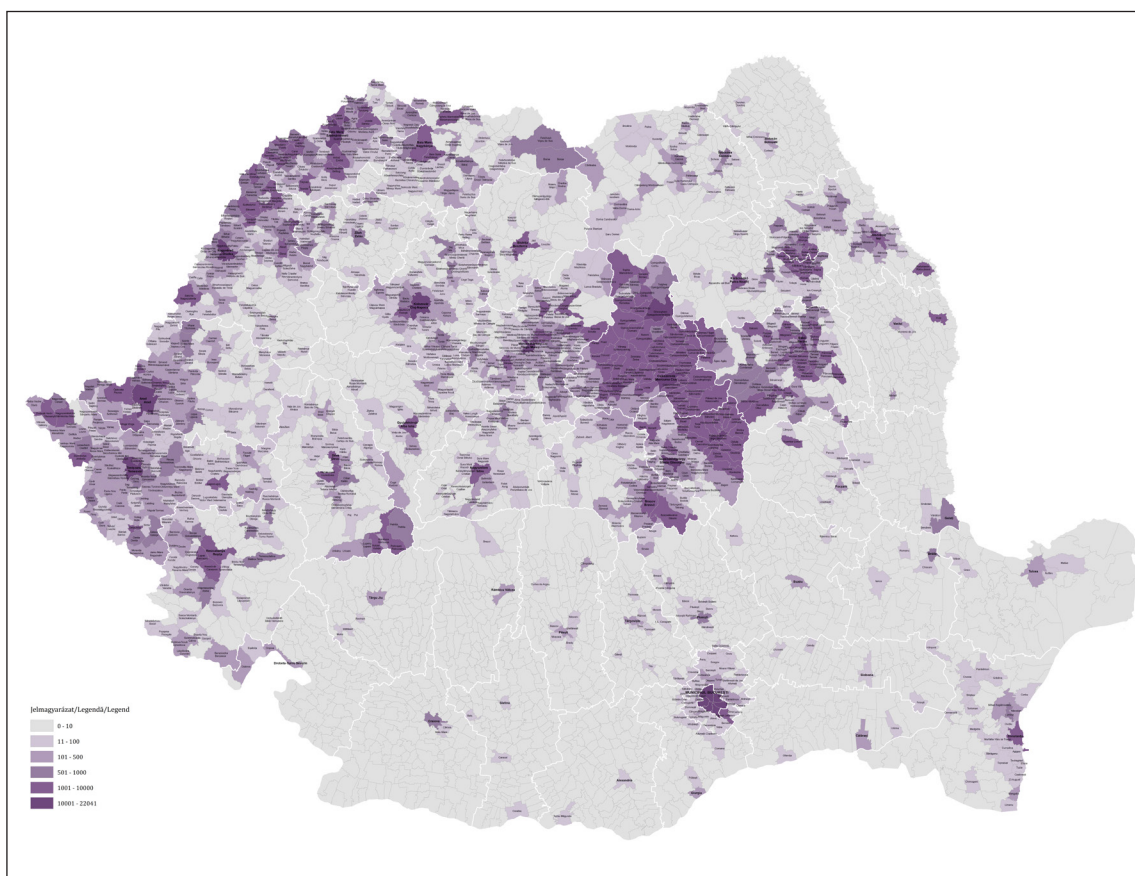
Structura pe vârste a populației romano-catolice nu prezintă diferențe semnificative față de cea a populației totale a României. La fel ca în cazul ansamblului populației, aceasta se caracterizează printr-un proces avansat de îmbătrânire demografică, manifestată printr-o pondere ridicată a cohortelor de vârstă mijlocie – rezultat al efectelor politicilor pronataliste implementate în perioada regimului Ceaușescu – concomitent cu o diminuare constantă a proporției grupelor de vârstă tinere.

În ceea ce privește structura pe niveluri de educație, populația romano-catolică se află într-o poziție ușor dezavantajată comparativ cu media națională. Proporția persoanelor cu studii superioare este sub media pe țară, în timp ce ponderea celor cu studii medii profesionale și gimnaziale este mai ridicată. Aceste diferențe reflectă parțial disparitățile educaționale existente între populația de etnie maghiară și cea română, dar și efectul contextului socio-economic specific comunităților catolice preponderent rurale, în special al comunităților de ceangăi din Moldova, unde accesul la educație superioară este mai limitat.

Figura 14. Numărul romano-catolicilor între 1930-2021

Harta 2. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Romano-Catolice, 2021

Tabelul 7. Distribuția populației romano-catolice pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul romano-catolicilor în județ	Procentul romano-catolicilor în județ	Procentul romano-catolicilor în țară
Harghita	291950	269060	178126	66.2	24.0
Bacău	601387	518828	89742	17.3	12.1
Covasna	200042	184693	64008	34.7	8.6
Satu Mare	330668	295833	49946	16.9	6.7
Neamț	454203	395627	44033	11.1	5.9
Timiș	650533	531055	40703	7.7	5.5
Bihor	551297	498103	39893	8.0	5.4
Mureș	518193	459386	39470	8.6	5.3
Iași	760774	620168	29098	4.7	3.9
Arad	410143	365624	27565	7.5	3.7
Cluj	679141	577264	18467	3.2	2.5
Municipiul București	1716961	1245497	17669	1.4	2.4
Maramureș	452475	400911	17653	4.4	2.4
Brașov	546615	464585	15105	3.3	2.0
Caraș-Severin	246588	213169	12614	5.9	1.7
Hunedoara	361657	313635	11147	3.6	1.5
Ilfov	542704	437394	6857	1.6	0.9
Suceava	642551	571770	5304	0.9	0.7
Constanța	655997	543314	4000	0.7	0.5
Sălaj	212224	193414	3904	2.0	0.5
Vrancea	335312	302054	3818	1.3	0.5
Sibiu	388326	330735	3791	1.1	0.5
Vaslui	374700	321447	3362	1.0	0.5
Alba	325941	291188	2849	1.0	0.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	2374	0.9	0.3
Prahova	695119	613879	1722	0.3	0.2
Galați	496892	425442	1149	0.3	0.2
Mehedinți	234339	203965	900	0.4	0.1
Dolj	599442	521260	831	0.2	0.1
Argeș	569932	510208	718	0.1	0.1
Dâmbovița	479404	436259	709	0.2	0.1
Brăila	281452	247000	643	0.3	0.1
Botoșani	392821	355456	547	0.2	0.1
Tulcea	193355	166508	438	0.3	0.1
Gorj	314685	285514	400	0.1	0.1
Buzău	404979	362403	397	0.1	0.1
Vâlcea	341861	308932	373	0.1	0.1
Giurgiu	262066	234576	362	0.2	0.0
Ialomița	250816	220078	253	0.1	0.0
Călărași	283458	253109	226	0.1	0.0
Olt	383280	346478	216	0.1	0.0
Teleorman	323544	290729	122	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	741504	4.5	100.0

Figura 15. Distribuția după mediul de rezidență a romano-catolicilor (2021)

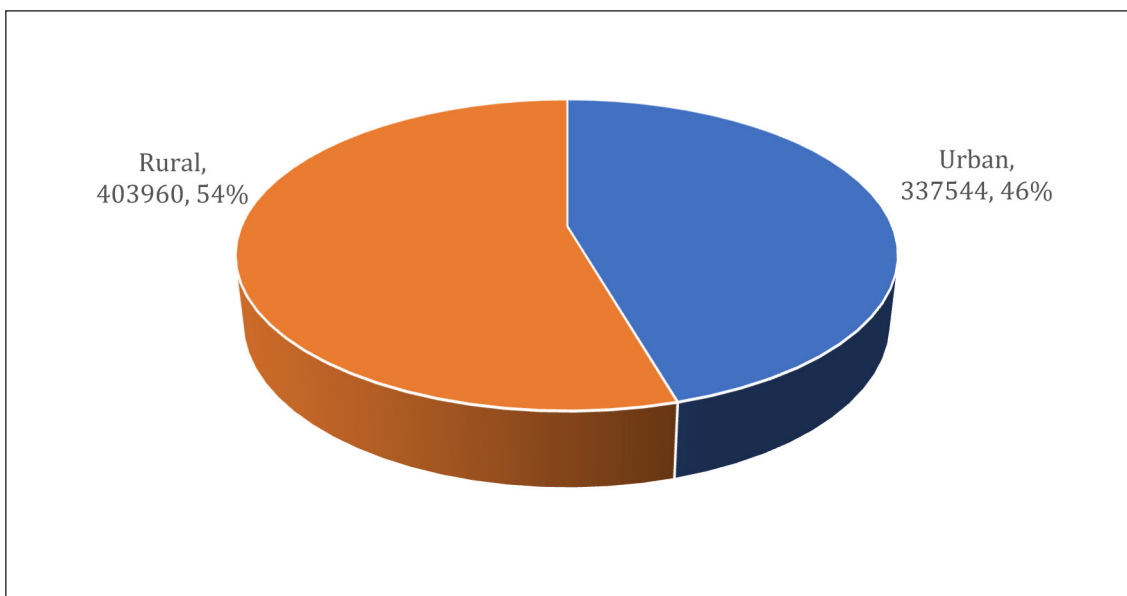
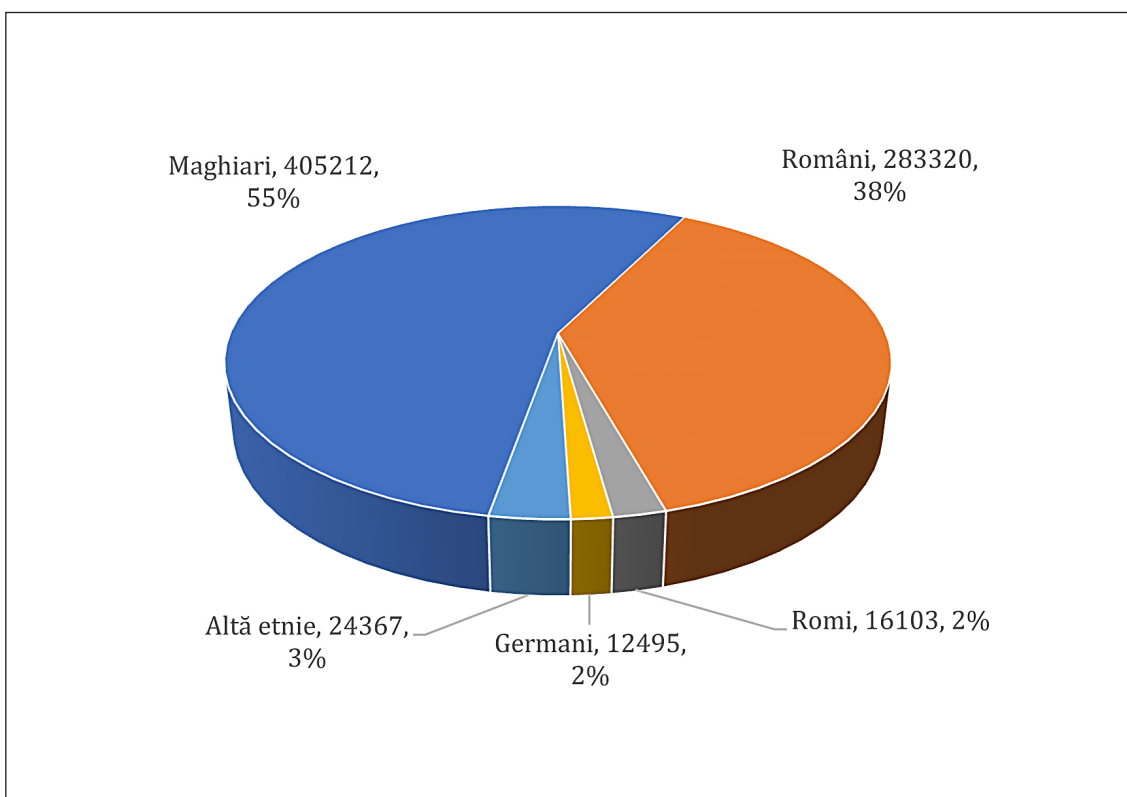

Figura 16. Compoziția etnică a populației romano-catolice (2021)

Tabelul 8. Structura etnică detaliată a populației romano-catolice

	Număr	Procente
Maghiari	405212	54.65
Români	283320	38.21
Romi	16103	2.17
Germani	12495	1.69
Slovaci	6853	0.92
Croați	4663	0.63
Bulgari	3583	0.48
Italiani	2773	0.37
Polonezi	1898	0.26
Cehi	1290	0.17
Ucraineni	198	0.03
Sârbi	111	0.01
Armeni	63	0.01
Albanezi	25	0.00
Greci	24	0.00
Evrei	24	0.00
Ruteni	15	0.00
Turci	14	0.00
Lipoveni	14	0.00
Macedoneni	9	0.00
Tătari	0	0.00
Altă etnie	2810	0.38
Total	741504	100.00

Figura 17. Piramida de vârstă a populației romano-catolice (2021)

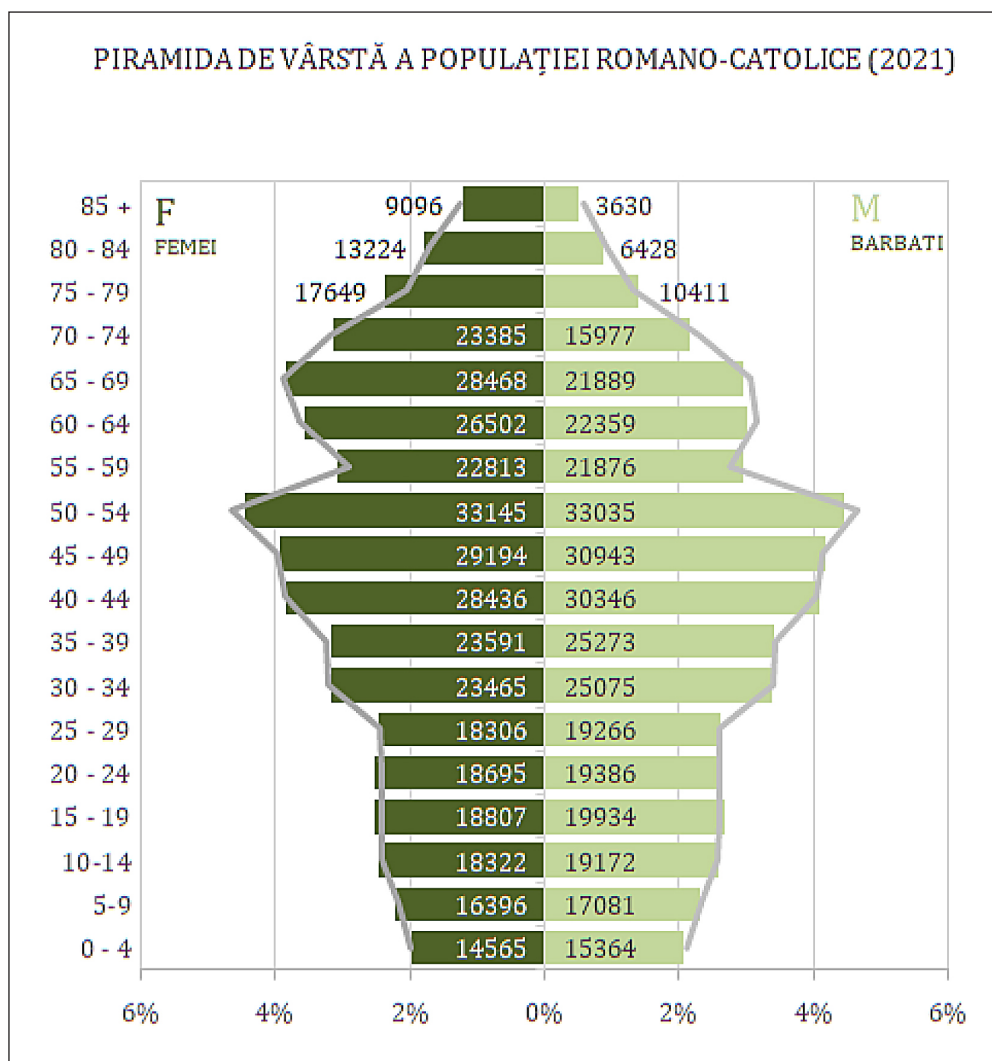
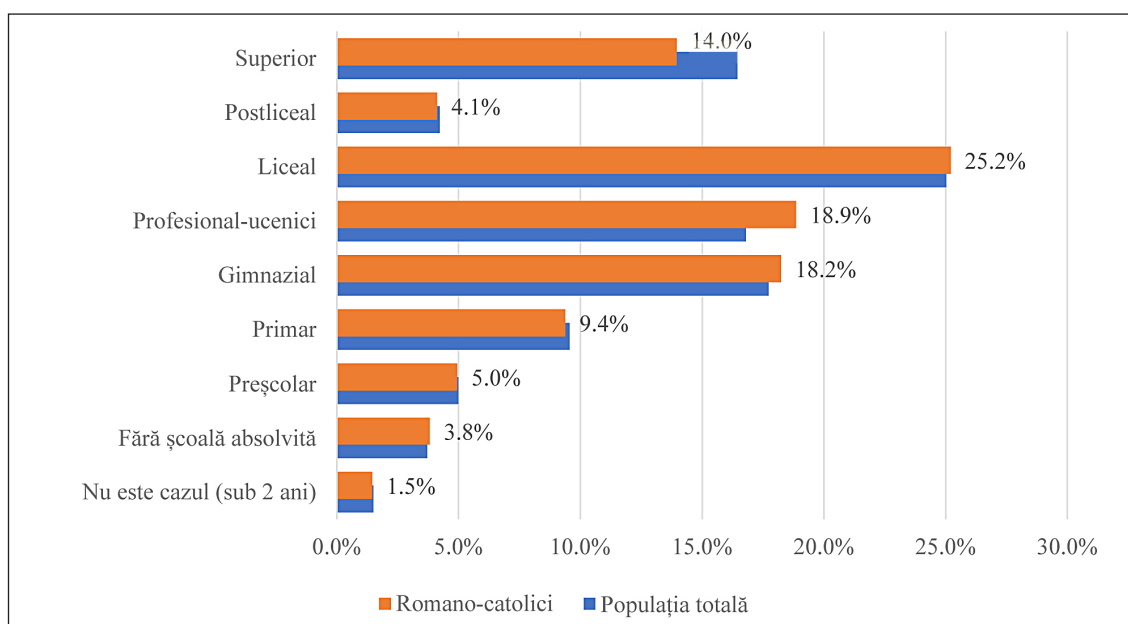

Figura 18. Populația romano-catolică după nivelul de educație (2021)

3.3. Biserica Reformată din România

Numărul credincioșilor Bisericii Reformate din România a crescut constant pe parcursul secolului al XX-lea, însă după schimbarea de regim din 1989 a început să scadă. Cel mai mare număr de reformati a fost înregistrat la recensământul din 1992 – 802 454 de persoane. În următoarele trei decenii, această cifră a scăzut la 495 433 (deși, potrivit estimărilor demografice, valoarea reală este mai ridicată; vezi studiul introductiv). În prezent, reformații reprezintă aproximativ 3% din populația țării, un procent care s-a menținut relativ stabil în ultimele trei decenii.

Populația reformată din România prezintă o distribuție spațială puternic concentrată, marea majoritate a credincioșilor fiind localizată în județele din zona centrală și vestică a Transilvaniei. Repartiția teritorială a confesiunii reformată reproduce aproape integral structura de distribuție a populației de etnie maghiară, fapt care indică un grad ridicat de suprapunere între apartenența etnică și cea confesională. Cea mai importantă concentrare a populației reformate se înregistrează în județul Mureș (114 345 de persoane, reprezentând 23,1% din totalul credincioșilor reformați din România). Urmează județul Bihor – nucleul istoric al comunității reformate din Partium – cu 79.723 de persoane (16,1%), iar județul Satu Mare dispune, de asemenea, de o populație reformată semnificativă, la fel ca partea nordică a județului Sălaj. Alte areale confesionale importante, deși separate geografic, sunt județul Covasna și județul Cluj, cel din urmă datorită zonei etnografice Kalotaszeg (Călata), cu o veche tradiție reformată. În restul Transilvaniei (județele Brașov, Arad, Timiș, Sibiu), ponderea credincioșilor reformați este semnificativ mai redusă, iar în regiunile extracarpate – Țara Românească, Moldova și Dobrogea – prezența acestei confesiuni este aproape neglijabilă.

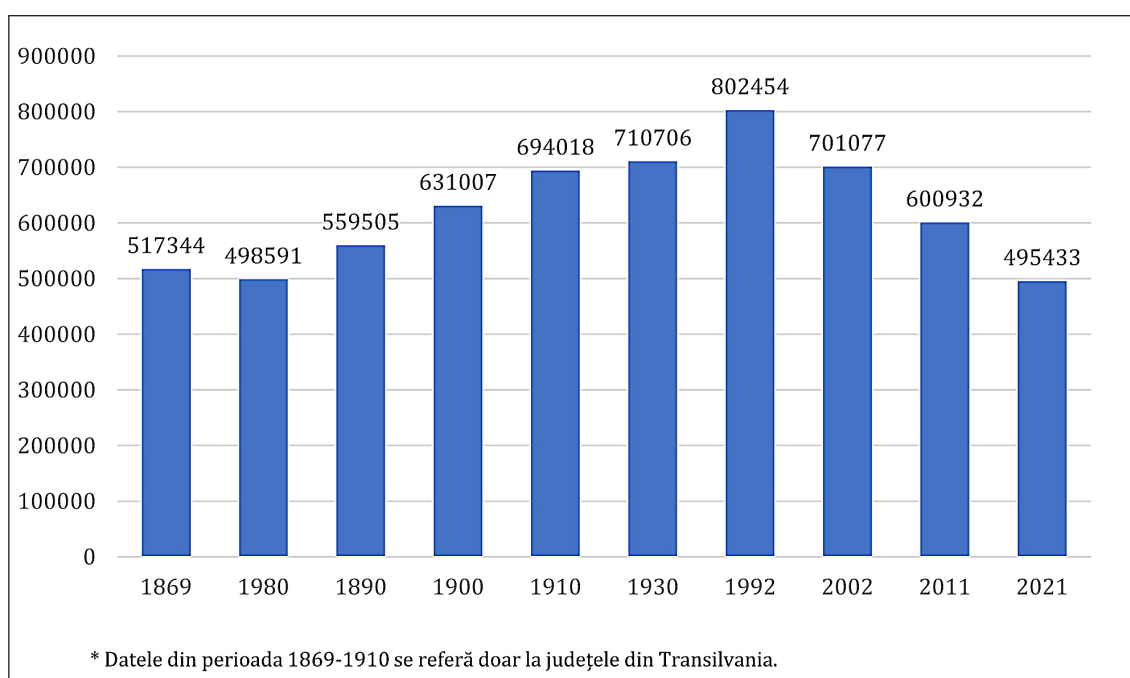
Din punctul de vedere al mediului de rezidență, populația reformată este predominant rurală, 53% dintre membri locuind la sate, față de media națională de 47,8%. Această particularitate este determinată de faptul că localitățile cu majoritate reformată – în special din Secuime și Partium – au un profil demografic rural sau semiurban, caracterizat prin densitate redusă și o economie locală tradițională. În opoziție cu tendința națională de urbanizare, în rândul reformaților s-a constatat, în ultimele decenii, o creștere a ponderii populației rurale, fenomen corelat cu migrația tinerilor și cu îmbătrânirea generală a comunității.

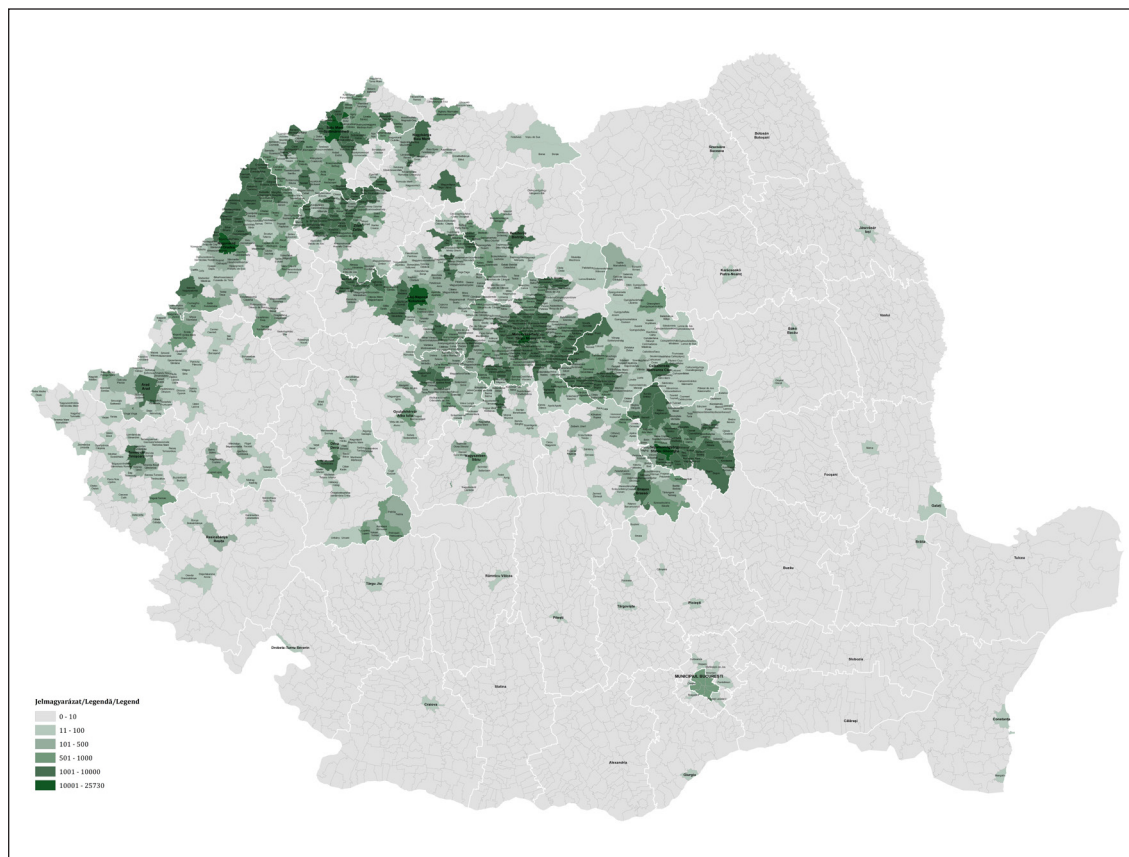
Din perspectivă etnică, comunitatea reformată are o compoziție omogenă, fiind alcătuită în proporție de 91,56% din persoane de etnie maghiară. Cu toate acestea, prezența românilor reformați este semnificativă în termeni absoluți: la recensământul din 2021, aproximativ 28 500 de persoane s-au declarat de naționalitate română și de confesiune reformată, reprezentând 5,75% din totalul membrilor. Rromii reformați constituie 2,55% din totalul credincioșilor, însă, spre deosebire de cei de etnie română, majoritatea lor este maghiarofonă, integrată cultural în comunitatea maghiară reformată.

Structura pe vârste a populației reformate este similară celei a populației generale, dar prezintă o tendință demografică de îmbătrânire mai pronunțată. Ponderea tinerilor (0–19 ani) este inferioară mediei naționale, iar într-o măsură mai redusă, acest decalaj este vizibil și în rândul adulților tineri. În schimb, în cohortele născute în perioada politicilor restrictive privind avortul, diferențele se estompează; la bărbați, ponderea reformaților din aceste grupe de vârstă depășește chiar media națională. Suprareprezentarea cea mai accentuată se observă în rândul femeilor vârstnice, categorie demografică dominantă în cadrul comunității reformate.

În ceea ce privește nivelul de instruire, populația reformată prezintă un capital educațional ușor inferior mediei naționale. Această particularitate este explicabilă prin ponderea mai scăzută a persoanelor cu studii superioare, fenomen asociat cu profilul socio-demografic specific populației maghiare din Transilvania – caracterizată printr-o concentrare rurală accentuată, migrația tinerilor din mediul urban cu studii universitare, precum și structura de vârstă înaintată, în care generațiile vârstnice dețin un nivel de educație mai redus. În schimb, proporția persoanelor cu studii medii — în special a celor cu pregătire profesională — depășește media națională, tendință care se manifestă și în cazul absolvenților de liceu. Proporția persoanelor fără studii este, asemenea celei cu studii superioare, ușor sub media națională, ceea ce denotă o structură educațională echilibrată, dar orientată predominant spre formarea practică și tehnică.

Figura 19. Numărul reformaților între 1869-2021*

Harta 3. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Reformate**Tabelul 9.** Distribuția populației reformată pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr reformați în județ	Procent reformați în județi	Procent reformați în țară
Mureș	518193	459386	114345	24.9	23.1
Bihor	551297	498103	79723	16.0	16.1
Covasna	200042	184693	60625	32.8	12.2
Cluj	679141	577264	57248	9.9	11.6
Satu Mare	330668	295833	50761	17.2	10.2
Sălaj	212224	193414	34367	17.8	6.9
Harghita	291950	269060	32472	12.1	6.6
Maramureș	452475	400911	12913	3.2	2.6
Bistrița-Năsăud	295988	269100	9430	3.5	1.9
Alba	325941	291188	9306	3.2	1.9
Brașov	546615	464585	8494	1.8	1.7
Arad	410143	365624	7531	2.1	1.5
Timiș	650533	531055	6780	1.3	1.4
Hunedoara	361657	313635	5046	1.6	1.0

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr reformați în județ	Procent reformați în județi	Procent reformați în țară
Sibiu	388326	330735	3639	1.1	0.7
Municipiul București	1716961	1245497	919	0.1	0.2
Caraș-Severin	246588	213169	569	0.3	0.1
Ilfov	542704	437394	206	0.0	0.0
Prahova	695119	613879	152	0.0	0.0
Constanța	655997	543314	114	0.0	0.0
Dolj	599442	521260	88	0.0	0.0
Bacău	601387	518828	85	0.0	0.0
Iași	760774	620168	74	0.0	0.0
Galați	496892	425442	67	0.0	0.0
Argeș	569932	510208	59	0.0	0.0
Suceava	642551	571770	58	0.0	0.0
Vâlcea	341861	308932	43	0.0	0.0
Gorj	314685	285514	42	0.0	0.0
Dâmbovița	479404	436259	41	0.0	0.0
Neamț	454203	395627	33	0.0	0.0
Brăila	281452	247000	27	0.0	0.0
Mehedinți	234339	203965	25	0.0	0.0
Botoșani	392821	355456	23	0.0	0.0
Giurgiu	262066	234576	22	0.0	0.0
Vaslui	374700	321447	19	0.0	0.0
Buzău	404979	362403	18	0.0	0.0
Teleorman	323544	290729	14	0.0	0.0
Olt	383280	346478	14	0.0	0.0
Vrancea	335312	302054	12	0.0	0.0
Călărași	283458	253109	11	0.0	0.0
Ialomița	250816	220078	10	0.0	0.0
Tulcea	193355	166508	8	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	495433	3.0	100.0

Figura 20. Distribuția după mediul de rezidență a populației reformate (2021)

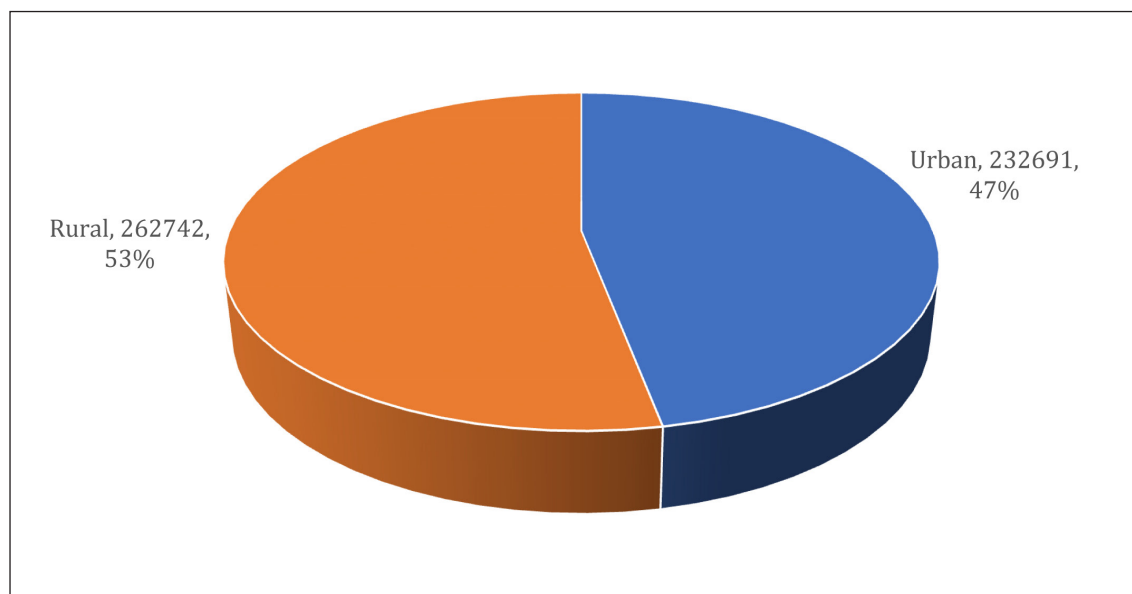
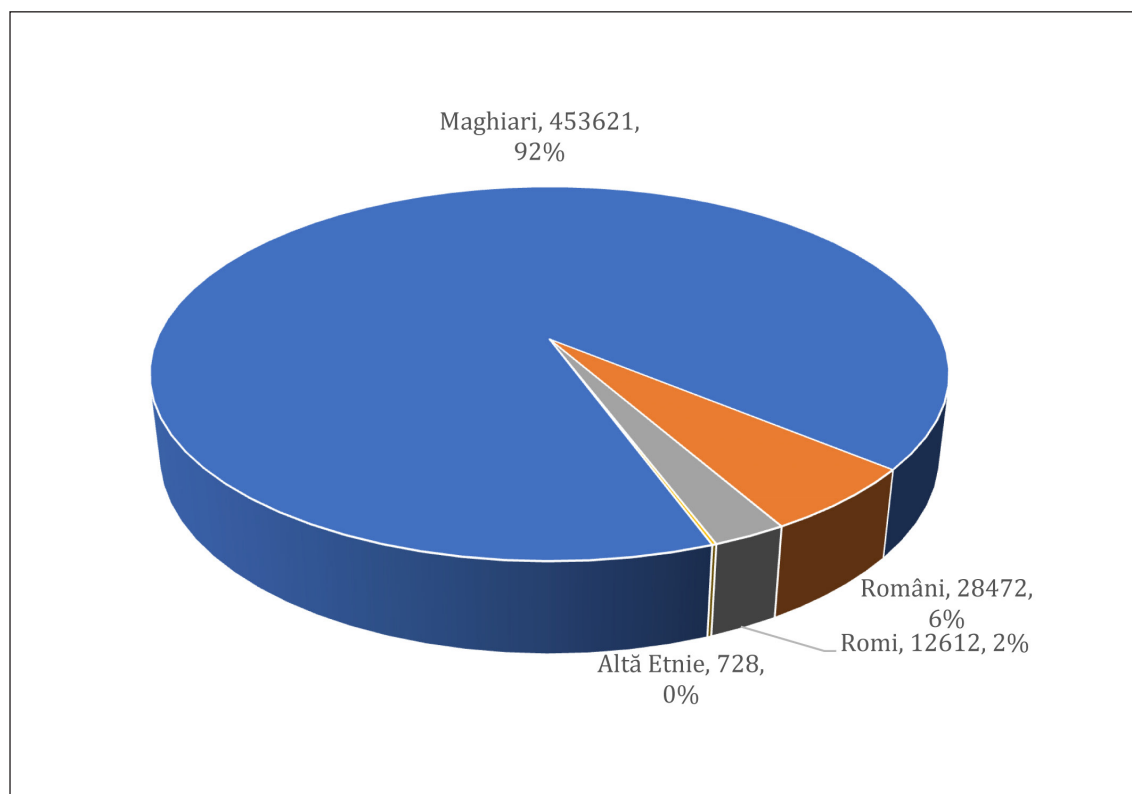
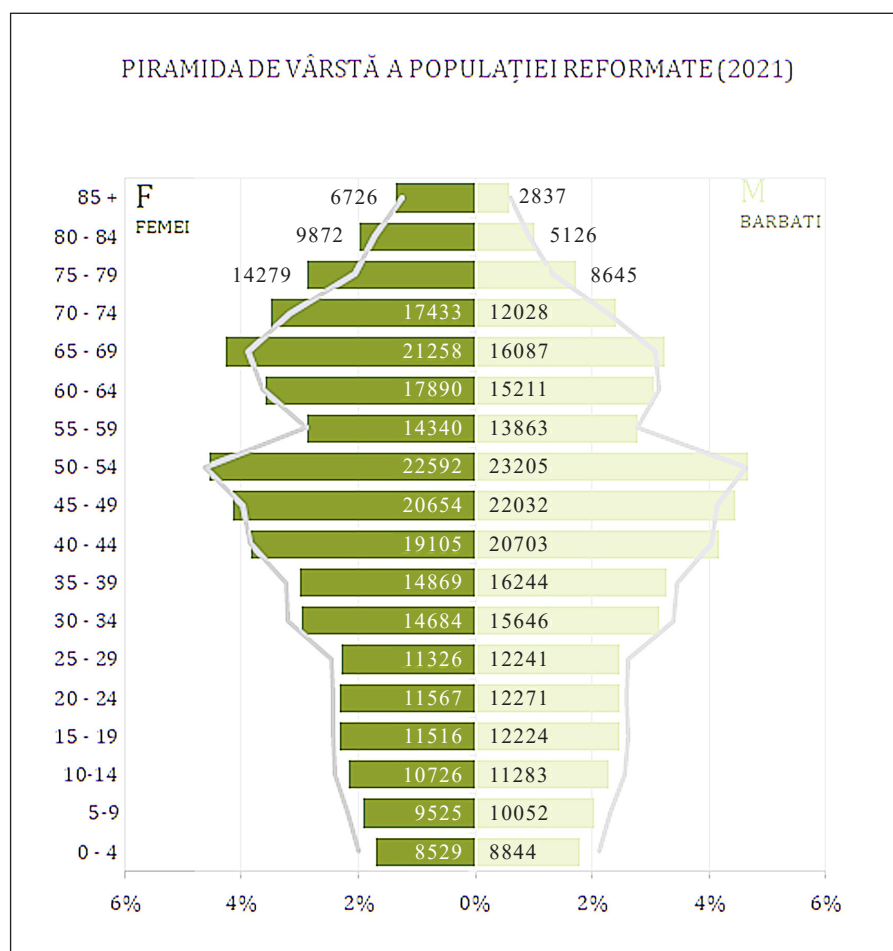
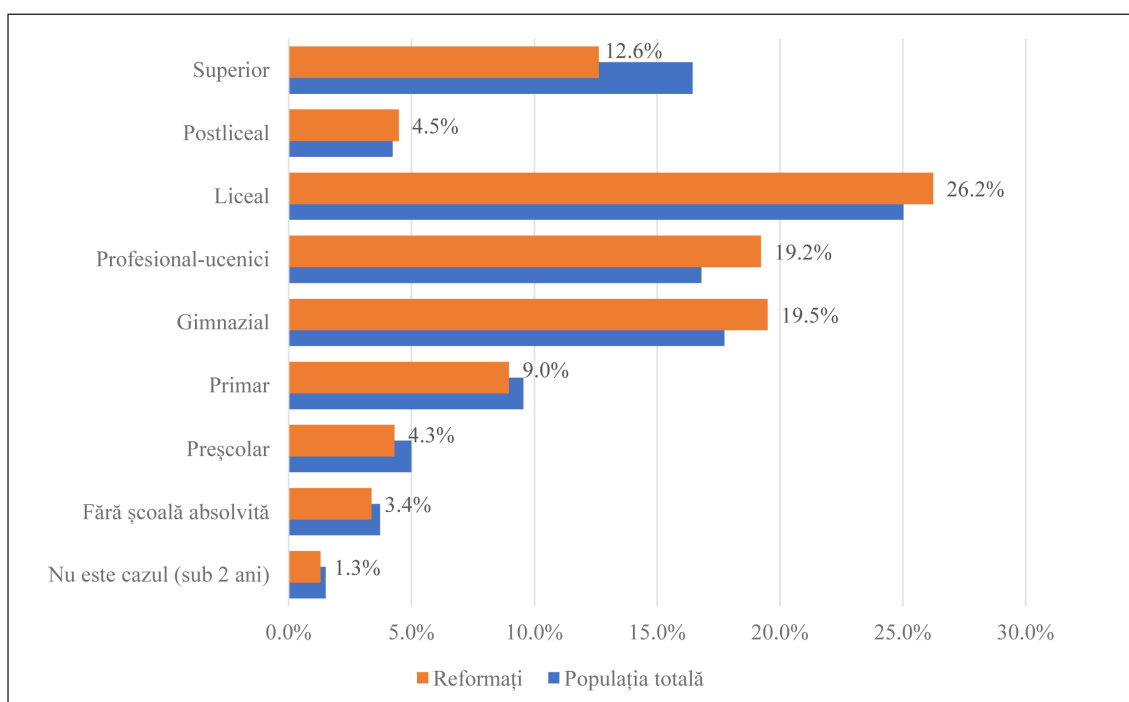

Figura 21. Compoziția etnică a populației reformate (2021)

Tabelul 10. Structura etnică detaliată a populației reformate

	Numărul reformatilor	Procente
Maghiari	453621	91.56
Români	28472	5.75
Romi	12612	2.55
Germani	420	0.08
Cehi	68	0.01
Slovaci	23	0.00
Ucraineni	19	0.00
Italiani	8	0.00
Armeni	8	0.00
Evrei	7	0.00
Ruteni	5	0.00
Sârbi	3	0.00
Greci	3	0.00
Polonezi	3	0.00
Albanezi	3	0.00
Turci	0	0.00
Tătari	0	0.00
Bulgari	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	158	0.03
Total	495433	100.00

Figura 22. Piramida de vârstă a populației reformate, 2021**Figura 23.** Populația reformată după nivelul de educație (2021)

3.4. Biserica Penticostală

Numărul credincioșilor Bisericii Penticostale din România este de 404 475 de persoane, reprezentând 2,5% din populația țării. Această confesiune a cunoscut, în ultimele decenii, o expansiune demografică constantă, în contrast cu tendința de declin observată în cazul majorității cultelor istorice. Dacă la recensământul din 1992 s-au declarat penticostali 220 824 de persoane, în decurs de trei decenii numărul acestora aproape s-a dublat. Creșterea se explică printr-o combinație de factori demografici și religioși, precum rata ridicată a natalității, intensitatea activităților de prozelitism și conversiile religioase survenite în rândul comunităților de romi (a se vedea în acest sens studiul introductiv).

Din punct de vedere teritorial, populația penticostală este puternic concentrată regional, cea mai mare parte a credincioșilor locuind în Transilvania, în special în localitățile de graniță din nord-vestul țării. Un nucleu semnificativ de populație penticostală se regăsește, de asemenea, în județul Suceava, unde trăiește 13,5% din totalul penticostalilor, precum și în județul Brașov, care constituie un important centru confesional. În schimb, în Ținutul Secuiesc și în sudul României (inclusiv în Oltenia), prezența penticostală este foarte redusă. Comunitatea penticostală are un profil predominant rural, 66,3% dintre membri locuind în mediul rural.

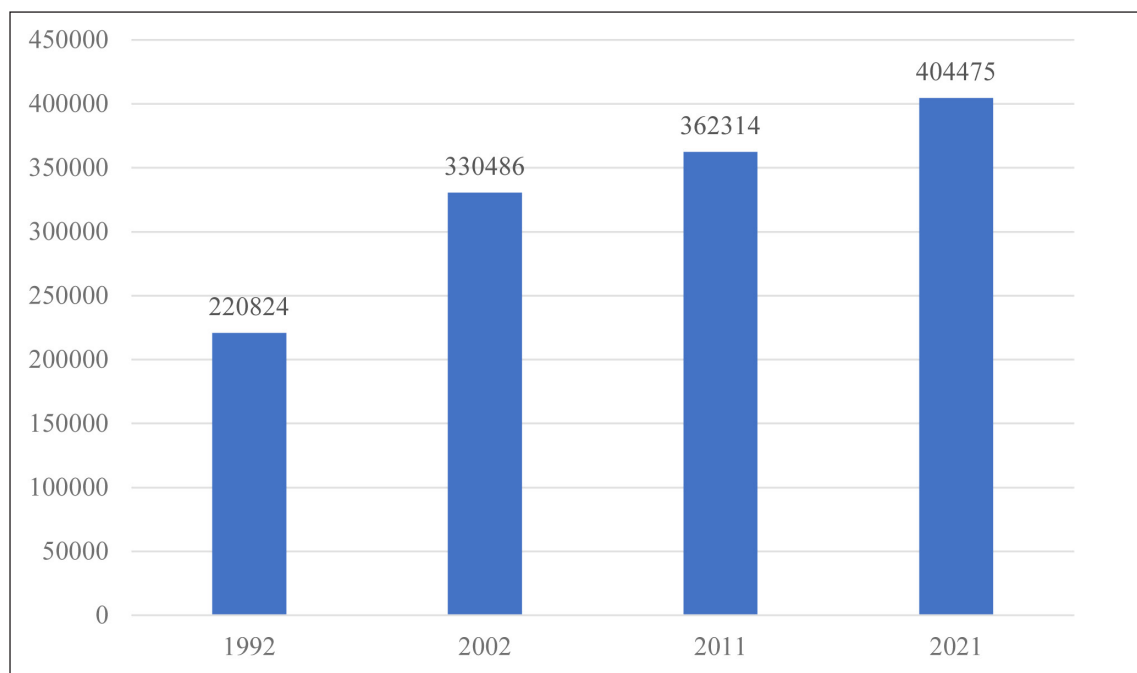
Deși majoritatea penticostalilor sunt de naționalitate română, comunitatea se remarcă prin ponderea ridicată a romilor, care constituie 23,7% din total, comparativ cu ponderea acestora în populația generală (3,43%). De asemenea, ucrainenii sunt suprareprezențați în rândul penticostalilor (1,45% față de media națională de 0,27%), în timp ce maghiarii sunt subreprezențați (1,45% față de 6% la nivelul întregii populații).

Din perspectivă demografică, structura pe vârste a populației penticostale este vizibil mai tânără decât cea a populației generale. Proporția copiilor și tinerilor adulți (0–30 ani) este mai mare decât media națională, iar ponderea persoanelor vârstnice (60+ ani) este semnificativ mai mică. Această structură de vârstă tinerească reflectă nivelul mai ridicat al fertilității în cadrul comunității și explică dinamica pozitivă a creșterii sale demografice, în contrast cu tendința de îmbătrânire a populației României.

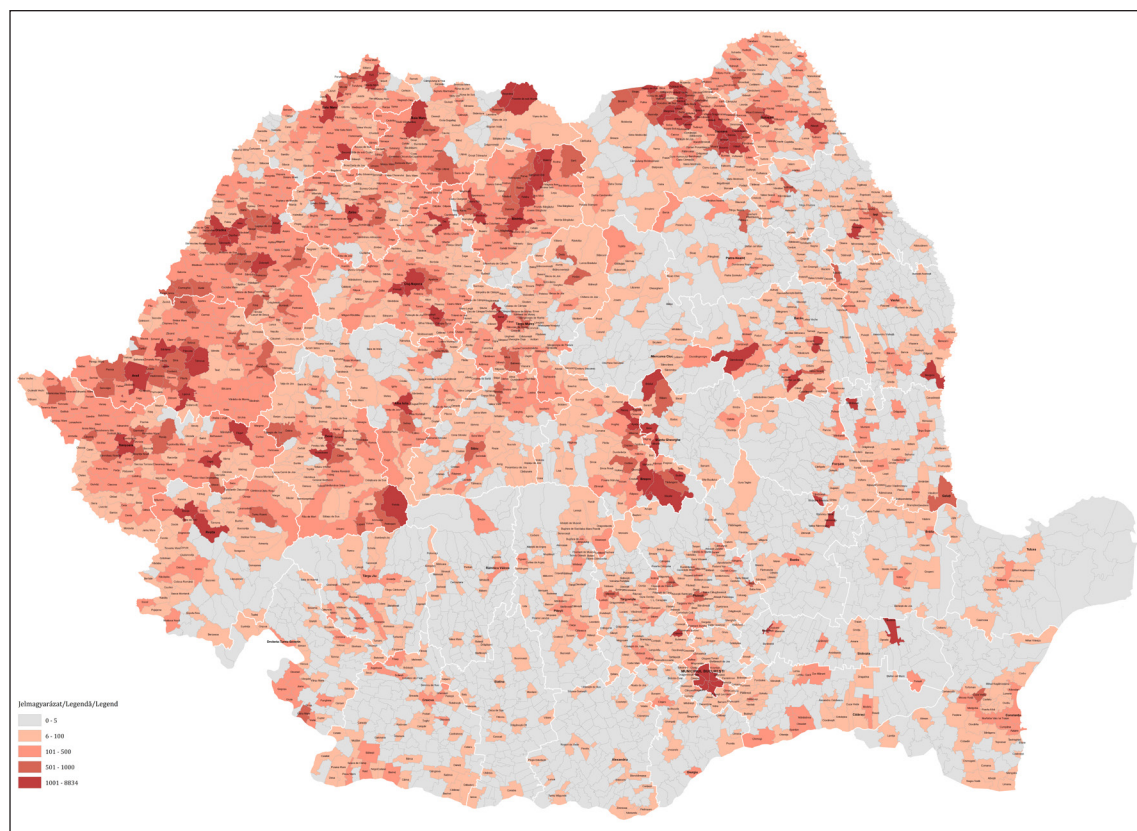
În ceea ce privește nivelul de educație, populația penticostală se află într-o poziție structural dezavantajată. Ponderea persoanelor cu studii superioare în rândul penticostalilor este mai mică de jumătate față de media națională, iar proporția celor cu studii medii este, de asemenea, considerabil mai redusă decât nivelul înregistrat la scara întregii populații. În schimb, categoria persoanelor cu nivel scăzut de instruire este suprareprezentată în comparație cu populația generală, ceea ce indică o poziție socio-educațională vulnerabilă.

În ansamblu, Biserica Penticostală reprezintă cea mai dinamică și mai tânără confesiune religioasă din România, ale cărei comunități se concentrează în județele nordice ale Transilvaniei și Moldovei, având un profil social caracterizat prin ruralitate, tinerețe demografică și nivel educațional redus.

Figura 24. Numărul penticostalilor între 1992-2021

Harta 4. Distribuția teritorială a membrilor bisericii penticostale

Tabelul 11. Distribuția populației penticostale pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr penticostali în județ	Procent penticostali în județ	Procent penticostali în țară
Suceava	642551	571770	54583	9.5	13.5
Bihor	551297	498103	40643	8.2	10.0
Arad	410143	365624	33585	9.2	8.3
Timiș	650533	531055	27266	5.1	6.7
Bistrița-Năsăud	295988	269100	24334	9.0	6.0
Cluj	679141	577264	21503	3.7	5.3
Maramureș	452475	400911	18317	4.6	4.5
Hunedoara	361657	313635	14173	4.5	3.5
Brașov	546615	464585	12864	2.8	3.2
Satu Mare	330668	295833	12767	4.3	3.2
Sălaj	212224	193414	11948	6.2	3.0
Botoșani	392821	355456	11164	3.1	2.8
Mureș	518193	459386	10942	2.4	2.7
Caraș-Severin	246588	213169	8362	3.9	2.1
Ialomița	250816	220078	8152	3.7	2.0
Bacău	601387	518828	8150	1.6	2.0
Vrancea	335312	302054	8069	2.7	2.0
Galați	496892	425442	7695	1.8	1.9
Alba	325941	291188	7238	2.5	1.8
Covasna	200042	184693	7231	3.9	1.8
Dâmbovița	479404	436259	5983	1.4	1.5
Prahova	695119	613879	5330	0.9	1.3
Iași	760774	620168	5015	0.8	1.2
Sibiu	388326	330735	4601	1.4	1.1
Vaslui	374700	321447	4126	1.3	1.0
Municipiul București	1716961	1245497	3587	0.3	0.9
Dolj	599442	521260	3241	0.6	0.8
Argeș	569932	510208	3129	0.6	0.8
Constanța	655997	543314	2703	0.5	0.7
Mehedinți	234339	203965	2573	1.3	0.6
Neamț	454203	395627	2484	0.6	0.6
Buzău	404979	362403	2356	0.7	0.6
Gorj	314685	285514	2312	0.8	0.6
Călărași	283458	253109	2065	0.8	0.5
Ilfov	542704	437394	1418	0.3	0.4
Harghita	291950	269060	910	0.3	0.2
Brăila	281452	247000	880	0.4	0.2
Vâlcea	341861	308932	781	0.3	0.2
Giurgiu	262066	234576	620	0.3	0.2
Teleorman	323544	290729	545	0.2	0.1
Olt	383280	346478	448	0.1	0.1
Tulcea	193355	166508	382	0.2	0.1
ROMÂNIA	19053815	16395650	404475	2.5	100

Figura 25. Distribuția după mediul de rezidență a penticostalilor (2021)

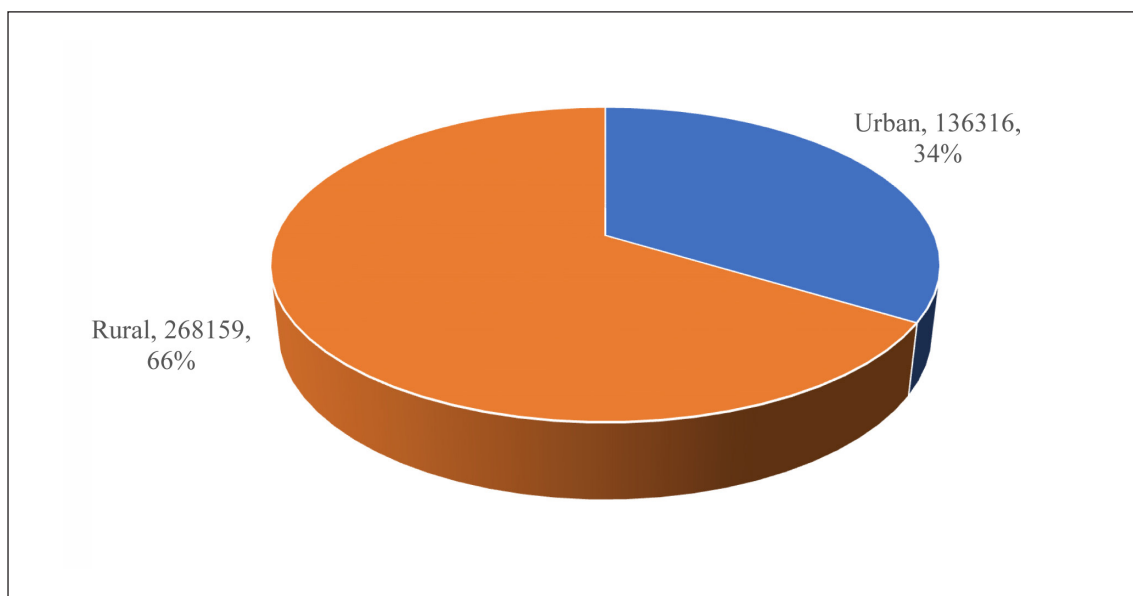
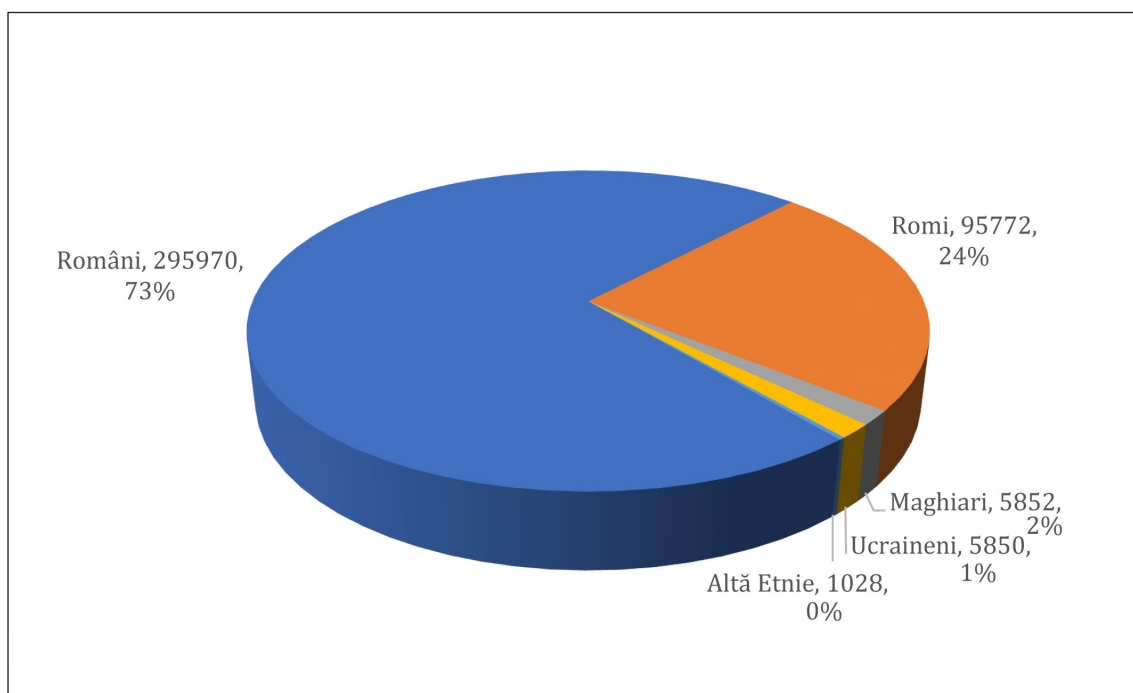

Figura 26. Compoziția etnică a populației penticostale (2021)

Tabelul 12. Structura etnică detaliată a populației penticostale

	Număr	Procente
Români	295970	73.17
Romi	95772	23.68
Maghiari	5852	1.45
Ucraineni	5850	1.45
Slovaci	427	0.11
Germani	179	0.04
Sârbi	80	0.02
Italiani	31	0.01
Lipoveni	28	0.01
Evrei	17	0.00
Ruteni	15	0.00
Bulgari	13	0.00
Turci	11	0.00
Croați	8	0.00
Greci	6	0.00
Polonezi	6	0.00
Tătari	5	0.00
Cehi	4	0.00
Albanezi	3	0.00
Altă Etnie	198	0.05
Total	404475	100.00

Figura 27. Piramida de vârstă a populației penticostale (2021)

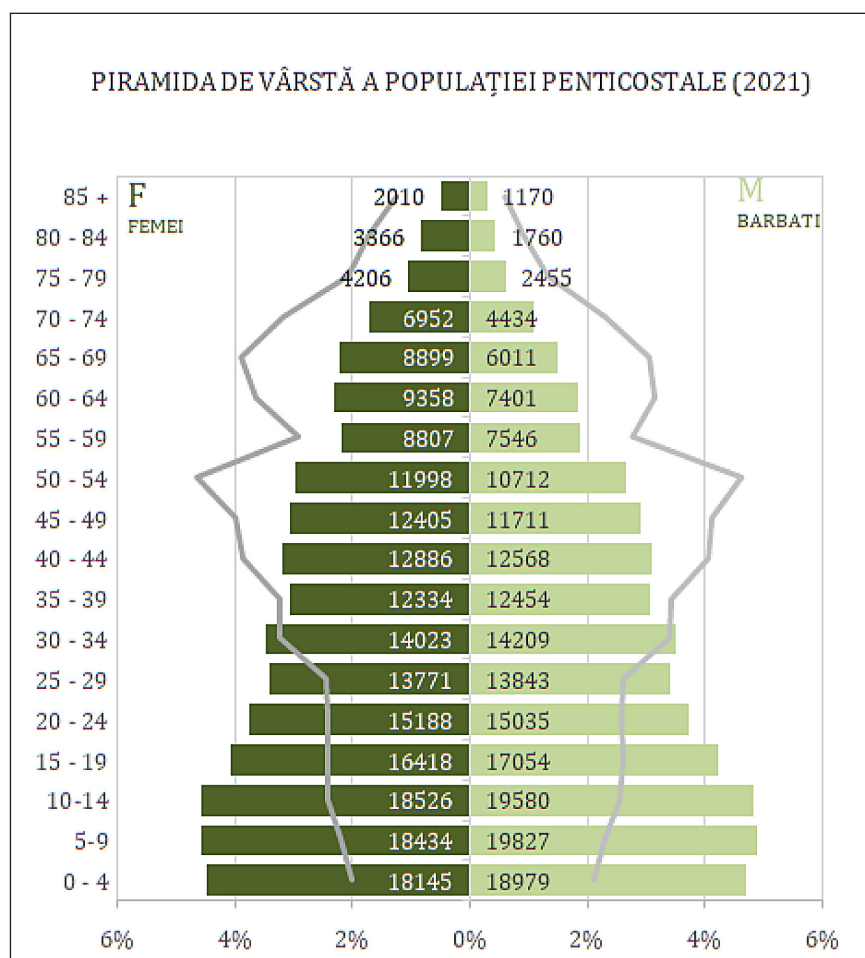
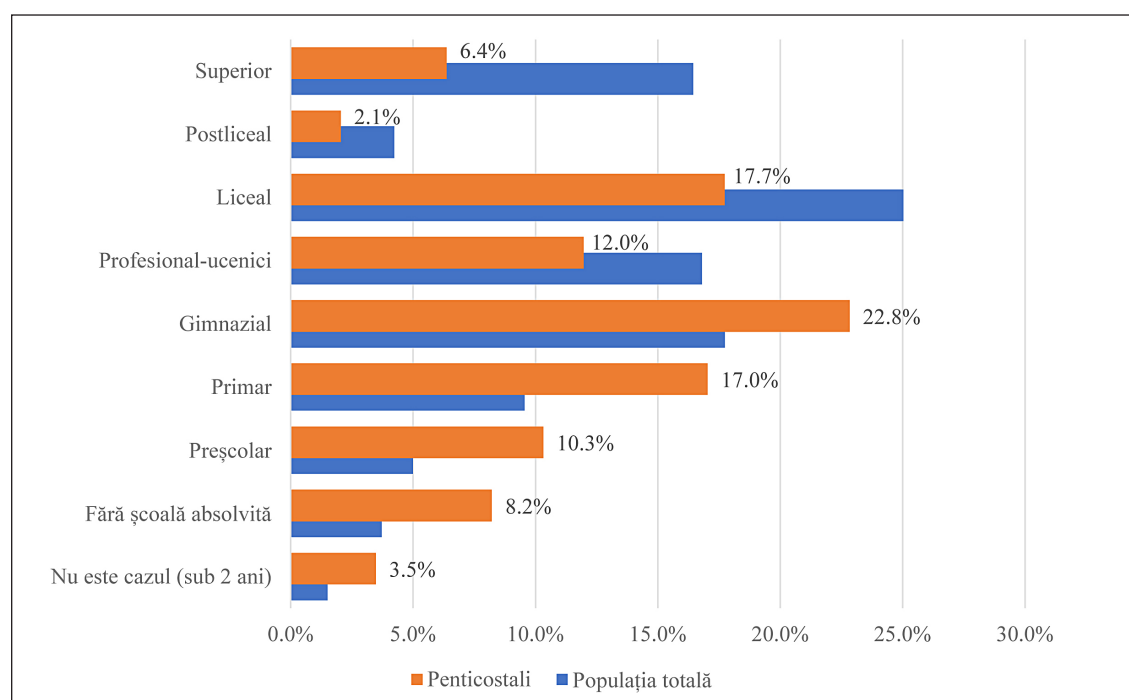

Figura 28. Populația penticostală după nivelul de educație (2021)

3.5. Biserica Greco-Catolică din România

Conform recensământului din 2021, comunitatea greco-catolică număra 115 457 de credincioși, reprezentând aproximativ 0,7% din populația țării. Aceasta constituie o scădere semnificativă față de nivelurile înregistrate la mijlocul secolului al XX-lea, fenomen explicabil printr-un ansamblu de factori istorici și politici, în special prin suprimarea oficială a cultului în anul 1948.

Populația greco-catolică prezintă o distribuție teritorială puternic concentrată regional, peste 70% dintre credincioși locuind în nord-vestul Transilvaniei. Cea mai mare pondere se înregistrează în județul Satu Mare (16,7% din totalul greco-catolicilor din țară), urmat de Cluj (15,5%), Maramureș (15,4%) și Bihor (8,6%). Comunități semnificative există, de asemenea, în județele Mureș, Alba și Sălaj. În restul regiunilor istorice – în special în Țara Românească, Moldova și sudul Olteniei – prezența greco-catolică este aproape inexistentă, iar în capitală sunt înregistrați puțin peste 2 400 de credincioși. Spre deosebire de majoritatea confesiunilor istorice, greco-catolicii sunt preponderent urbani (57% dintre ei locuind în mediul urban față de media națională de 52%).

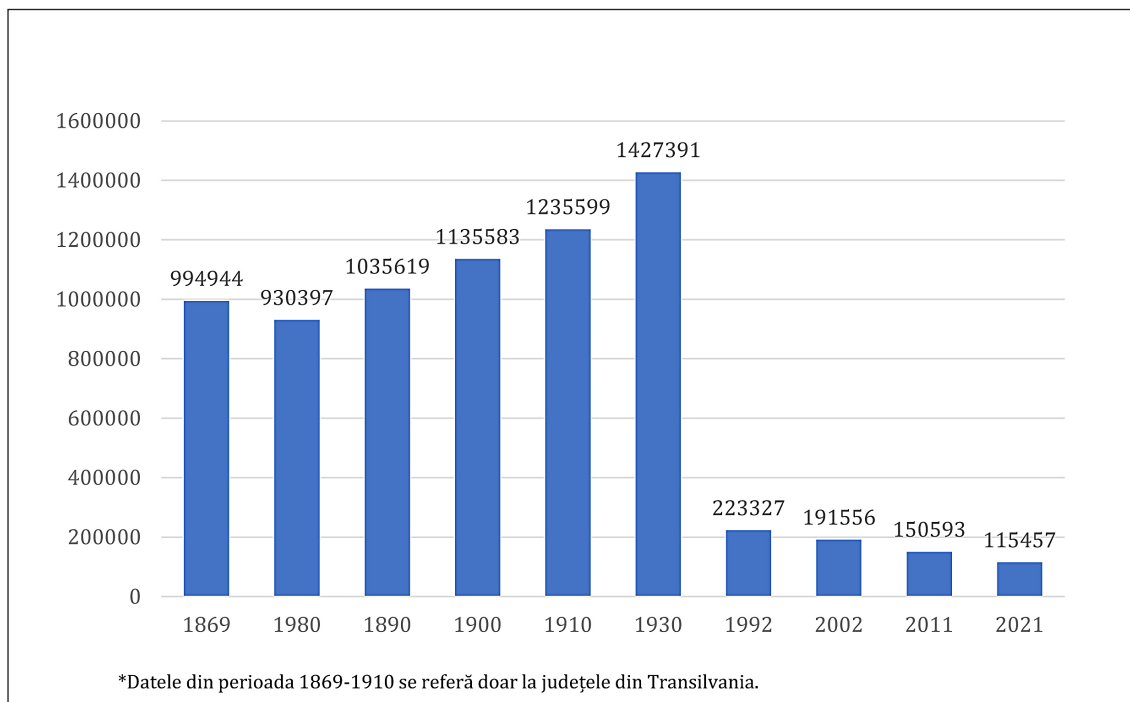
Din punct de vedere etnic, comunitatea greco-catolică este majoritar românească (82,3%), dar include și o componentă maghiară semnificativă (11,1%), concentrată în județele Sălaj, Satu Mare și Bihor. De asemenea, ponderea romilor este superioară mediei naționale (4,4%), în timp ce alte grupuri etnice – ucrainenii, germanii, slovaci, italienii – sunt reprezentate marginal. În cazul ucrainenilor, această subreprezentare este notabilă, având în vedere că, în perioada austro-ungară, populația ucraineană (denumită atunci rusină) era în majoritate greco-catolică.

Din perspectivă demografică, structura pe vârste a populației greco-catolice este mai îmbătrânită decât cea națională, însă prezintă caracteristici distincte față de celelalte confesiuni istorice. Ca și în cazul altor culte, ponderile cohortelor vârstnice, în special ale femeilor, sunt ridicate, dar diferențele față de media națională sunt mai reduse în rândul tinerilor. Contrastul major se observă în cohortele de vârstă mijlocie, corespunzătoare generațiilor născute în perioada regimului Ceaușescu, unde ponderea este vizibil mai scăzută. Această „îngustare” a segmentului central al piramidei de vârstă poate fi explicată prin efectele istorice ale interdicției cultului: o parte semnificativă a persoanelor născute în perioada comunistă, provenite din familii greco-catolice, au fost înregistrate oficial ca ortodoxe și nu au revenit formal la confesiunea de origine, deși și-au botezat copiii în rit greco-catolic după 1990.

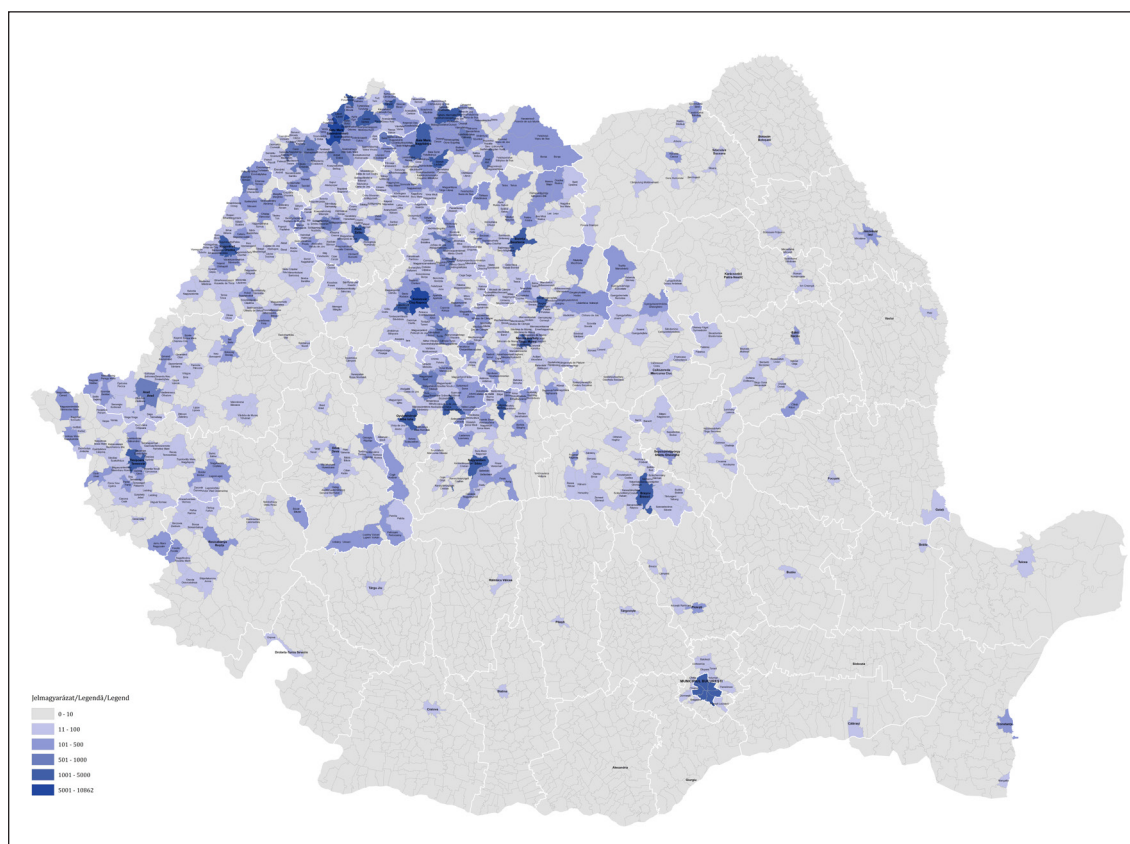
În ceea ce privește nivelul de educație, populația greco-catolică prezintă un profil educațional distinct față de media națională. Particularitatea cea mai evidentă o constituie ponderea foarte ridicată a persoanelor cu studii superioare (25,8%), semnificativ peste media națională. Această suprareprezentare se compensează prin ponderi mai scăzute ale persoanelor cu studii medii (absolvenți de liceu și școli profesionale), în timp ce diferențele privind nivelul scăzut de instruire sunt minore. Aceste date sugerează că loialitatea confesională și revenirea formală la Biserica Greco-Catolică au fost mai pronunțate în rândul în rândul persoanelor cu nivel de educație mai ridicat și al categoriilor sociale superioare.

În concluzie, Biserica Greco-Catolică din România se conturează, în anul 2021, ca o confesiune regională, predominant transilvăneană, majoritar românească, dar cu o capacitate mai mare de integrare a minorităților etnice comparativ cu Biserica Ortodoxă. Din perspectivă socio-demografică, comunitatea greco-catolică se caracterizează prin o structură de vârstă îmbătrânită, o bază urbană consolidată și un nivel de educație ridicat, aspecte care o disting de celelalte culte istorice ale României.

Figura 29. Numărul greco-catolicilor între 1869-2021*

Harta 5. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Greco-Catolice, 2021

Tabelul 13. Distribuția populației greco-catolice pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr greco-catolici în județ	Procent greco-catolici în județ	Procent greco-catolici în țară
Satu Mare	330668	295833	19241	6.5	16.7
Cluj	679141	577264	17886	3.1	15.5
Maramureș	452475	400911	17835	4.4	15.4
Bihor	551297	498103	9890	2.0	8.6
Mureș	518193	459386	8324	1.8	7.2
Alba	325941	291188	7649	2.6	6.6
Timiș	650533	531055	5185	1.0	4.5
Sibiu	388326	330735	4986	1.5	4.3
Sălaj	212224	193414	4768	2.5	4.1
Bistrița-Năsăud	295988	269100	4264	1.6	3.7
Arad	410143	365624	3039	0.8	2.6
Municipiul București	1716961	1245497	2427	0.2	2.1
Hunedoara	361657	313635	2043	0.7	1.8
Brașov	546615	464585	1980	0.4	1.7
Caraș-Severin	246588	213169	1002	0.5	0.9
Suceava	642551	571770	818	0.1	0.7
Harghita	291950	269060	771	0.3	0.7
Bacău	601387	518828	673	0.1	0.6
Covasna	200042	184693	435	0.2	0.4
Ilfov	542704	437394	372	0.1	0.3
Iași	760774	620168	252	0.0	0.2
Neamț	454203	395627	251	0.1	0.2
Prahova	695119	613879	212	0.0	0.2
Constanța	655997	543314	194	0.0	0.2
Vâlcea	341861	308932	107	0.0	0.1
Argeș	569932	510208	103	0.0	0.1
Dolj	599442	521260	95	0.0	0.1
Dâmbovița	479404	436259	75	0.0	0.1
Galați	496892	425442	62	0.0	0.1
Gorj	314685	285514	60	0.0	0.1
Brăila	281452	247000	57	0.0	0.0
Vrancea	335312	302054	55	0.0	0.0
Olt	383280	346478	46	0.0	0.0
Mehedinți	234339	203965	44	0.0	0.0
Vaslui	374700	321447	43	0.0	0.0
Tulcea	193355	166508	39	0.0	0.0
Botoșani	392821	355456	38	0.0	0.0
Călărași	283458	253109	35	0.0	0.0
Giurgiu	262066	234576	32	0.0	0.0
Buzău	404979	362403	31	0.0	0.0
Ialomița	250816	220078	24	0.0	0.0
Teleorman	323544	290729	14	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	115457	0.7	100.0

Figura 30. Distribuția după mediul de rezidență a greco-catolicilor (2021)

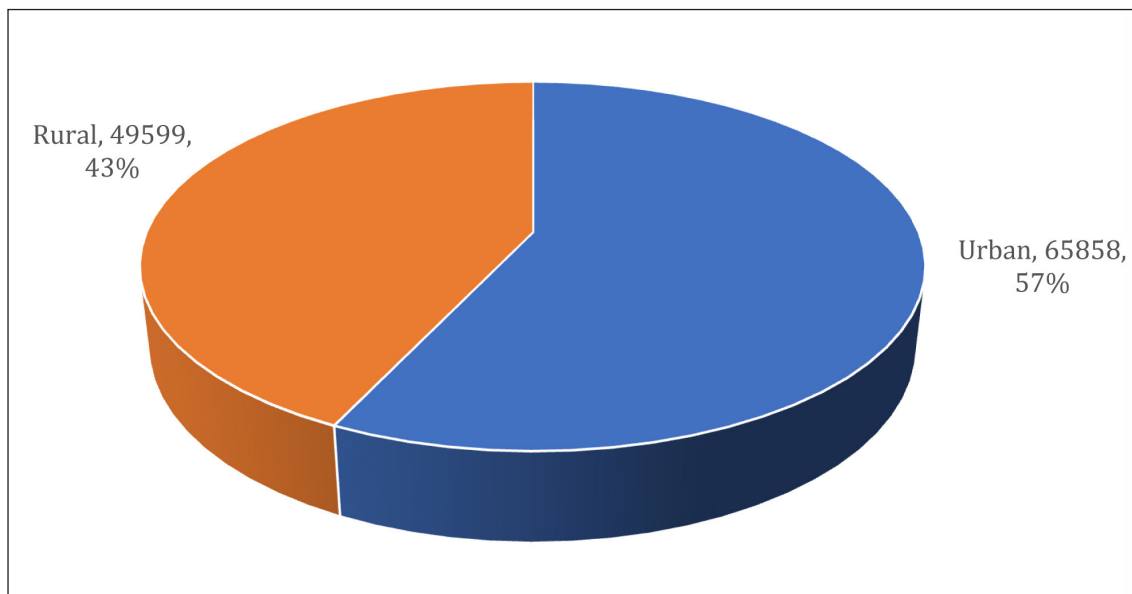
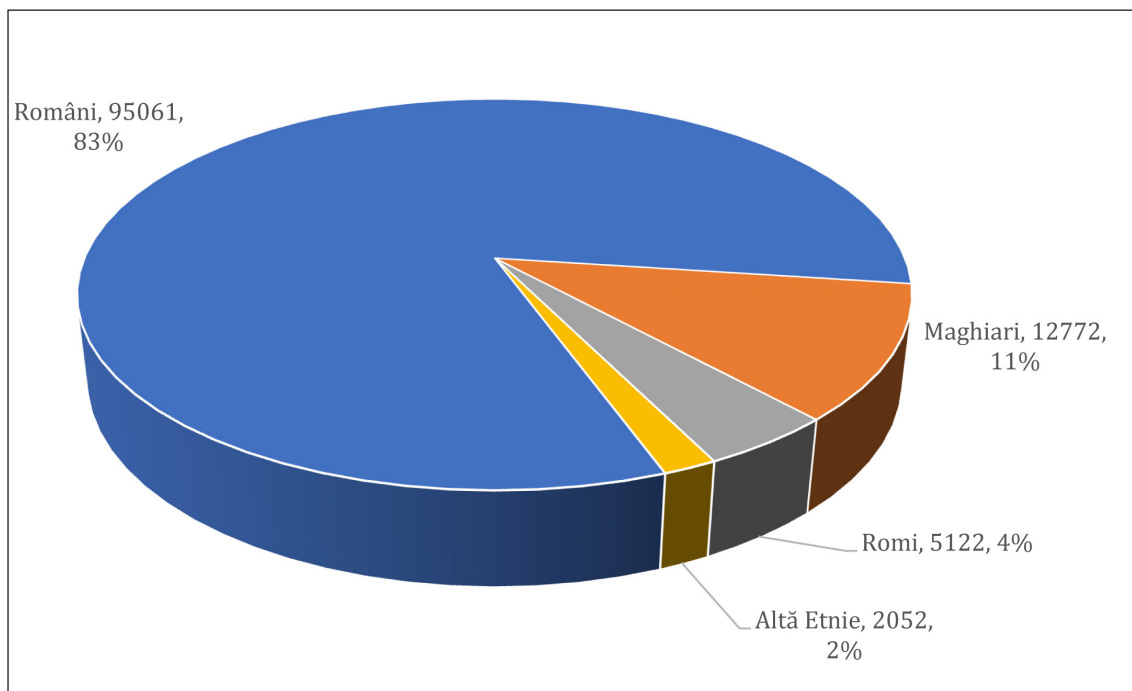

Figura 31. Compoziția etnică a populației greco-catolice (2021)

Tabelul 14. Structura etnică detaliată a populației greco-catolice

	Numărul greco-catolicilor	Procente
Români	95061	82.33
Maghiari	12772	11.06
Romi	5122	4.44
Ucraineni	885	0.77
Germani	396	0.34
Italiani	339	0.29
Slovaci	304	0.26
Ruteni	152	0.13
Greci	50	0.04
Bulgari	29	0.03
Polonezi	28	0.02
Croați	25	0.02
Cehi	19	0.02
Armeni	14	0.01
Sârbi	12	0.01
Evrei	6	0.01
Lipoveni	4	0.00
Turci	3	0.00
Albanezi	3	0.00
Macedoneni	3	0.00
Tătari	0	0.00
Altă Etnie	230	0.20
Total	115457	100.00

Figura 32. Piramida de vârstă a populației greco-catolice (2021)

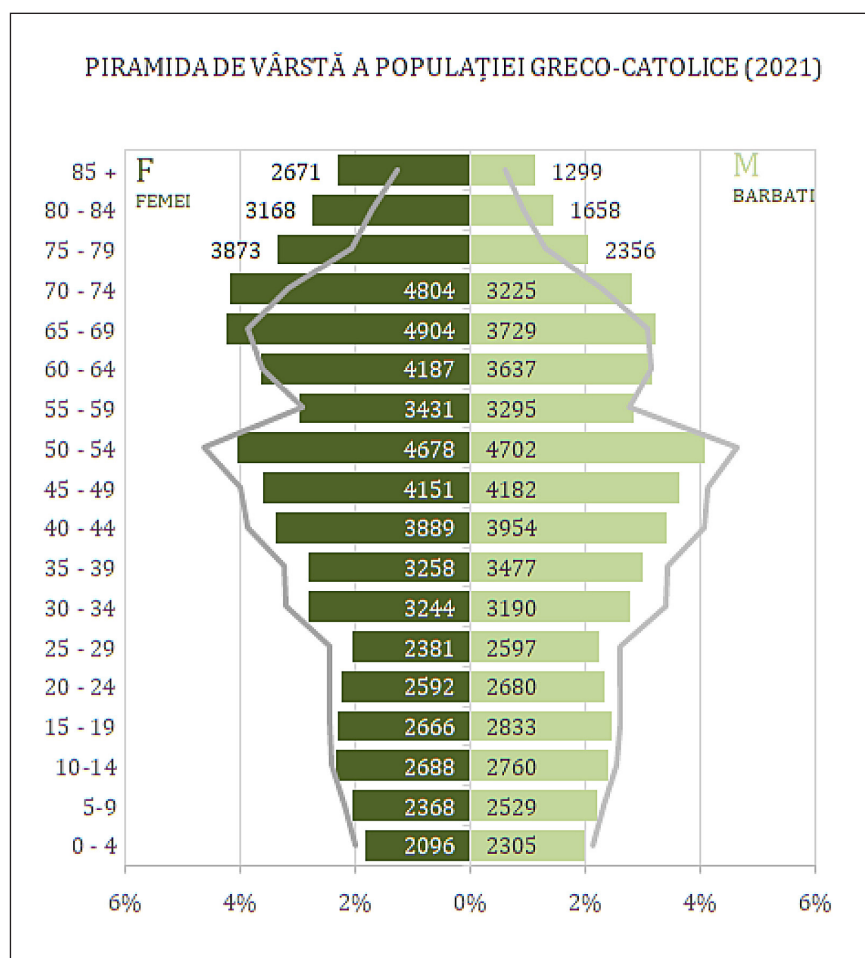
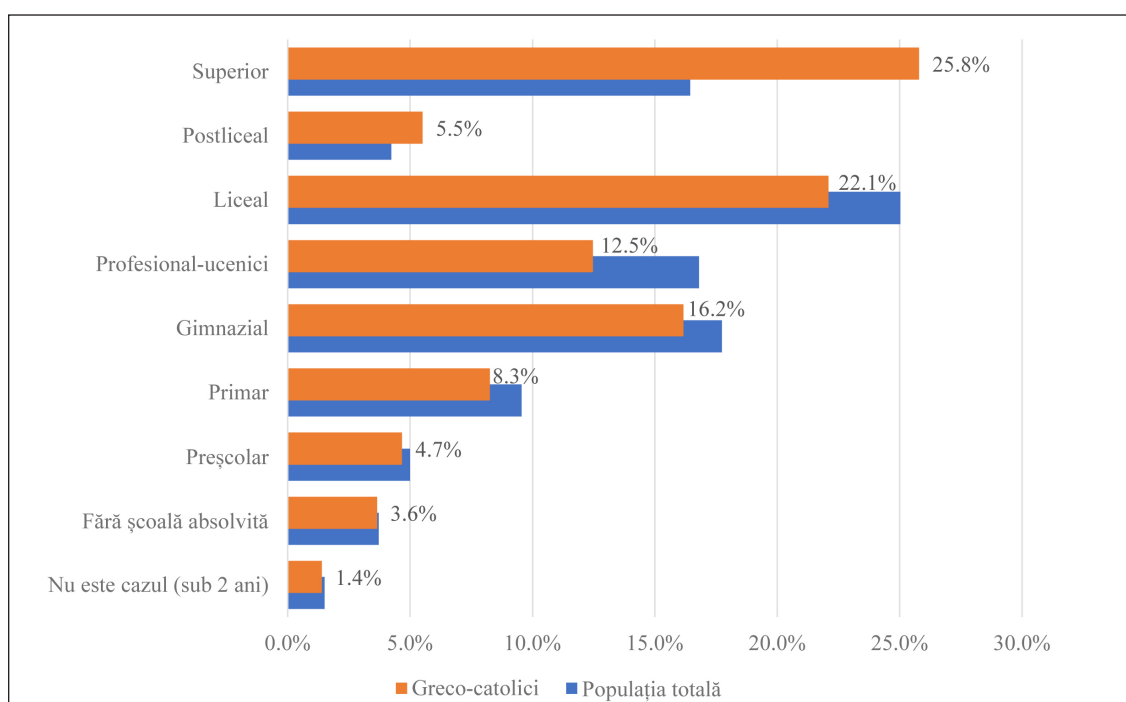

Figura 33. Populația greco-catolică după nivelul de educație (2021)

3.6. Biserica Baptistă

Conform datelor recensământului din 2021, comunitatea baptistă număra 103 213 credincioși, reprezentând aproximativ 0,6% din populația țării. La ultimul recensământ din perioada interbelică (1930) au fost înregistrați 60.562 bapțiști, iar în 1992 109 462. Astfel, în pofida politicilor antireligioase ale regimului comunist, numărul credincioșilor bapțiști aproape s-a dublat în decursul acelor decenii. În primul deceniu de după 1989, comunitatea baptistă a continuat să crească, însă ulterior, sub influența proceselor migraționiste generale care au afectat întreaga populație a României, a început un declin lent, dar constant.

Din punct de vedere teritorial, populația baptistă este puternic concentrată regional, majoritatea fiind localizată în Crișana (Partium) și în Banat, iar într-o măsură mai mică în centrul Transilvaniei. Cea mai numeroasă comunitate baptistă se află în județul Bihor, care concentrează 21,3% din totalul bapțiștilor din România. În cele trei județe bănățene – Arad, Timiș și Caraș-Severin – locuiește 27,9% din totalul bapțiștilor, iar în județele Sălaj (7,6%) și Cluj (7,4%) se regăsesc, de asemenea, comunități semnificative. În aceste șase județe trăiesc aproximativ două treimi (63,7%) din totalul bapțiștilor din țară. În alte județe transilvănene, efectivele baptiste variază între 1.000 și 3.000 de persoane, iar în regiunile estice și sudice ale țării – Moldova, Muntenia, Oltenia și Dobrogea – confesiunea este reprezentată doar de comunități mici, de câteva sute de membri. Din perspectiva mediului de rezidență, ponderea populației rurale și urbane este apropiată de cea națională, ceea ce indică o integrare echilibrată în structura teritorială a României.

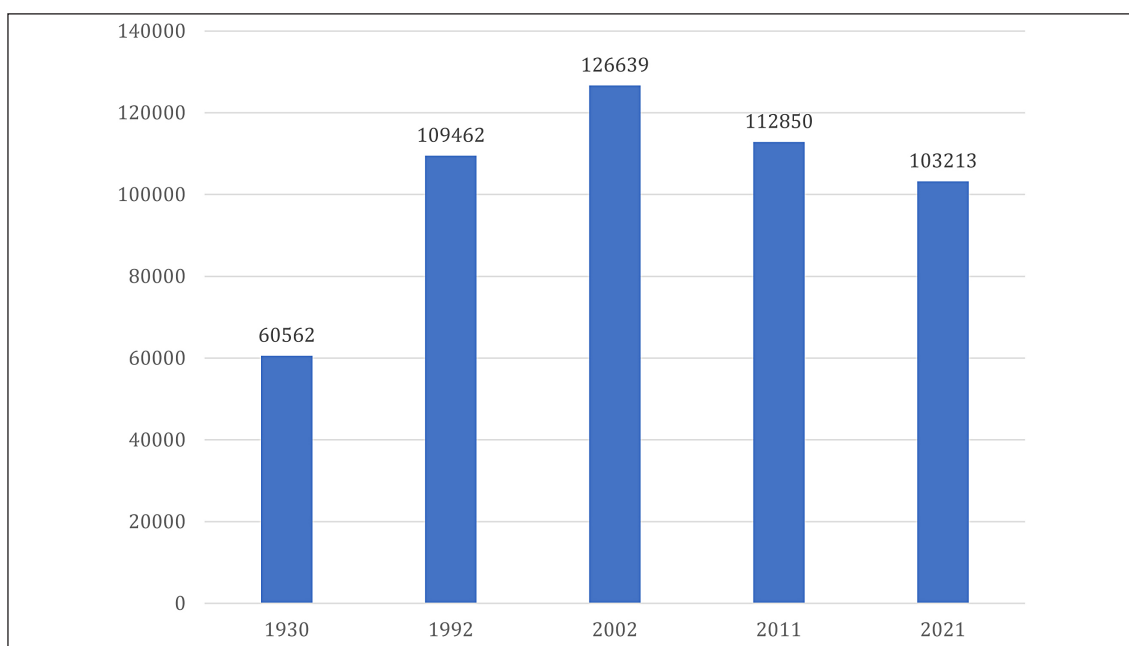
Sub aspect etnic, majoritatea bapțiștilor sunt de naționalitate română (76,9%), însă proporția credincioșilor maghiari și romi este semnificativ mai mare decât în populația generală. Maghiarii reprezintă 10,6% din totalul bapțiștilor – de aproape două ori ponderea lor la nivel național –, în timp ce romii sunt și mai suprareprezențați, constituind 11,7% din total (de peste trei ori ponderea lor în populația generală). Prezența ridicată a maghiarilor se explică prin concentrarea geografică a bapțiștilor în Transilvania, iar cea a romilor prin caracterul mai universalist și mai puțin etnocentric al confesiunilor neoprotestante, comparativ cu bisericile istorice (a se vedea analiza corespunzătoare din studiul introductiv). Celelalte grupuri etnice – ucraineni, germani, sârbi, slovaci – cumulează sub 1% din total.

Structura de vârstă a populației baptiste este mai tânără decât media națională. Proporția populației de vârstă infantilă este semnificativ mai mare decât media națională, iar segmentul tinerilor adulți este, de asemenea, ușor suprareprezentat în comparație cu aceasta. Deși proporția femeilor vârstnice este peste media națională, aceasta este compensată de ponderea mai redusă a adulților de vârstă mijlocie, în special a celor din intervalul 40–55 de ani.

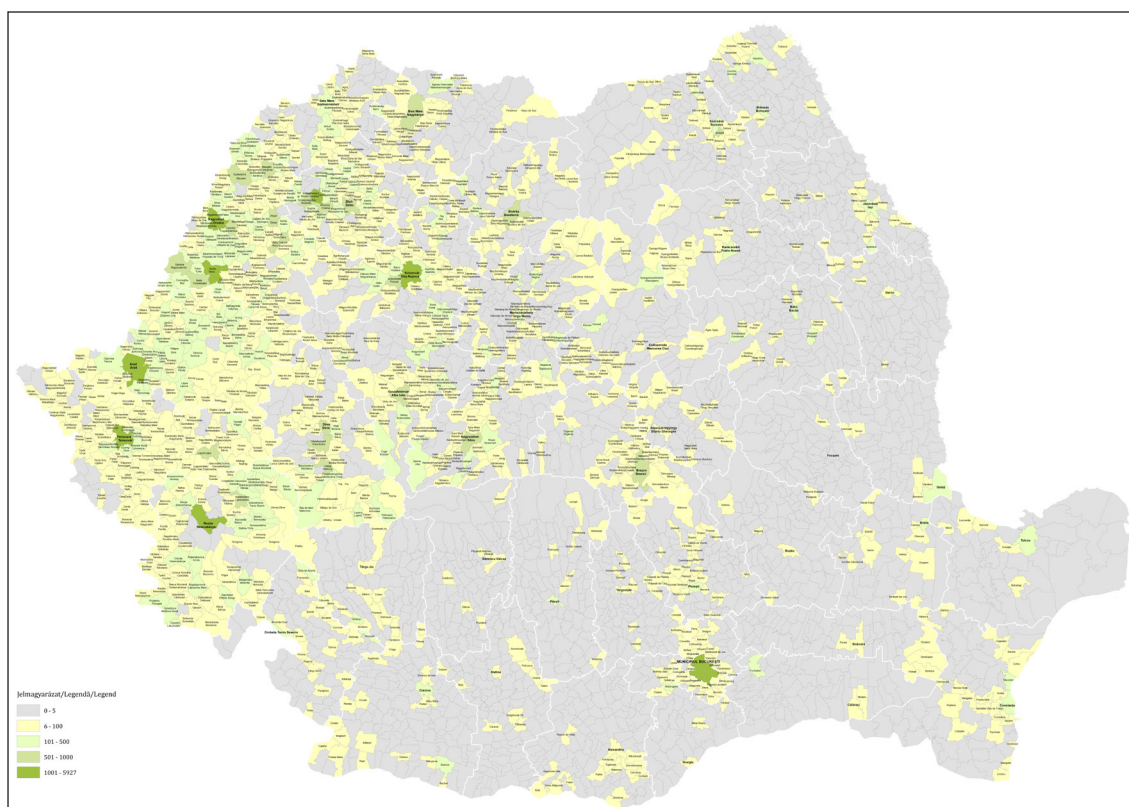
În ceea ce privește nivelul de educație, comunitatea baptistă prezintă un profil distinct. Pe de o parte, proporția persoanelor cu studii superioare și postliceale este peste media națională; pe de altă parte, ponderea celor cu studii medii (liceale și profesionale) este semnificativ mai scăzută. Totodată, se observă o prezență ridicată a persoanelor cu nivel scăzut de instruire sau fără studii. Această structură educațională inversă față de cea observată în bisericile istorice cu majoritate maghiară sugerează o polarizare accentuată: comunitatea baptistă este concentrată atât la extremitățile inferioare, cât și la cele superioare ale scării educaționale, cu o reprezentare mai redusă a nivelurilor intermediare.

În concluzie, Biserica Baptistă din România se conturează, în anul 2021, ca o confesiune de peste o sută de mii de membri, aflată într-un ușor declin numeric, dar stabilă din punct de vedere structural. Este o biserică regională, concentrată în vestul și nord-vestul țării, caracterizată prin majoritate românească, dar cu minoritate maghiară și romă semnificativă, o structură demografică tânără și un nivel educațional peste medie, dar pronunțat polarizat.

Figura 34. Numărul baptiștilor între 1930-2021

Harta 6. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Baptiste, 2021

Tabelul 15. Distribuția populației baptiste pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr baptiști în județ	Procent baptiști în județi	Procent baptiști în țară
Bihor	551297	498103	21336	4.3	20.7
Arad	410143	365624	12499	3.4	12.1
Timiș	650533	531055	8316	1.6	8.1
Caraș-Severin	246588	213169	7945	3.7	7.7
Sălaj	212224	193414	7845	4.1	7.6
Cluj	679141	577264	7653	1.3	7.4
Hunedoara	361657	313635	4033	1.3	3.9
Alba	325941	291188	3133	1.1	3.0
Municipiul București	1716961	1245497	2883	0.2	2.8
Sibiu	388326	330735	2682	0.8	2.6
Satu Mare	330668	295833	2327	0.8	2.3
Suceava	642551	571770	2323	0.4	2.3
Mureș	518193	459386	2015	0.4	2.0
Maramureș	452475	400911	1989	0.5	1.9
Bistrița-Năsăud	295988	269100	1832	0.7	1.8
Brașov	546615	464585	1649	0.4	1.6
Mehedinți	234339	203965	1217	0.6	1.2
Constanța	655997	543314	1038	0.2	1.0
Harghita	291950	269060	993	0.4	1.0
Prahova	695119	613879	843	0.1	0.8
Dolj	599442	521260	824	0.2	0.8
Ilfov	542704	437394	807	0.2	0.8
Iași	760774	620168	785	0.1	0.8
Botoșani	392821	355456	769	0.2	0.7
Bacău	601387	518828	581	0.1	0.6
Gorj	314685	285514	554	0.2	0.5
Neamț	454203	395627	488	0.1	0.5
Teleorman	323544	290729	481	0.2	0.5
Covasna	200042	184693	409	0.2	0.4
Brăila	281452	247000	373	0.2	0.4
Giurgiu	262066	234576	329	0.1	0.3
Argeș	569932	510208	322	0.1	0.3
Galați	496892	425442	310	0.1	0.3
Olt	383280	346478	302	0.1	0.3
Dâmbovița	479404	436259	298	0.1	0.3
Buzău	404979	362403	179	0.0	0.2
Tulcea	193355	166508	174	0.1	0.2
Călărași	283458	253109	173	0.1	0.2
Vâlcea	341861	308932	166	0.1	0.2
Ialomița	250816	220078	146	0.1	0.1
Vaslui	374700	321447	128	0.0	0.1
Vrancea	335312	302054	64	0.0	0.1
ROMÂNIA	19053815	16395650	103213	0.6	100.0

Figura 35. Distribuția după mediul de rezidență a baptiștilor (2021)

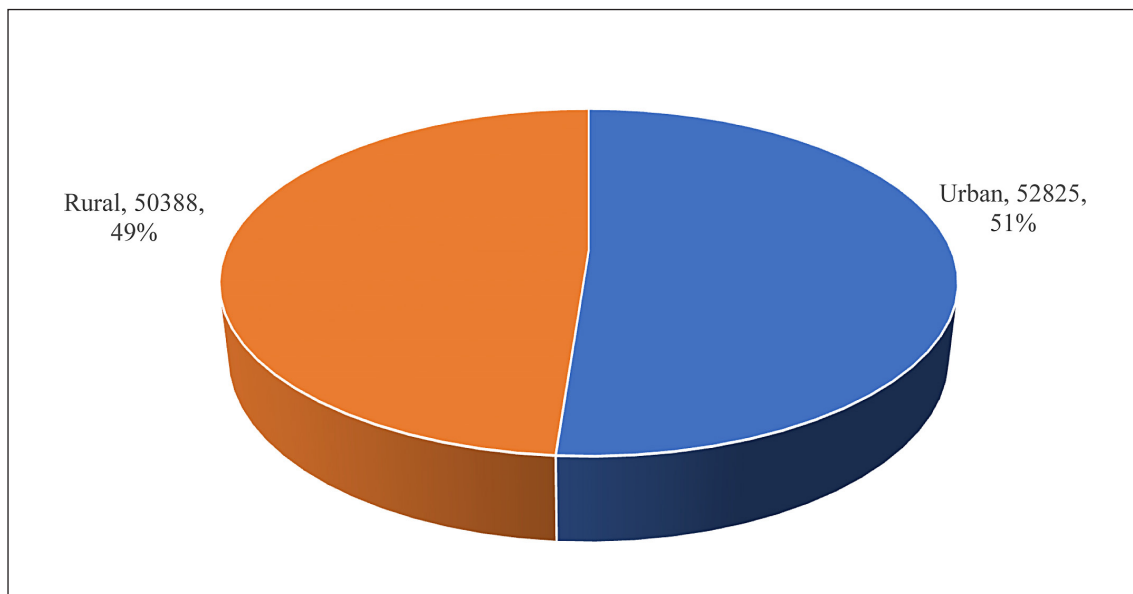
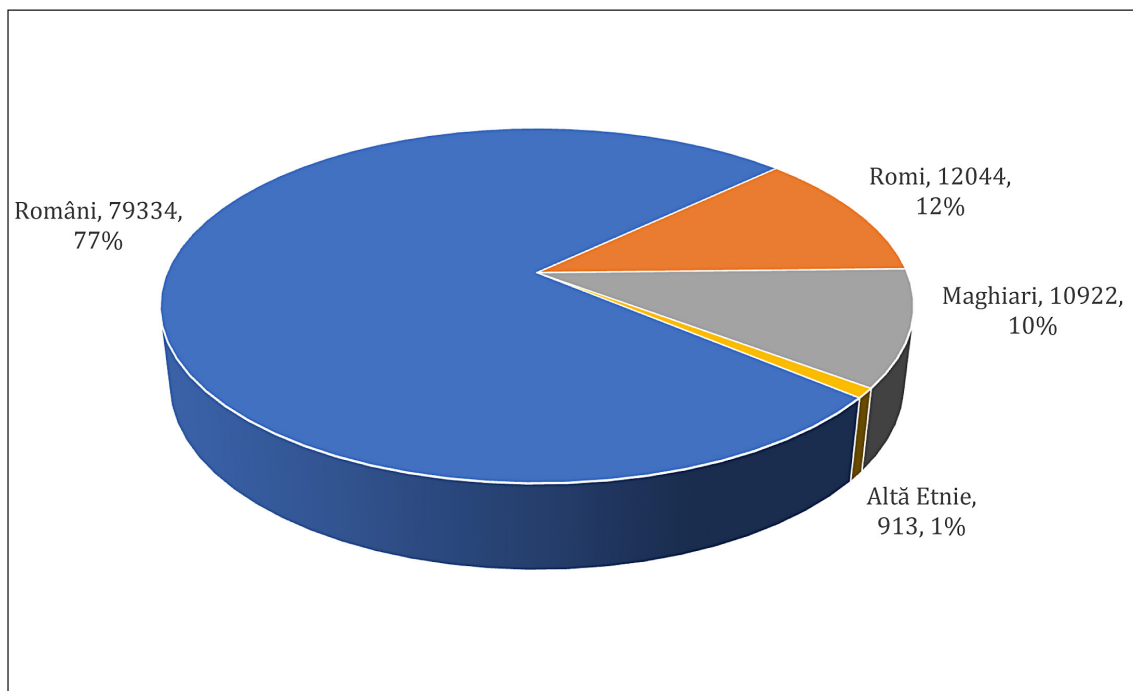

Figura 36. Compoziția etnică a populației baptiste (2021)

Tabelul 16. Structura etnică detaliată a populației baptiste

	Numărul bapțiștilor	Procente
Români	79334	76.86
Romi	12044	11.67
Maghiari	10922	10.58
Ucraineni	149	0.14
Germani	148	0.14
Sârbi	125	0.12
Cehi	58	0.06
Lipoveni	33	0.03
Slovaci	33	0.03
Evrei	16	0.02
Italiani	15	0.01
Bulgari	13	0.01
Turci	12	0.01
Ruteni	3	0.00
Tătari	0	0.00
Croați	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Altă Etnie	308	0.30
Total	103213	100.00

Figura 37. Piramida de vârstă a populației baptiste (2021)

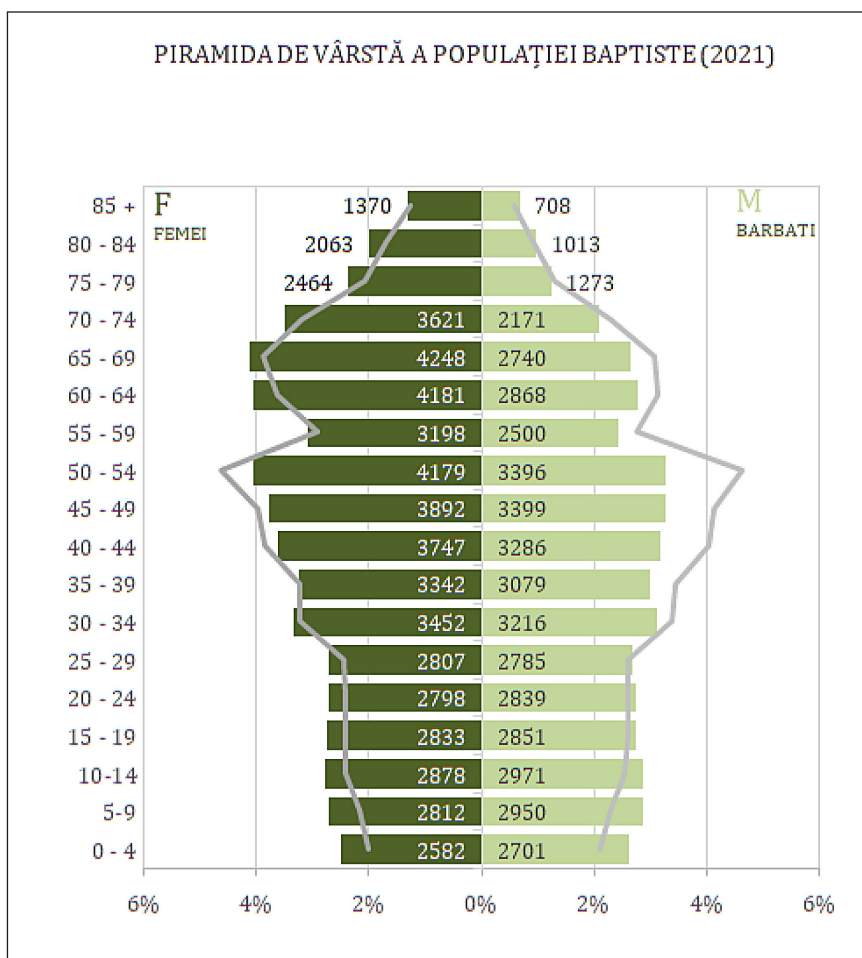
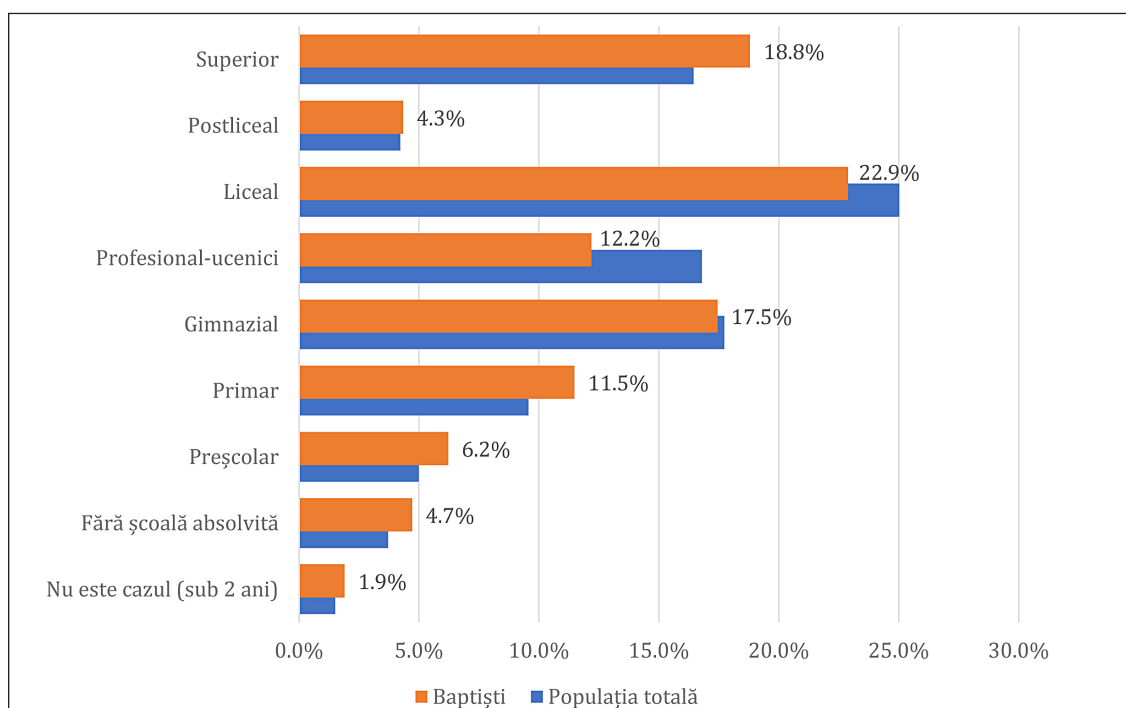

Figura 38. Populația baptistă după nivelul de educație (2021)

3.7. Biserica Adventistă

Conform datelor recensământului din 2021, Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din România număra 65.861 de credincioși, reprezentând aproximativ 0,4% din populația confesională a țării. În timpul decadelor comuniste, confesiunea a înregistrat o creștere demografică semnificativă, tendință care a continuat și în primul deceniu postcomunist, pentru ca ulterior numărul adeptilor să intre într-o fază de scădere lentă.

Distribuția teritorială a populației adventiste este de tip mozaicat, cu o concentrare mai pronunțată în anumite județe. Județul Mureș reprezintă principalul centru al comunității adventiste, cu 8 279 de credincioși (echivalentul a 1,8% din populația județului și 12,6% din totalul adventiștilor din România). Comunități importante se regăsesc, de asemenea, în județele Arad (6,3%), Teleorman (5,9%), Prahova (5,0%) și municipiul București (4,8%). Spre deosebire de confesiunile baptistă și penticostală, Biserica Adventistă nu are un caracter regional pronunțat, ci se distinge printr-o prezență dispersată, dar constantă la nivel național. Din perspectiva mediului de rezidență, comunitatea are un profil predominant rural, peste două treimi dintre credincioși locuind în localități rurale.

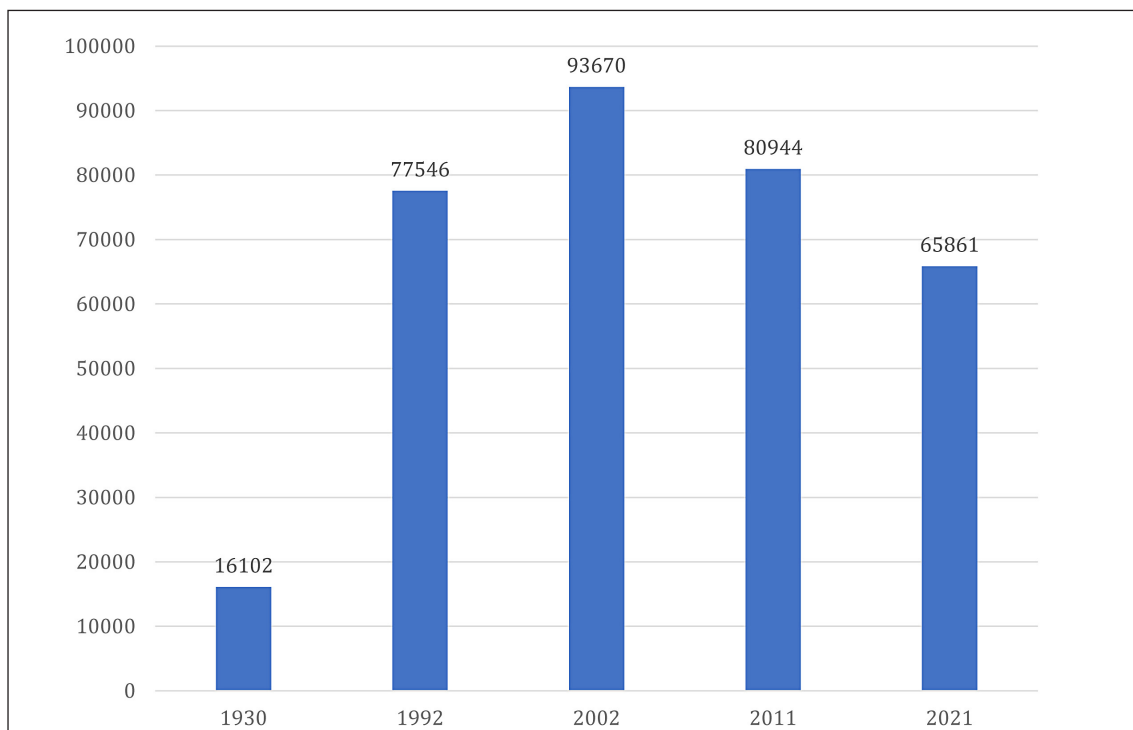
Din punct de vedere etnic, majoritatea adventiștilor sunt de naționalitate română (78,7%), însă ponderea maghiarilor (10,1%) și a romilor (9,0%) este semnificativă, depășind valorile corespunzătoare din populația generală. În plus, ucrainenii sunt reprezentați într-o proporție mai mare decât la nivel național (1,9% față de media de 0,3%).

Structura pe vârste a populației adventiste este ușor mai echilibrată și mai tânără comparativ cu media națională. Deși ponderile vârstnicilor sunt superioare celor naționale, proporția copiilor este, de asemenea, peste medie, ceea ce conferă comunității o dinamică demografică relativ stabilă. În schimb, adulții de vârstă mijlocie, în special bărbații din segmentul 40–55 de ani, sunt reprezentați într-o proporție mai scăzută.

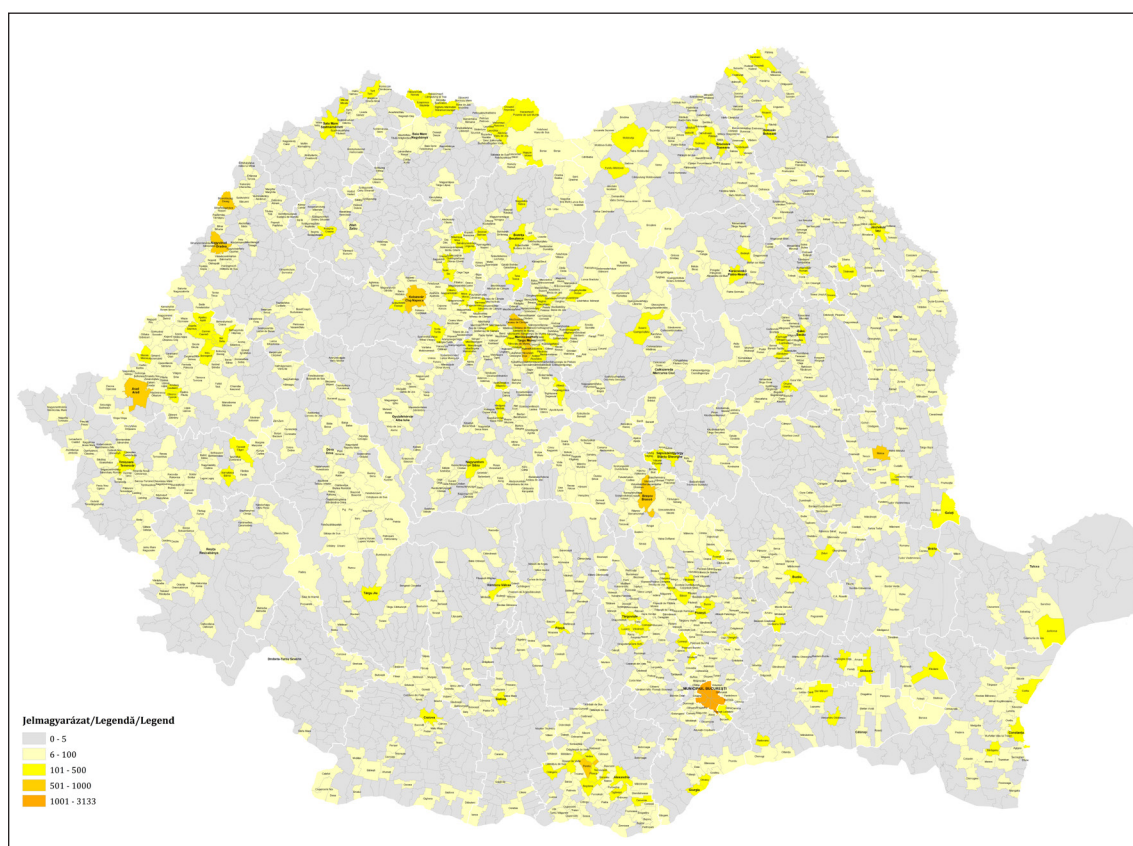
Din perspectiva nivelului de educație, populația adventistă se află într-o poziție relativ dezavantajată comparativ cu media națională. Proporțiile persoanelor cu studii medii (liceale și profesionale) și studii superioare sunt semnificativ inferioare celor naționale, în timp ce ponderile persoanelor cu nivel scăzut de instruire sunt vizibil mai ridicate. În ansamblu, adventiștii se caracterizează prin un nivel mediu de educație sub media națională, aspect corelat cu structura lor preponderent rurală, dar s-ar putea explica și prin ponderea relativ ridicată a credincioșilor de etnie romă. O particularitate interesantă o constituie ponderea peste medie a persoanelor cu studii postliceale, anomalie statistică pentru care nu există o explicație complet certă. Este însă plauzibil ca această categorie să includă formări de natură sanitară, având în vedere implicarea tradițională a Bisericii Adventiste în activități medicale și în administrarea de instituții de sănătate.

În concluzie, Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din România se conturează cu acoperire națională, având majoritate românească, dar și o reprezentare peste medie a credincioșilor maghiari și romi, cu un nucleu important în județul Mureș. Ea se caracterizează printr-un pronunțat profil rural și, per ansamblu, printr-un nivel educațional modest.

Figura 39. Numărul adventiștilor între 1930-2021

Harta 7. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Adventiste

Tabelul 17. Distribuția populației adventiste pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Număr adventiști în județ	Procent adventiști în județ	Procent adventiști în țară
Mureș	518193	459386	8279	1.8	12.6
Arad	410143	365624	4130	1.1	6.3
Teleorman	323544	290729	3889	1.3	5.9
Prahova	695119	613879	3276	0.5	5.0
Municipiul București	1716961	1245497	3133	0.3	4.8
Maramureș	452475	400911	2931	0.7	4.5
Suceava	642551	571770	2837	0.5	4.3
Cluj	679141	577264	2795	0.5	4.2
Dâmbovița	479404	436259	2577	0.6	3.9
Bihor	551297	498103	1910	0.4	2.9
Brașov	546615	464585	1718	0.4	2.6
Botoșani	392821	355456	1671	0.5	2.5
Timiș	650533	531055	1650	0.3	2.5
Buzău	404979	362403	1616	0.4	2.5
Galați	496892	425442	1584	0.4	2.4
Bacău	601387	518828	1570	0.3	2.4
Dolj	599442	521260	1438	0.3	2.2
Iași	760774	620168	1389	0.2	2.1
Neamț	454203	395627	1362	0.3	2.1
Bistrița-Năsăud	295988	269100	1308	0.5	2.0
Constanța	655997	543314	1066	0.2	1.6
Ilfov	542704	437394	1035	0.2	1.6
Sibiu	388326	330735	953	0.3	1.4
Giurgiu	262066	234576	932	0.4	1.4
Argeș	569932	510208	829	0.2	1.3
Hunedoara	361657	313635	816	0.3	1.2
Satu Mare	330668	295833	806	0.3	1.2
Covasna	200042	184693	777	0.4	1.2
Olt	383280	346478	738	0.2	1.1
Ialomița	250816	220078	733	0.3	1.1
Călărași	283458	253109	697	0.3	1.1
Vâlcea	341861	308932	661	0.2	1.0
Sălaj	212224	193414	602	0.3	0.9
Harghita	291950	269060	597	0.2	0.9
Brăila	281452	247000	568	0.2	0.9
Vaslui	374700	321447	552	0.2	0.8
Vrancea	335312	302054	502	0.2	0.8
Alba	325941	291188	462	0.2	0.7
Gorj	314685	285514	409	0.1	0.6
Tulcea	193355	166508	373	0.2	0.6
Caraș-Severin	246588	213169	371	0.2	0.6
Mehedinți	234339	203965	319	0.2	0.5
ROMÂNIA	19053815	16395650	65861	0.4	100.0

Figura 40. Distribuția după mediul de rezidență a adventiștilor (2021)

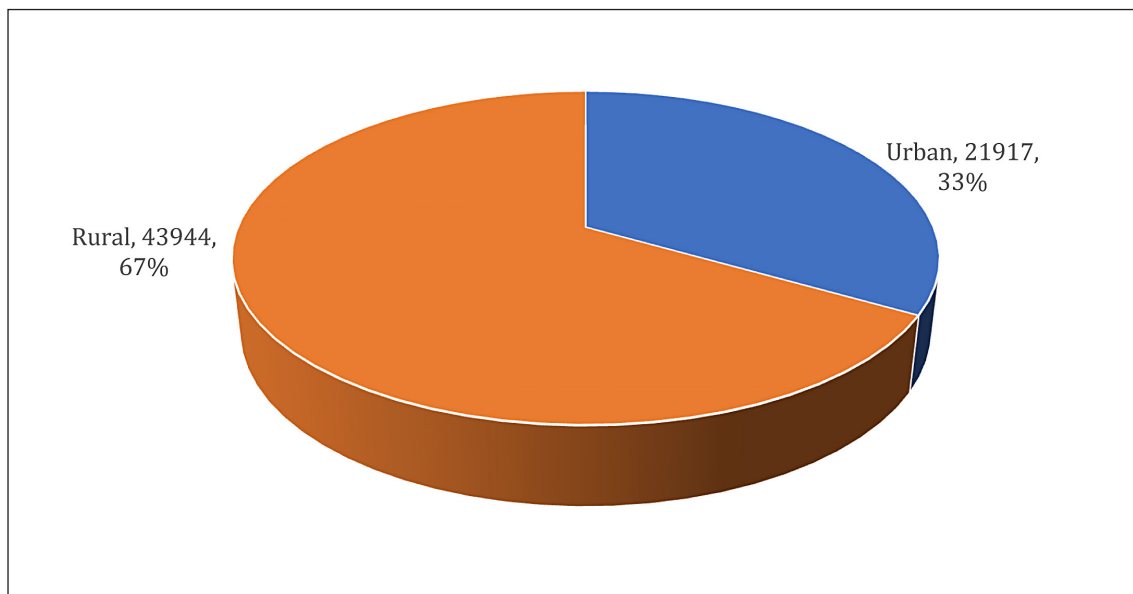
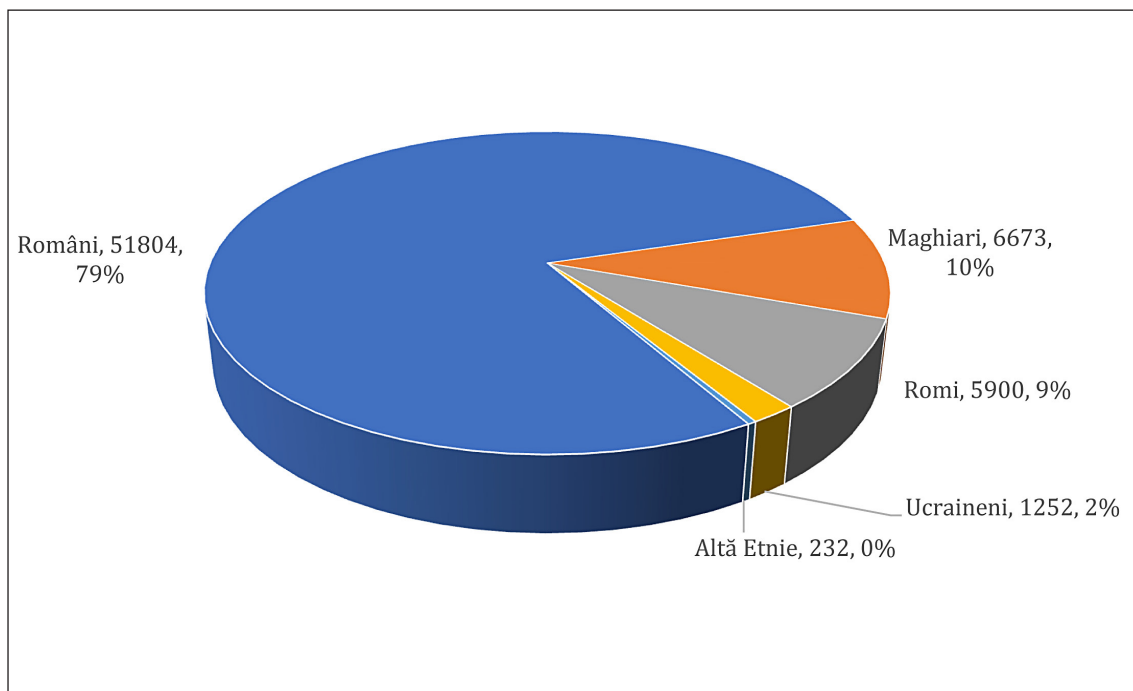

Figura 41. Compoziția etnică a populației adventiste (2021)

Tabelul 18. Structura etnică detaliată a populației adventiste

	Număr	Procente
Români	51804	78.66
Maghiari	6673	10.13
Romi	5900	8.96
Ucraineni	1252	1.90
Germani	101	0.15
Lipoveni	19	0.03
Italieni	12	0.02
Evrei	11	0.02
Sârbi	10	0.02
Bulgari	9	0.01
Turci	8	0.01
Slovaci	8	0.01
Tătari	0	0.00
Croați	0	0.00
Greci	0	0.00
Cehi	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	49	0.07
Total	65861	100.00

Figura 42. Piramida de vârstă a populației adventiste (2021)

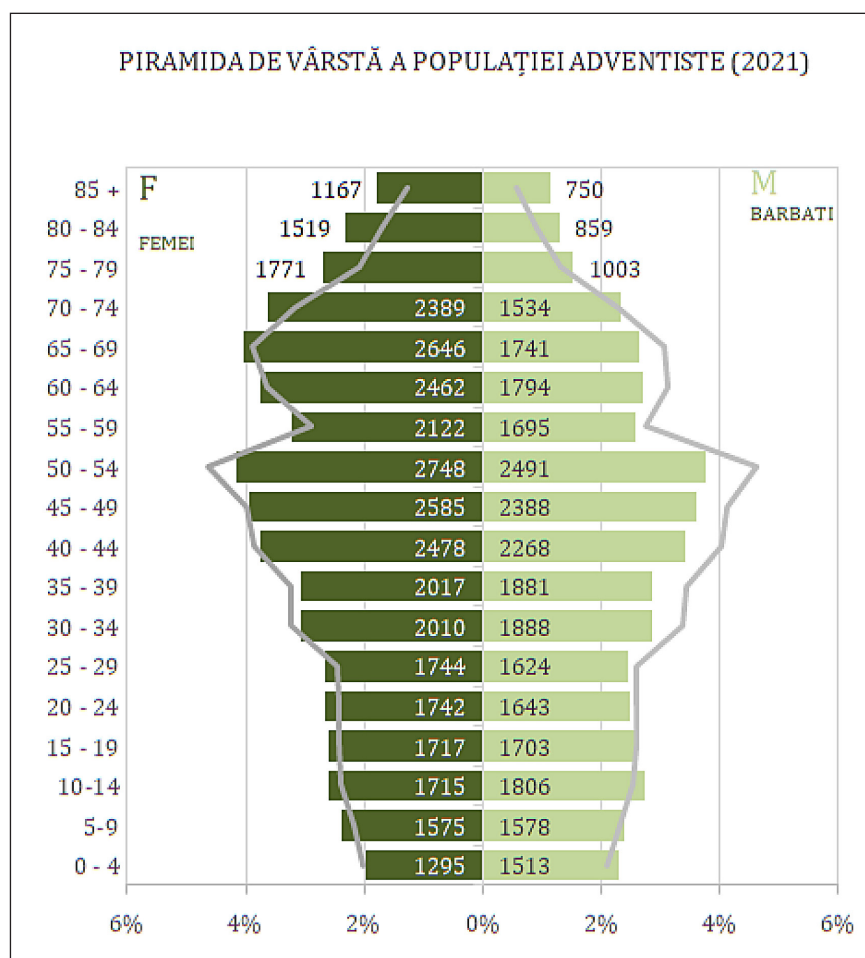
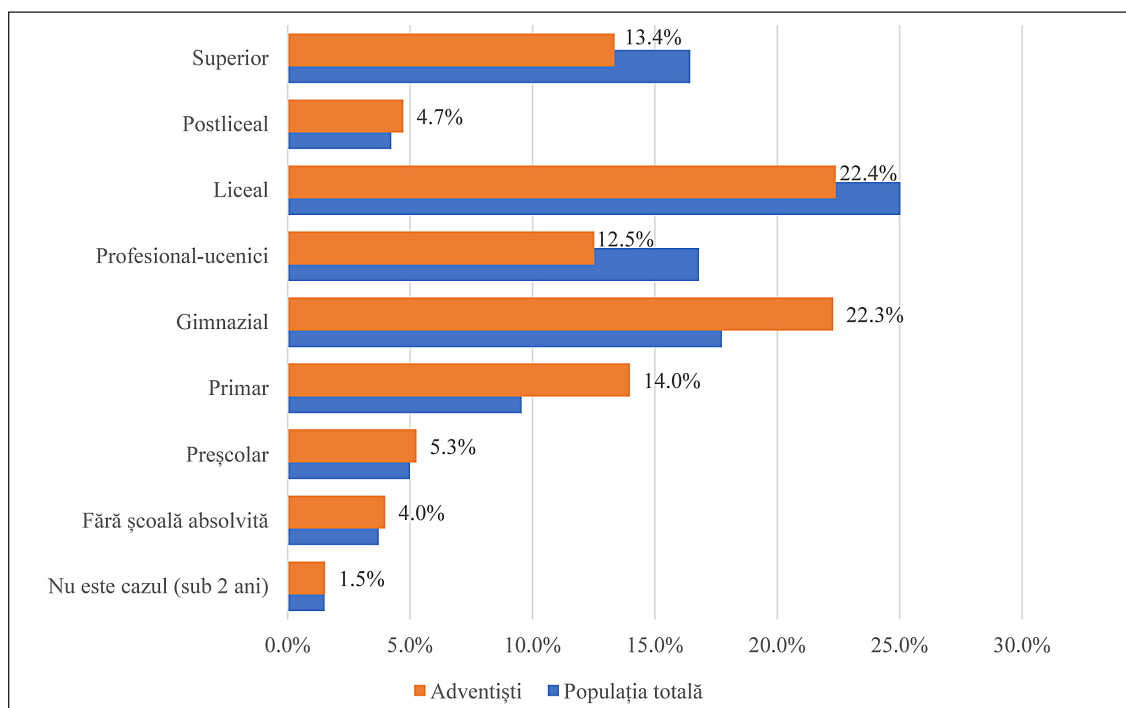

Figura 43. Populația adventistă după nivelul de educație (2021)

3.8. Cultul musulman

În primul deceniu de după schimbarea de regim, comunitatea musulmană din România a cunoscut o creștere semnificativă, urmată, după anul 2002, de o ușoară scădere numerică. Conform datelor recensământului din 2021, populația musulmană era estimată la aproximativ 58 000 de persoane.

Comunitatea musulmană din România prezintă o distribuție teritorială puternic concentrată, peste 90% dintre membrii săi locuind în Dobrogea (județele Constanța și Tulcea), respectiv în regiunea București–Ilfov. Județul Constanța reprezintă centrul istoric și demografic al comunității islamice din România, găzduind 36 725 de credincioși musulmani, ceea ce constituie 62,9% din totalul național și 6,8% din populația județului. În județul vecin, Tulcea trăiește 5,8% din totalul musulmanilor din țară, astfel încât musulmanii din Dobrogea însumează 68,7% din populația musulmană a României. La aceștia se adaugă Bucureștiul și județul Ilfov, care cumulează 18,6% din total. În restul județelor, prezența musulmană este fragmentară și dispersată, fiind asociată mai ales mediilor urbane mari (Timișoara, Cluj-Napoca, Iași). În consecință, populația musulmană are un profil puternic urban, 71% dintre credincioși locuind în orașe.

Din punct de vedere etnic, comunitatea musulmană este marcată de o diversitate ridicată, dar include două grupuri dominante: turcii (34,2%) și tătarii (29,9%). Aceste două populații autohtone, cu prezență istorică semnificativă în Dobrogea, alcătuiesc împreună aproximativ două treimi din totalul musulmanilor și sunt concentrate aproape exclusiv în această regiune. Pe lângă acestea, un segment important (13%) este reprezentat de musulmani imigranți, proveniți dintr-o varietate largă de țări și culturi, formând o categorie etnic și lingvistic eterogenă. Un grup de dimensiuni similare îl constituie și musulmanii de naționalitate română, care reprezintă 15,8% din total și reflectă în principal efectul căsătoriilor mixte. De asemenea, este demn de remarcat procentul de 7,1% al romilor musulmani, care formează un segment distinct al comunității.

Structura pe vârste a populației musulmane este semnificativ mai tânără decât media națională, caracterizată prin ponderi ridicate ale copiilor și tinerilor adulți, în timp ce cohorte vârstnice au o reprezentare redusă. Această structură demografică se explică atât prin rata mai înaltă a fertilității, cât și prin vârsta medie mai scăzută a imigranților, factori la care se adaugă prezența converțiilor români din generațiile tinere, rezultați adesea din căsătorii mixte.

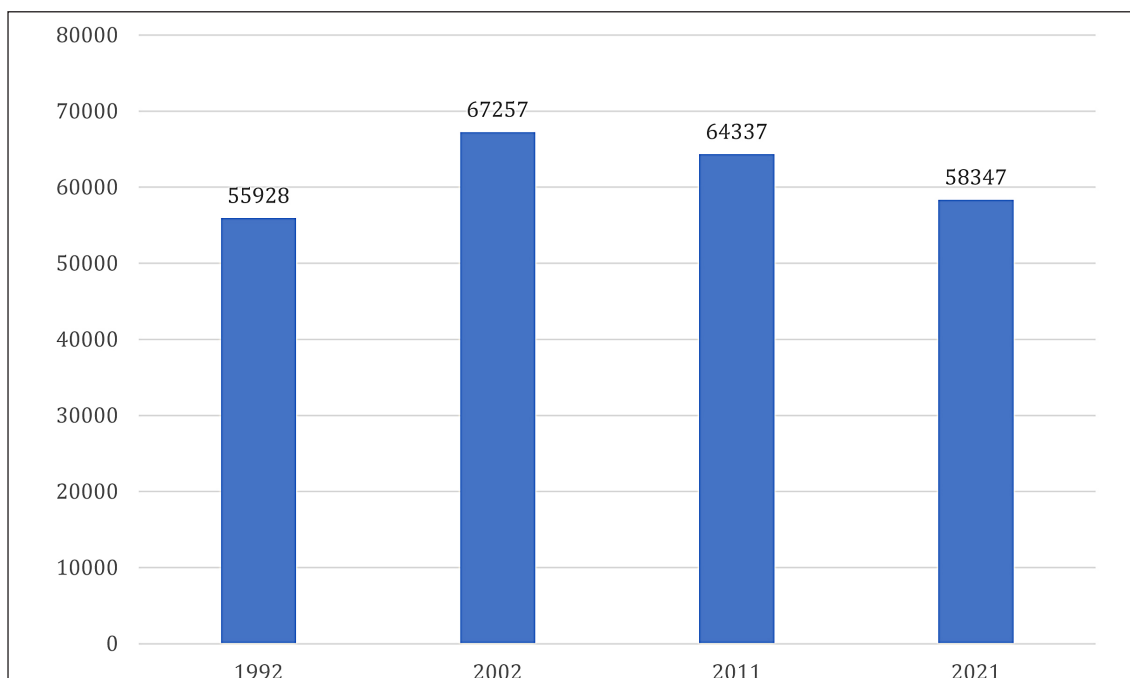
Nivelul de educație al populației musulmane este eterogen. Deși ponderile persoanelor cu studii universitare și liceale depășesc media națională, proporția celor cu formare profesională medie (școli profesionale și gimnaziu) este inferioară, iar segmentul persoanelor cu educație primară sau fără studii este suprareprezentat.

Explicația precisă a acestui tipar educațional nu este pe deplin cunoscută; s-ar putea însă presupune că, în rândul musulmanilor autohtoni din regiunea dobrogeană (turci și tătari), predomină nivelul mediu și formarea profesională, în timp ce în rândul musulmanilor din mediul urban cu origini migratorii (București, Cluj-Napoca, Timișoara) și al soților sau soțiilor acestora este mai frecvent nivelul de instruire superioară. Prin urmare, subgrupurile care compun comunitatea musulmană ar putea urma strategii educaționale semnificativ diferite, determinate de originea lor etnică și de mediul de rezidență.

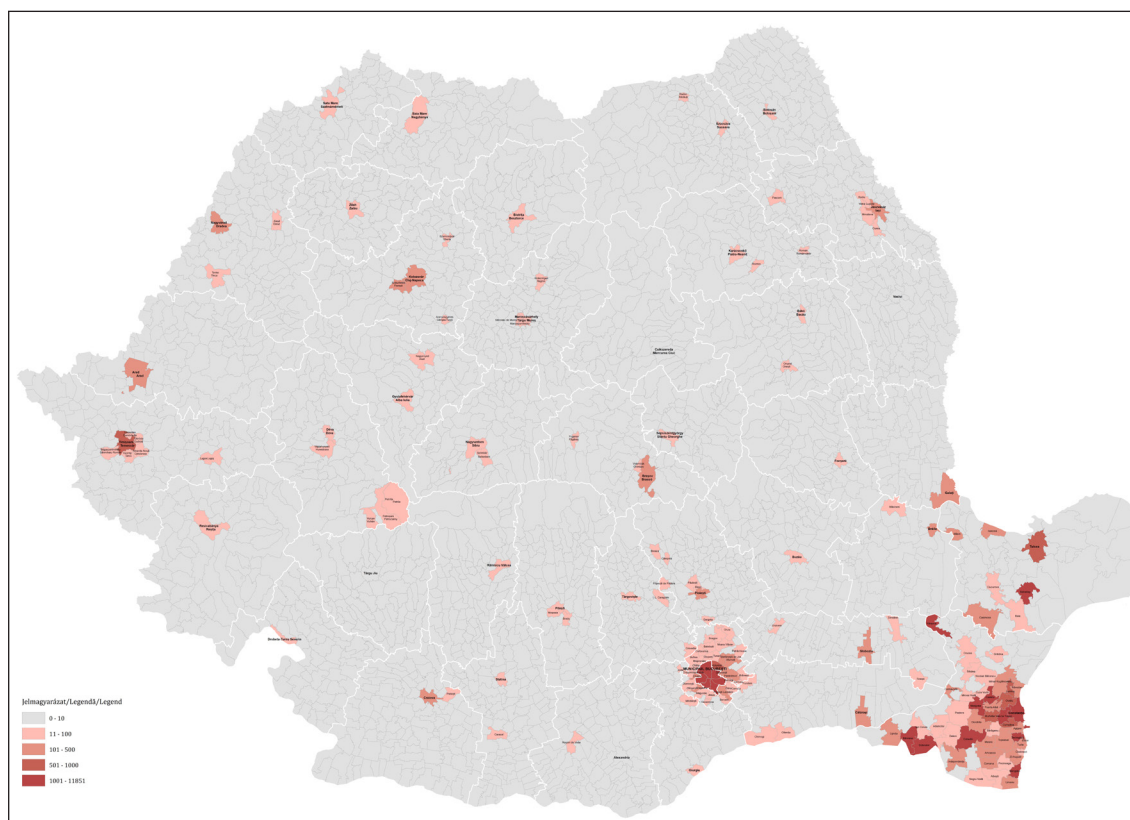
În concluzie, musulmanii din România constituie o comunitate stabilă, regional concentrată și etnic diversificată, cu un profil predominant urban și structură demografică tânără. Dobrogea re-

prezintă centrul istoric și social al islamului din țară, iar cele două grupuri etnice principale – turcii și tătarii – formează nucleul acestei comunități, la care se adaugă grupurile emergente de imigranți urbani și de convertiți români.

Figura 44. Populația musulmană a României între 1992-2021

Harta 8. Distribuția teritorială a membrilor Cultului Musulman, 2021

Tabelul 19. Distribuția populației musulmane pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul musulmanilor în județ	Procentul musulmanilor în județ	Procentul musulmanilor în țară
Constanța	655997	543314	36725	6.8	62.9
Municipiul București	1716961	1245497	8015	0.6	13.7
Tulcea	193355	166508	3355	2.0	5.8
Ilfov	542704	437394	2855	0.7	4.9
Timiș	650533	531055	918	0.2	1.6
Cluj	679141	577264	686	0.1	1.2
Iași	760774	620168	595	0.1	1.0
Călărași	283458	253109	436	0.2	0.7
Dolj	599442	521260	435	0.1	0.7
Prahova	695119	613879	368	0.1	0.6
Arad	410143	365624	344	0.1	0.6
Bihor	551297	498103	308	0.1	0.5
Brăila	281452	247000	302	0.1	0.5
Brașov	546615	464585	289	0.1	0.5
Ialomița	250816	220078	217	0.1	0.4
Galați	496892	425442	210	0.0	0.4
Giurgiu	262066	234576	201	0.1	0.3
Argeș	569932	510208	191	0.0	0.3
Dâmbovița	479404	436259	166	0.0	0.3
Mureș	518193	459386	163	0.0	0.3
Sibiu	388326	330735	151	0.0	0.3
Bacău	601387	518828	143	0.0	0.2
Hunedoara	361657	313635	120	0.0	0.2
Neamț	454203	395627	99	0.0	0.2
Alba	325941	291188	93	0.0	0.2
Suceava	642551	571770	93	0.0	0.2
Maramureș	452475	400911	88	0.0	0.2
Vâlcea	341861	308932	88	0.0	0.2
Olt	383280	346478	85	0.0	0.1
Buzău	404979	362403	79	0.0	0.1
Vrancea	335312	302054	78	0.0	0.1
Satu Mare	330668	295833	62	0.0	0.1
Bistrița-Năsăud	295988	269100	61	0.0	0.1
Teleorman	323544	290729	61	0.0	0.1
Botoșani	392821	355456	47	0.0	0.1
Gorj	314685	285514	37	0.0	0.1
Caraș-Severin	246588	213169	36	0.0	0.1
Mehedinți	234339	203965	35	0.0	0.1
Harghita	291950	269060	33	0.0	0.1
Sălaj	212224	193414	30	0.0	0.1
Vaslui	374700	321447	26	0.0	0.0
Covasna	200042	184693	23	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	58347	0.4	100.0

Figura 45. Distribuția după mediul de rezidență a populației musulmane (2021)

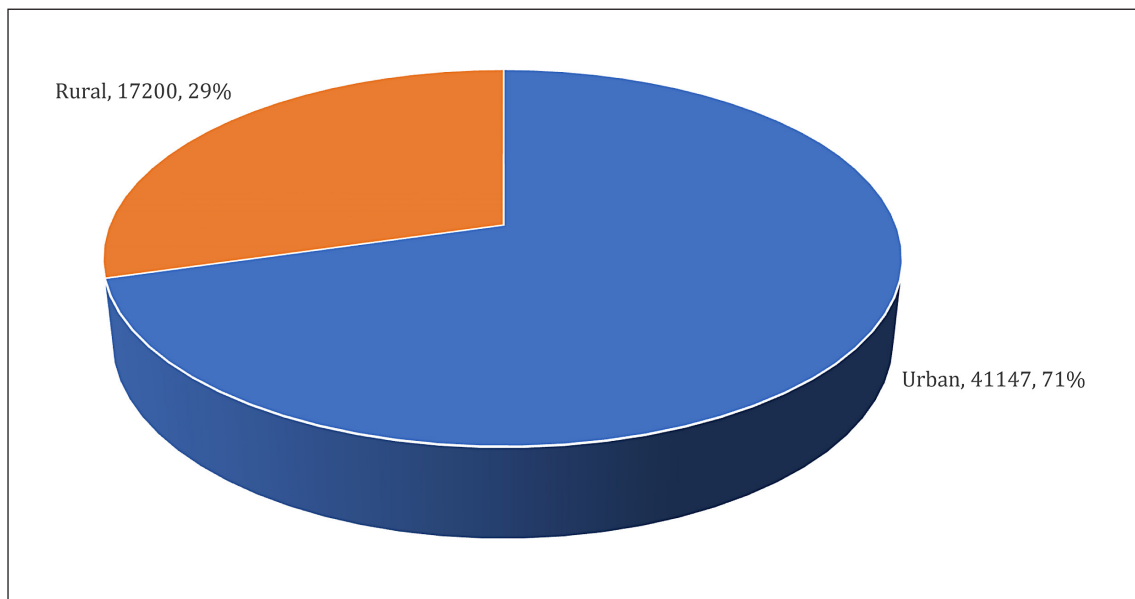
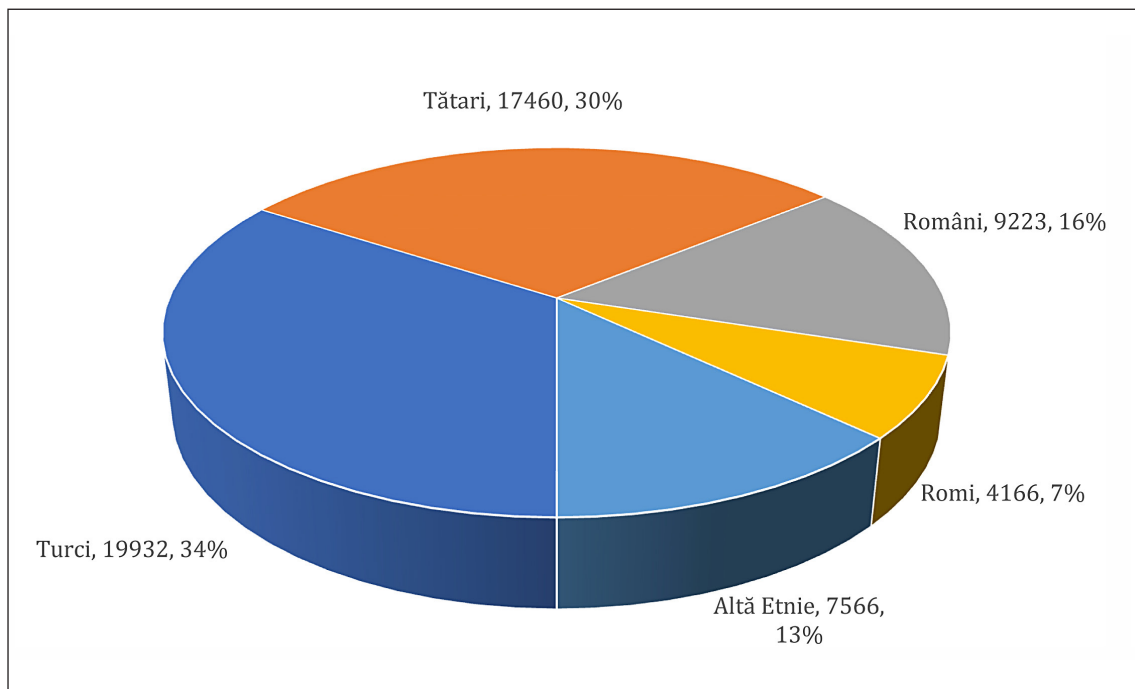

Figura 46. Compoziția etnică a populației musulmane (2021)

Tabelul 20. Structura etnică detaliată a populației musulmane

	Număr	Procente
Turci	19932	34.16
Tătari	17460	29.92
Români	9223	15.81
Romi	4166	7.14
Albanezi	160	0.27
Maghiari	87	0.15
Sârbi	34	0.06
Evrei	32	0.05
Lipoveni	24	0.04
Germani	23	0.04
Ucraineni	16	0.03
Greci	13	0.02
Italiani	11	0.02
Bulgari	10	0.02
Armeni	7	0.01
Croați	5	0.01
Macedoneni	3	0.01
Slovaci	0	0.00
Cehi	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Altă Etnie	7135	12.23
Total	58347	100.00

Figura 47. Piramida de vârstă a populației musulmane (2021)

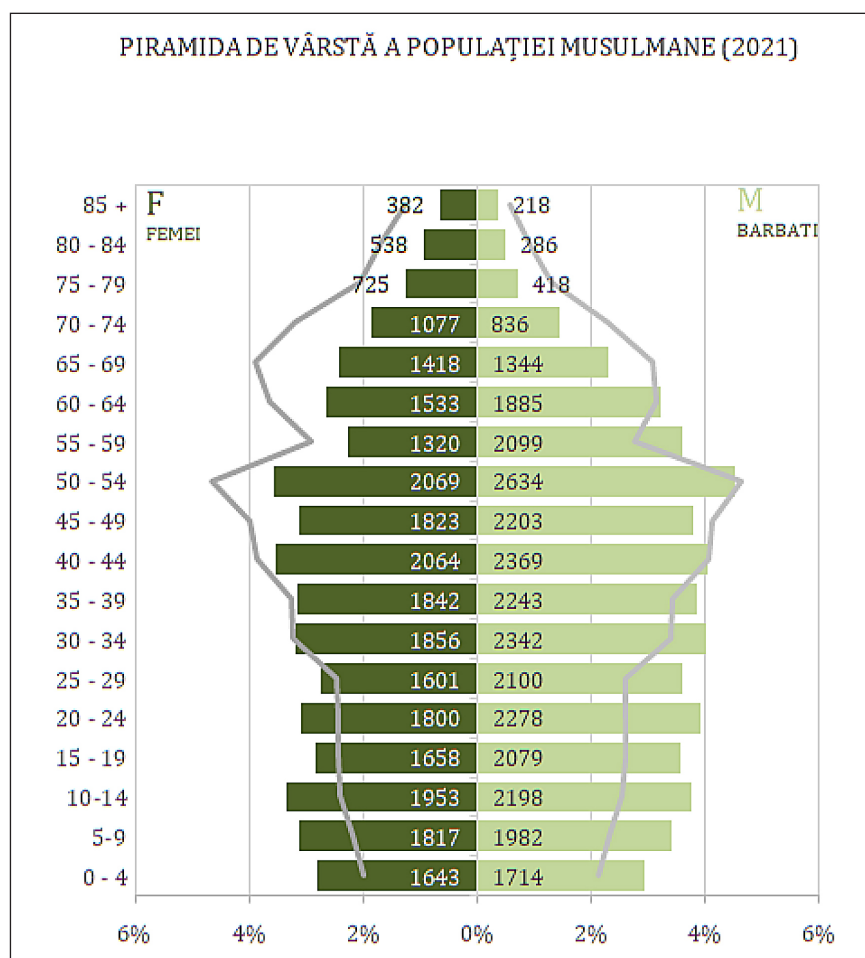
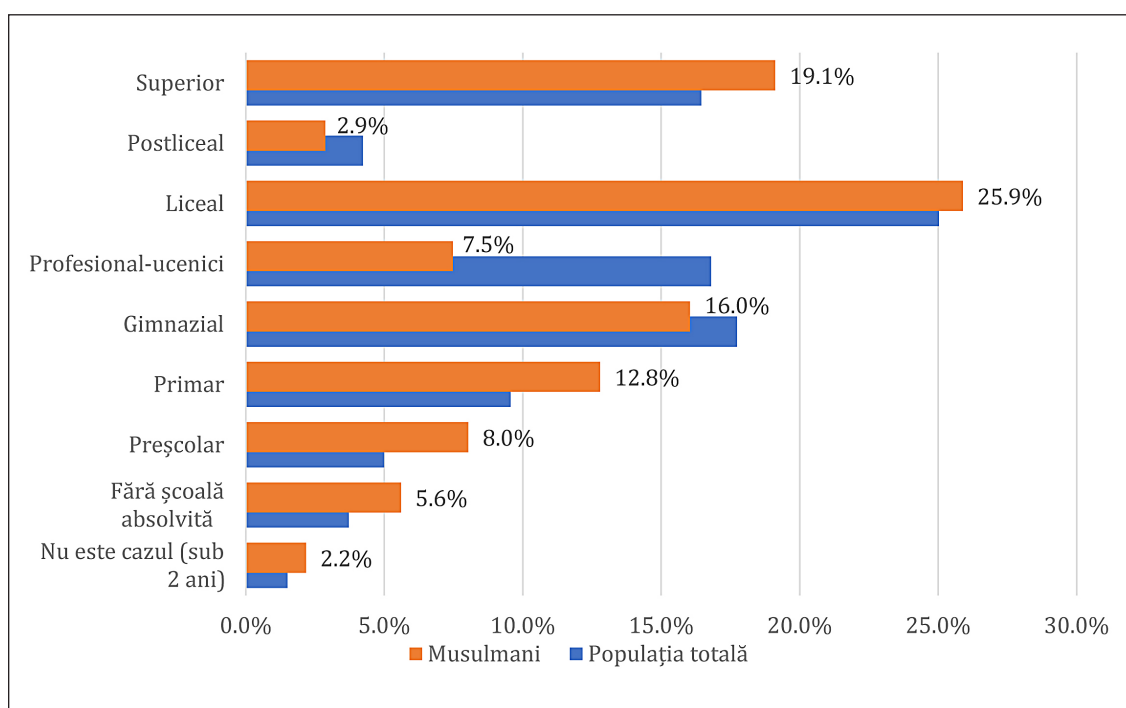

Figura 48. Populația musulmană după nivelul de educație (2021)

3.9. Biserica Unitariană

Populația de confesiune unitariană a cunoscut, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în anul 1992, o creștere constantă, urmată, în deceniile postcomuniste, de o scădere accentuată. În prezent, aceasta numără aproximativ 48 000 de persoane.

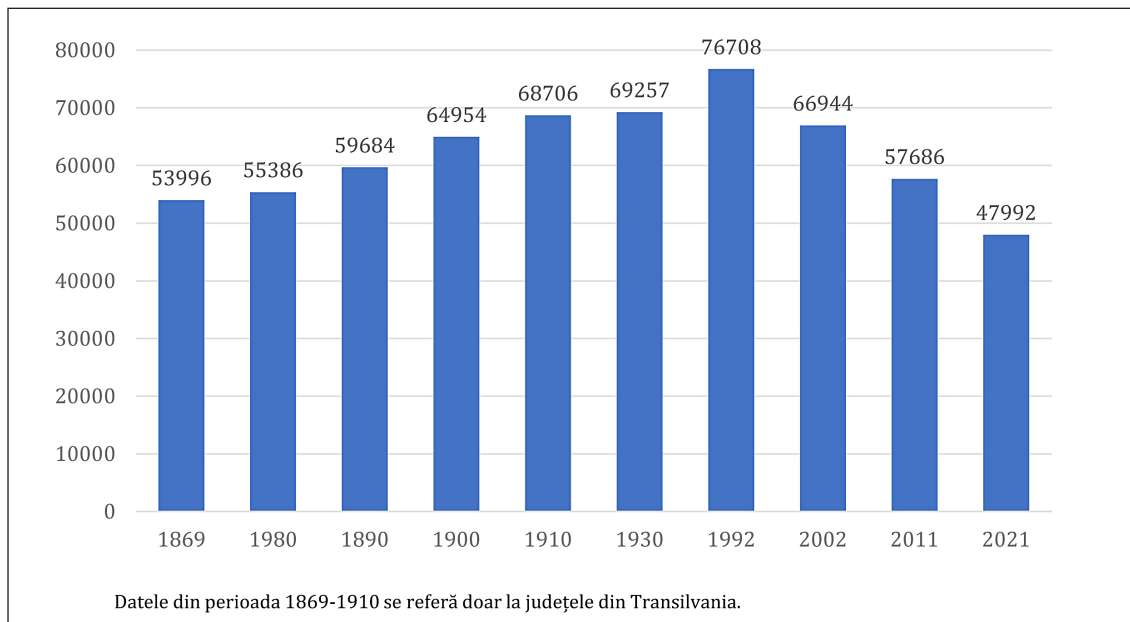
Din punct de vedere teritorial, populația unitariană este concentrată aproape exclusiv în partea centrală și estică a Transilvaniei. Comunitățile se organizează în două areale majore: Ținutul Secuiesc și zona Cluj–Turda. Dintre acestea, Ținutul Secuiesc reprezintă nucleul principal: în județul Harghita locuiește 40% din totalul unitarienilor (care constituie 7,1% din populația județului), în județul Mureș – 19,5%, iar în județul Covasna – 15,3%. În total, cele trei județe concentrează 74,4% din populația unitariană a României. În județul Cluj, situat în al doilea areal unitarian important, locuiește 11,8% din totalul credincioșilor. În vestul și sudul Transilvaniei (Sibiu, Hunedoara, Bihor etc.) prezența unitariană este sporadică, iar în restul țării trăiesc doar câteva zeci de persoane aparținând acestei confesiuni. În concordanță cu distribuția teritorială, profilul rural este ușor mai accentuat decât media națională, aproximativ 54% dintre unitarieni locuind în mediul rural.

Din punct de vedere etnic, comunitatea unitariană este puternic omogenă, 96,3% dintre membrii săi fiind de naționalitate maghiară. Românii reprezintă 2,65%, iar romii 1,05%, alte grupuri etnice fiind nesemnificative (sub 0,1%). Prin urmare, Biserica Unitariană este strâns legată de populația maghiară și constituie una dintre formele tradiționale ale identității religio-s-naționale maghiare, mai ales în Ținutul Secuiesc.

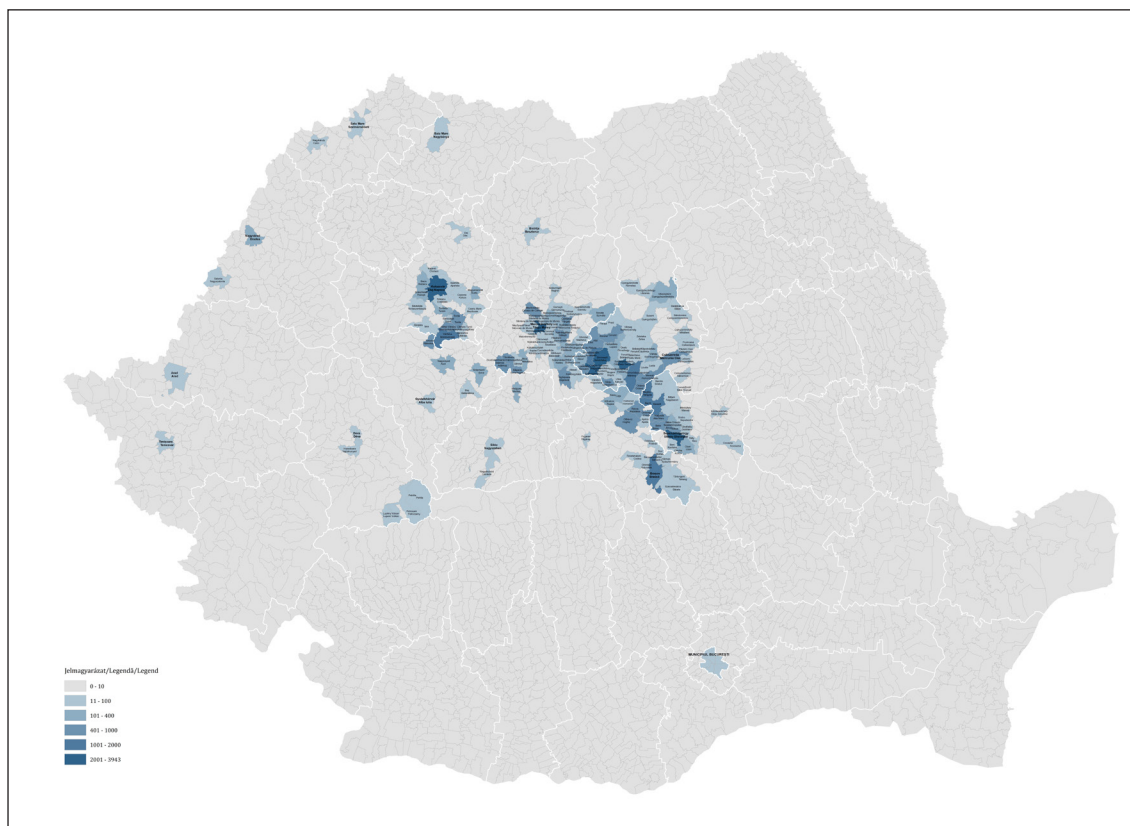
Sub aspect demografic, populația unitariană are o structură ușor îmbătrânită comparativ cu media națională, aspect explicabil prin vârsta medie mai ridicată a populației maghiare și prin ponderea mai mare a locuitorilor din mediul rural. Aceste caracteristici se reflectă și în structura educațională: proporția persoanelor cu studii superioare este sub media națională, în timp ce ponderea celor cu studii medii (liceale și profesionale) este peste medie. Totodată, segmentul cu cea mai scăzută educație este subreprezentat, ceea ce înseamnă că unitarienii sunt mai puțin prezenți atât în categoriile educaționale inferioare, cât și în cele superioare.

În concluzie, comunitatea unitariană din România se conturează ca o populație maghiară predominant rurală, concentrată în estul Transilvaniei, caracterizată printr-o structură demografică ușor îmbătrânită și un profil educațional intermediar situat între extremele scărilor nivelului de instruire.

Figura 49. Numărul unitarienilor între 1869-2021

Harta 9. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Unitariene, 2021

Tabelul 21. Distribuția populației unitariene pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul unitarienilor în județ	Procentul unitarienilor în județi	Procentul unitarienilor în țară
Harghita	291950	269060	19001	7.1	39.6
Mureș	518193	459386	9347	2.0	19.5
Covasna	200042	184693	7343	4.0	15.3
Cluj	679141	577264	5653	1.0	11.8
Brașov	546615	464585	3793	0.8	7.9
Alba	325941	291188	1218	0.4	2.5
Sibiu	388326	330735	405	0.1	0.8
Hunedoara	361657	313635	380	0.1	0.8
Bihor	551297	498103	224	0.0	0.5
Satu Mare	330668	295833	120	0.0	0.3
Timiș	650533	531055	104	0.0	0.2
Arad	410143	365624	74	0.0	0.2
Municipiul București	1716961	1245497	68	0.0	0.1
Maramureș	452475	400911	48	0.0	0.1
Bistrița-Năsăud	295988	269100	46	0.0	0.1
Sălaj	212224	193414	32	0.0	0.1
Ilfov	542704	437394	14	0.0	0.0
Constanța	655997	543314	13	0.0	0.0
Bacău	601387	518828	11	0.0	0.0
Iași	760774	620168	11	0.0	0.0
Buzău	404979	362403	8	0.0	0.0
Vâlcea	341861	308932	7	0.0	0.0
Argeș	569932	510208	6	0.0	0.0
Prahova	695119	613879	6	0.0	0.0
Neamț	454203	395627	5	0.0	0.0
Vaslui	374700	321447	5	0.0	0.0
Dâmbovița	479404	436259	5	0.0	0.0
Olt	383280	346478	5	0.0	0.0
Caraș-Severin	246588	213169	5	0.0	0.0
Suceava	642551	571770	4	0.0	0.0
Giurgiu	262066	234576	4	0.0	0.0
Galați	496892	425442	3	0.0	0.0
Vrancea	335312	302054	3	0.0	0.0
Botoșani	392821	355456	*	*	*
Brăila	281452	247000	*	*	*
Tulcea	193355	166508	*	*	*
Călărași	283458	253109	*	*	*
Ialomița	250816	220078	*	*	*
Teleorman	323544	290729	*	*	*
Dolj	599442	521260	*	*	*
Gorj	314685	285514	*	*	*
Mehedinți	234339	203965	-	-	-
ROMÂNIA	19053815	16395650	47992	0.3	100.0

Figura 50. Distribuția unitarienilor după mediul de rezidență (2021)

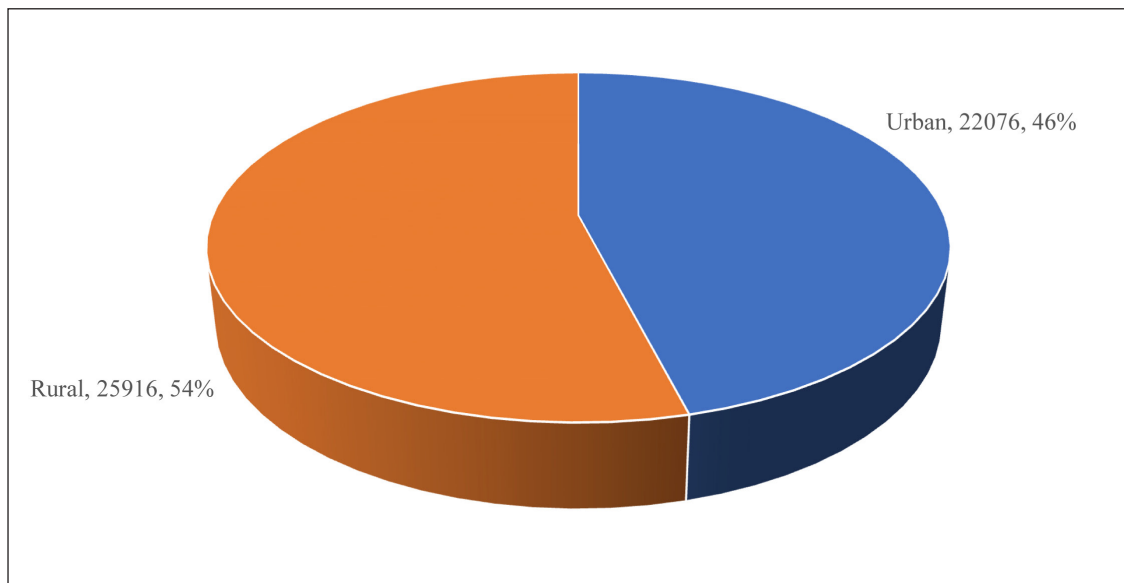
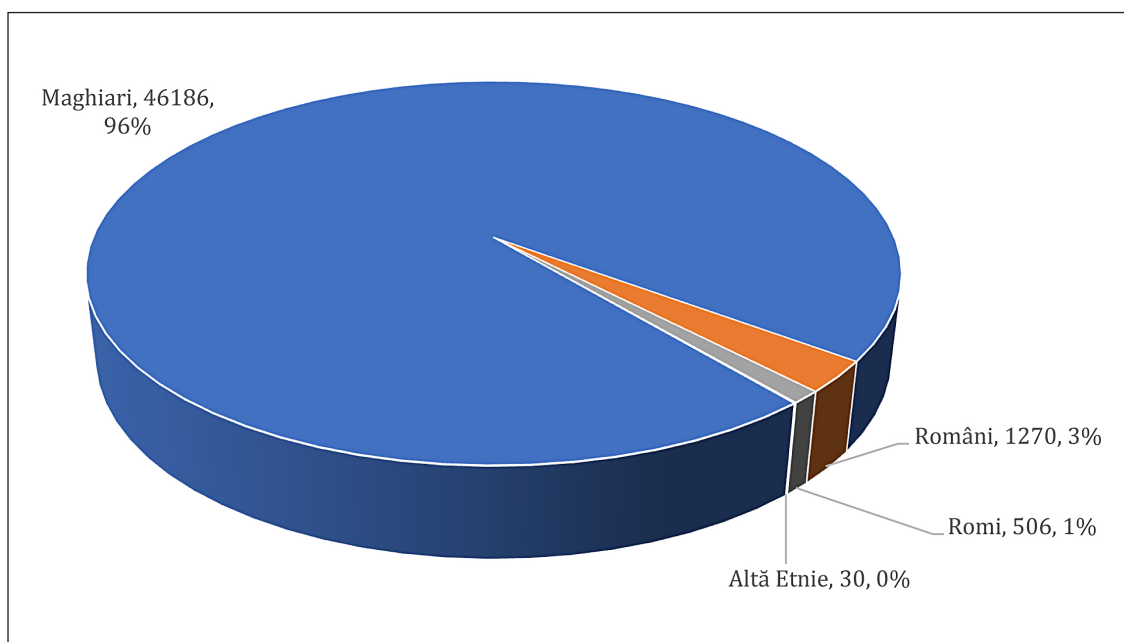

Figura 51. Compoziția etnică a populației unitariene (2021)

Tabelul 22. Structura etnică detaliată a populației unitariene

	Număr	Procente
Maghiari	46186	96.24
Români	1270	2.65
Romi	506	1.05
Germani	14	0.03
Slovaci	4	0.01
Turci	0	0.00
Lipoveni	0	0.00
Tătari	0	0.00
Sârbi	0	0.00
Bulgari	0	0.00
Croați	0	0.00
Greci	0	0.00
Italiani	0	0.00
Cehi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	12	0.03
Total	47992	100.00

Figura 52. Piramida de vârstă a populației unitariene (2021)

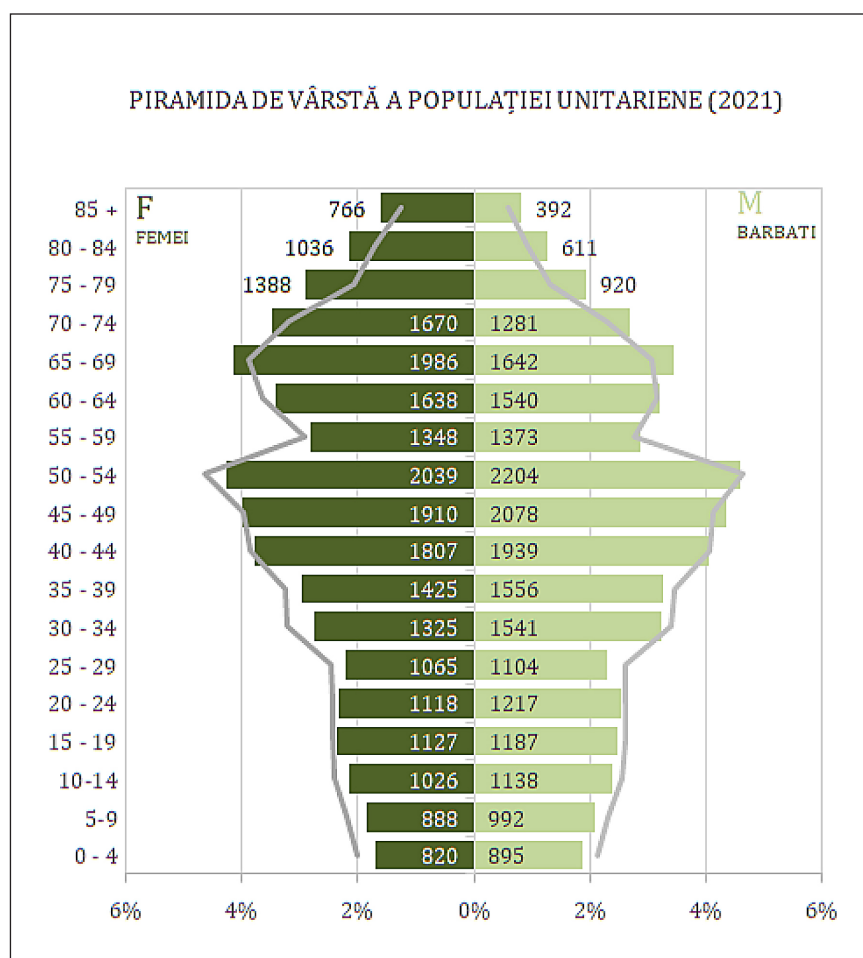
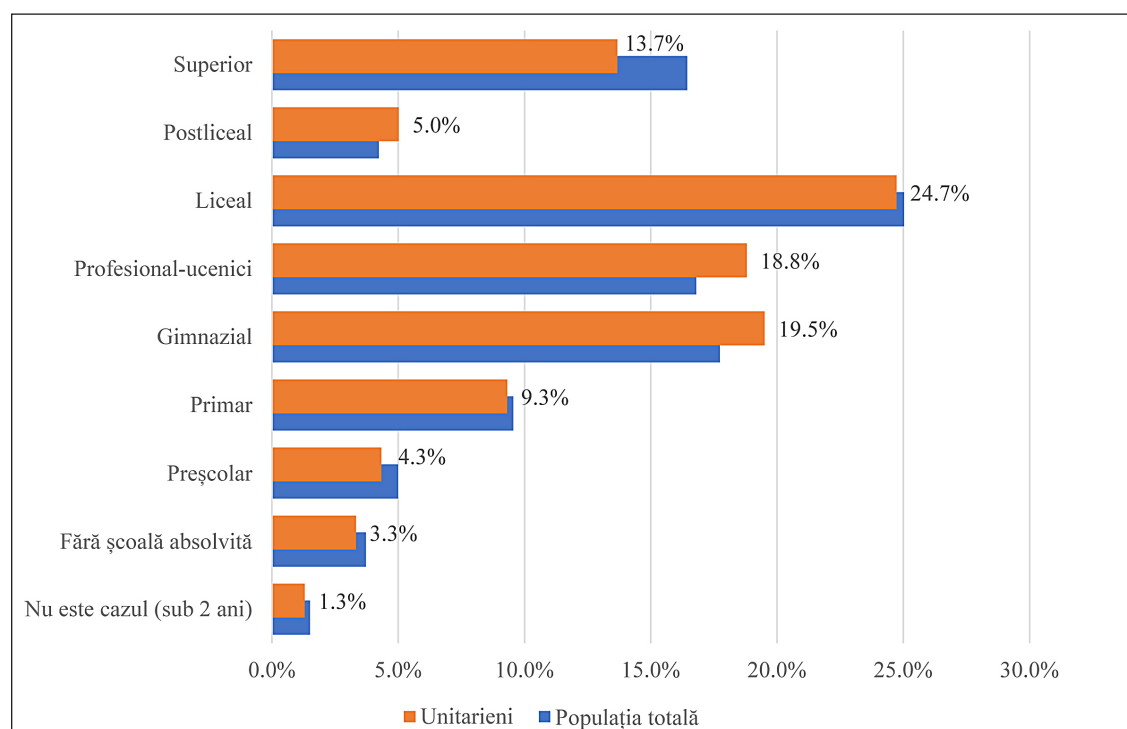

Figura 53. Populația unitariană după nivelul de educație (2021)

3.10. Martorii lui Iehova

Deși sunt prezenți pe teritoriul României de mai bine de un secol, Martorii lui Iehova au fost înregistrați ca grup confesional distinct abia la ultimele două recensăminte. În anul 2011, numărul lor se apropia de 50 000 de persoane, însă în deceniul următor s-a înregistrat o scădere moderată, astfel încât, în prezent, comunitatea numără aproximativ 43 000 de membri.

În comparație cu alte culte neoprotestante, distribuția teritorială a Martorilor lui Iehova este mai dispersată, deși circa 85% dintre adepți trăiesc în județele transilvănene. Cele mai mari comunități se află în județele Mureș, Maramureș, Cluj și Satu Mare, care împreună reunesc aproximativ 45% din totalul credincioșilor din țară. În regiunile din sudul României, precum și în Moldova și Dobrogea, ponderea Martorilor lui Iehova este foarte redusă, variind între 0,1% și 0,3% din populația locală. Singura excepție notabilă o constituie municipiul București, unde funcționează o comunitate de aproximativ 1 500 de membri, reprezentând 3,5% din totalul național. Populația martorilor se caracterizează printr-un profil predominant urban, 57% dintre aceștia locuind în orașe, proporție superioară mediei naționale.

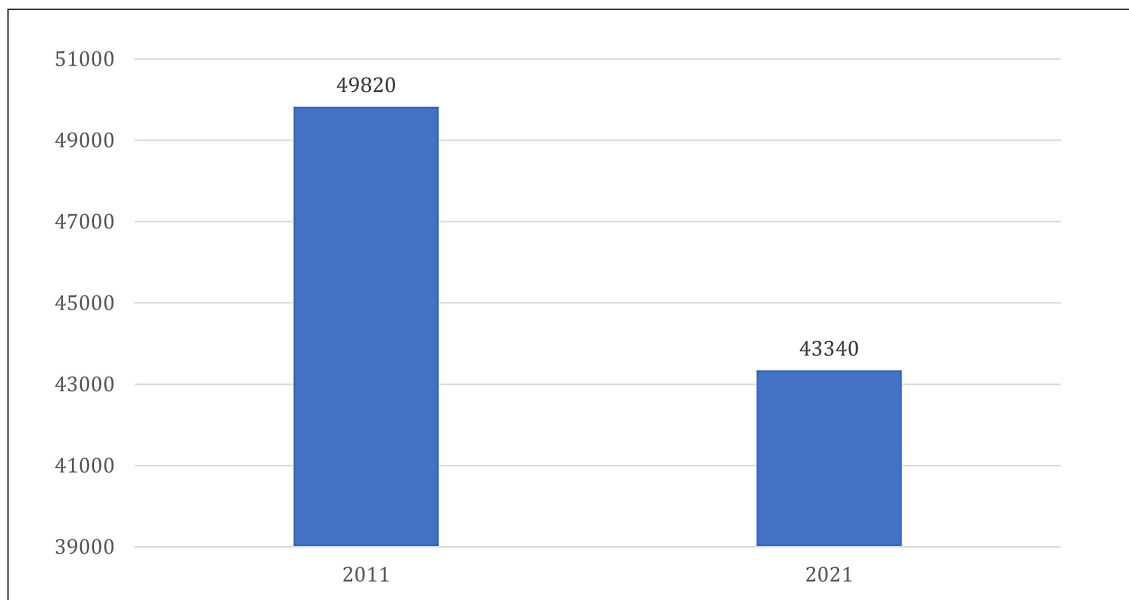
Din punct de vedere etnic, Martorii lui Iehova sunt mai diverși decât alte culte minoritare. Deși românii constituie majoritatea (73,3%), maghiarii sunt reprezentați într-o proporție semnificativ mai mare decât ponderea lor națională, atingând 20,9% din totalul comunității. Romii sunt prezenți într-o proporție apropiată de media națională, iar ucrainenii sunt, și în acest caz, suprareprezentați.

Analiza demografică relevă o structură de vârstă semnificativ mai îmbătrânită decât cea a populației generale. Femeile vârstnice sunt considerabil suprareprezentate, iar ponderile femeilor de vârstă mijlocie sunt, de asemenea, ridicate. În schimb, copiii și tinerii sunt subreprezentați, ceea ce indică o dinamică demografică stagnantă și o rată scăzută de reînnoire generatională.

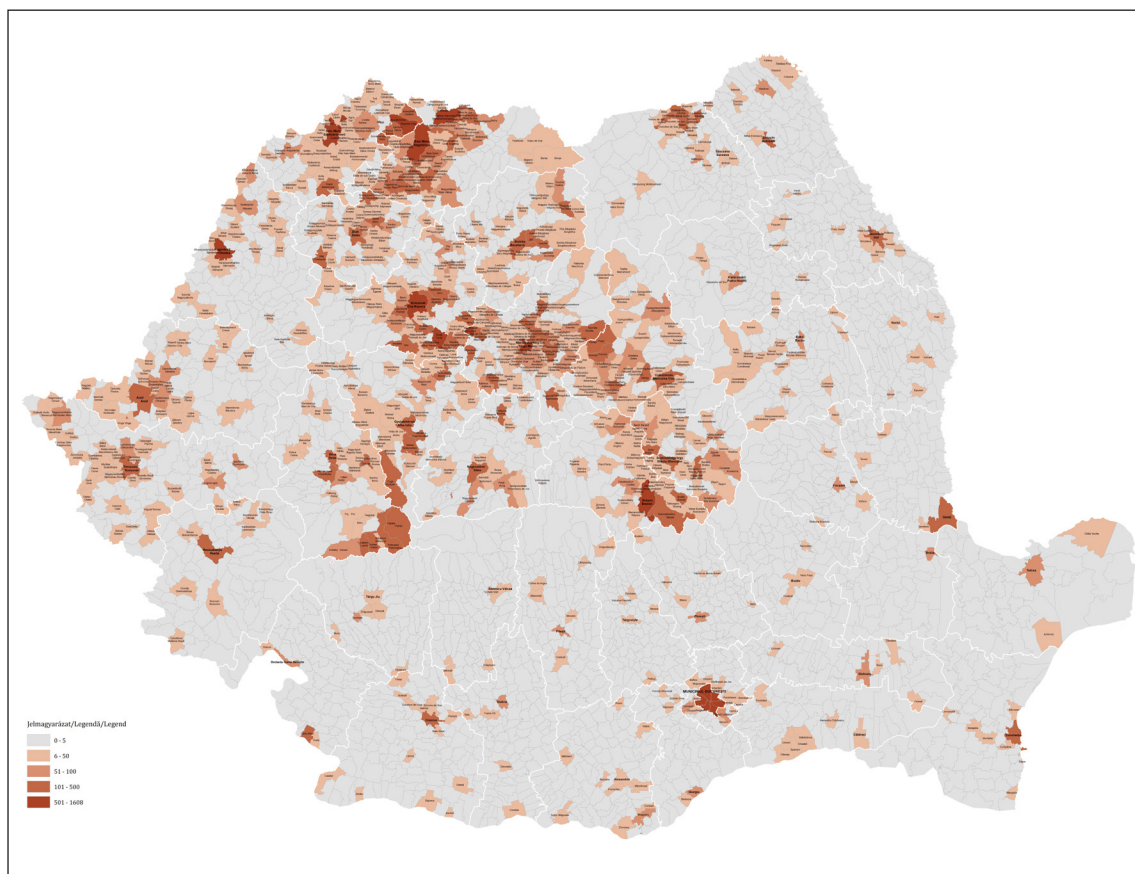
În ceea ce privește nivelul de educație, populația Martorilor lui Iehova se află într-o poziție relativ avantajoasă. Deși ponderea persoanelor cu studii superioare este aproximativ la jumătate față de media națională, proporția celor cu studii medii este semnificativ mai mare, ceea ce reflectă profilul urban al comunității. Atât absolvenții de liceu, cât și cei ai școlilor profesionale sunt bine reprezentați, în timp ce categoria persoanelor cu educație scăzută este sub media națională.

În concluzie, Martorii lui Iehova din România formează o comunitate religioasă caracterizată printr-o prezență teritorială predominant transilvăneană, o compoziție etnică diversificată și o structură demografică îmbătrânită. Din punct de vedere social, comunitatea are un profil preponderent urban și un nivel mediu de educație ușor superior altor culte neoprotestante.

Figura 54. Numărul Martorilor lui Iehova în 2011 și 2021

Harta 10. Distribuția teritorială a membrilor organizației Martorii lui Iehova

Tabelul 23. Distribuția populației martorilor lui Iehova pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiune cunoscută	Numărul martorilor lui Iehova în județ	Procentul martorilor lui Iehova în județi	Procentul martorilor lui Iehova în țară
Mureș	518193	459386	5631	1.2	13.0
Maramureș	452475	400911	5086	1.3	11.7
Cluj	679141	577264	4867	0.8	11.2
Satu Mare	330668	295833	3489	1.2	8.1
Brașov	546615	464585	2311	0.5	5.3
Hunedoara	361657	313635	1807	0.6	4.2
Harghita	291950	269060	1715	0.6	4.0
Alba	325941	291188	1658	0.6	3.8
Municipiul București	1716961	1245497	1513	0.1	3.5
Sălaj	212224	193414	1438	0.7	3.3
Suceava	642551	571770	1337	0.2	3.1
Bistrița-Năsăud	295988	269100	1336	0.5	3.1
Timiș	650533	531055	1228	0.2	2.8
Covasna	200042	184693	1227	0.7	2.8
Bihor	551297	498103	1193	0.2	2.8
Arad	410143	365624	955	0.3	2.2
Sibiu	388326	330735	745	0.2	1.7
Dolj	599442	521260	684	0.1	1.6
Iași	760774	620168	512	0.1	1.2
Botoșani	392821	355456	412	0.1	1.0
Bacău	601387	518828	355	0.1	0.8
Ilfov	542704	437394	344	0.1	0.8
Constanța	655997	543314	335	0.1	0.8
Mehedinți	234339	203965	323	0.2	0.7
Teleorman	323544	290729	256	0.1	0.6
Prahova	695119	613879	226	0.0	0.5
Gorj	314685	285514	214	0.1	0.5
Argeș	569932	510208	206	0.0	0.5
Caraș-Severin	246588	213169	202	0.1	0.5
Galați	496892	425442	189	0.0	0.4
Neamț	454203	395627	180	0.0	0.4
Dâmbovița	479404	436259	163	0.0	0.4
Vrancea	335312	302054	162	0.1	0.4
Călărași	283458	253109	156	0.1	0.4
Ialomița	250816	220078	135	0.1	0.3
Olt	383280	346478	131	0.0	0.3
Vaslui	374700	321447	125	0.0	0.3
Giurgiu	262066	234576	122	0.1	0.3
Vâlcea	341861	308932	109	0.0	0.3
Tulcea	193355	166508	96	0.1	0.2
Brăila	281452	247000	88	0.0	0.2
Buzău	404979	362403	79	0.0	0.2
ROMÂNIA	19053815	16395650	43340	0.3	100.0

Figura 55. Distribuția după mediul de rezidență a populației martorilor lui Iehova (2021)

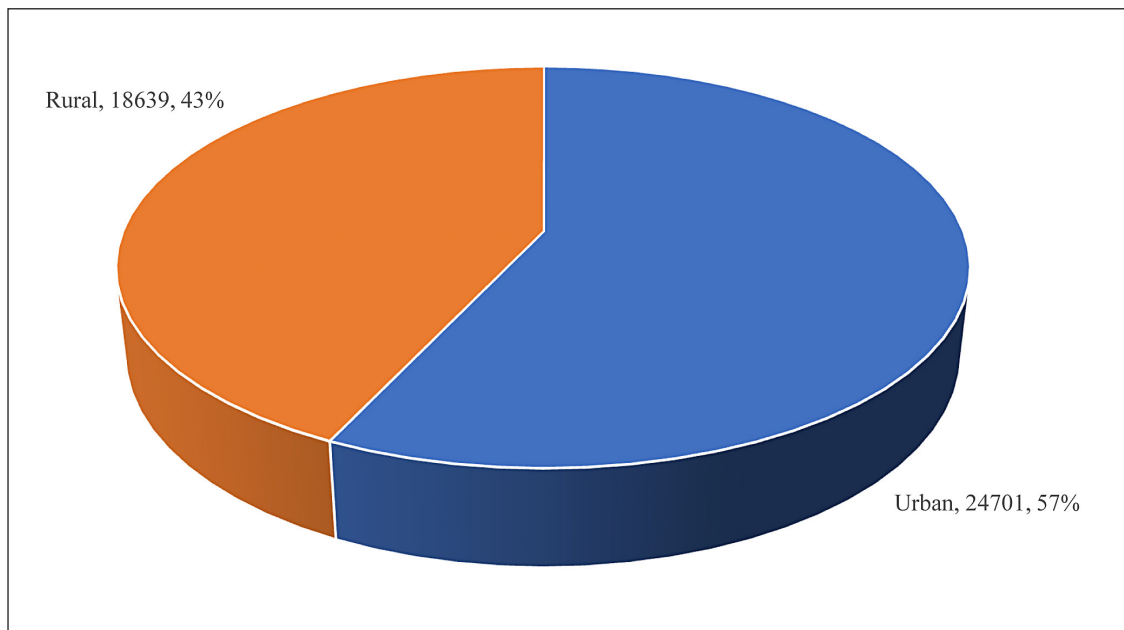
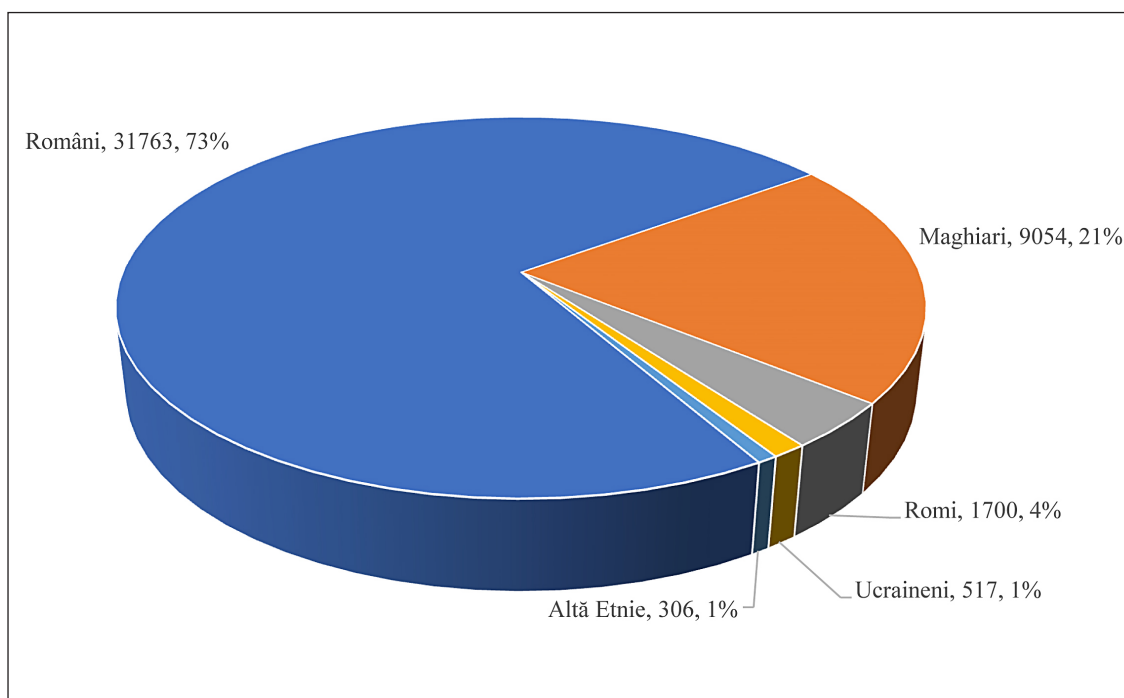

Figura 56. Compoziția etnică a populației martorilor lui Iehova (2021)

Tabelul 24. Structura etnică detaliată a populației martorilor lui Iehova

	Număr	Procente
Români	31763	73.29
Maghiari	9054	20.89
Romi	1700	3.92
Ucraineni	517	1.19
Italiani	91	0.21
Germani	63	0.15
Lipoveni	18	0.04
Slovaci	14	0.03
Sârbi	11	0.03
Turci	5	0.01
Evrei	4	0.01
Ruteni	4	0.01
Bulgari	3	0.01
Cehi	3	0.01
Tătari	0	0.00
Croați	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	90	0.21
Total	43340	100.00

Figura 57. Piramida de vârstă a populației martorilor lui Iehova (2021)

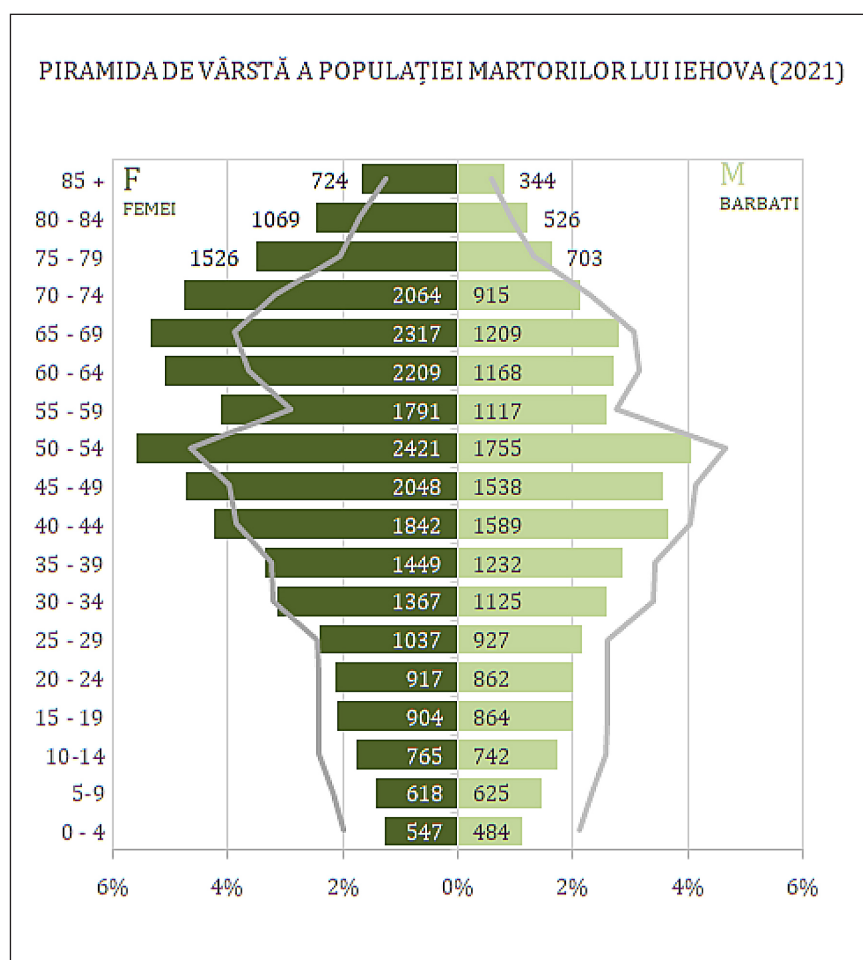
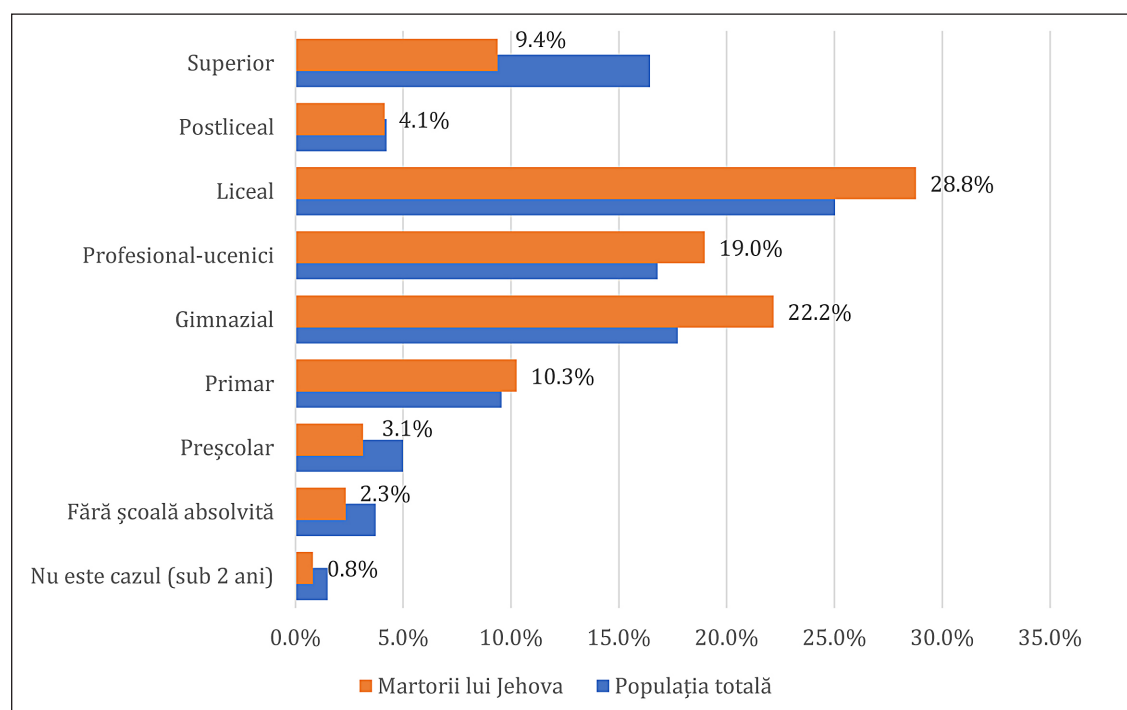

Figura 58. Populația martorilor lui Iehova după nivelul de educație (2021)

3.11. Creștini după Evanghelie

Primul recensământ care oferă date privind comunitatea Creștină după Evanghelie datează din anul 1992, când confesiunea număra aproximativ 50 000 de credincioși. În deceniile următoare, numărul acestora a înregistrat o scădere constantă, ajungând, potrivit datelor recensământului din 2021, la 36 374 de persoane care s-au declarat membre ale acestei biserici.

Aceasta este singura biserică neoprotestantă recunoscută oficial de stat a cărei populație nu este concentrată preponderent în Transilvania. Cele mai mari comunități se găsesc în județele Argeș, Iași, Prahova și Suceava, unde fiecare dintre ele numără între 3 000 și 4 000 de membri. Județul Argeș găzduiește cea mai numeroasă comunitate, cu 3.912 credincioși, reprezentând 10,8% din totalul național. Din punct de vedere al mediului de rezidență, confesiunea prezintă un profil ușor mai rural decât media națională, ponderea locuitorilor din mediul rural fiind cu 5% mai mare (53%) față de populația totală a țării.

Majoritatea covârșitoare a credincioșilor aparținând Bisericilor Creștine după Evanghelie este de naționalitate română (83,26%), însă romii formează un grup minoritar semnificativ, ponderea lor în cadrul confesiunii (9,91%) fiind de câteva ori mai mare decât media înregistrată la nivelul populației naționale. De asemenea, maghiarii sunt prezenți într-o proporție de 4,89%, ușor sub ponderea lor la nivelul întregii populații. Alte grupuri etnice – germani, ucraineni, bulgari și sârbi – sunt reprezentate marginal, cu proporții sub 1%.

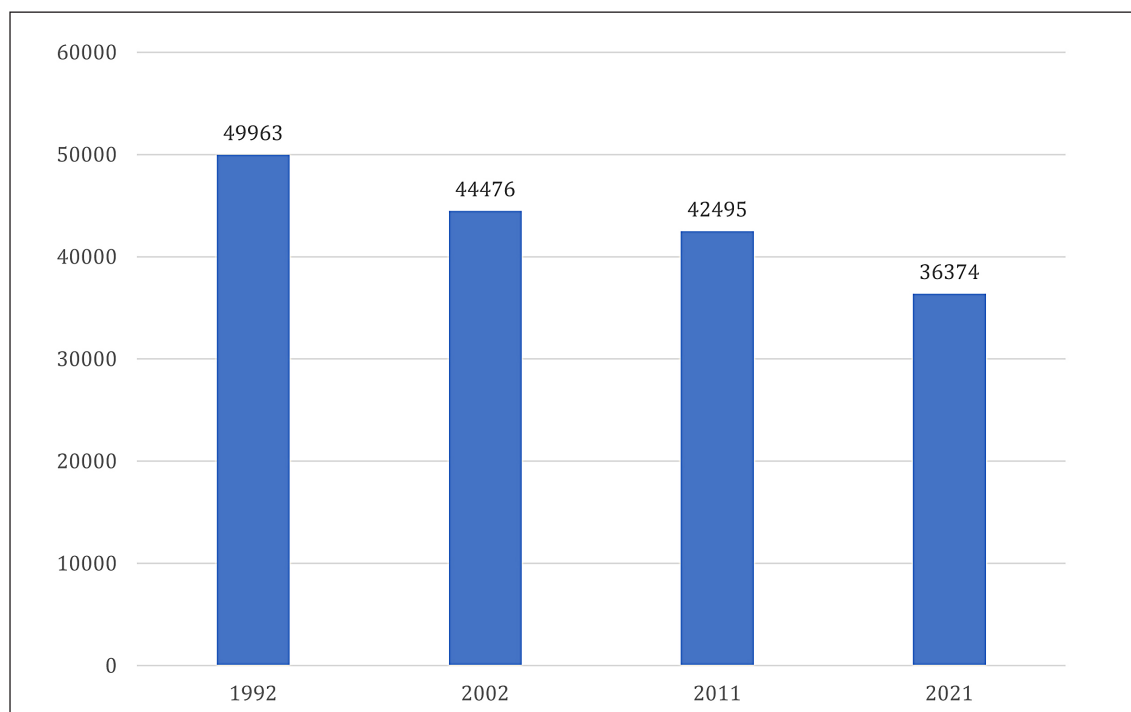
Din punct de vedere demografic, structura de vârstă a acestei populații este mai tânără decât cea a populației generale. Ponderea copiilor, tinerilor și tinerilor adulți (sub 35 de ani) este superioară mediei naționale, în timp ce ponderea persoanelor de vârstă mijlocie și, într-o măsură mai mică, a vârstnicilor este inferioară. Această structură demografică poate fi explicată, cel mai probabil, prin influența doctrinară a învățăturilor bisericii privind familia și procreația. Un aspect interesant îl constituie absența creșterii demografice specifice generației născute în perioada interdicției avortului, creștere vizibilă la nivelul populației naționale, dar inexistentă în cadrul acestei confesiuni. Această structură de vârstă este, cel mai probabil, rezultatul influenței doctrinei teologice a comunității privind familia și procreația.

În ceea ce privește nivelul de educație, membrii Bisericilor Creștine după Evanghelie prezintă un profil educațional inferior mediei naționale. Proporțiile persoanelor cu studii superioare, medii și chiar gimnaziale sunt mai mici decât la nivelul întregii populații, în timp ce ponderea persoanelor cu educație primară sau subprimară este mai ridicată. Cum nici ponderea mai mare a populației rurale, nici proporția membrilor de etnie romă nu explică integral acest dezavantaj educațional, se poate presupune că diferența are rădăcini de natură teologică, legate de viziunea comunității asupra educației și a lumii seculare.

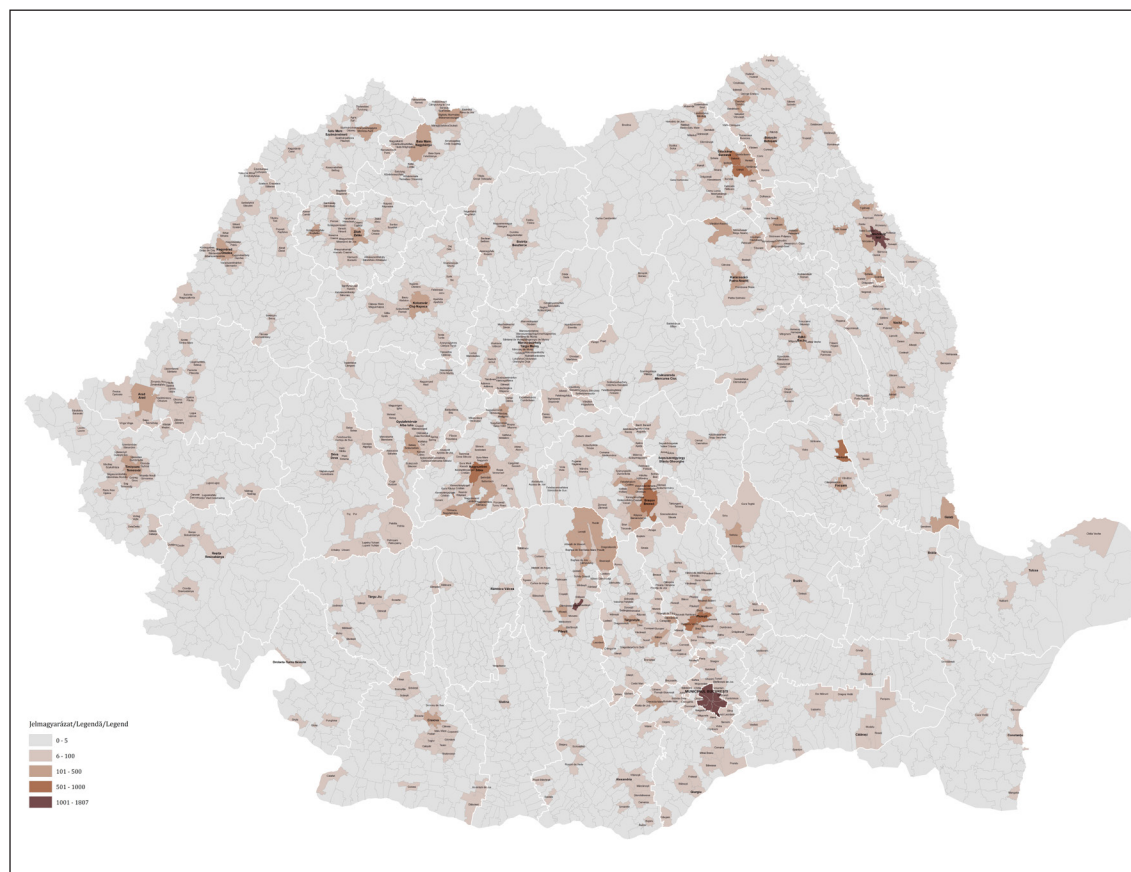
În concluzie, comunitățile Creștine după Evanghelie din România constituie o confesiune neoprotestantă majoritar românească, non-transilvăneană ca distribuție, caracterizată prin o structură demografică tânără, dar printr-un nivel de educație general mai scăzut decât media națională.

Figura 59. Numărul Creștinilor după Evanghelie între 1992-2021

Harta 11. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Creștini după Evanghelie

Tabelul 25. Distribuția populației Creștinilor după Evanghelie pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul creștinilor după Evanghelie în județ	Procentul creștinilor după Evanghelie în județ	Procentul creștinilor după Evanghelie în țară
Argeș	569932	510208	3912	0.8	10.8
Iași	760774	620168	3201	0.5	8.8
Prahova	695119	613879	3135	0.5	8.6
Suceava	642551	571770	3051	0.5	8.4
Dâmbovița	479404	436259	1964	0.5	5.4
Brașov	546615	464585	1929	0.4	5.3
Sibiu	388326	330735	1852	0.6	5.1
Municipiul București	1716961	1245497	1807	0.1	5.0
Vaslui	374700	321447	1159	0.4	3.2
Botoșani	392821	355456	1125	0.3	3.1
Mureș	518193	459386	902	0.2	2.5
Dolj	599442	521260	895	0.2	2.5
Vrancea	335312	302054	889	0.3	2.4
Cluj	679141	577264	774	0.1	2.1
Timiș	650533	531055	759	0.1	2.1
Alba	325941	291188	728	0.3	2.0
Sălaj	212224	193414	717	0.4	2.0
Maramureș	452475	400911	706	0.2	1.9
Bihor	551297	498103	697	0.1	1.9
Giurgiu	262066	234576	615	0.3	1.7
Neamț	454203	395627	585	0.1	1.6
Ilfov	542704	437394	563	0.1	1.5
Satu Mare	330668	295833	560	0.2	1.5
Bacău	601387	518828	515	0.1	1.4
Hunedoara	361657	313635	469	0.1	1.3
Teleorman	323544	290729	447	0.2	1.2
Arad	410143	365624	382	0.1	1.1
Harghita	291950	269060	267	0.1	0.7
Buzău	404979	362403	231	0.1	0.6
Galați	496892	425442	226	0.1	0.6
Gorj	314685	285514	210	0.1	0.6
Călărași	283458	253109	199	0.1	0.5
Constanța	655997	543314	163	0.0	0.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	134	0.0	0.4
Covasna	200042	184693	124	0.1	0.3
Mehedinți	234339	203965	113	0.1	0.3
Tulcea	193355	166508	96	0.1	0.3
Caraș-Severin	246588	213169	92	0.0	0.3
Vâlcea	341861	308932	64	0.0	0.2
Ialomița	250816	220078	51	0.0	0.1
Brăila	281452	247000	33	0.0	0.1
Olt	383280	346478	33	0.0	0.1
ROMÂNIA	19053815	16395650	36374	0.2	100.0

Figura 60. Distribuția după mediul de rezidență a populației Creștinilor după Evanghelie (2021)

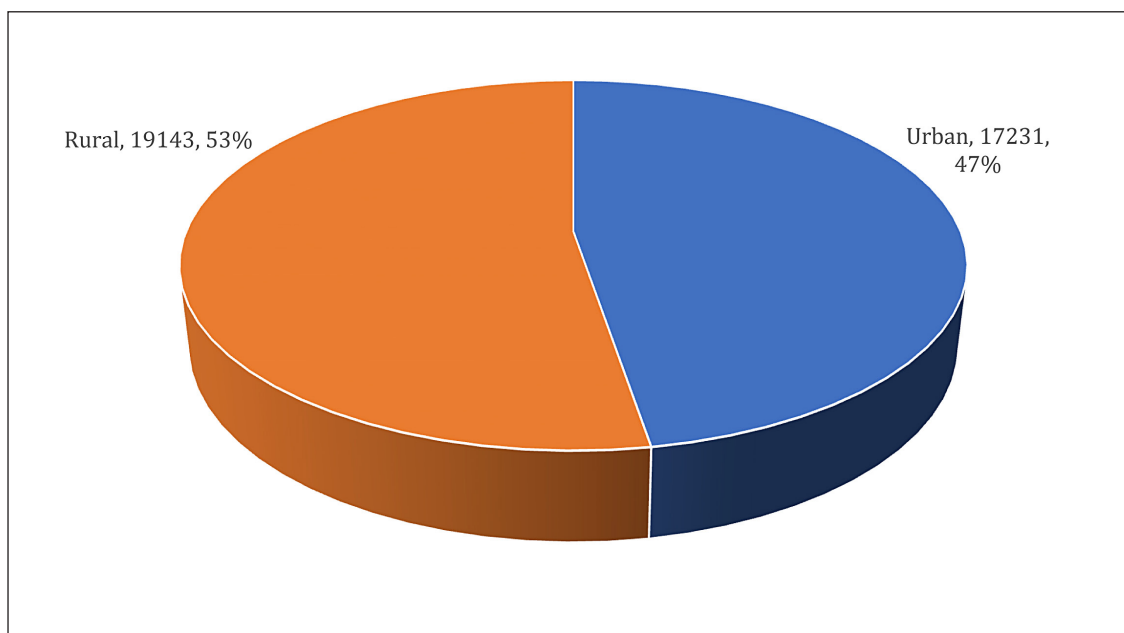
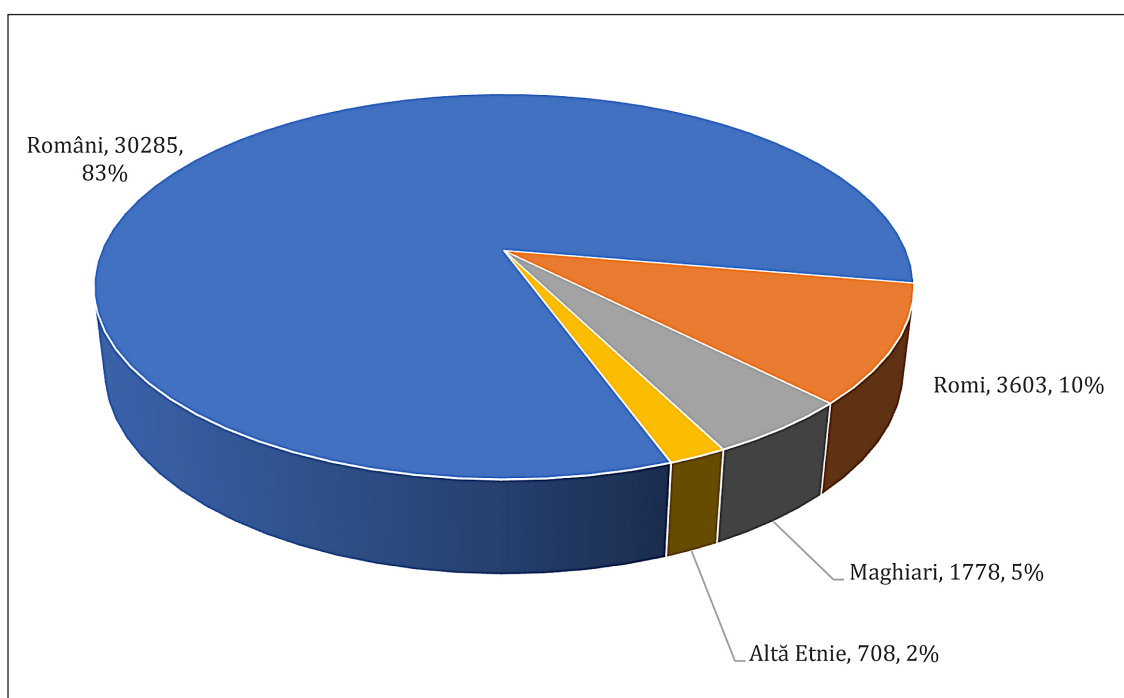

Figura 61. Compoziția etnică a populației Creștinilor după Evanghelie (2021)

Tabelul 26. Structura etnică detaliată a populației Creștinilor după Evanghelie

	Număr	Procente
Români	30285	83.26
Romi	3603	9.91
Maghiari	1778	4.89
Germani	166	0.46
Ucraineni	149	0.41
Bulgari	108	0.30
Sârbi	59	0.16
Lipoveni	13	0.04
Italiani	12	0.03
Slovaci	11	0.03
Evrei	7	0.02
Armeni	3	0.01
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	180	0.49
Total	36374	100.00

Figura 62. Piramida de vârstă a populației Creștinilor după Evanghelie (2021)

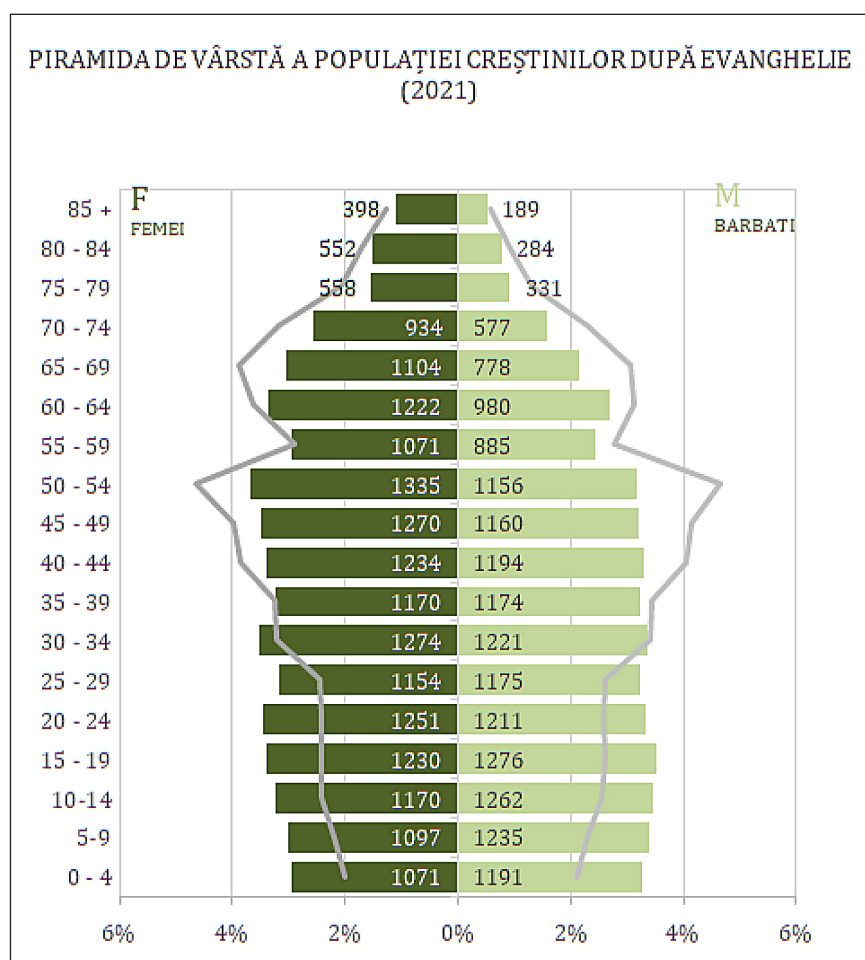
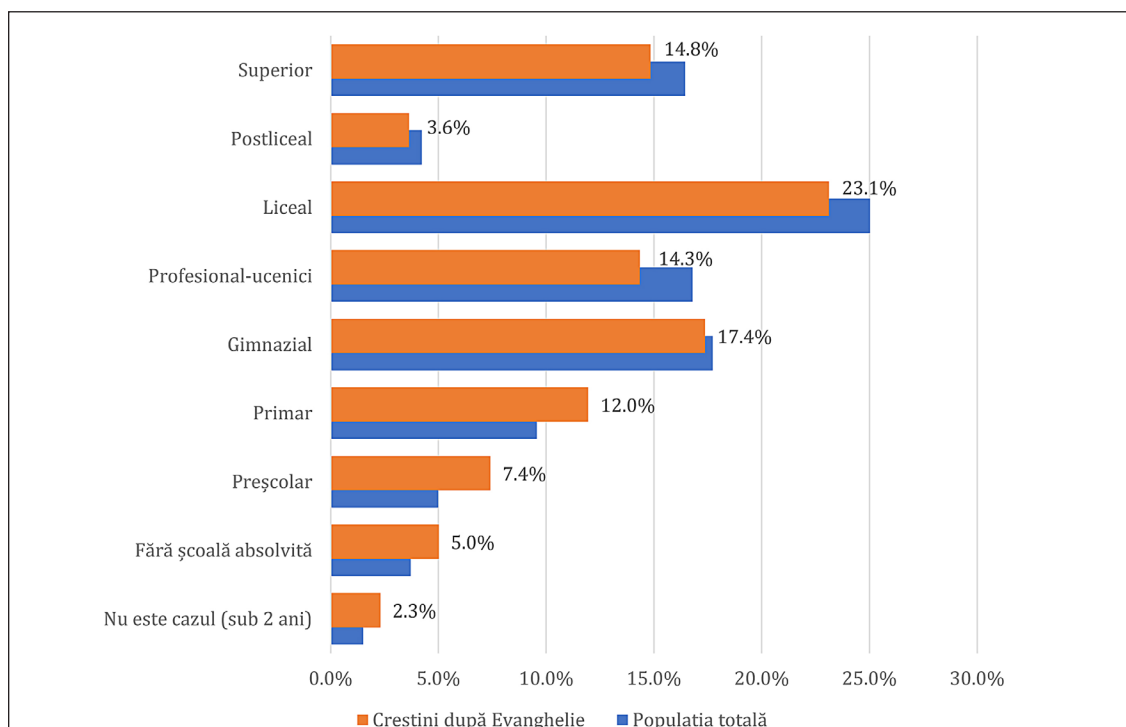

Figura 63. Creștinii după Evanghelie după nivelul de educație (2021)

3.12. Biserica Ortodoxă de Rit Vechi

Numărul credincioșilor ortodocși de rit vechi (denumiți în mod tradițional lipoveni, adică adepți ai vechiului rit al ortodoxiei ruse) a atins valoarea maximă în anul 2002, când au fost înregistrați aproximativ 39 000 de membri. De atunci, comunitatea a înregistrat un declin constant, iar conform recensământului din 2021, populația de rit vechi depășea ușor 28 000 de persoane.

Această confesiune se caracterizează printr-o concentrare regională puternică, credincioșii fiind localizați aproape exclusiv în Dobrogea și Moldova, în special în zona Deltei Dunării.

Județul Tulcea reprezintă centrul principal al comunității, găzduind 8 110 de persoane, adică 28,6% din totalul național, ceea ce corespunde la aproximativ 5% din populația județului. Pe locul al doilea se află județul Constanța (13%), urmat de Suceava (12,3%) și Iași (10,1%), unde se regăsesc, de asemenea, comunități semnificative. Grupuri mai mici de credincioși sunt prezente în Neamț, Brăila, Botoșani, Timiș și București, în timp ce în celelalte județe comunitățile sunt foarte reduse numeric, adesea limitate la câteva zeci de persoane. Ca urmare a distribuției lor geografice, populația de rit vechi are un profil preponderent rural, 68% dintre membrii săi locuind în mediul rural.

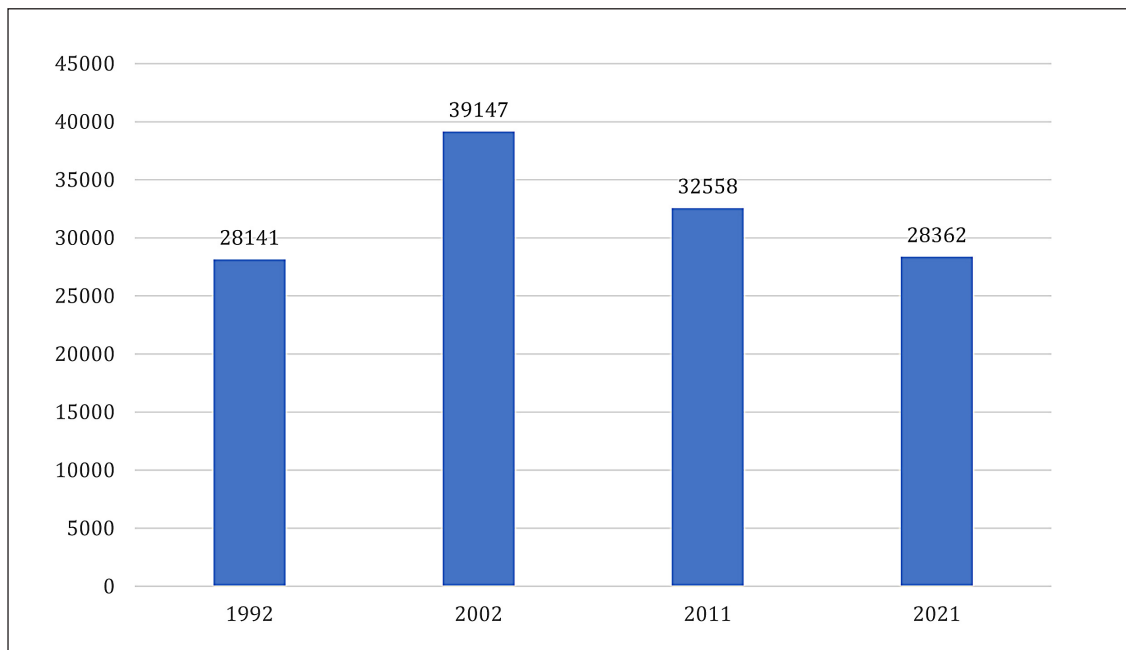
Din punct de vedere etnic, majoritatea credincioșilor ortodocși de rit vechi aparțin grupului etnic lipovean, care în 2021 reprezenta 52,1% din totalul populației confesionale. Românii constituie 39,7%, iar ucrainenii, de asemenea bine reprezentați, 4,2%. Această distribuție etnică indică faptul că religia nu se organizează strict pe criterii etnice, dar păstrează o legătură culturală și istorică profundă cu comunitatea rusă lipoveană.

Structura de vârstă a comunității este similară cu cea a populației generale, însă ușor mai îmbătrânită, cu o reprezentare mai ridicată a persoanelor din grupa de vârstă 60–75 de ani.

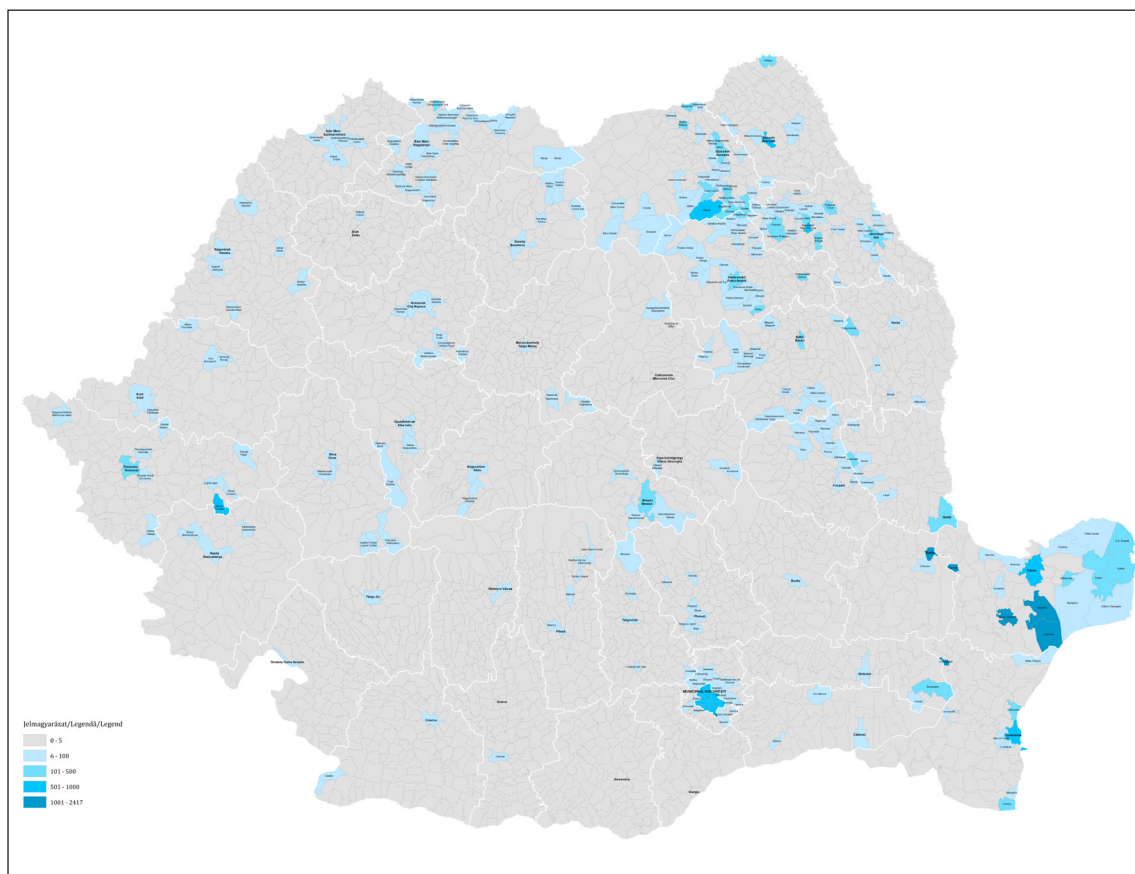
Din perspectiva nivelului de educație, populația de rit vechi se situează sub media națională, fapt explicabil, cel mai probabil, prin caracterul său rural pronunțat. Ponderile persoanelor cu studii superioare, postliceale și liceale sunt inferioare mediei naționale, în timp ce categoriile cu formare profesională, educație gimnazială sau primară sunt suprareprezentate. În schimb, ponderea celor fără studii sau cu nivel educațional incomplet este mai redusă decât media la nivelul țării.

În concluzie, ortodocșii de rit vechi din România formează o comunitate concentrată în Delta Dunării și în zonele adiacente, alcătuită în majoritate din lipoveni. Comunitatea are un profil predominant rural, o structură de vârstă apropiată de media națională, dar ușor îmbătrânită, și un nivel educațional mai scăzut.

Figura 64. Numărul creștinilor de rit vechi între 1992-2021

Harta 12. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi

Tabelul 27. Distribuția populației creștinilor de rit vechi pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul creștinilor de rit vechi în județ	Procentul creștinilor de rit vechi în județ	Procentul creștinilor de rit vechi în țară
Tulcea	193355	166508	8110	4.9	28.6
Constanța	655997	543314	3696	0.7	13.0
Suceava	642551	571770	3477	0.6	12.3
Iași	760774	620168	2872	0.5	10.1
Neamț	454203	395627	1334	0.3	4.7
Brăila	281452	247000	1286	0.5	4.5
Botoșani	392821	355456	897	0.3	3.2
Timiș	650533	531055	889	0.2	3.1
Municipiul București	1716961	1245497	829	0.1	2.9
Maramureș	452475	400911	668	0.2	2.4
Vaslui	374700	321447	563	0.2	2.0
Bacău	601387	518828	503	0.1	1.8
Galați	496892	425442	387	0.1	1.4
Ilfov	542704	437394	272	0.1	1.0
Vrancea	335312	302054	254	0.1	0.9
Ialomița	250816	220078	243	0.1	0.9
Brașov	546615	464585	208	0.0	0.7
Bihor	551297	498103	175	0.0	0.6
Cluj	679141	577264	165	0.0	0.6
Argeș	569932	510208	150	0.0	0.5
Hunedoara	361657	313635	134	0.0	0.5
Prahova	695119	613879	128	0.0	0.5
Covasna	200042	184693	124	0.1	0.4
Arad	410143	365624	113	0.0	0.4
Alba	325941	291188	105	0.0	0.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	92	0.0	0.3
Dâmbovița	479404	436259	90	0.0	0.3
Călărași	283458	253109	89	0.0	0.3
Mureș	518193	459386	86	0.0	0.3
Satu Mare	330668	295833	80	0.0	0.3
Sibiu	388326	330735	65	0.0	0.2
Caraș-Severin	246588	213169	57	0.0	0.2
Dolj	599442	521260	48	0.0	0.2
Harghita	291950	269060	34	0.0	0.1
Sălaj	212224	193414	28	0.0	0.1
Buzău	404979	362403	26	0.0	0.1
Gorj	314685	285514	16	0.0	0.1
Vâlcea	341861	308932	16	0.0	0.1
Olt	383280	346478	15	0.0	0.1
Giurgiu	262066	234576	14	0.0	0.0
Teleorman	323544	290729	14	0.0	0.0
Mehedinți	234339	203965	10	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	28362	0.2	100.0

Figura 65. Distribuția după mediul de rezidență a populației creștinilor de rit vechi (2021)

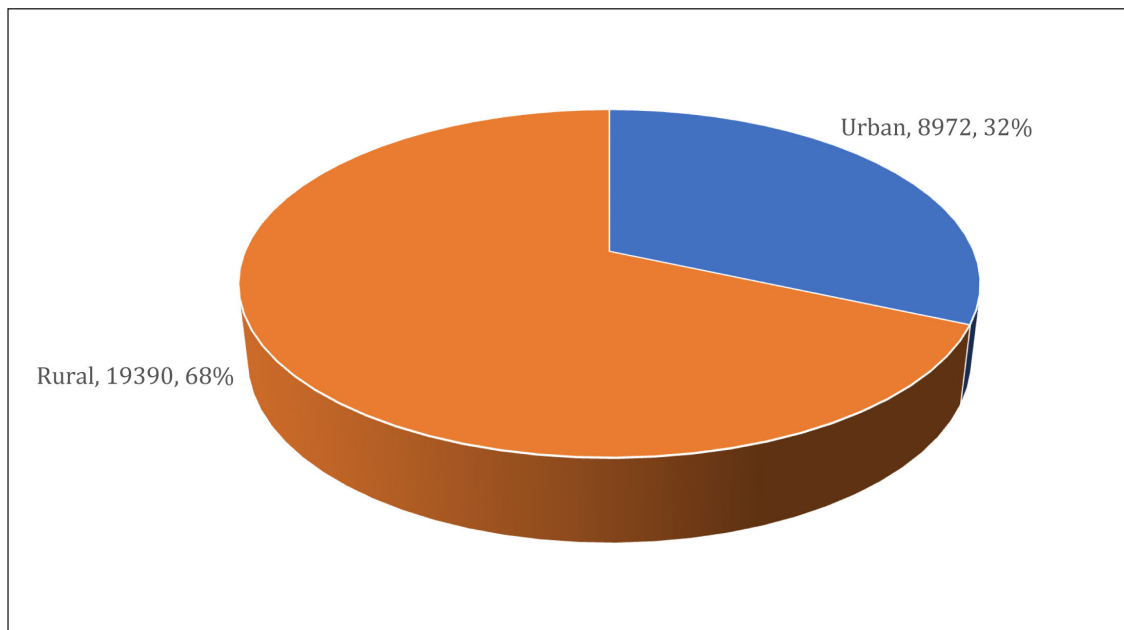
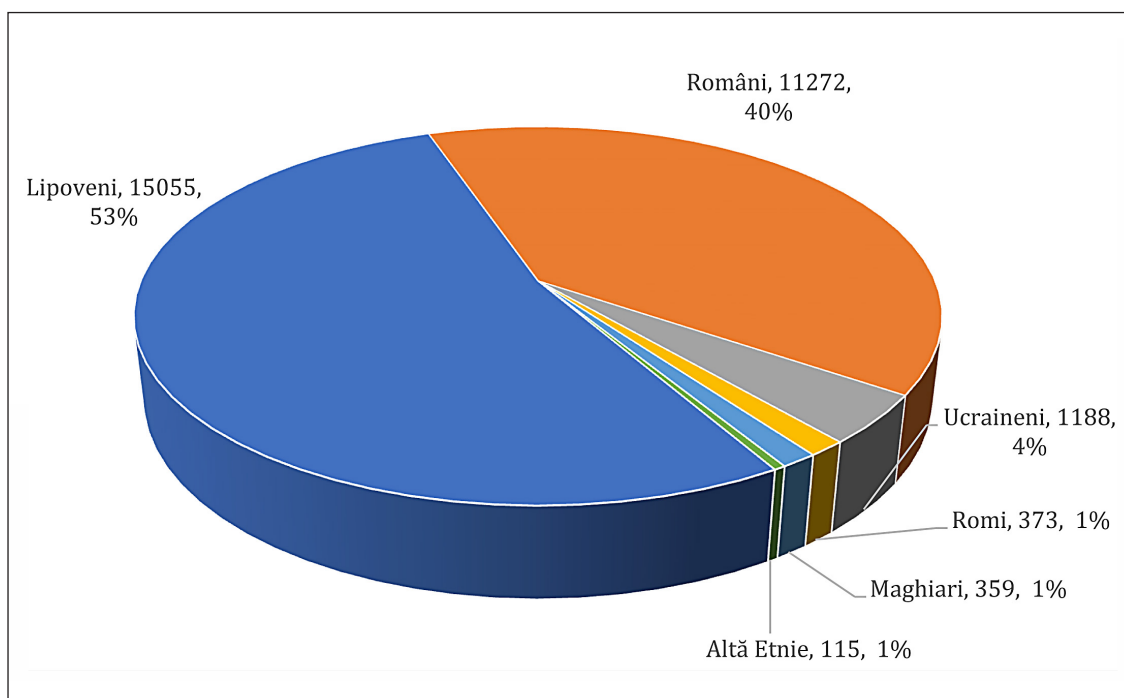

Figura 66. Compoziția etnică a populației creștinilor de rit vechi (2021)

Tabelul 28. Structura etnică detaliată a populație creștinilor de rit vechi

	Număr	Procente
Lipoveni	15055	53.08
Români	11272	39.74
Ucraineni	1188	4.19
Romi	373	1.32
Maghiari	359	1.27
Bulgari	14	0.05
Italiani	10	0.04
Greci	9	0.03
Sârbi	7	0.02
Ruteni	6	0.02
Germani	5	0.02
Evrei	5	0.02
Macedoneni	5	0.02
Turci	0	0.00
Tătari	0	0.00
Slovaci	0	0.00
Croați	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Altă Etnie	54	0.19
Total	28362	100.00

Figura 67. Piramida de vârstă a populației creștinilor de rit vechi (2021)

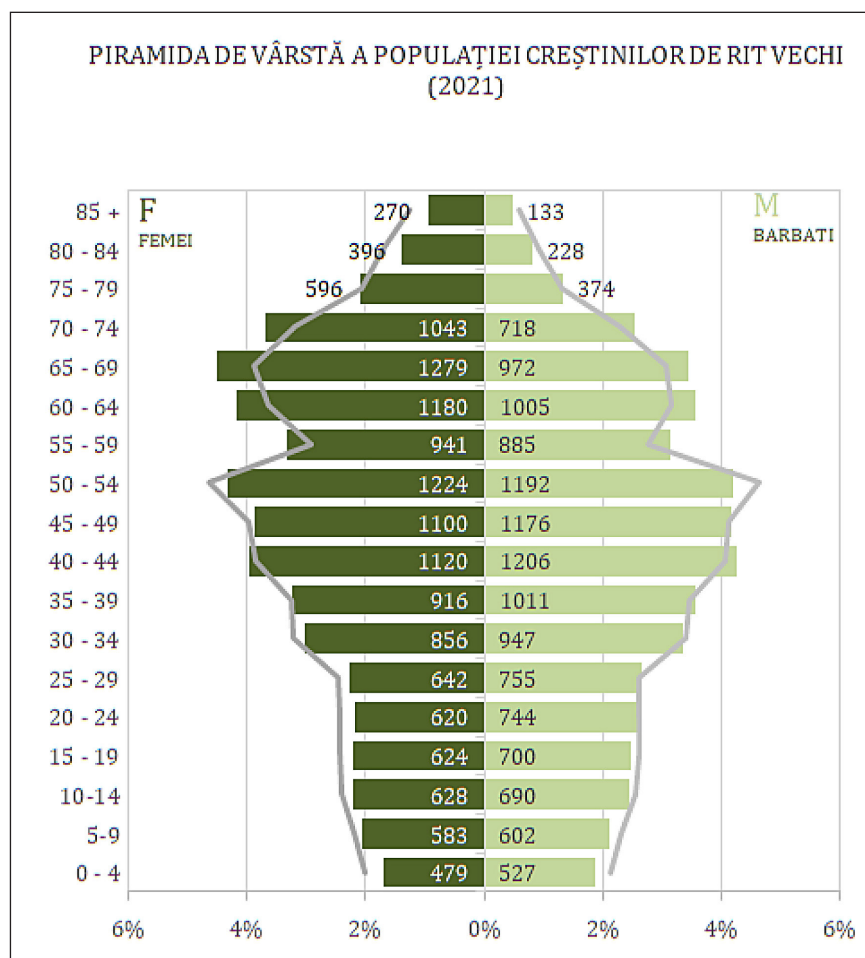
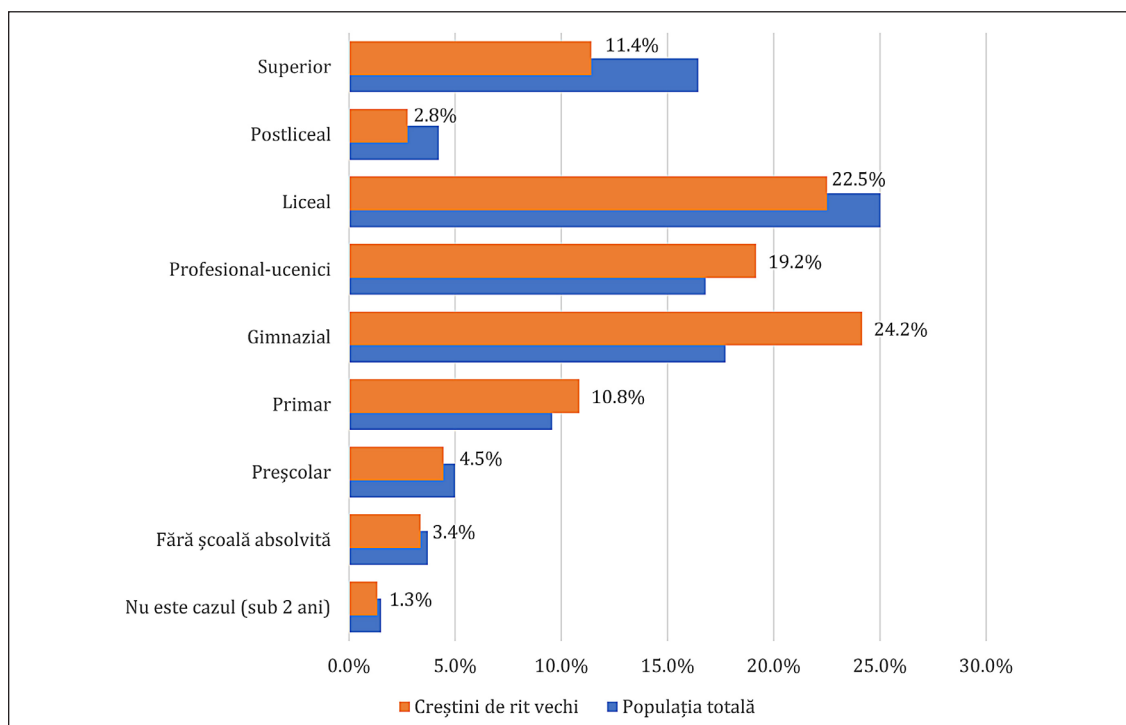

Figura 68. Creștinii de rit vechi după nivelul de educație (2021)

3.13. Biserica Evanghelică Lutherană

Conform datelor recensământului din 2021, numărul total al credincioșilor evanghelici-luterani din România este de 20 026 de persoane. Această valoare este aproape identică cu cea înregistrată imediat după căderea regimului comunist, când au fost consemnați 21 221 de luterani. Până în anul 2002 s-a observat o creștere moderată a efectivelor, urmată ulterior de o scădere lentă, însă în ultimul deceniu numărul credincioșilor a rămas stabil, ceea ce constituie o particularitate notabilă în contextul general al declinului religios din România.

Din punct de vedere teritorial, comunitățile luterane sunt concentrate aproape exclusiv în Transilvania, cu o dominantă evidentă în județul Brașov, unde locuiesc 9 364 de persoane, reprezentând 2% din populația județului și 46,8% din totalul luteranilor din România. Alte centre importante sunt Arad (2 656 de credincioși, 13,3%), Sibiu (1.756 de persoane, 8,8%) și Mureș (922 de persoane, 4,6%). În afara Transilvaniei, prezența luterană este aproape simbolică, în multe județe din sudul și estul țării proporția credincioșilor fiind sub 0,1%.

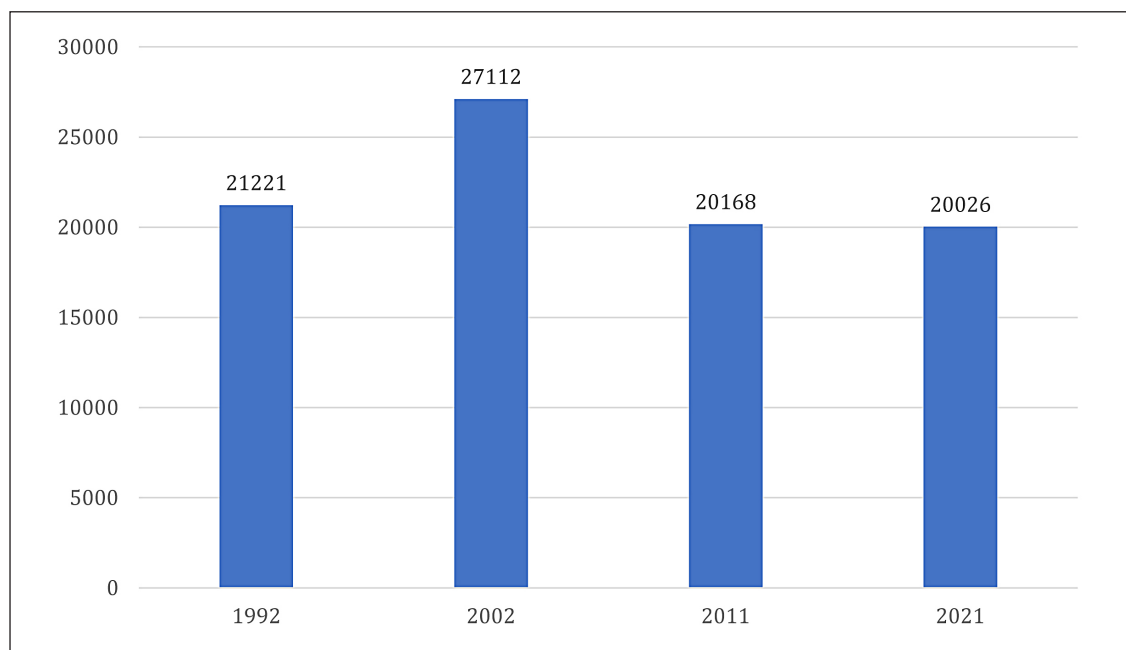
Din punct de vedere etnic, majoritatea credincioșilor sunt de naționalitate maghiară (10 534 de persoane, 52,6%), dar se remarcă și ponderea semnificativă a românilor (4 423 de persoane, 22,1%) și a germanilor (2 810 de persoane, 14%). O particularitate distinctivă a Bisericii Evanghelice-Luterane este prezența comunității slovace – în special în județul Arad – care numără 1 838 de membri (9,2%).

Comunitatea luterană are un profil predominant urban, cu 64% dintre credincioși locuind în orașe. Această distribuție explică, cel puțin parțial, nivelul educațional peste media națională: ponderea persoanelor cu studii superioare, postliceale și liceale este semnificativ mai ridicată decât în ansamblul populației României.

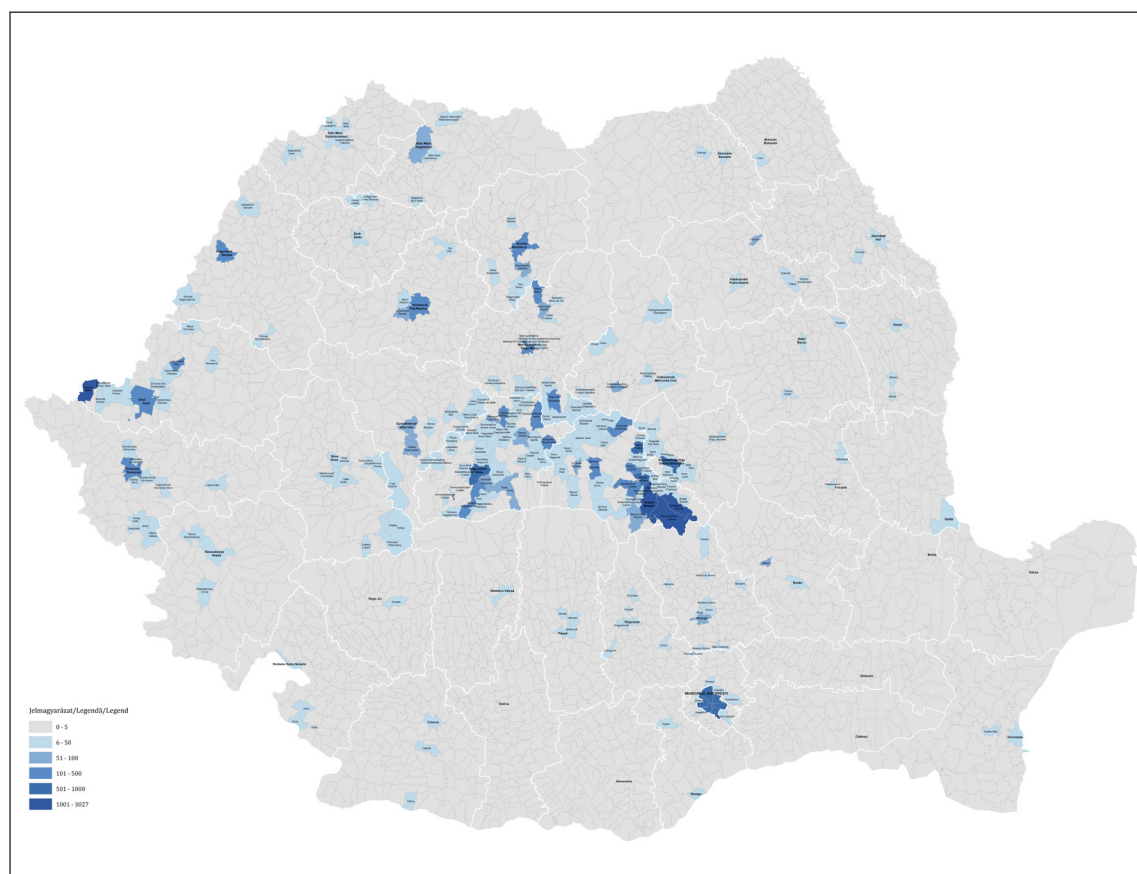
Din perspectivă demografică, structura pe vârste a populației luterane este mai îmbătrânită decât media națională. Exceptând cohortele vârstnice, toate celelalte grupe de vârstă – inclusiv tinerii și adulții de vârstă mijlocie – sunt subreprezentate în cadrul acestei confesiuni.

În concluzie, Biserica Evanghelică-Luterană din România reprezintă o comunitate concentrată în zona Brașovului și a sud-estului Transilvaniei. Este o confesiune predominant maghiară, completată de comunități germane, române și slovace, având un profil social urban, un nivel educațional peste media națională, dar și o structură de vârstă îmbătrânită.

Figura 69. Numărul evanghelicilor luterani între 1992-2021

Harta 13. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Evanghelic-Lutherane

Tabelul 29. Distribuția populației evanghelicilor luterani pe județe

Județ	Populație județ	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul luteranilor în județ	Procentul luteranilor în județ	Procentul luteranilor în țară
Brașov	546615	464585	9364	2.0	46.8
Arad	410143	365624	2656	0.7	13.3
Sibiu	388326	330735	1756	0.5	8.8
Mureș	518193	459386	922	0.2	4.6
Covasna	200042	184693	739	0.4	3.7
Cluj	679141	577264	558	0.1	2.8
Municipiul București	1716961	1245497	531	0.0	2.7
Timiș	650533	531055	470	0.1	2.3
Bistrița-Năsăud	295988	269100	364	0.1	1.8
Alba	325941	291188	322	0.1	1.6
Bihor	551297	498103	321	0.1	1.6
Prahova	695119	613879	203	0.0	1.0
Harghita	291950	269060	162	0.1	0.8
Hunedoara	361657	313635	157	0.1	0.8
Neamț	454203	395627	143	0.0	0.7
Satu Mare	330668	295833	139	0.0	0.7
Maramureș	452475	400911	120	0.0	0.6
Dâmbovița	479404	436259	108	0.0	0.5
Ilfov	542704	437394	94	0.0	0.5
Buzău	404979	362403	85	0.0	0.4
Caraș-Severin	246588	213169	79	0.0	0.4
Argeș	569932	510208	74	0.0	0.4
Iași	760774	620168	69	0.0	0.3
Suceava	642551	571770	68	0.0	0.3
Dolj	599442	521260	62	0.0	0.3
Vrancea	335312	302054	61	0.0	0.3
Constanța	655997	543314	58	0.0	0.3
Bacău	601387	518828	49	0.0	0.2
Mehedinți	234339	203965	45	0.0	0.2
Giurgiu	262066	234576	34	0.0	0.2
Botoșani	392821	355456	33	0.0	0.2
Vaslui	374700	321447	33	0.0	0.2
Gorj	314685	285514	31	0.0	0.2
Sălaj	212224	193414	29	0.0	0.1
Galați	496892	425442	27	0.0	0.1
Vâlcea	341861	308932	14	0.0	0.1
Brăila	281452	247000	10	0.0	0.0
Tulcea	193355	166508	10	0.0	0.0
Ialomița	250816	220078	9	0.0	0.0
Călărași	283458	253109	6	0.0	0.0
Teleorman	323544	290729	6	0.0	0.0
Olt	383280	346478	5	0.0	0.0
ROMÂNIA	19053815	16395650	20026	0.1	100.0

Figura 70. Distribuția după mediul de rezidență a populației luterane (2021)

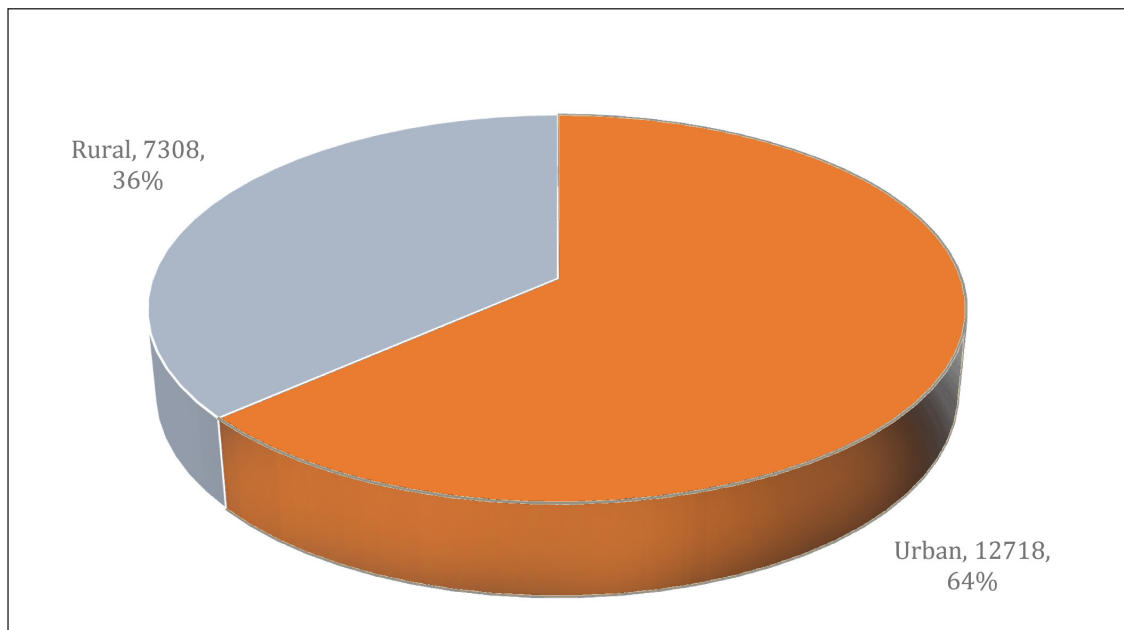
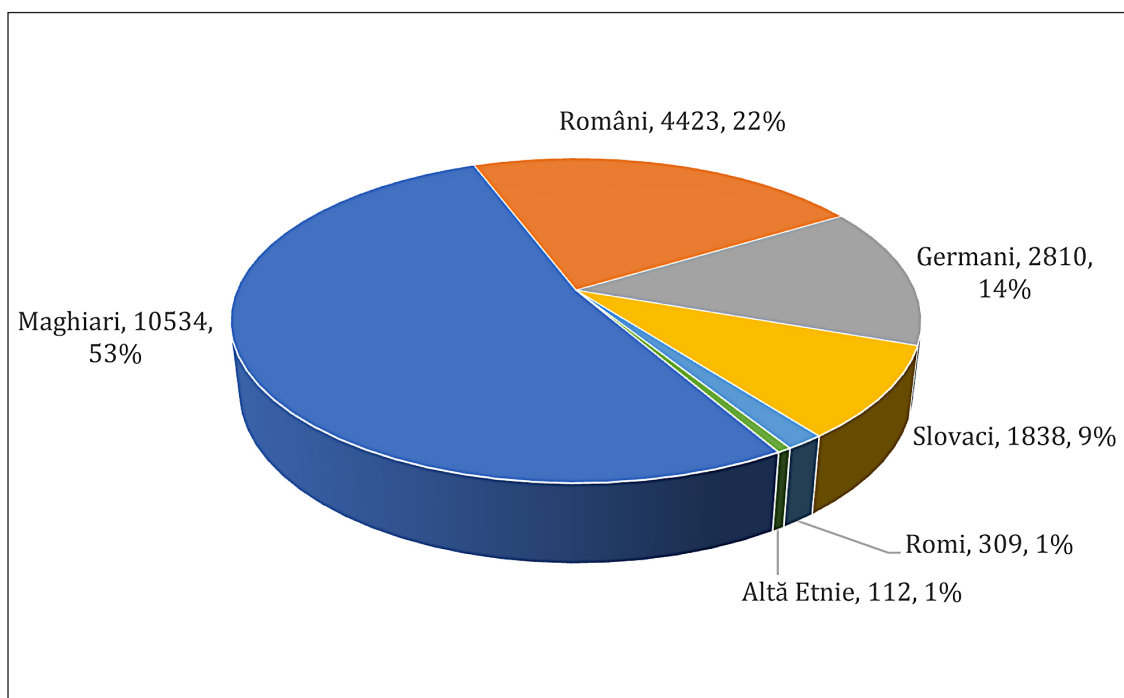

Figura 71. Compoziția etnică a populației evanghelicilor luterani (2021)

Tabelul 30. Structura etnică detaliată a populației evanghelice-luterane

	Număr	Procente
Maghiari	10534	52.60
Români	4423	22.09
Germani	2810	14.03
Slovaci	1838	9.18
Romi	309	1.54
Cehi	5	0.02
Italiani	3	0.01
Evrei	3	0.01
Turci	0	0.00
Lipoveni	0	0.00
Greci	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Altă Etnie	101	0.50
Total	20026	100.00

Figura 72. Piramida de vârstă a populației evanghelicilor luterani (2021)

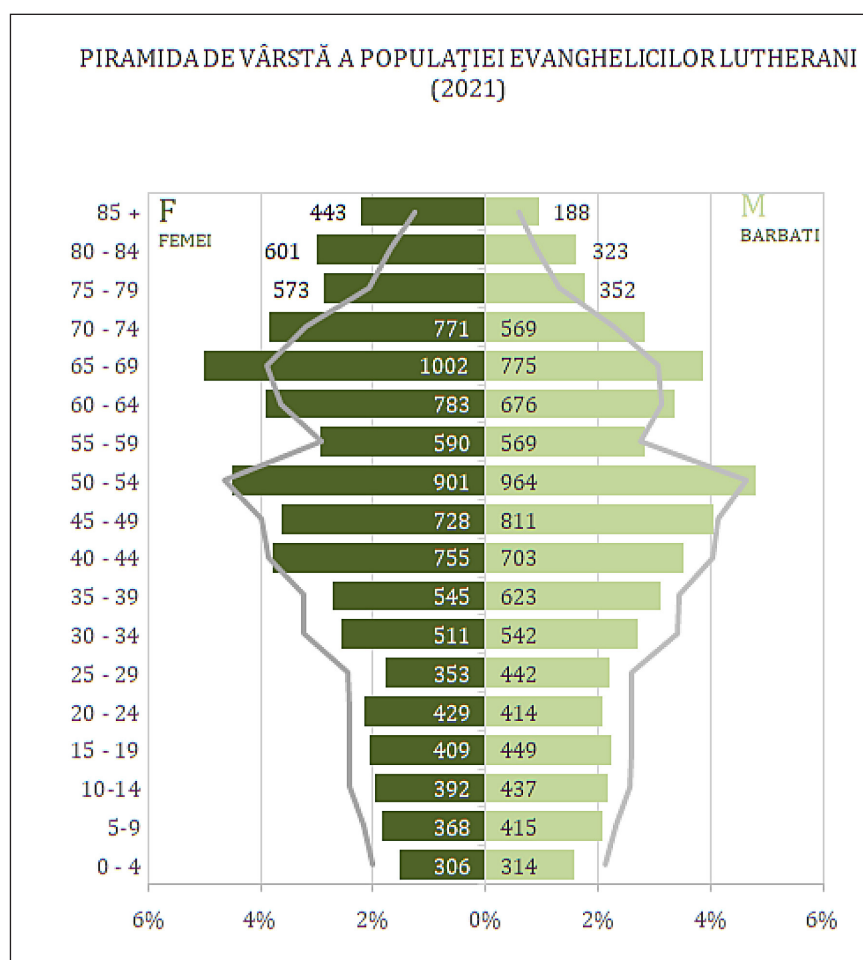
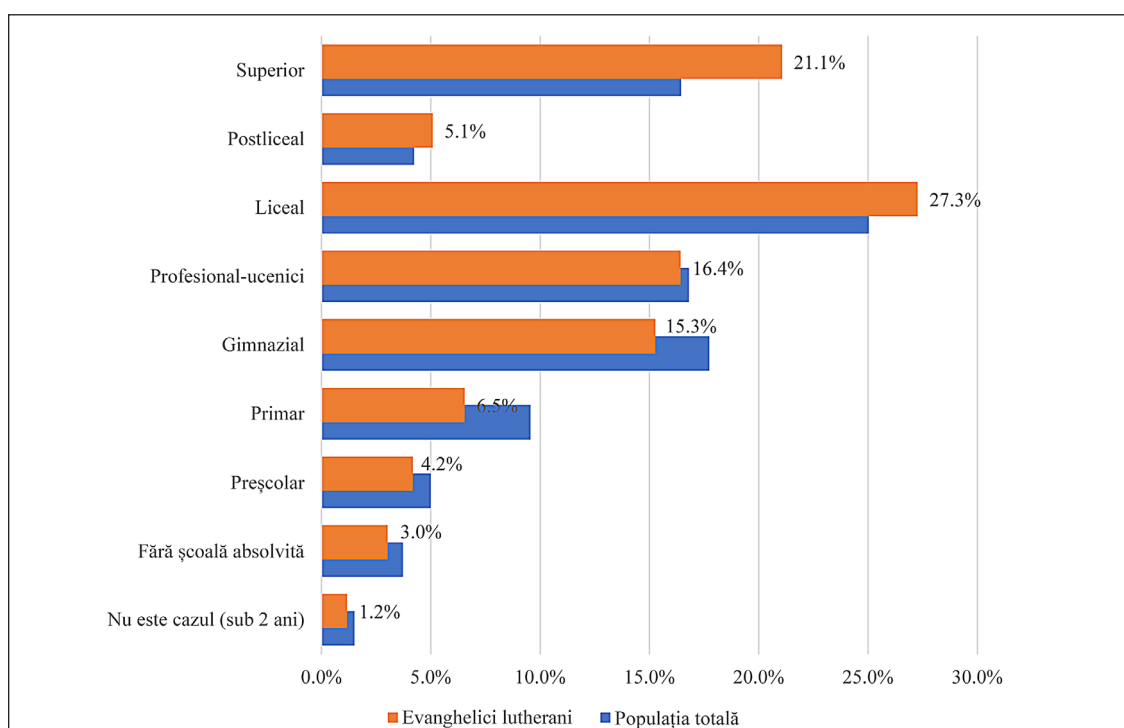

Figura 73. Evanghelicii luterani după nivelul de educație (2021)

3.14. Biserica Ortodoxă Sârbă

La recensământul din 2021, 17 159 de persoane s-au declarat membre ale Bisericii Ortodoxe Sârbe din România, ceea ce reprezintă aproximativ 0,1% din populația țării. Distribuția teritorială a comunității evidențiază o concentrare pronunțată în sud-vestul României, în special în regiunea Banatului.

Județul Timiș constituie principalul centru al comunității, cu 5 544 de credincioși, adică 32,3% din totalul ortodocșilor sârbi din România. Un alt nucleu important este județul Caraș-Severin, unde trăiesc 3 384 de persoane (19,7%). Împreună, cele două județe reunesc peste jumătate (aproximativ 52%) din întreaga populație ortodoxă sârbă a țării. Comunități mai mici sunt prezente în Mehedinți (779 de persoane, 4,5%) și Arad (577 de persoane, 3,4%). În restul județelor, numărul credincioșilor este de ordinul sutelor, iar în multe cazuri proporția lor nu depășește 0,1% din populația locală.

Comunitatea ortodoxă sârbă este aproape exclusiv concentrată în Banat, fapt ce reflectă aria istorică a așezărilor sârbești (de exemplu: Vinga, Pojejena, Socol, Sâncăi/Secășeni). Datorită caracterului rural al acestor localități, pondera locuitorilor din mediul rural este semnificativ mai ridicată decât media națională, atingând 59% față de 48% la nivelul întregii populații a țării.

Din punct de vedere etnic, majoritatea credincioșilor ortodocși sârbi sunt de naționalitate sârbă (8 933 de persoane, 52,1%). Românii reprezintă 36,4% (6.252 de persoane), iar romii – 7,6%. Alte grupuri etnice, precum ucrainenii (1,6%) și maghiarii (1,1%), sunt prezente în proporții reduse. Alte minorități (croați, bulgari, germani) au ponderi marginale, sub 0,5%.

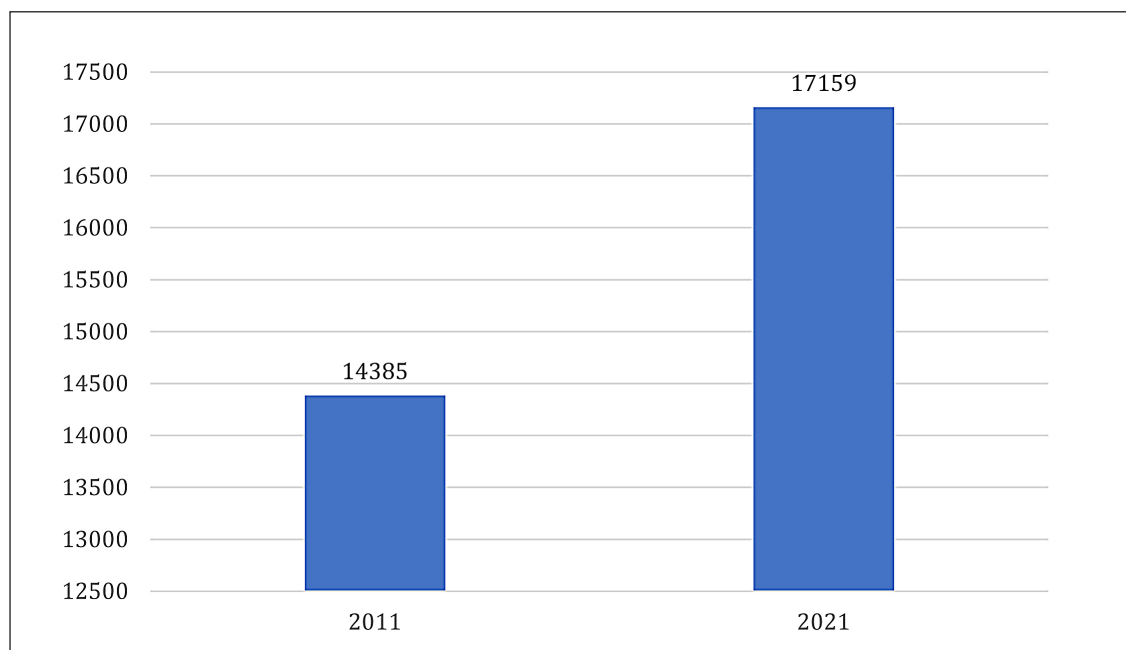
Analiza structurii pe vârste este îngreunată de anomalii statistice majore înregistrate. La grupele de vârstă sub 10 ani de exemplu, numărul copiilor între 5 și 9 ani este de peste cinci ori mai mare decât al celor între 10 și 14 ani, o discrepantă care, potrivit reprezentanților Bisericii Ortodoxe Sârbe, se datorează erorilor de raportare la nivelul recensământului. Prin urmare, interpretarea acestei categorii de vârstă nu este considerată relevantă. Dacă analizăm doar populația de peste 10 ani, se conturează o structură demografică îmbătrânită, cu pondere redusă a tinerilor și dominată de cohorte de vârstă medie și vârstnică.

În mod similar, analiza nivelului de educație este afectată de erorile statistice referitoare la grupele tinere de vârstă. Totuși, dacă excludem aceste categorii, datele indică o populație cu nivel mediu de instruire sub cel național, specifică unor comunități cu profil rural dominant.

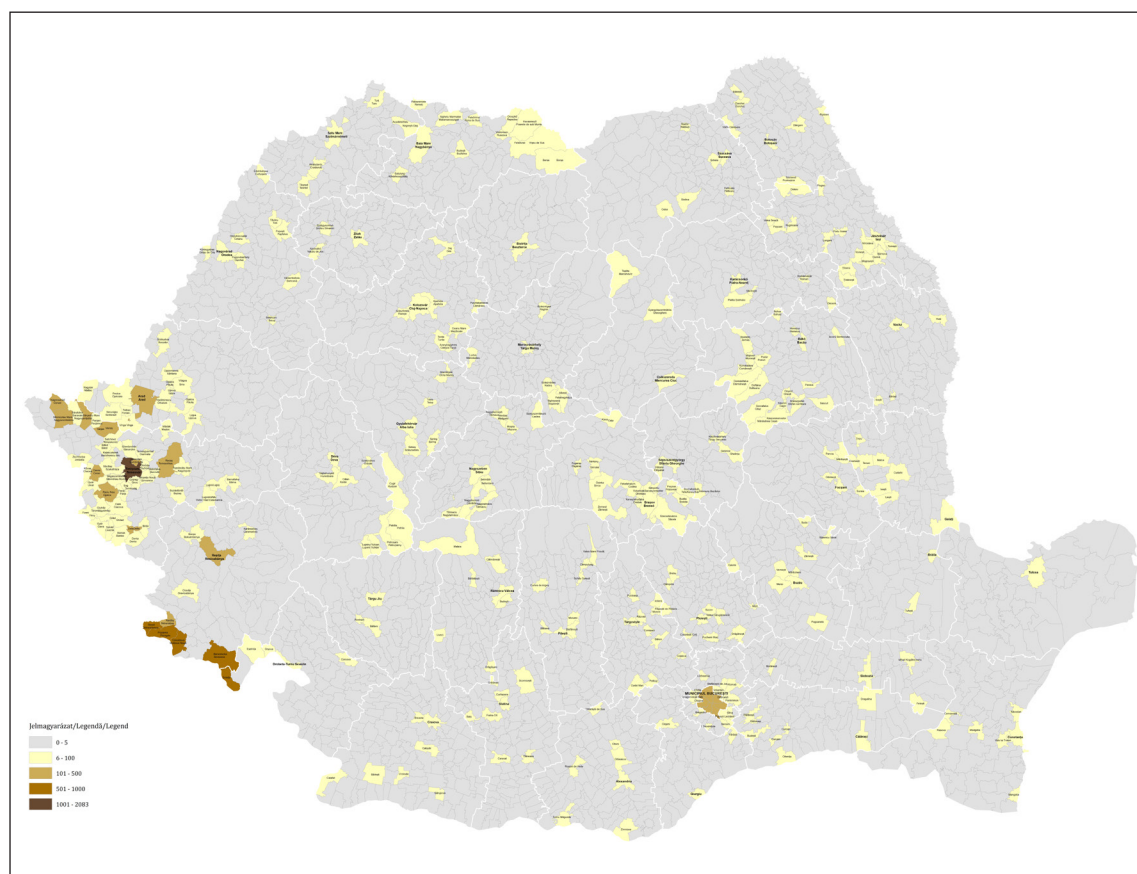
În concluzie, Biserica Ortodoxă Sârbă din România reprezintă o comunitate profund ancorată în spațiul bănățean, având o concentrare teritorială clară, un caracter rural pronunțat și o structură demografică îmbătrânită. Deși păstrează un nucleu sârbesc majoritar, comunitatea integrează și un număr semnificativ de credincioși români și romi.

Figura 74. Numărul ortodocșilor sârbi în 2011 și 2021

Harta 14. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Ortodoxe Sârbe

Tabelul 31. Distribuția populației de ortodocși sârbi pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul ortodocșilor sârbi în județ	Procentul ortodocșilor sârbi în județ	Procentul ortodocșilor sârbi în țară
Timiș	650533	531055	5544	1.0	32.3
Caraș-Severin	246588	213169	3384	1.6	19.7
Mehedinți	234339	203965	779	0.4	4.5
Arad	410143	365624	577	0.2	3.4
Municipiul București	1716961	1245497	372	0.0	2.2
Iași	760774	620168	350	0.1	2.0
Brașov	546615	464585	338	0.1	2.0
Bacău	601387	518828	313	0.1	1.8
Prahova	695119	613879	269	0.0	1.6
Dolj	599442	521260	269	0.1	1.6
Ilfov	542704	437394	242	0.1	1.4
Bihor	551297	498103	239	0.0	1.4
Maramureș	452475	400911	219	0.1	1.3
Suceava	642551	571770	219	0.0	1.3
Dâmbovița	479404	436259	218	0.0	1.3
Olt	383280	346478	213	0.1	1.2
Constanța	655997	543314	208	0.0	1.2
Cluj	679141	577264	203	0.0	1.2
Argeș	569932	510208	195	0.0	1.1
Galați	496892	425442	192	0.0	1.1
Vrancea	335312	302054	179	0.1	1.0
Buzău	404979	362403	178	0.0	1.0
Botoșani	392821	355456	176	0.0	1.0
Sibiu	388326	330735	171	0.1	1.0
Vâlcea	341861	308932	169	0.1	1.0
Neamț	454203	395627	168	0.0	1.0
Mureș	518193	459386	153	0.0	0.9
Călărași	283458	253109	149	0.1	0.9
Satu Mare	330668	295833	133	0.0	0.8
Vaslui	374700	321447	132	0.0	0.8
Teleorman	323544	290729	132	0.0	0.8
Hunedoara	361657	313635	122	0.0	0.7
Giurgiu	262066	234576	119	0.1	0.7
Brăila	281452	247000	118	0.0	0.7
Alba	325941	291188	116	0.0	0.7
Gorj	314685	285514	112	0.0	0.7
Ialomița	250816	220078	107	0.0	0.6
Bistrița-Năsăud	295988	269100	98	0.0	0.6
Sălaj	212224	193414	89	0.0	0.5
Covasna	200042	184693	80	0.0	0.5
Tulcea	193355	166508	66	0.0	0.4
Harghita	291950	269060	49	0.0	0.3
ROMÂNIA	19053815	16395650	17159	0.1	100.0

Figura 75. Distribuția după mediul de rezidență a populației ortodoxe sârbe (2021)

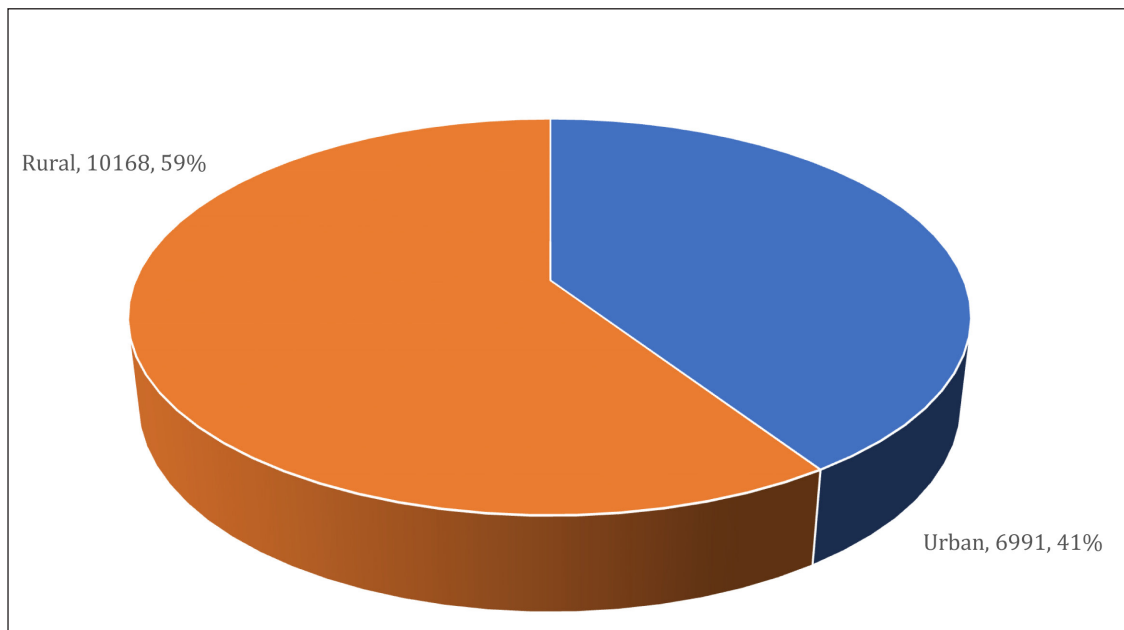
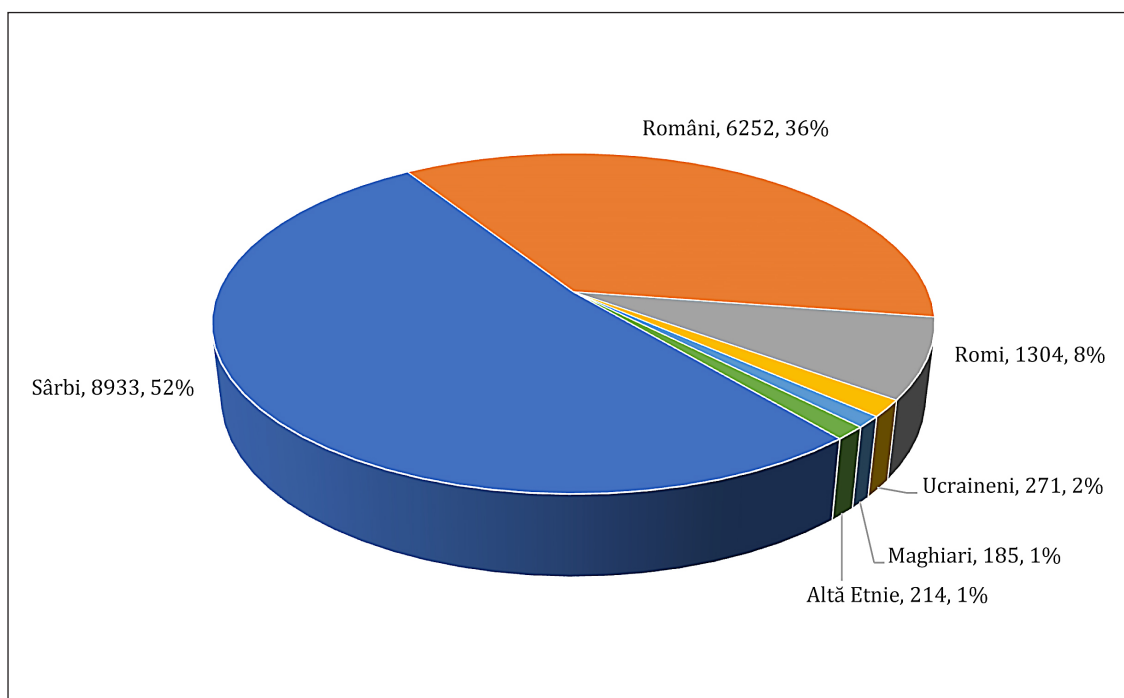

Figura 76. Compoziția etnică a membrilor Episcopiei Ortodoxe Sârbe (2021)

Tabelul 32. Structura etnică detaliată a credincioșilor Bisericii Ortodoxe Sârbe

	Număr	Procente
Sârbi	8933	52.06
Români	6252	36.44
Romi	1304	7.60
Ucraineni	271	1.58
Maghiari	185	1.08
Lipoveni	79	0.46
Macedoneni	31	0.18
Slovaci	22	0.13
Bulgari	21	0.12
Germani	12	0.07
Croați	8	0.05
Ruteni	6	0.03
Greci	5	0.03
Albanezi	5	0.03
Cehi	4	0.02
Evrei	0	0.00
Armeni	0	0.00
Altă Etnie	21	0.12
Total	17159	100.00

Figura 77. Piramida de vârstă a populației ortodocșilor sârbi (2021)

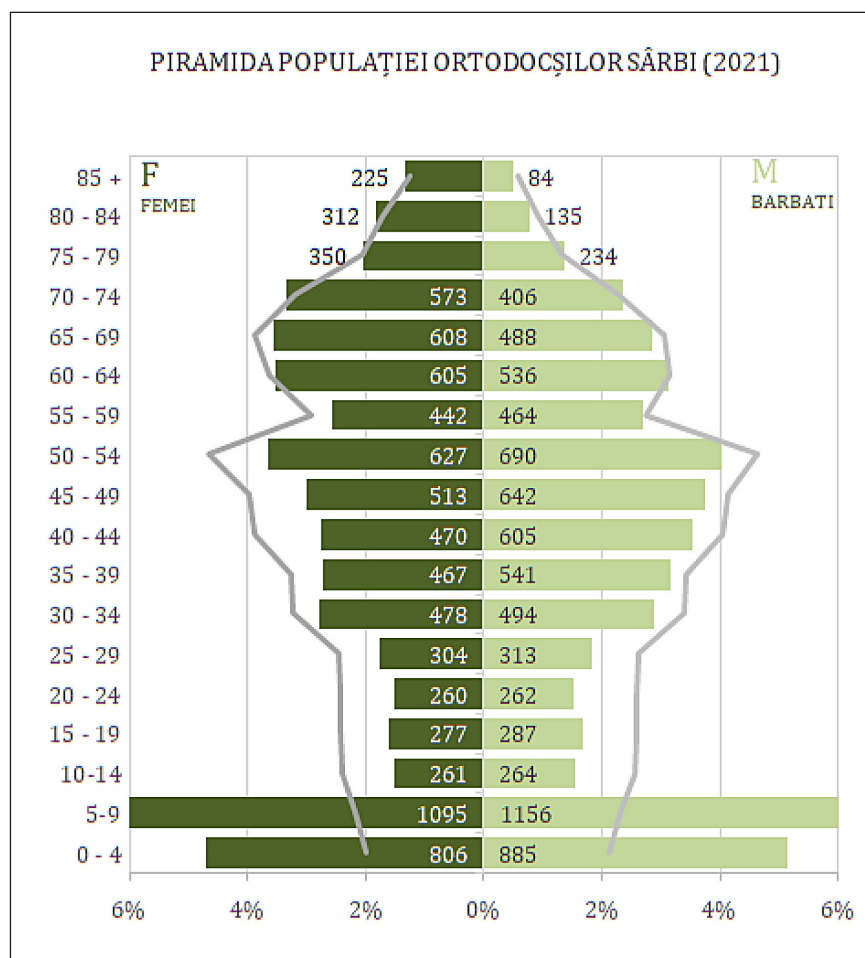
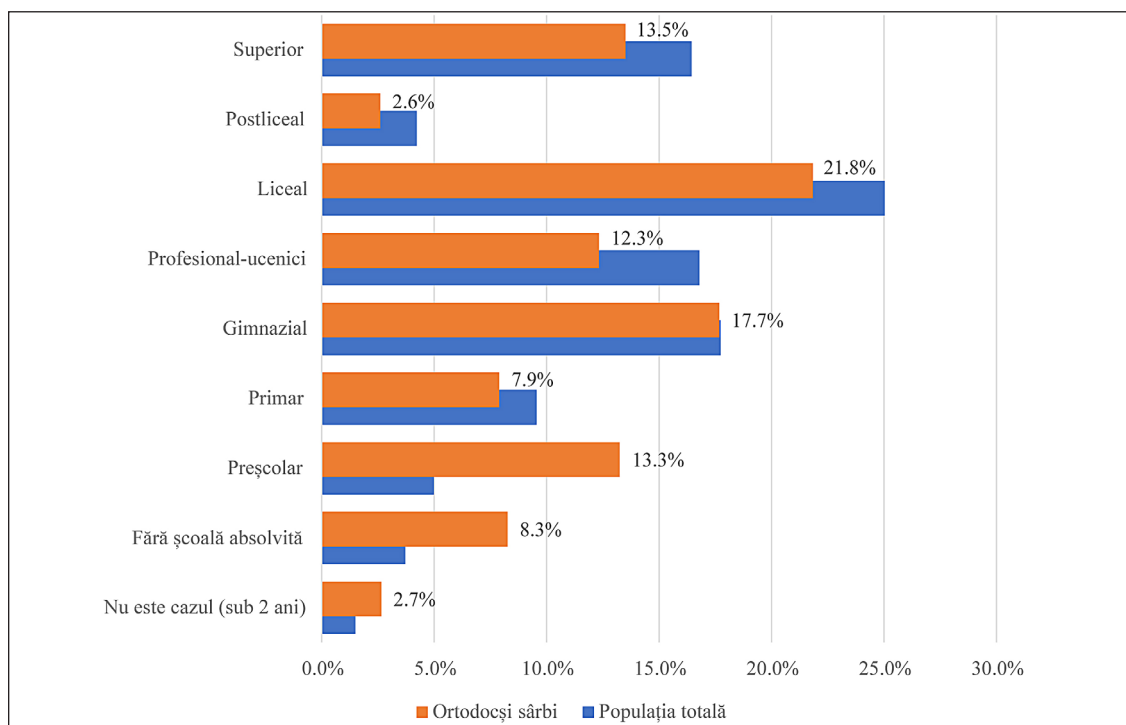

Figura 78. Ortodocșii sârbi după nivelul de educație (2021)

3.15. Biserica Evanghelică Română

Apartenența la Biserica Evanghelică Română este consemnată distinct în cadrul recensămintelor doar începând cu anul 2002, când au fost înregistrați peste 18 000 de credincioși. În cele două decenii care au urmat, numărul membrilor a scăzut la mai puțin de jumătate, astfel că, potrivit datelor din 2021, 7 690 de persoane s-au declarat aparținând acestei confesiuni.

Comunitatea are o distribuție teritorială relativ dispersată, dar cu concentrații mai ridicate în câteva județe din sudul și centrul țării. Cele mai numeroase grupuri de credincioși se află în Argeș (1 072 de persoane, 13,9%) și Dâmbovița (979 de persoane, 12,7%), urmate de București (927 de persoane, 12,1%), Prahova (760 de persoane, 9,9%) și Brașov (659 de persoane, 8,6%). Împreună, aceste cinci județe concentrează aproximativ 57% din totalul național al membrilor bisericii. Spre deosebire de marile confesiuni neoprotestante, care au o bază majoritar transilvăneană, Biserica Evanghelică Română este specifică sudului și centrului țării, cu nucleul principal în zona Capitalei, iar credincioșii săi provin în proporție majoritară din mediul urban. În Transilvania și Moldova, prezența acestei confesiuni este sporadică.

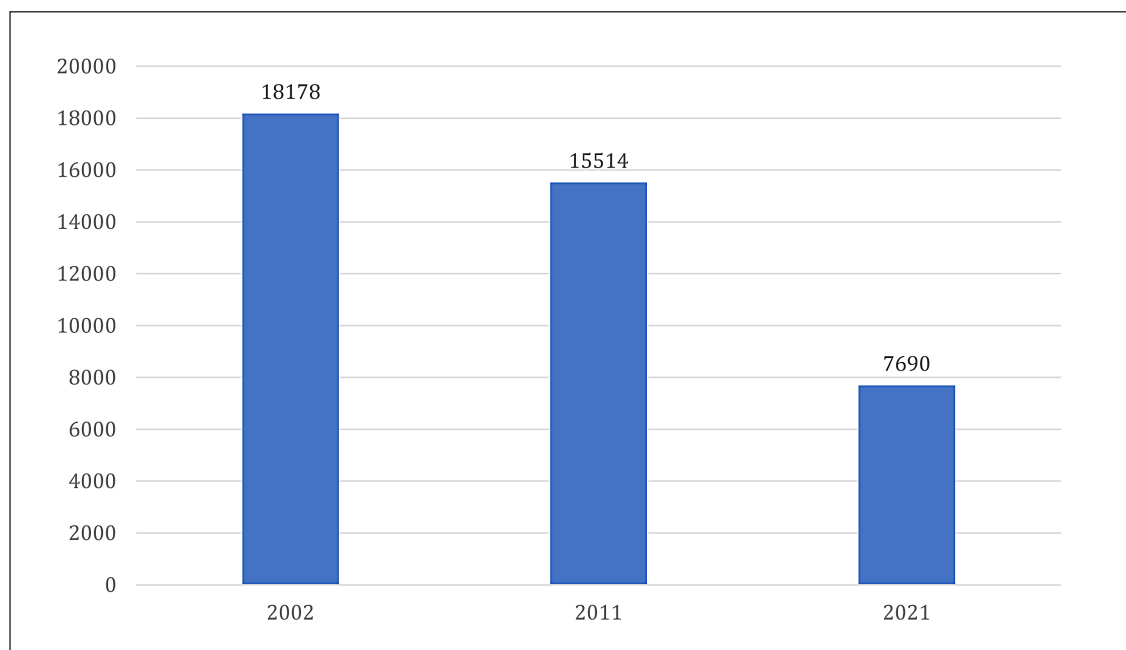
Din punct de vedere etnic, majoritatea credincioșilor sunt români (6 198 de persoane, 80,6%), dar se remarcă și prezența unor minorități: germani (7%), romi (5,8%) și maghiari (4,5%). Alte etnii – precum slovacii, bulgarii, sârbii sau ucrainenii – sunt reprezentate în proporții marginale.

Analiza structurii demografice arată că membrii Bisericii Evanghelice Române sunt, în medie, mai tineri decât populația generală a țării. Proporția copiilor și tinerilor sub 25 de ani este superioară mediei naționale, în timp ce ponderea adulților de vârstă mijlocie este mai scăzută. Grupele de vârstă vârstnice sunt comparabile cu media pe țară.

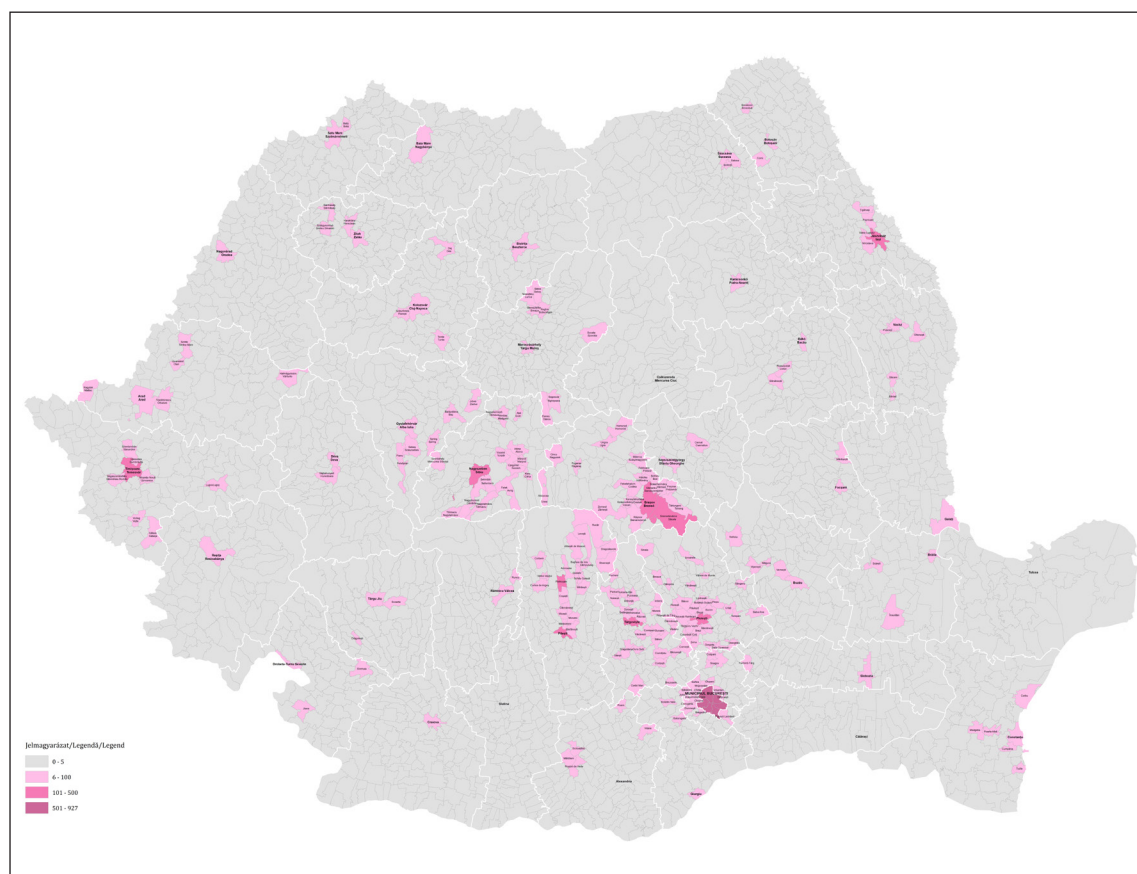
În ceea ce privește nivelul de educație, comunitatea se află peste media națională. Ponderea persoanelor cu studii universitare, postliceale și liceale este semnificativ mai mare decât în ansamblul populației României, în timp ce categoriile cu educație medie inferioară sau primară sunt subreprezentate.

În concluzie, Biserica Evanghelică Română reprezintă o confesiune neoprotestantă de dimensiuni reduse, cu profil predominant urban, concentrată în sudul și centrul României, în special în jurul Bucureștiului. Membrii săi se disting printr-un nivel educațional peste media națională și printr-o structură de vârstă ușor mai tânără.

Figura 79. Membrii Bisericii Evanghelice Române între anii 2002-2021

Harta 15. Distribuția teritorială a membrilor bisericii evanghelice române

Tabelul 33. Distribuția populației evanghelicilor români pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul evanghelicilor români în județ	Procentul evanghelicilor români în județ	Procentul evanghelicilor români în țară
Argeș	569932	510208	1072	0.2	13.9
Dâmbovița	479404	436259	979	0.2	12.7
Municipiul București	1716961	1245497	927	0.1	12.1
Prahova	695119	613879	760	0.1	9.9
Brașov	546615	464585	659	0.1	8.6
Sibiu	388326	330735	395	0.1	5.1
Mureș	518193	459386	259	0.1	3.4
Ilfov	542704	437394	252	0.1	3.3
Timiș	650533	531055	239	0.0	3.1
Iași	760774	620168	202	0.0	2.6
Alba	325941	291188	167	0.1	2.2
Mehedinți	234339	203965	141	0.1	1.8
Sălaj	212224	193414	136	0.1	1.8
Arad	410143	365624	116	0.0	1.5
Cluj	679141	577264	107	0.0	1.4
Suceava	642551	571770	97	0.0	1.3
Constanța	655997	543314	94	0.0	1.2
Giurgiu	262066	234576	93	0.0	1.2
Vaslui	374700	321447	87	0.0	1.1
Bacău	601387	518828	73	0.0	0.9
Teleorman	323544	290729	71	0.0	0.9
Bihor	551297	498103	70	0.0	0.9
Dolj	599442	521260	70	0.0	0.9
Covasna	200042	184693	57	0.0	0.7
Buzău	404979	362403	57	0.0	0.7
Satu Mare	330668	295833	52	0.0	0.7
Hunedoara	361657	313635	42	0.0	0.5
Maramureș	452475	400911	40	0.0	0.5
Brăila	281452	247000	35	0.0	0.5
Harghita	291950	269060	34	0.0	0.4
Gorj	314685	285514	33	0.0	0.4
Galați	496892	425442	32	0.0	0.4
Vrancea	335312	302054	32	0.0	0.4
Ialomița	250816	220078	32	0.0	0.4
Botoșani	392821	355456	31	0.0	0.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	30	0.0	0.4
Neamț	454203	395627	29	0.0	0.4
Vâlcea	341861	308932	25	0.0	0.3
Caraș-Severin	246588	213169	24	0.0	0.3
Olt	383280	346478	22	0.0	0.3
Călărași	283458	253109	12	0.0	0.2
Tulcea	193355	166508	5	0.0	0.1
ROMÂNIA	19053815	16395650	7690	0.0	100.0

Figura 80. Distribuția după mediul de rezidență a populației evanghelice române (2021)

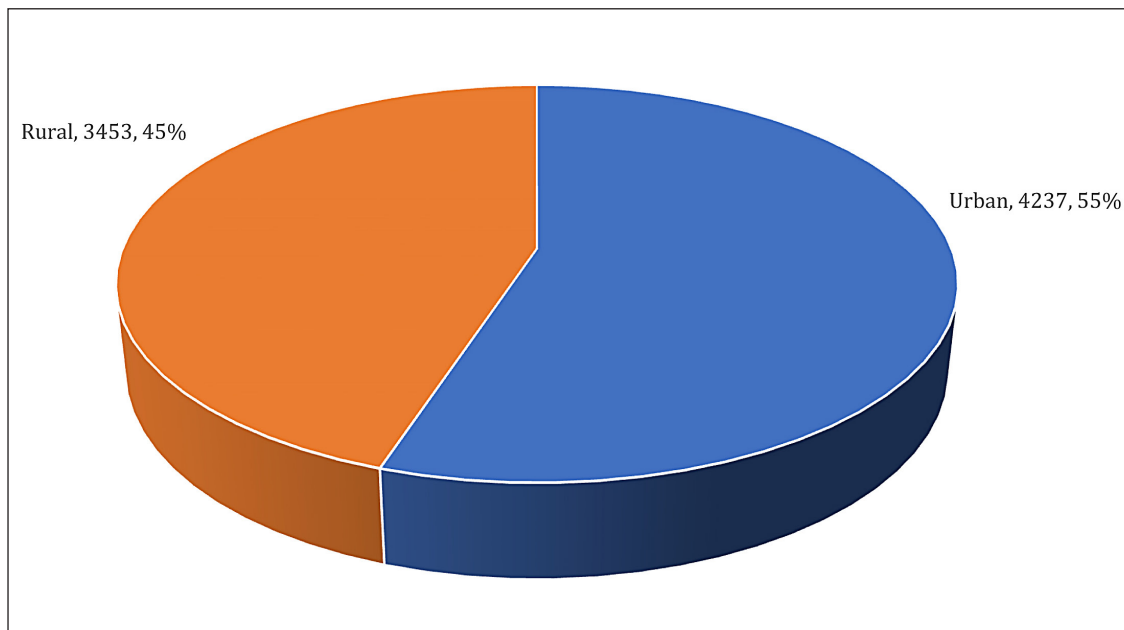
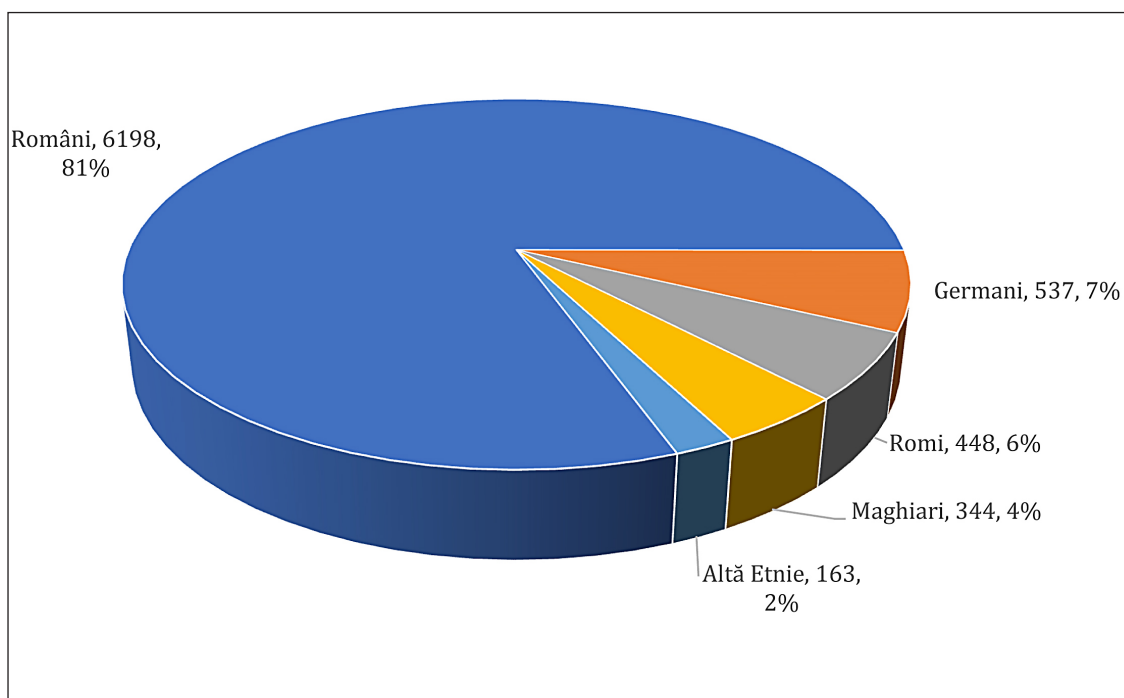

Figura 81. Compoziția etnică a membrilor Bisericii Evanghelice Române (2021)

Tabelul 34. Structura etnică detaliată a credincioșilor bisericii evanghelice române

	Număr	Procente
Români	6198	80.60
Germani	537	6.98
Romi	448	5.83
Maghiari	344	4.47
Slovaci	43	0.56
Bulgari	38	0.49
Sârbi	17	0.22
Ucraineni	4	0.05
Italiani	3	0.04
Turci	0	0.00
Lipoveni	0	0.00
Tătari	0	0.00
Croați	0	0.00
Greci	0	0.00
Evrei	0	0.00
Cehi	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	47	0.61
Total	7690	100.00

Figura 82. Piramida de vârstă a populației evanghelicilor români (2021)

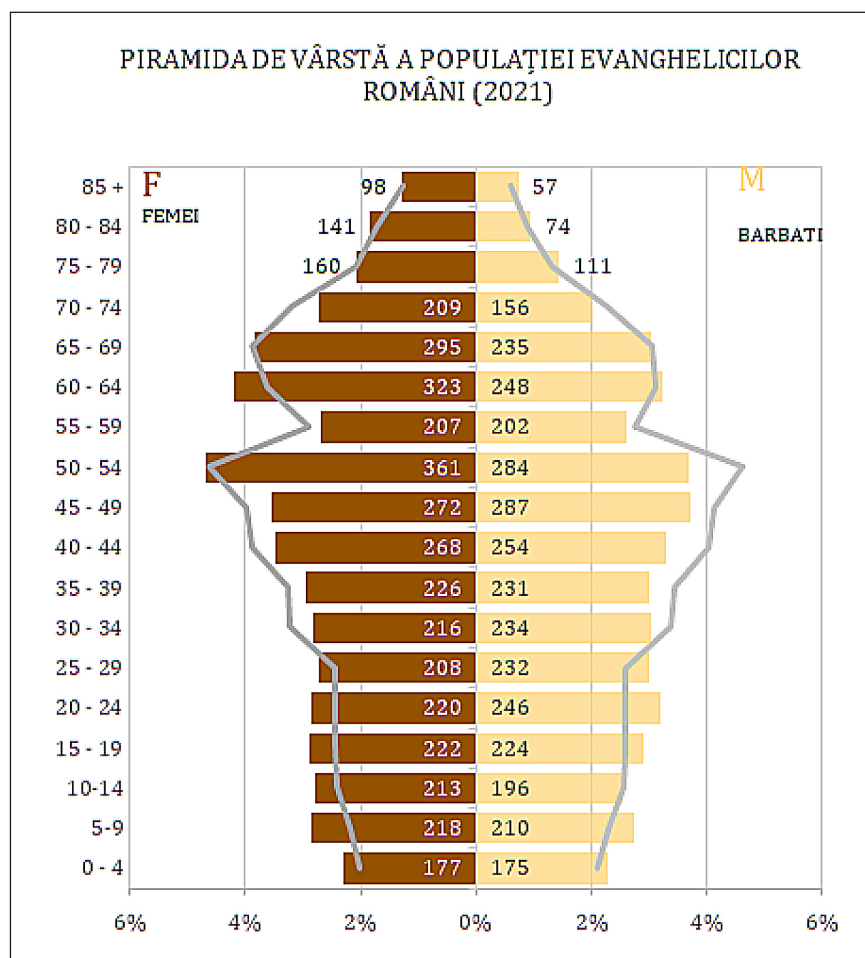
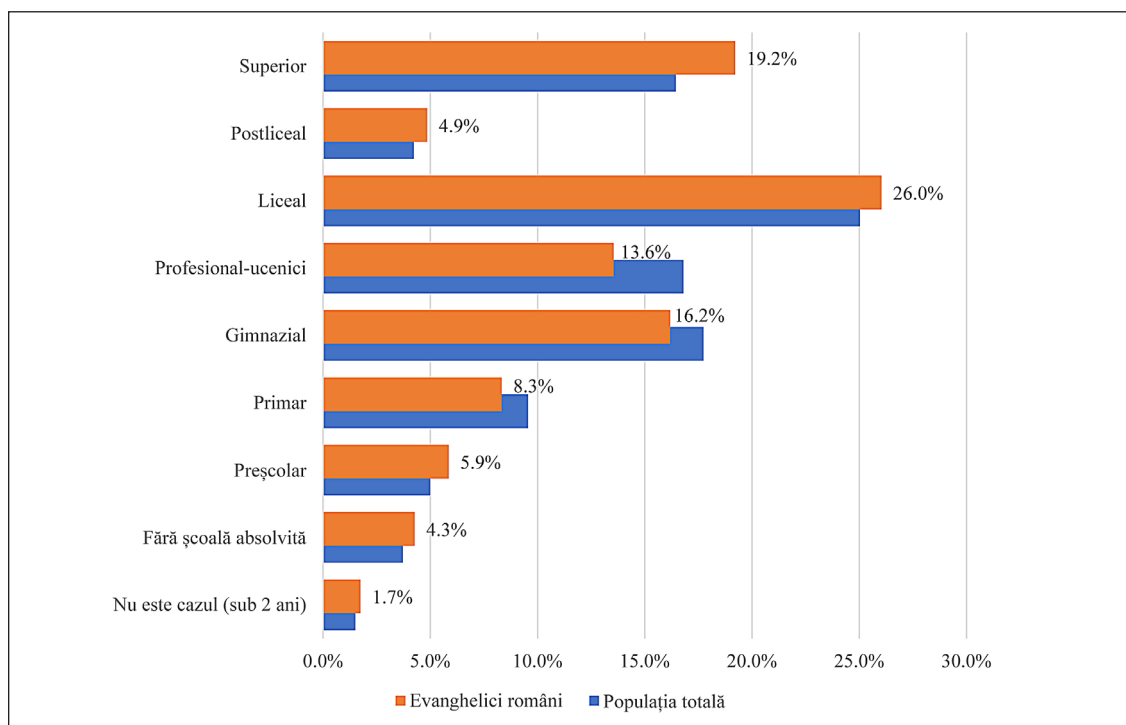

Figura 83. Evanghelicilor români după nivelul de educație (2021)

3.16. Biserica Evanghelică de Confesiune Augustană

Biserica Evanghelică de Confesiune Augustană din România reprezintă una dintre confesiunile care au cunoscut cea mai accentuată scădere numerică în perioada postcomunistă. La recensământul din 1992 au fost înregistrați 39 119 credincioși, un număr deja mult redus față de sutele de mii de membri existenți cu doar un deceniu mai devreme. În următorul deceniu declinul a continuat rapid, populația confesională coborând la aproximativ 8 700 de persoane, iar potrivit datelor din 2021, doar 3 739 de membri mai aparțin oficial bisericii. Această evoluție reflectă impactul major al emigrării populației săsești din Transilvania, nucleul istoric al confesiunii. În prezent, comunitatea este puternic regionalizată, concentrată aproape exclusiv în sudul Transilvaniei.

Județul Sibiu constituie centrul principal al bisericii, cu 941 de membri (25,2% din totalul național), urmat de Brașov (830 de persoane, 22,2%) și Mureș (335 de persoane, 9%). Împreună, aceste trei județe însumează peste 56% din totalul credincioșilor. Comunități mai mici există în București (251 de persoane, 6,7%), Alba (5,3%), Arad (3,5%) și Satu Mare (2,9%). În afara Transilvaniei, prezența evanghelică augustană este sporadică, iar în regiunile sudice și estice aproape inexistentă.

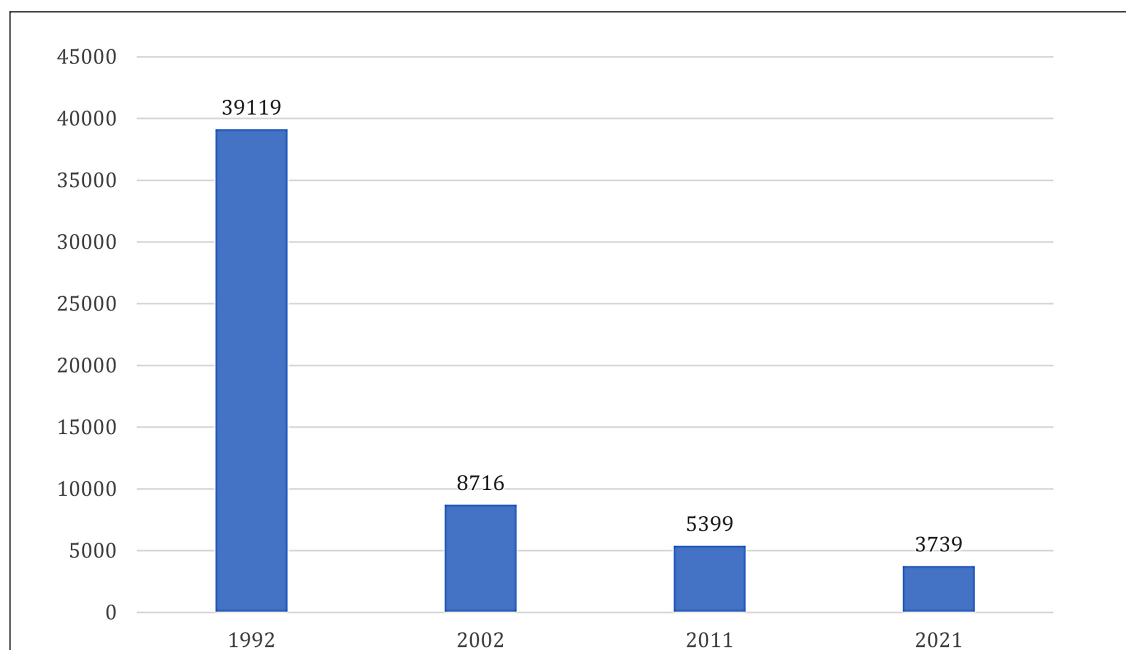
Din punct de vedere etnic, majoritatea credincioșilor sunt încă de origine germană (sași) — 1 949 de persoane, reprezentând 52,1% din total. Totuși, biserica include și o minoritate românească semnificativă (30,9%), precum și o componentă maghiară notabilă (13,2%), ceea ce reflectă structura multiethnică actuală a societății transilvănene. Romii sunt subreprezențați (1,7%), în timp ce slovacii apar ușor suprareprezențați (0,96%). Alte grupuri etnice (ucraineni, evrei etc.) sunt prezente în proporții marginale.

După valurile masive de emigrare, membrii rămași sunt preponderent rezidenți în mediul urban – 68% locuiesc în orașe. Această structură urbană se reflectă clar în nivelul ridicat de instruire: 26,9% dintre credincioși au studii superioare, iar ponderea celor cu studii postliceale depășește, de asemenea, media națională.

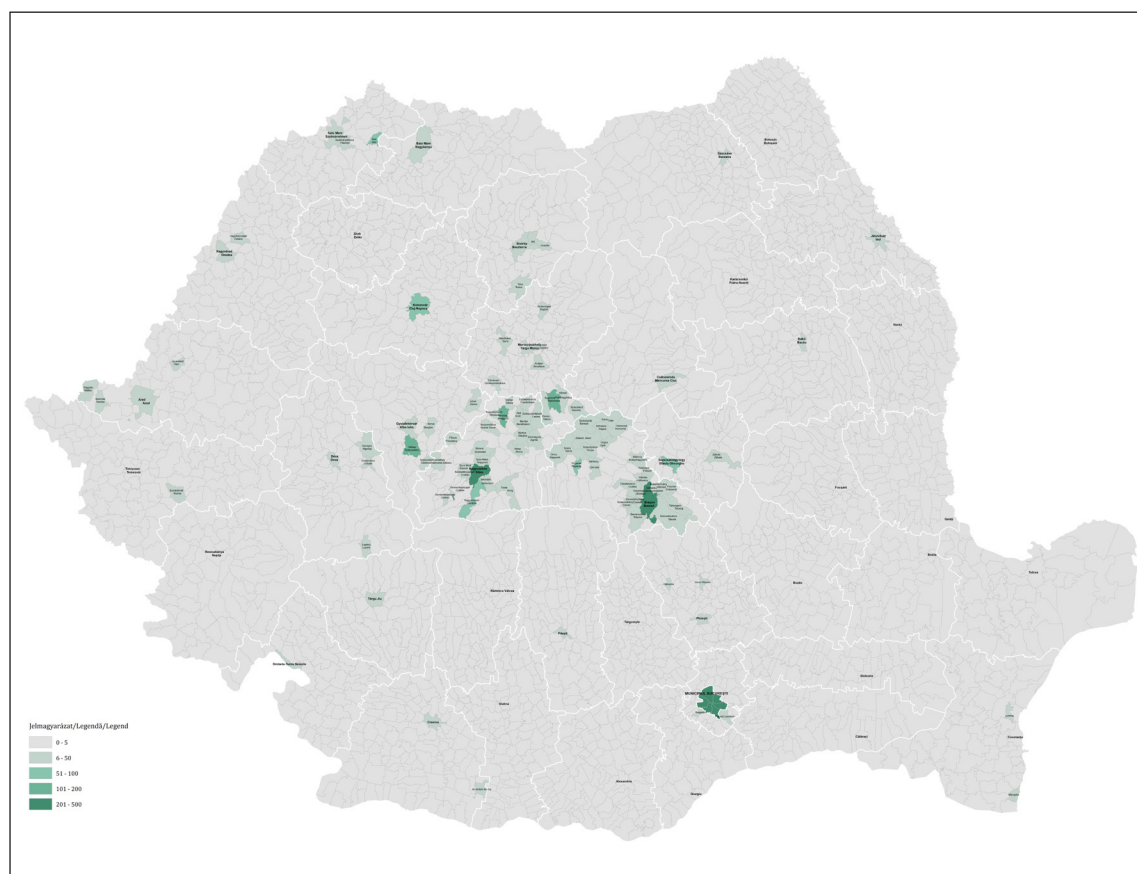
Caracterul selectiv al emigrării – care a implicat în special persoanele tinere și active – a determinat îmbătrânirea accentuată a populației rămase. Structura pe vârste este puternic dezechilibrată: grupurile de peste 65 de ani sunt semnificativ suprareprezentate, în timp ce cohorte tinere aproape lipsesc.

În concluzie, Biserica Evanghelică de Confesiune Augustană din România este astăzi o comunitate restrânsă numeric, profund transilvăneană, cu centrul de greutate în județele Sibiu și Brașov. Deși rădăcinile sale istorice sunt legate de etnia săsească, în prezent biserica are o componență etnică diversificată, incluzând un număr considerabil de credincioși români și maghiari. Comunitatea actuală este marcată de o demografie îmbătrânită, dar și de un nivel educațional peste media națională.

Figura 84. Numărul evanghelicilor C.A. între 1992-2021

Harta 16. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Evanghelice de Confesiune Augustană

Tabelul 35. Distribuția populației evanghelicilor C.A. pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul evanghelicilor C.A. în județ	Procentul evanghelicilor C.A. în județ	Procentul evanghelicilor C.A. în țară
Sibiu	388326	330735	941	0.3	25.2
Brașov	546615	464585	830	0.2	22.2
Mureș	518193	459386	335	0.1	9.0
Municipiul București	1716961	1245497	251	0.0	6.7
Alba	325941	291188	199	0.1	5.3
Arad	410143	365624	131	0.0	3.5
Satu Mare	330668	295833	107	0.0	2.9
Covasna	200042	184693	100	0.1	2.7
Cluj	679141	577264	83	0.0	2.2
Prahova	695119	613879	76	0.0	2.0
Bistrița-Năsăud	295988	269100	72	0.0	1.9
Hunedoara	361657	313635	61	0.0	1.6
Bihor	551297	498103	54	0.0	1.4
Iași	760774	620168	34	0.0	0.9
Constanța	655997	543314	31	0.0	0.8
Maramureș	452475	400911	30	0.0	0.8
Bacău	601387	518828	30	0.0	0.8
Ilfov	542704	437394	30	0.0	0.8
Suceava	642551	571770	27	0.0	0.7
Harghita	291950	269060	24	0.0	0.6
Argeș	569932	510208	24	0.0	0.6
Dolj	599442	521260	23	0.0	0.6
Gorj	314685	285514	19	0.0	0.5
Caraș-Severin	246588	213169	14	0.0	0.4
Neamț	454203	395627	13	0.0	0.3
Buzău	404979	362403	13	0.0	0.3
Dâmbovița	479404	436259	13	0.0	0.3
Galați	496892	425442	10	0.0	0.3
Mehedinți	234339	203965	10	0.0	0.3
Vaslui	374700	321447	9	0.0	0.2
Olt	383280	346478	8	0.0	0.2
Vrancea	335312	302054	6	0.0	0.2
Teleorman	323544	290729	6	0.0	0.2
Vâlcea	341861	308932	5	0.0	0.1
Giurgiu	262066	234576	4	0.0	0.1
Călărași	283458	253109	3	0.0	0.1
Sălaj	212224	193414	*	*	*
Botoșani	392821	355456	*	*	*
Tulcea	193355	166508	*	*	*
Ialomița	250816	220078	*	*	*
Timiș	650533	531055	*	*	*
Brăila	281452	247000	-	-	-
ROMÂNIA	19053815	16395650	3739	0.0	100.0

Figura 85. Distribuția după mediul de rezidență a populației evanghelice C.A. (2021)

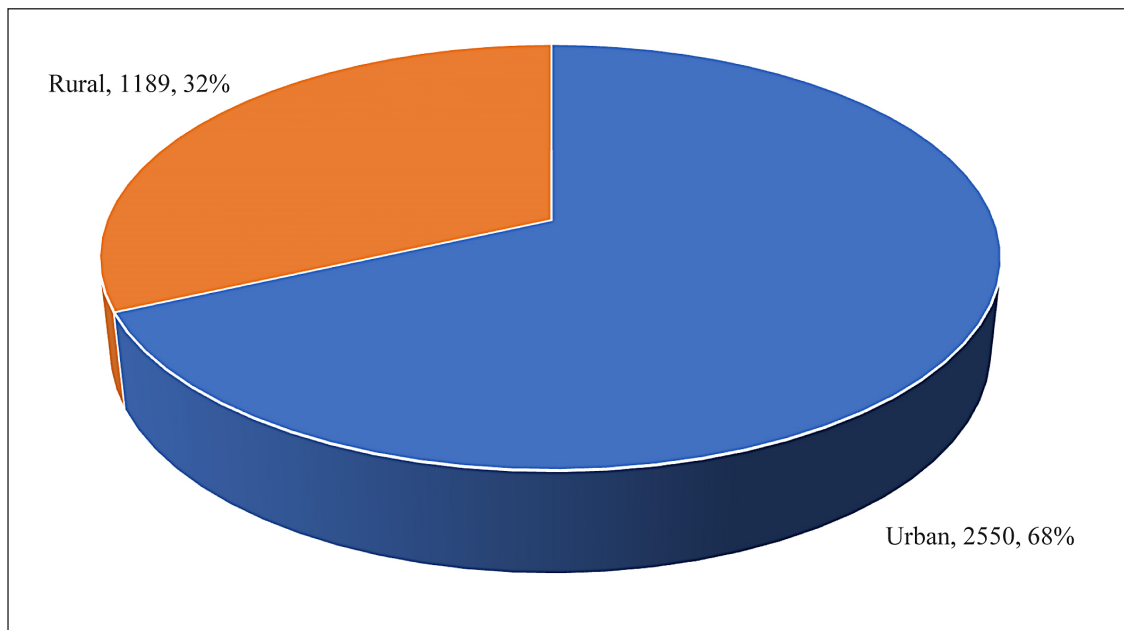
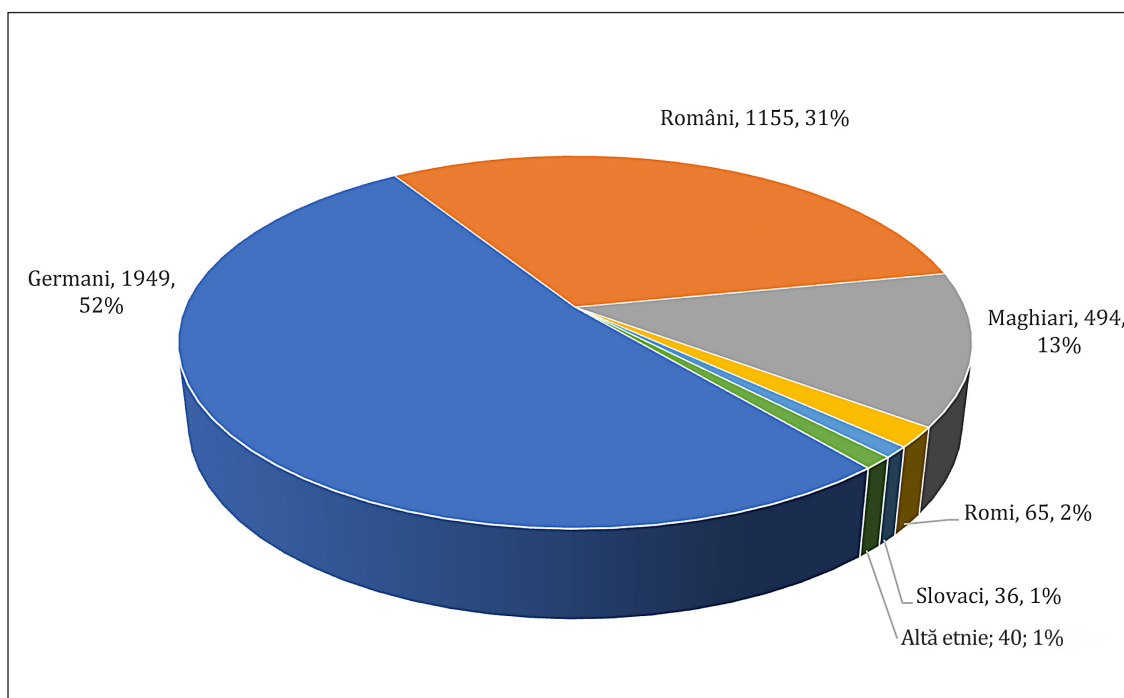

Figura 86. Compoziția etnică a populației evanghelicilor C.A. (2021)

Tabelul 36. Structura etnică detaliată a credincioșilor Bisericii Evanghelice CA

	Număr	Procente
Germani	1949	52.13
Români	1155	30.89
Maghiari	494	13.21
Romi	65	1.74
Slovaci	36	0.96
Ucraineni	4	0.11
Evrei	3	0.08
Turci	0	0.00
Lipoveni	0	0.00
Tătari	0	0.00
Sârbi	0	0.00
Croați	0	0.00
Greci	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	33	0.88
Total	3739	100.00

Figura 87. Piramida de vârstă a populației evanghelice C.A.

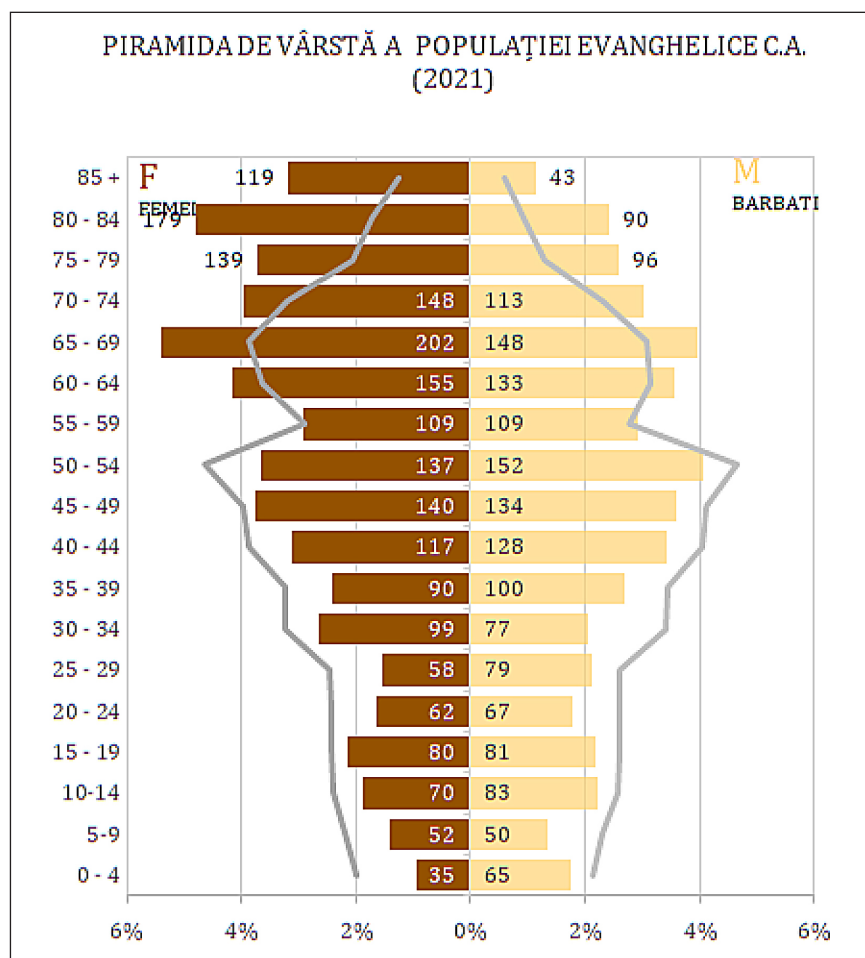
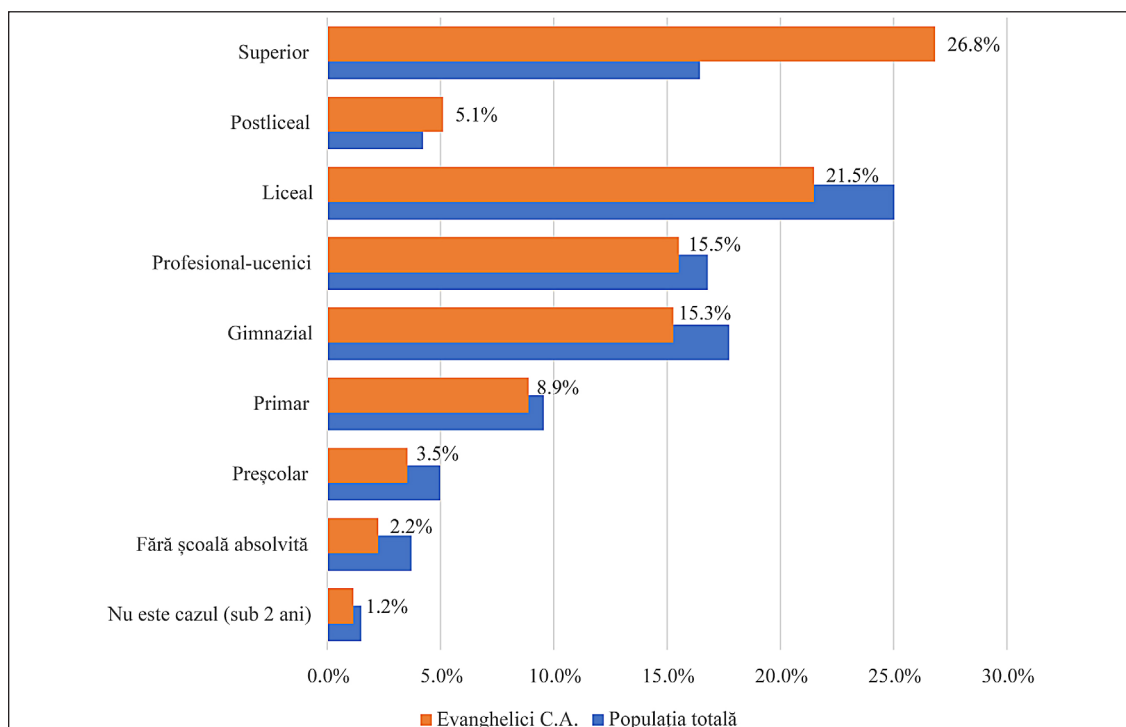

Figura 88. Evanghelicii C.A. după nivelul de educație (2021)

3.17. Comunitatea mozaică (Federația Comunităților Evreiești din România)

Comunitatea evreiască din România a cunoscut un declin demografic accentuat încă înainte de căderea regimului comunist, iar la recensământul din 1992 numărul persoanelor de religie mozaică era deja sub 10 000. În deceniile care au urmat, procesul de reducere a continuat, iar potrivit datelor recensământului din 2021, doar 2 708 persoane s-au declarat de religie iudaică.

Populația evreiască este puternic concentrată în mediul urban, mai ales în București și în câteva județe din Transilvania și vestul țării. Cel mai important centru rămâne Bucureștiul, unde în 2021 au fost înregistrați 864 de membri, reprezentând 31,9% din totalul evreilor din România. Alte comunități semnificative, cu peste 100 de membri, se regăsesc în Bihor (171 persoane), Iași (159), Timiș (157), Cluj (137), Arad (114), Ilfov (109) și Satu Mare (103). În județele din sudul și sud-estul țării – precum Olt, Mehedinți, Gorj, Teleorman sau Călărași – prezența evreiască este aproape inexistentă. Astfel, populația de religie mozaică are un profil urban extrem de pronunțat, cu 87% dintre membri locuind în orașe.

Grupul persoanelor care se declară de religie iudaică este etnic mixt, dar majoritar evreiesc din punct de vedere identitar. Aproximativ două treimi (60,3%) s-au declarat de naționalitate evreiască (1 633 persoane), în timp ce 30,6% sunt români (829 persoane). De asemenea, 5,3% s-au declarat maghiari, iar 1% romi.

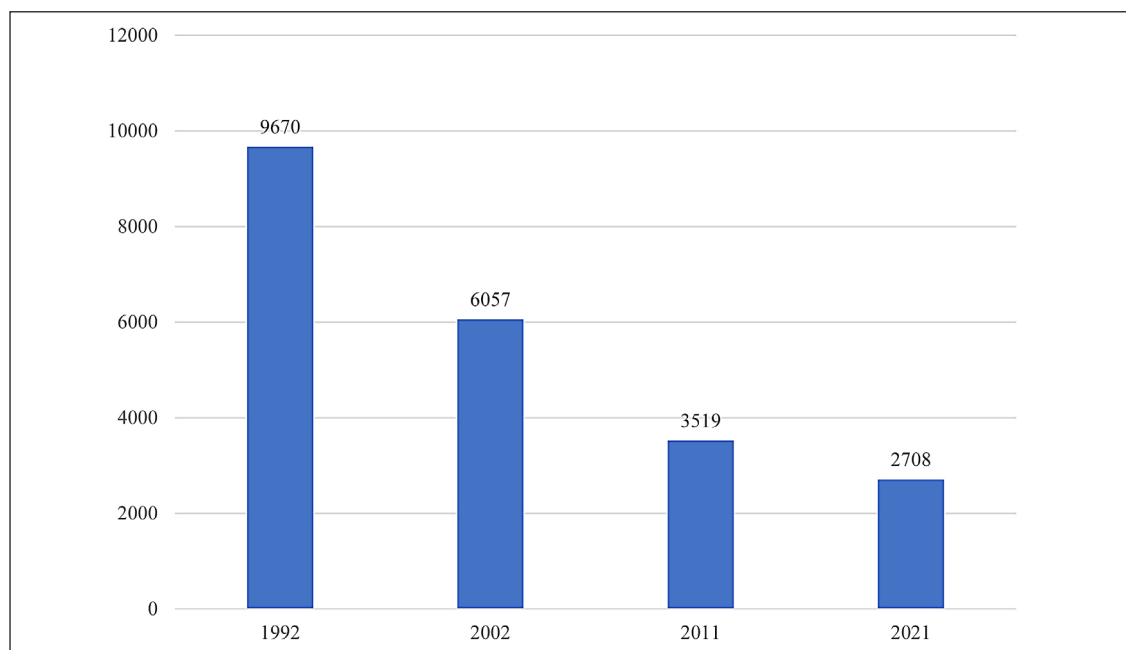
Populația evreiască din România este puternic îmbătrânită, cu o pondere foarte mare a persoanelor de peste 65 de ani. Generațiile tinere aproape că lipsesc, iar copiii și tinerii reprezintă o proporție neglijabilă.

Din perspectiva educațională, populația de religie iudaică se distinge net de media națională. Peste jumătate dintre membrii comunității au studii superioare, un procent excepțional de ridicat în comparație cu restul populației României. Această valoare ridicată explică faptul că toate celelalte categorii educaționale (postliceal, liceal, gimnazial, primar) se situează sub media națională.

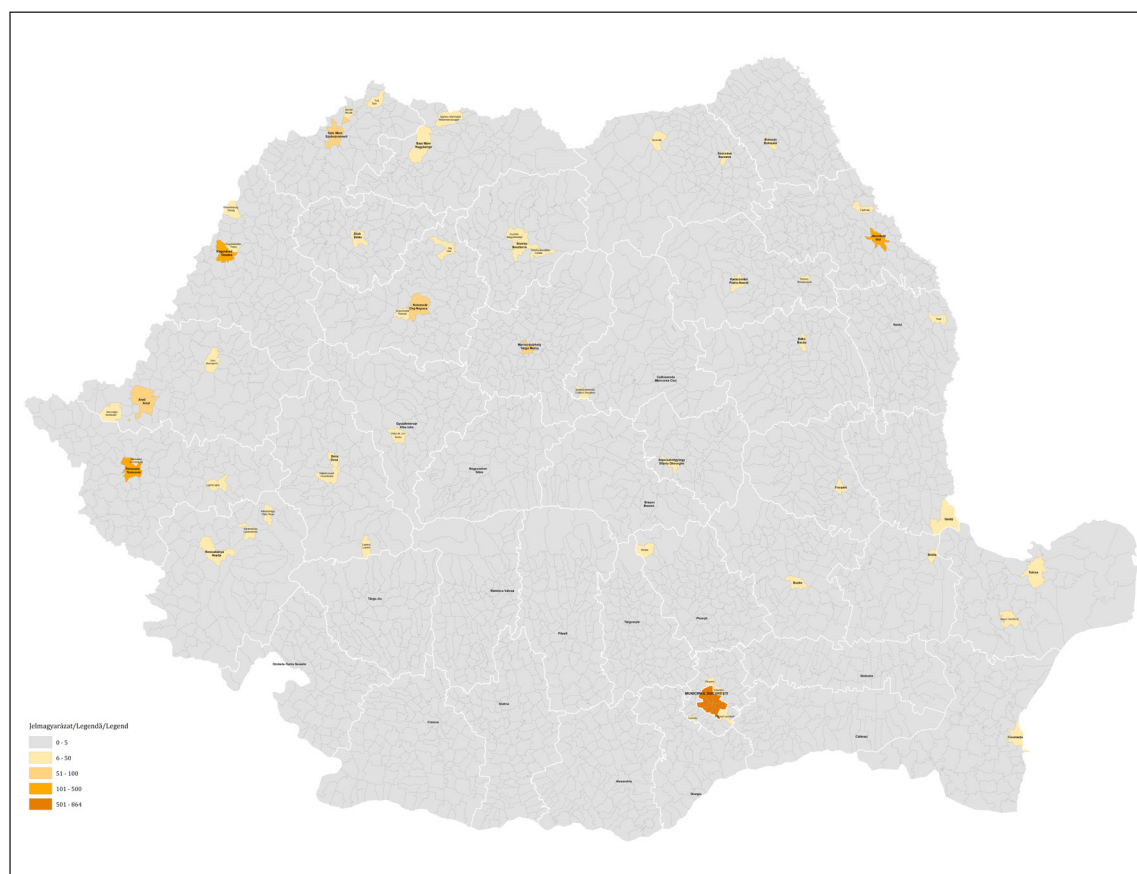
Comunitatea evreiască din România este astăzi una dintre cele mai reduse numeric minorități religioase, concentrată în principal în București și în câteva centre urbane importante precum Oradea, Iași, Timișoara și Cluj-Napoca. Ea se caracterizează printr-un profil urban pronunțat, o structură demografică puternic îmbătrânită și un nivel educațional remarcabil de ridicat.

Figura 89. Numărul mozaicilor între 1992-2021

Harta 17. Distribuția teritorială a populației mozaice

Tabelul 37. Distribuția populației mozaicilor pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul mozaicilor în județ	Procentul mozaicilor în județ	Procentul mozaicilor în țară
Municipiul București	1716961	1245497	864	0.1	31.9
Bihor	551297	498103	171	0.0	6.3
Iași	760774	620168	159	0.0	5.9
Timiș	650533	531055	157	0.0	5.8
Cluj	679141	577264	137	0.0	5.1
Arad	410143	365624	114	0.0	4.2
Ilfov	542704	437394	109	0.0	4.0
Satu Mare	330668	295833	103	0.0	3.8
Brașov	546615	464585	82	0.0	3.0
Mureș	518193	459386	72	0.0	2.7
Maramureș	452475	400911	64	0.0	2.4
Suceava	642551	571770	57	0.0	2.1
Constanța	655997	543314	51	0.0	1.9
Bacău	601387	518828	46	0.0	1.7
Neamț	454203	395627	42	0.0	1.6
Galați	496892	425442	40	0.0	1.5
Caraș-Severin	246588	213169	39	0.0	1.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	36	0.0	1.3
Prahova	695119	613879	35	0.0	1.3
Brăila	281452	247000	32	0.0	1.2
Botoșani	392821	355456	28	0.0	1.0
Sălaj	212224	193414	24	0.0	0.9
Harghita	291950	269060	23	0.0	0.8
Dolj	599442	521260	19	0.0	0.7
Sibiu	388326	330735	17	0.0	0.6
Buzău	404979	362403	16	0.0	0.6
Vaslui	374700	321447	13	0.0	0.5
Tulcea	193355	166508	13	0.0	0.5
Argeș	569932	510208	12	0.0	0.4
Vrancea	335312	302054	9	0.0	0.3
Dâmbovița	479404	436259	7	0.0	0.3
Giurgiu	262066	234576	7	0.0	0.3
Vâlcea	341861	308932	7	0.0	0.3
Ialomița	250816	220078	4	0.0	0.1
Alba	325941	291188	*	*	*
Covasna	200042	184693	*	*	*
Călărași	283458	253109	*	*	*
Gorj	314685	285514	*	*	*
Mehedinți	234339	203965	*	*	*
Olt	383280	346478	*	*	*
Hunedoara	361657	313635	*	*	*
Teleorman	323544	290729	-	-	-
ROMÂNIA	19053815	16395650	2708	0.0	100.0

Figura 90. Distribuția după mediul de rezidență a populației mozaice (2021)

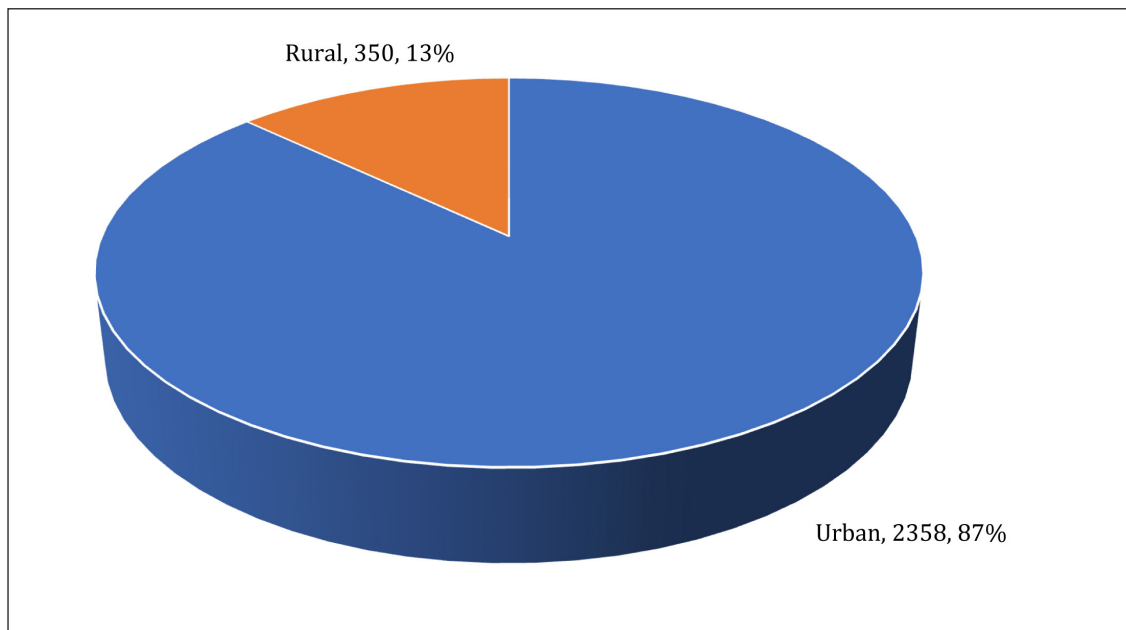
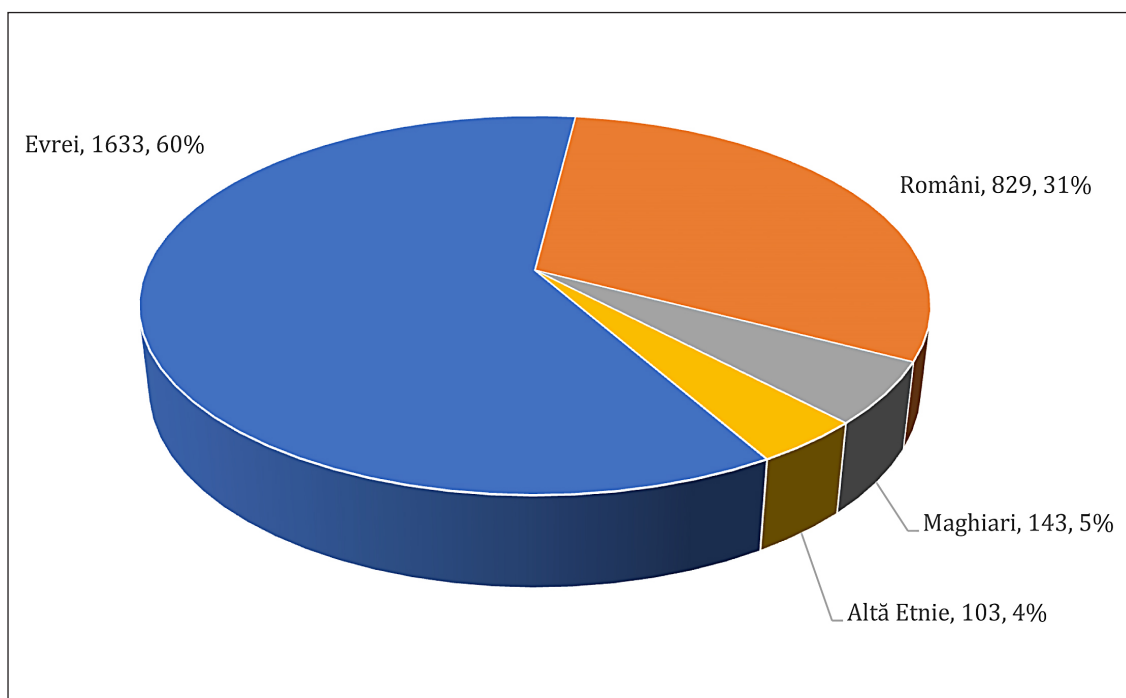

Figura 91. Compoziția etnică a populației mozaice (2021)

Tabelul 38. Structura etnică detaliată a populației mozaice

	Număr	Procente
Evrei	1633	60.30
Români	829	30.61
Maghiari	143	5.28
Romi	26	0.96
Tătari	12	0.44
Turci	11	0.41
Germani	8	0.30
Ucraineni	5	0.18
Sârbi	0	0.00
Slovaci	0	0.00
Bulgari	0	0.00
Croați	0	0.00
Greci	0	0.00
Italiani	0	0.00
Cehi	0	0.00
Polonezi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Armeni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	41	1.51
Total	2708	100.00

Figura 92. Piramida de vârstă a populației mozaice (2021)

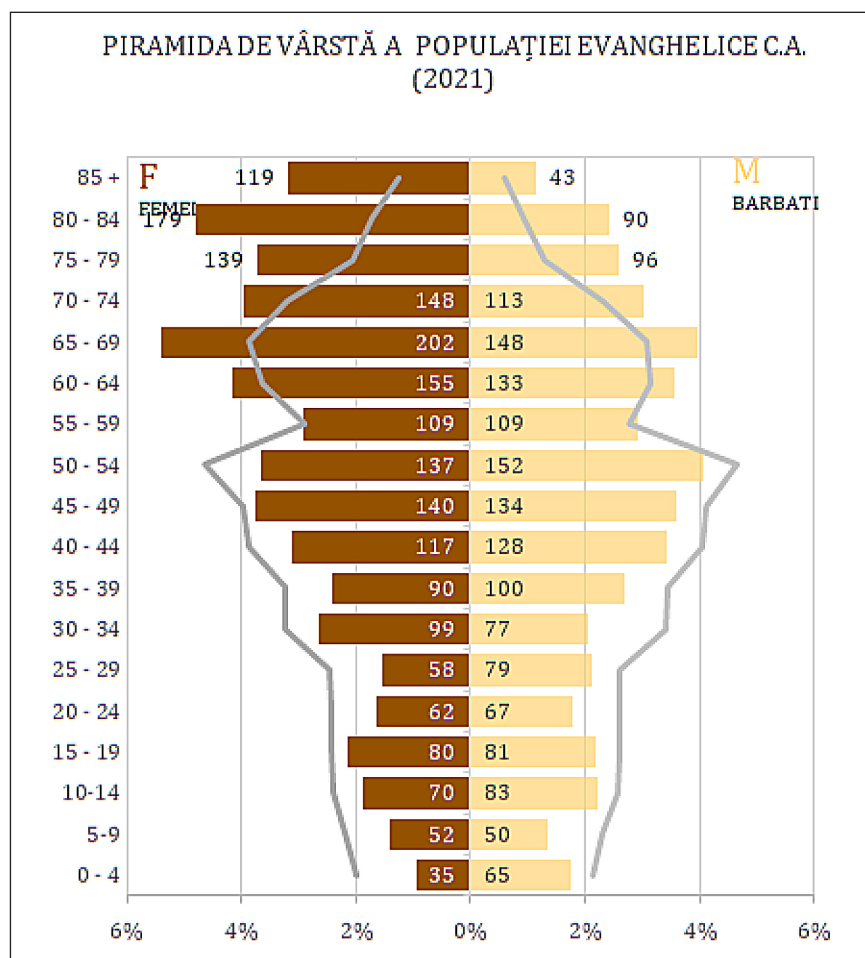
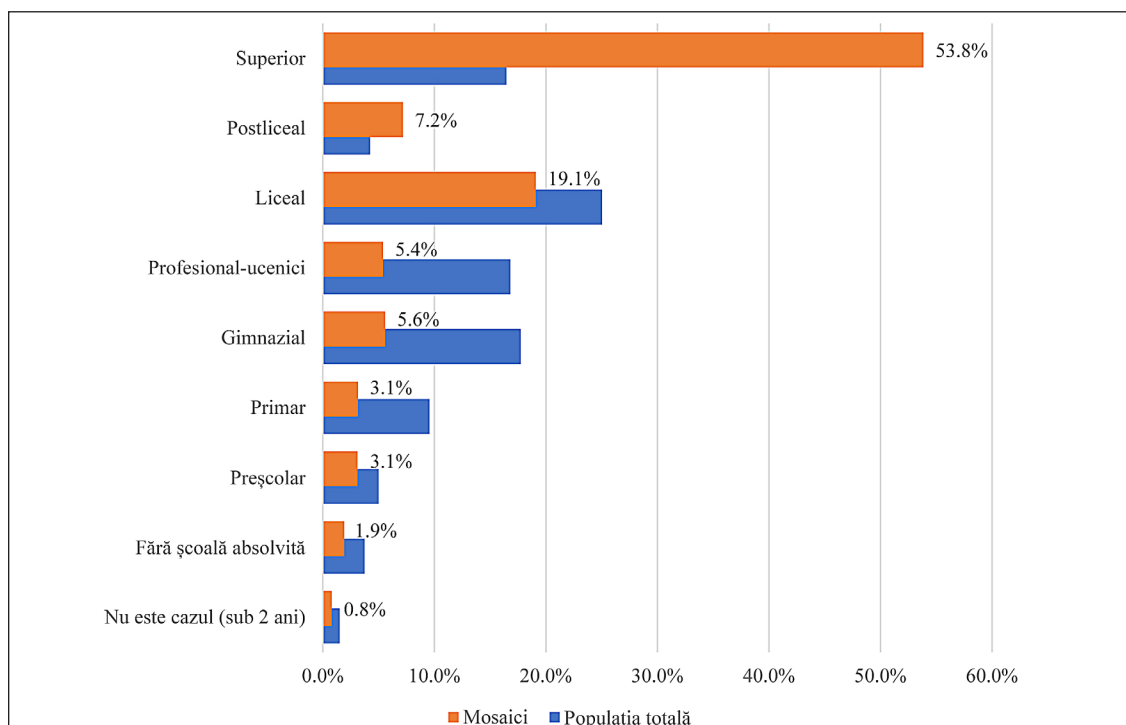

Figura 93. Populația mozaicilor după nivelul de educație (2021)

3.18. Biserica Apostolică Armeană

Comunitatea credincioșilor Bisericii Armene Apostolice este cea mai mică dintre cele recunoscute oficial din România. La primul recensământ de după căderea regimului comunist, aceasta număra 2 023 de persoane, iar în prezent are aproximativ 800 de membri. Aceste cifre trebuie privite cu prudență, întrucât includ parțial și pe armenii care aparțin Ordinariatului Armean al Bisericii Romano-Catolice, cum ar fi, de exemplu, cei din județul Harghita.

Credincioșii Bisericii Armene, datorită istoriei lor specifice de migrație, trăiesc aproape exclusiv în orașe. Populația este puternic concentrată în câteva centre urbane. Cea mai importantă comunitate armeană se află în București, unde trăiesc 256 de persoane (31,8% din total). A doua ca mărime este cea din județul Harghita, cu 106 persoane (13,2%), majoritatea în Gheorgheni. Urmează județul Botoșani cu 67 de persoane (8,3%), județul Constanța cu 64 de persoane (7,9%) și județul Cluj cu 54 de persoane (6,7%). În aceste cinci județe trăiesc împreună peste 67% dintre credincioșii Bisericii Apostolice Armene din țară. Comunități mai mici, dar încă semnificative, se găsesc în județele Suceava, Argeș, Bacău, Neamț și Sibiu (fiecare cu 20–30 de persoane). În restul țării, numărul celor de religie armeană este de câteva persoane sau chiar inexistent.

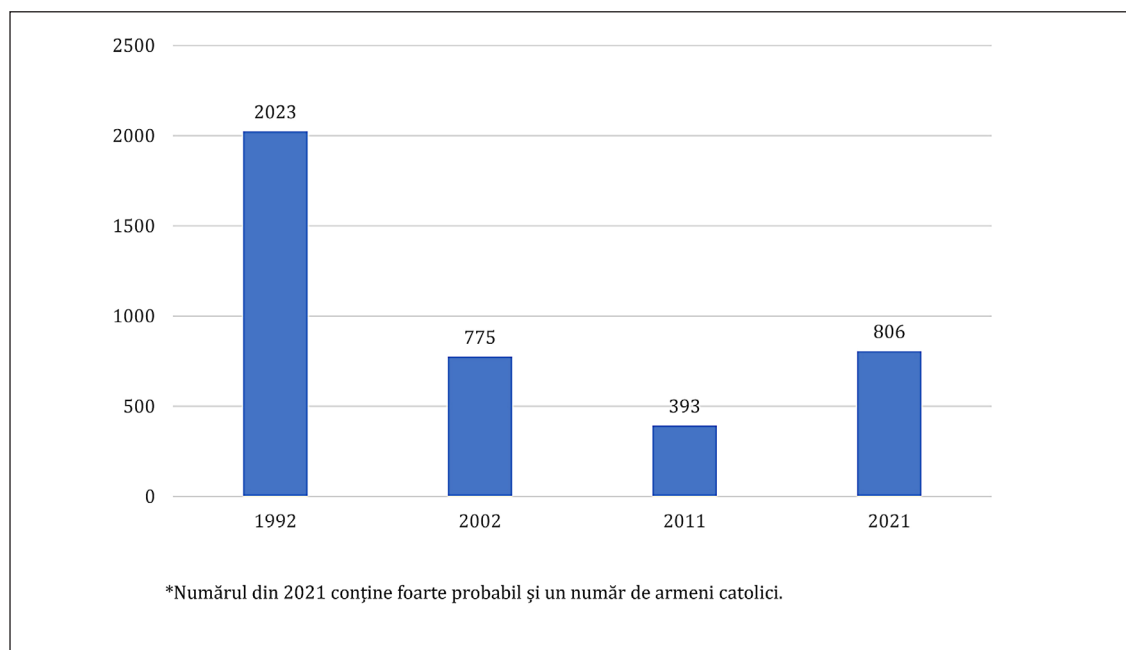
Majoritatea comunității, 62,5%, este de etnie armeană. Alături de aceștia, aproximativ în proporții similare, se regăsesc români și maghiari (18,1%, respectiv 17%), iar câteva persoane de etnie romă sau de alte origini s-au declarat, de asemenea, membre ale Bisericii Armene.

Structura pe vârste a comunității arată o populație îmbătrânită: proporția copiilor este mult mai mică decât media națională, cea a persoanelor de vârstă mijlocie este de asemenea ușor sub medie, în timp ce cea a vârstnicilor, în special a femeilor, depășește considerabil media națională.

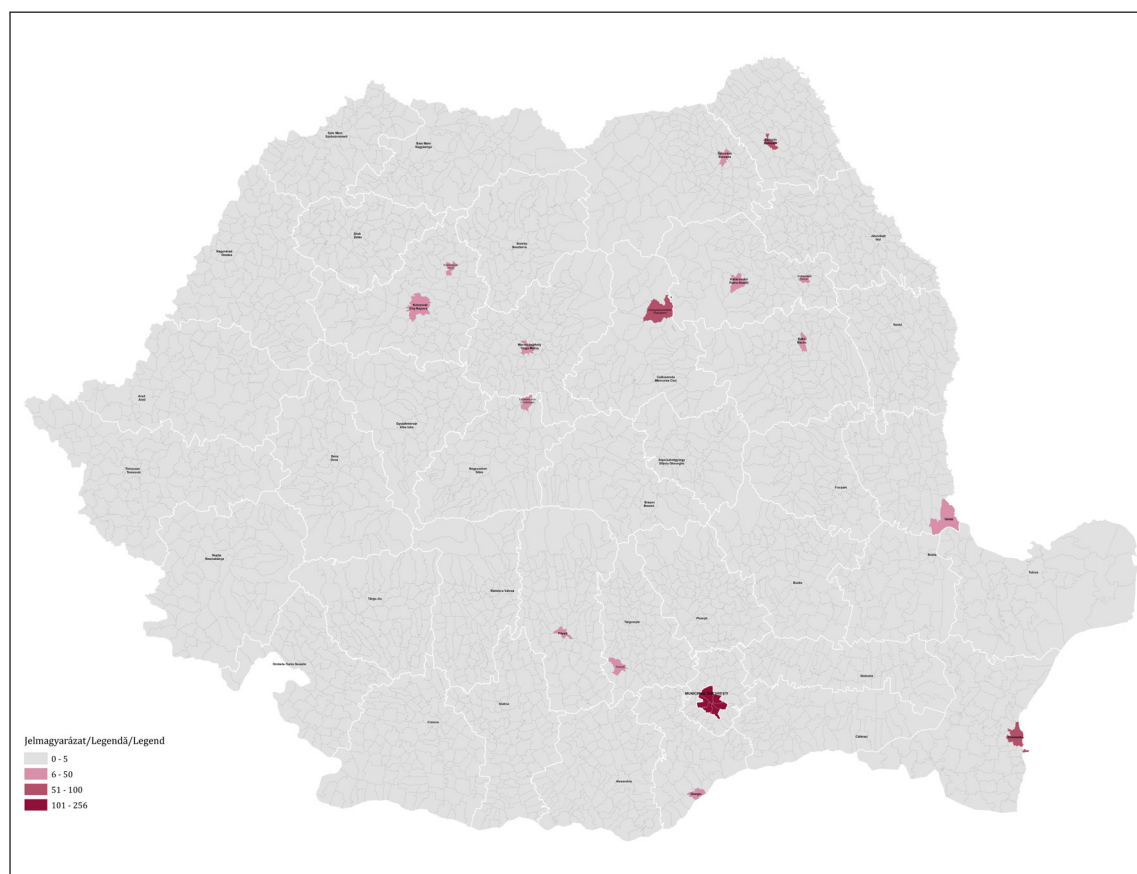
În ceea ce privește nivelul de educație, populația se află într-o situație semnificativ mai favorabilă decât media națională: 43,9% au studii superioare și 8,6% studii postliceale – procente de câteva ori mai mari decât cele naționale.

În concluzie, populația care se declară aparținând Bisericii Armene – incluzând parțial și pe armenii catolici – reprezintă o comunitate mică, formată din câteva centre urbane importante, cu o vârstă medie mai ridicată decât cea națională și un nivel de educație semnificativ mai înalt.

Figura 94. Membrii Bisericii Armene între 1992-2021*

Harta 18. Distribuția teritorială a membrilor Bisericii Apostolice Armene

Tabelul 39. Distribuția populației Bisericii Armene pe județe

Județ	Populația județului	Populația cu confesiunea cunoscută	Numărul membrilor bisericii armene în județ	Procentul membrilor bisericii armene în județ	Procentul membrilor bisericii armene în țară
Municipiul București	1716961	1245497	256	0.0	31.8
Harghita	291950	269060	106	0.0	13.2
Botoșani	392821	355456	67	0.0	8.3
Constanța	655997	543314	64	0.0	7.9
Cluj	679141	577264	54	0.0	6.7
Suceava	642551	571770	29	0.0	3.6
Argeș	569932	510208	28	0.0	3.5
Bacău	601387	518828	22	0.0	2.7
Neamț	454203	395627	22	0.0	2.7
Sibiu	388326	330735	21	0.0	2.6
Dâmbovița	479404	436259	13	0.0	1.6
Ilfov	542704	437394	13	0.0	1.6
Giurgiu	262066	234576	11	0.0	1.4
Mureș	518193	459386	10	0.0	1.2
Galați	496892	425442	9	0.0	1.1
Iași	760774	620168	7	0.0	0.9
Vrancea	335312	302054	7	0.0	0.9
Brașov	546615	464585	6	0.0	0.7
Arad	410143	365624	6	0.0	0.7
Maramureș	452475	400911	5	0.0	0.6
Bihor	551297	498103	4	0.0	0.5
Buzău	404979	362403	4	0.0	0.5
Tulcea	193355	166508	4	0.0	0.5
Bistrița-Năsăud	295988	269100	3	0.0	0.4
Vaslui	374700	321447	3	0.0	0.4
Ialomița	250816	220078	3	0.0	0.4
Prahova	695119	613879	3	0.0	0.4
Vâlcea	341861	308932	3	0.0	0.4
Sălaj	212224	193414	*	*	*
Alba	325941	291188	*	*	*
Covasna	200042	184693	*	*	*
Brăila	281452	247000	*	*	*
Călărași	283458	253109	*	*	*
Teleorman	323544	290729	*	*	*
Dolj	599442	521260	*	*	*
Mehedinți	234339	203965	*	*	*
Olt	383280	346478	*	*	*
Hunedoara	361657	313635	*	*	*
Timiș	650533	531055	*	*	*
Satu Mare	330668	295833	-	-	-
Gorj	314685	285514	-	-	-
Caraș-Severin	246588	213169	-	-	-
ROMÂNIA	19053815	16395650	806	0.0	100.0

Figura 95. Distribuția după mediul de rezidență a populației armene apostolice (2021)

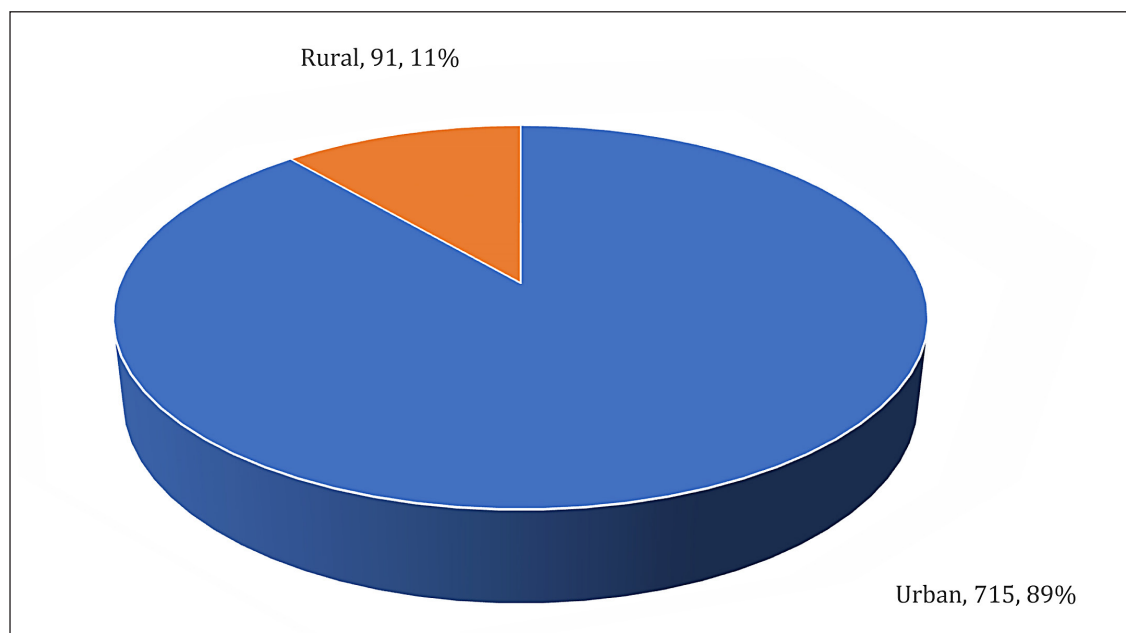
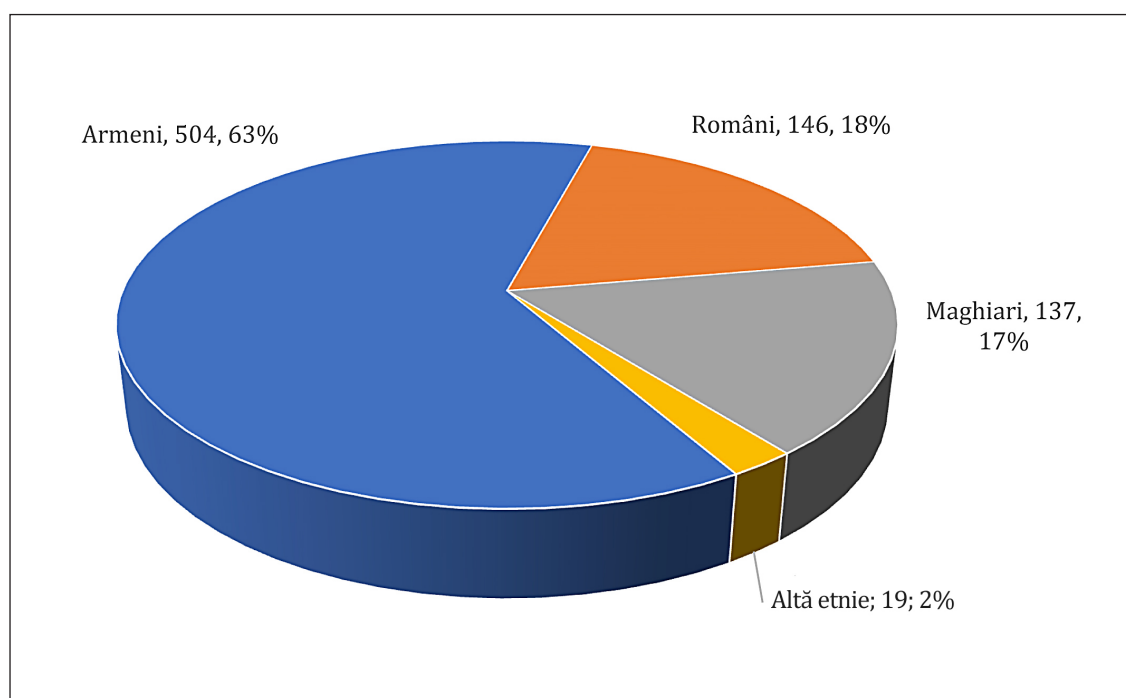

Figura 96. Compoziția etnică a populației armenilor apostolici (2021)

Tabelul 40. Compoziția etnică detaliată a Bisericii Armene

	Număr	Procente
Armeni	504	62.53
Români	146	18.11
Maghiari	137	17.00
Romi	8	0.99
Ucraineni	0	0.00
Germani	0	0.00
Slovaci	0	0.00
Bulgari	0	0.00
Croați	0	0.00
Italiani	0	0.00
Cehi	0	0.00
Ruteni	0	0.00
Albanezi	0	0.00
Macedoneni	0	0.00
Altă Etnie	11	1.36
Total	806	100.00

Figura 97. Piramida de vârstă a populației armene apostolice (2021)

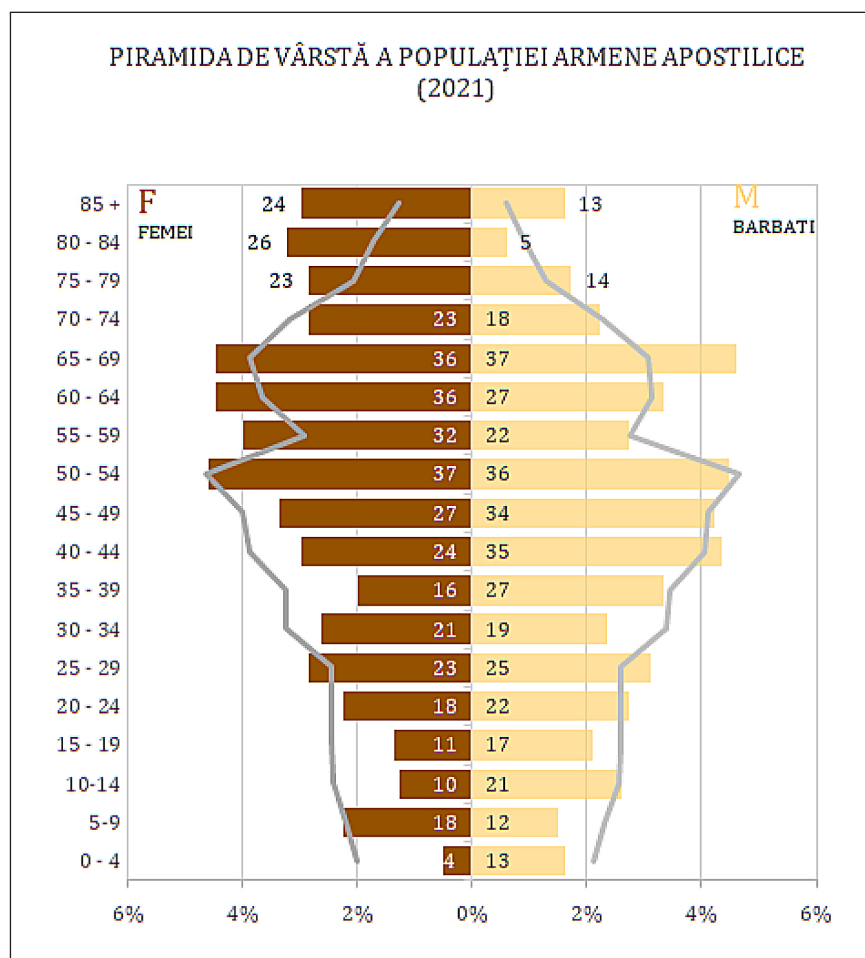
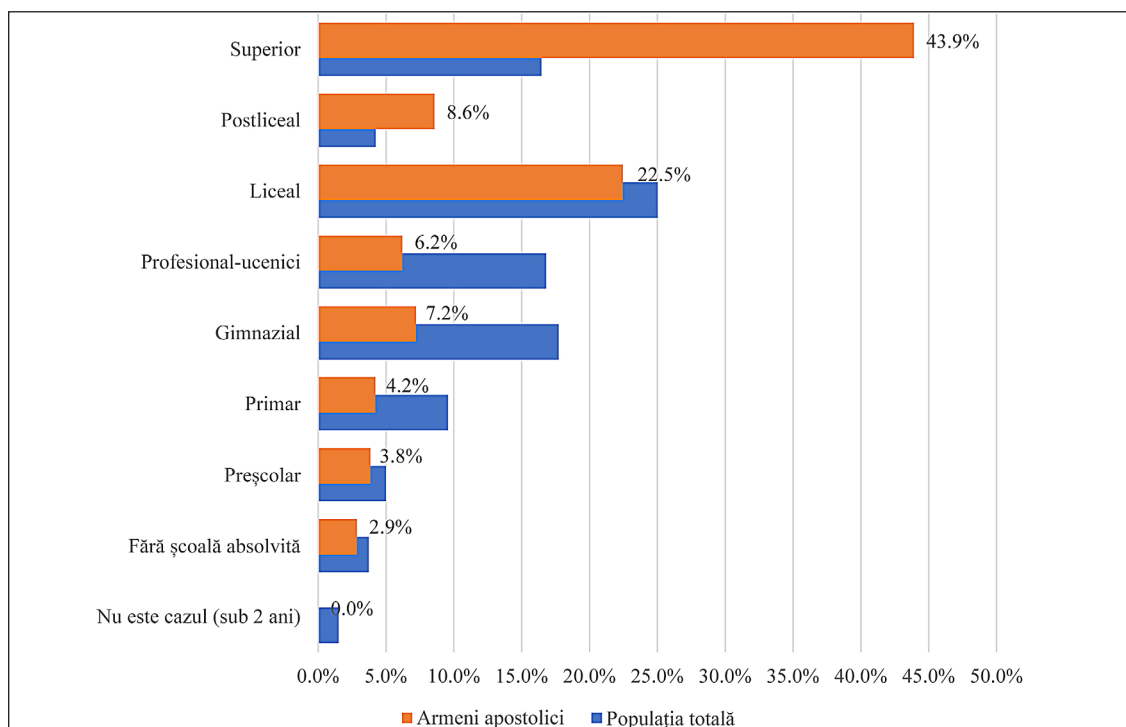

Figura 98. Populația armenilor apostolici după nivelul de educație (2021)

3.19. Alte religii (asociații sau grupări religioase)

Evoluția numărului persoanelor cu „altă religie” este dificil de urmărit pe baza datelor recensămintelor, deoarece la fiecare recensământ au fost incluse în această categorie confesiuni diferite. În 1992, printre altele, aici au fost cuprinși și Martorii lui Iehova, Biserica Evanghelică Română și ortodocșii sârbi. Categoria însuma în total 54 306 de persoane, dintre care majoritatea proveneau, probabil, din cele trei confesiuni menționate.

În 2002, evanghelicii români au fost înregistrați separat, ieșind astfel din categoria „altor religii”, însă în locul lor au fost incluși ortodocșii de stil vechi (stiliștii), anterior recenzați separat. Deoarece aceștia erau aproape de două ori mai numeroși decât evanghelicii români, efectivul categoriei a devenit considerabil mai mare decât în deceniul precedent. Creșterea nu se explică însă exclusiv prin această modificare, întrucât și numărul total al adeptilor confesiunilor cuprinse în categorie a crescut de la 86 534 la peste 106 000 (vezi tabelul x).

Până în 2011, acest număr total a continuat să crească, ajungând la 110 276 de persoane. În acel an au fost înregistrați separat și credincioșii a două alte confesiuni – Martorii lui Iehova și ortodocșii sârbi – ceea ce a oferit o imagine mai clară asupra structurii anterioare a categoriei. Aproximativ jumătate dintre persoanele considerate „de altă religie” în 2002 erau Martori ai lui Iehova, iar aproximativ câte 15 000 aparțineau ortodocșilor sârbi și evanghelicilor români. Din totalul de 30 557 de persoane rămase în 2011 în categoria „altor religii” majoritatea erau probabil stiliști, care în deceniul anterior numărau aproximativ 30 000 de persoane.

În 2021, lista confesiunilor înregistrate separat a rămas neschimbată, ceea ce permite compararea datelor. Categoria „altor religii”, fără Martorii lui Iehova, ortodocșii sârbi și evanghelicii români, a cuprins atunci 23 956 de persoane. Numărul este, așadar, în scădere, deși interpretarea este complicată de creșterea semnificativă a cazurilor fără date confesionale declarate la ultimul recensământ. Chiar și ținând cont de această problemă, se poate constata că grupul celor de „altă religie” s-a redus cu peste 20% în ultimul deceniu, în timp ce populația totală a țării a scăzut cu doar aproximativ 5%.

Categoria include și în prezent, într-o măsură considerabilă, adepții Bisericii Ortodoxe de stil vechi, fapt confirmat și de distribuția teritorială: cei mai mulți credincioși „de altă religie” se află în județul Suceava, zona tradițională a stiliștilor. Conform datelor din 1992, an în care erau recenzați separat, cea mai mare concentrare a acestora se regăsea în județele Suceava, Neamț, Iași și Botoșani, iar această repartitie, foarte probabil, s-a menținut, în linii mari, până astăzi.

În ansamblu, categoria „altor religii” cuprinde în prezent, pe lângă credincioșii ortodocși conservatori (stiliști), și adepți ai unor noi mișcări religioase. Primii se concentrează în județele Suceava și Neamț, iar ceilalți mai ales în capitală, respectiv în județele Cluj, Mureș, Bihor și Arad – adică în acele regiuni care reprezintă și centre tradiționale ale confesiunilor neoprotestante.

Din punct de vedere etnic, 70% dintre persoanele din categoria „altor religii” sunt români, în timp ce ponderea maghiarilor (10,6%) și a romilor (6,4%) depășește media națională. Doar 2% aparțin minorităților etnice istorice, iar 10,5% s-au declarat de „altă naționalitate”, ceea ce indică o prezență semnificativă a imigranților.

În ceea ce privește nivelul de educație, membrii acestui grup sunt mai instruiți decât media națională: proporția persoanelor cu studii superioare este mai ridicată, cea a celor cu studii liceale

este similară cu media națională, iar ponderea celor cu niveluri de educație mai scăzute este mult mai mică. Toate acestea arată că grupul „celor de altă religie” aparține mai degrabă clasei de mijloc și se caracterizează printr-un nivel de educație peste medie.

Tabelul 41. Evoluția numărului persoanelor din categoria „alte religii” între anii 1992 și 2021

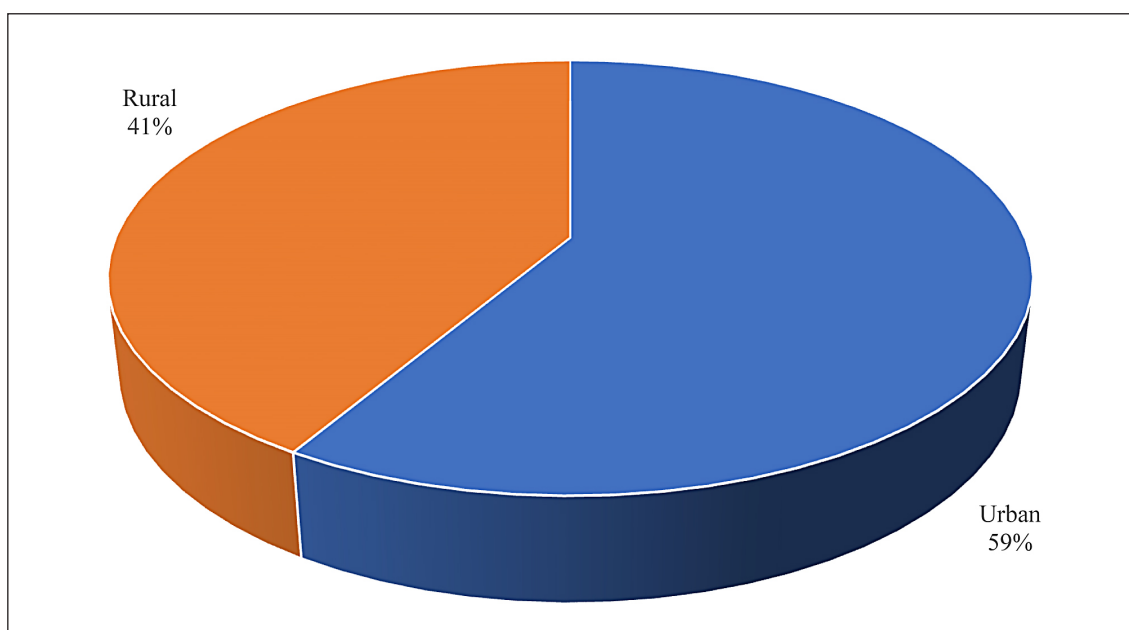
	1992	2002	2011	2021
Martorii lui Iehova			49820	43340
Ortodocși sârbi			14385	17159
Evangelici români		18178	15514	7690
Stiliști	32228			
Alte religii	54306	88509	30557	23956
<i>Alte religii – categorie extinsă</i>	<i>86534</i>	<i>106687</i>	<i>110276</i>	<i>92145</i>

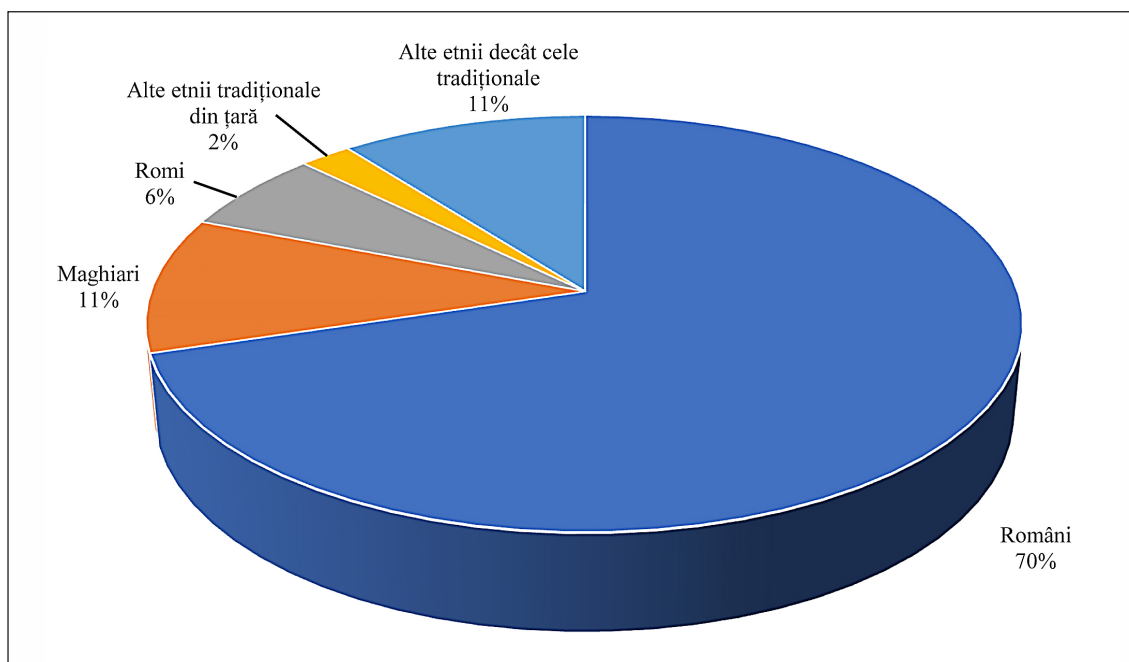
Tabelul 42. Distribuția populației cu alte religii decât cele recunoscute de stat pe județe

Județ	Populație județ	Populația de altă religie cu confesiune cunoscută	Numărul celor de alte religii în județ	Procentul populației de alte religii în județ	Procentul de alte religii în țară
Suceava	642551	571770	3021	0.5	12.6
Municipiul București	1716961	1245497	2027	0.2	8.5
Cluj	679141	577264	1790	0.3	7.5
Mureș	518193	459386	1512	0.3	6.3
Arad	410143	365624	1479	0.4	6.2
Timiș	650533	531055	1414	0.3	5.9
Bihor	551297	498103	1390	0.3	5.8
Brașov	546615	464585	1021	0.2	4.3
Iași	760774	620168	811	0.1	3.4
Neamț	454203	395627	752	0.2	3.1
Maramureș	452475	400911	730	0.2	3.0
Ilfov	542704	437394	678	0.2	2.8
Hunedoara	361657	313635	612	0.2	2.6
Satu Mare	330668	295833	550	0.2	2.3
Harghita	291950	269060	469	0.2	2.0
Alba	325941	291188	464	0.2	1.9
Prahova	695119	613879	437	0.1	1.8
Argeș	569932	510208	369	0.1	1.5
Sibiu	388326	330735	365	0.1	1.5
Sălaj	212224	193414	336	0.2	1.4
Bistrița-Năsăud	295988	269100	299	0.1	1.2
Covasna	200042	184693	293	0.2	1.2
Dâmbovița	479404	436259	291	0.1	1.2
Caraș-Severin	246588	213169	276	0.1	1.2

Județ	Populație județ	Populația de altă religie cu confesiune cunoscută	Numărul celor de alte religii în județ	Procentul populației de alte religii în județ	Procentul de alte religii în țară
Constanța	655997	543314	265	0.0	1.1
Dolj	599442	521260	255	0.0	1.1
Giurgiu	262066	234576	232	0.1	1.0
Bacău	601387	518828	219	0.0	0.9
Ialomița	250816	220078	201	0.1	0.8
Galați	496892	425442	196	0.0	0.8
Mehedinți	234339	203965	176	0.1	0.7
Vrancea	335312	302054	144	0.0	0.6
Botoșani	392821	355456	143	0.0	0.6
Teleorman	323544	290729	139	0.0	0.6
Călărași	283458	253109	134	0.1	0.6
Buzău	404979	362403	96	0.0	0.4
Brăila	281452	247000	87	0.0	0.4
Vaslui	374700	321447	77	0.0	0.3
Vâlcea	341861	308932	58	0.0	0.2
Tulcea	193355	166508	56	0.0	0.2
Olt	383280	346478	48	0.0	0.2
Gorj	314685	285514	44	0.0	0.2
ROMÂNIA	19053815	16395650	23956	0.1	100.0

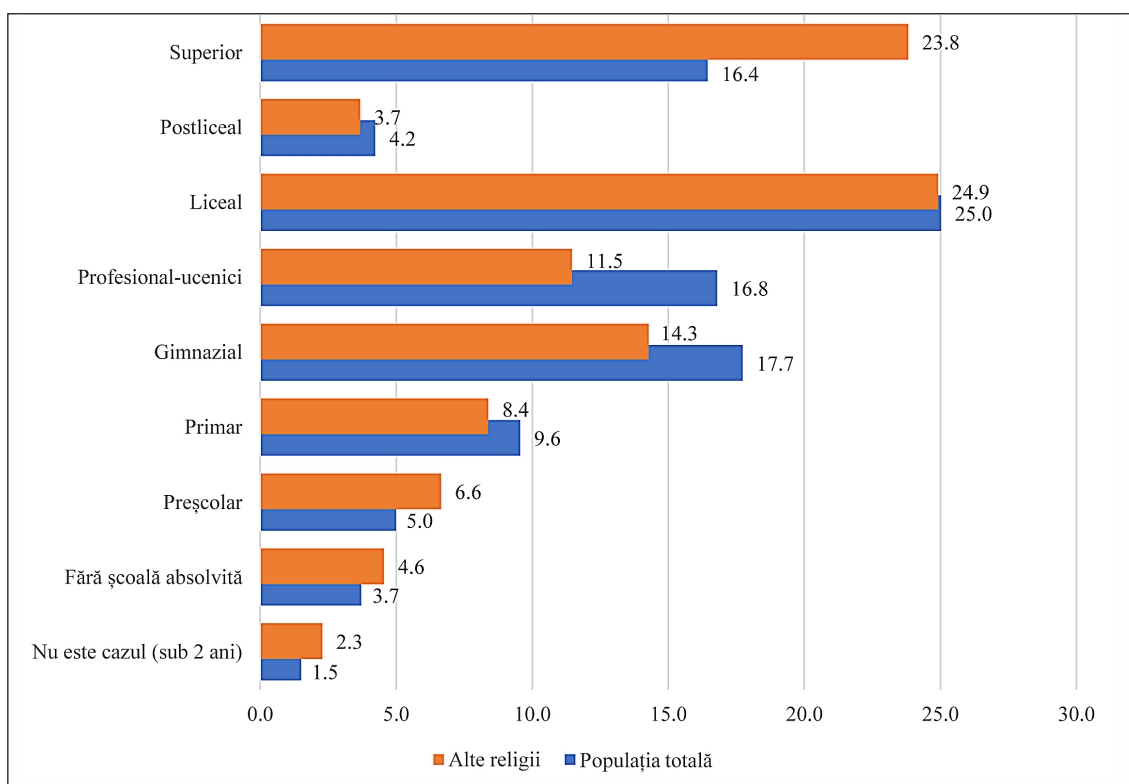
Figura 99. Distribuția după mediul de rezidență a populației cu „altă religie” (2021)

Figura 100. Compoziția etnică a celor cu altă religie față de cele recunoscute (2021)**Tabelul 43.** Componența etnică a populației cu altă religie decât cele recunoscute oficial

	Număr	Procente
Români	16838	70.3
Maghiari	2532	10.6
Romi	1528	6.4
Ucraineni	152	0.6
Germani	101	0.4
Turci	34	0.1
Lipoveni	46	0.2
Tătari	10	0.0
Sârbi	25	0.1
Slovaci	16	0.1
Bulgari	20	0.1
Greci	18	0.1
Italiani	22	0.1
Evrei	59	0.2
Cehi	8	0.0
Polonezi	6	0.0
Ruteni	5	0.0
Armeni	3	0.0
Albanezi	6	0.0
Altă etnie	2522	10.5
Total	23956	100.0

Figura 101. Populația celor din categoria „alte religii”, după nivelul de educație

Bibliografie:

- Bunduc, T., Sochircă, V., Bunduc, P. (2014). Rolul structurilor confesionale ale populației în conturarea migrației internaționale din județul Botoșani, România. *Studia Universitatis Moldaviae*, 6(76), 113–118.
- Cuciuc, C., Gheorghe, M. (1995) Tranziția în domeniul religiozității. *Sociologia Românească*, 5–6.
- Cupcea, A. (2020). Remembering and being. The memories of communist life in a Turkish Muslim Roma community in Dobruja (Romania). *Balkanologie. Revue d'études pluridisciplinaires*, 15(1). <https://doi.org/10.4000/balkanologie.2497>.
- Dobrincu, D. (2007). Religie și putere în România. Politica statului față de confesiunile (neo) protestante: 1919-1944. *Studia Politica. Romanian Political Science Review*, 7(3), 583–602.
- Fosztó, L. (2007). A megterés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán. *Erdélyi Társadalom*, 5(1), 23–49.
- Gheorghe, M. (2008). Noile mișcări religioase – agenți ai globalizării religioase în România. *Revista Română de Sociologie, new series*, (1–2), 147–153.
- Gheorghe, M. (2016). Confessional Affiliation of Romanians: A Historical and Statistical Perspective. *Revista Romana de Sociologie*, 27(1/2), 125.
- Horváth, I., Veress, I., Siekierski, K., & Troebst, S. (2016). The Armenians in Romania. *Armenians in Post-Socialist Europe*, 3, 179.
- INS (1994). Recensământul general al populației și al locuințelor din România în anul 1992. Vol I–IV. Comisia Națională de Statistică.
- INS (2004). Recensământul general al populației și al locuințelor din România în 2002. Rezultate finale IV. Structura etnică și confesională. Institutul National de Statistică. www.insse.ro/recensamant.ro (accesat la data de: 2023. 09. 10.)
- INS (2013). Recensământul populației și al locuințelor din România, la 20 octombrie 2011. Vol II. Populație – Structura etnică și confesională. INS.
- INS (2023). Recensământul populației și al locuințelor din România, la 1 decembrie 2021, <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/> (accesat la data de: 2023.09.15)

- IPUMS (1991). Manualul personalului de recensământ. https://international.ipums.org/international/resources/enum_materials_pdf/enum_instruct_ro1992a.pdf, accesat la data de: 2023. 11. 09.
- Kiss, D. (2009): Romii din Herculian și rolul religiei penticostale în viața lor comunitară. In: G. Fleck, L. Fosztó, T. Kiss (ed.): Incluziune și excluziune. Studii de caz asupra comunităților de romi din România. Editura ISPMN – Kriterion Kiadó, 119–144.
- Kiss, D. (2014). Deszekularizáció Romániában. *Korunk*, (5), 4–14.
- Kiss, D. (2020). Egy hetednapi adventista közösség kialakulása. A vallási konverziót befolyásoló tényezők. In: D. Kiss (ed.), *Nekünk csak ez van. Vallás és egyházak a rendszerváltás utáni Erdélyben*. ISPMN –Exit Kiadó. 141–149. o.
- Kotics, J. (1999). Integráció vagy szegregáció? (Cigányok a háromszéki Zabolán.) *Korunk*, 10(9), 75–83.
- Negruț, S (2014). Evoluția structurii confesionale din România de la 1859 până în prezent. *Revista Română de Statistică – Supliment*, 6. 31–38. o.
- Pozsony, F. (1993). A háromszéki magyar ajkú cigányok vallásos hitélete. In: G. Barna G., Zs. Bódi (ed.), *Cigány népi kultúra a Kárpát-medencében a 18–19. században*. (Cigány Néprajzi Tanulmányok, 1.) Magyar Néprajzi Társaság – Mikszáth Kiadó, 76–80.
- Veress, I. (2022). Örmények a 21. századi Romániában. *Korunk*, (6), 38–44.
- Tesfay, S. (2006). „Mi vagyunk a kalapos gábor cigányok, akik nem isznak...” A gábor cigány közösség belső és külső kapcsolatait szabályozó kognitív sémák. In: B. Bakó – R. Papp – L. Szarka (ed.) (2007). *Mindennapi előítéletek. Társadalmi távolságok és etnikai sztereotípiák*. Balassi Kiadó, 65–90.

DESPRE INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE (ISPMN) funcționează ca instituție publică și ca personalitate juridică în subordinea Guvernului și sub coordonarea Departamentului pentru Relații Interetnice. Sediul Institutului este în municipiul Cluj-Napoca.

Scop și activități de bază

Studierea și cercetarea inter- și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, studierea aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România.

Direcții principale de cercetare

Schimbare de abordare în România, în domeniul politicilor față de minoritățile naționale: analiza politico-instituțională a istoriei recente;
Dinamica etno-demografică a minorităților din România;
Revitalizare etnică sau asimilare? Identități în tranziție, analiza transformărilor identitare la minoritățile etnice din România;
Analiza rolului jucat de etnicitate în dinamica stratificării sociale din România;
Patrimoniul cultural instituțional al minorităților din România;
Patternuri ale segregării etnice;
Bilingvismul: modalități de producere, atitudini și politici publice;
Noi imigranți în România: modele de încorporare și integrare.

ABOUT THE ROMANIAN INSTITUTE FOR RESEARCH ON NATIONAL MINORITIES

The ROMANIAN INSTITUTE FOR RESEARCH ON NATIONAL MINORITIES (RIRNM) is a legally constituted public entity under the authority of the Romanian Government. It is based in Cluj-Napoca.

Aim

The inter- and multidisciplinary study and research of the preservation, development and expression of ethnic identity, as well as social, historic, cultural, linguistic, religious or other aspects of national minorities and of other ethnic communities in Romania.

Major research areas

Changing policies regarding national minorities in Romania: political and institutional analyses of recent history;
Ethno-demographic dynamics of minorities in Romania;
Identities in transition – ethnic enlivening or assimilation? (analysis of transformations in the identity of national minorities from Romania);
Analysis of the role of ethnicity in the social stratification dynamics in Romania;
The institutional cultural heritage of minorities in Romania;
Ethnic segregation patterns;
Bilingualism: ways of generating bilingualism, public attitudes and policies;
Recent immigrants to Romania: patterns of social and economic integration.

A NEMZETI KISEBBSÉGGUTATÓ INTÉZETRŐL

A kolozsvári székhelyű, jogi személyként működő NEMZETI KISEBBSÉGGUTATÓ INTÉZET (NKI) a Román Kormány hatáskörébe tartozó közintézmény.

Célok

A romániai nemzeti kisebbségek és más etnikai közösségek etnikai identitásmegőrzésének, -változásainak, -kifejeződésének, valamint ezek szociológiai, történelmi, kulturális, nyelvészeti, vallásos és más jellegű aspektusainak kutatása, tanulmányozása.

Főbb kutatási irányvonalak

A romániai kisebbségpolitikában történő változások elemzése: jelenkortörténetre vonatkozó intézménypolitikai elemzések;
A romániai kisebbségek népességedemográfiai jellemzői;
Átmeneti identitások – etnikai revitalizálás vagy asszimiláció? (a romániai kisebbségek identitásában végbemenő változások elemzése);
Az etnicitás szerepe a társadalmi rétegződésben;
A romániai nemzeti kisebbségek kulturális öröksége;
Az etnikai szegregáció modelljei;
A kétnyelvűség módozatai, az ehhez kapcsolódó attitűdök és közpolitikák;
Új bevándorlók Romániában: társadalmi és gazdasági beilleszkedési modellek.

Au apărut/Previous issues/Megjelent:

■ Nr. 1

Kiss Tamás – Csata István: *Evoluția populației maghiare din România. Rezultate și probleme metodologice*
Evolution of the Hungarian Population from Romania. Results and Methodological Problems

■ Nr. 2

Veres Valér: *Analiza comparată a identității minorităților maghiare din Bazinul Carpatic*
A Kárpát-medencei magyarok nemzeti identitásának összehasonlító elemzése

■ Nr. 3

Fosztó László: *Bibliografie cu studiile și reprezentările despre romii din România – cu accentul pe perioada 1990–2007*

■ Nr. 4

Remus Gabriel Anghel: *Migrația și problemele ei: perspectiva transnațională ca o nouă modalitate de analiză a etnicității și schimbării sociale în România*

■ Nr. 5

Székely István Gergő: *Soluții instituționale speciale pentru reprezentarea parlamentară a minorităților naționale*

■ Nr. 6

Toma Stefánia: *Roma/Gypsies and Education in a Multi-ethnic Community in Romania*

■ Nr. 7

Marjoke Oosterom: *Raising your Voice: Interaction Processes between Roma and Local Authorities in Rural Romania*

■ Nr. 8

Horváth István: *Elemzések a romániai magyarok kétnyelvűségéről*

■ Nr. 9

Rudolf Gräf: *Palatele țigănești. Arhitectură și cultură*

■ Nr. 10

Tóador Erika Mária: *Analytical aspects of institutional bilingualism*
Reperle analitice ale bilingvismului instituțional

■ Nr. 11

Székely István Gergő: *The representation of national minorities in the local councils – An evaluation of Romanian electoral legislation in light of the results of the 2004 and 2008 local elections*
Reprezentarea minorităților naționale la nivel local – O evaluare a legislației electorale românești pe baza rezultatelor alegerilor locale din 2004 și 2008

■ Nr. 12

Kiss Tamás – Barna Gergő – Sólyom Zsuzsa: *Erdélyi magyar fiatalok 2008. Közvélemény-kutatás az erdélyi magyar fiatalok társadalmi helyzetéről és elvárásairól. Összehasonlító gyorsjelentés*
Tinerii maghiari din Transilvania 2008. Anchetă sociologică despre starea socială și așteptările tinerilor maghiari din Transilvania. Dimensiuni comparative

■ Nr. 13

Yaron Matras: *Viitorul limbii romani: către o politică a pluralismului lingvistic*

■ Nr. 14

Sorin Gog: *Cemeteries and dying in a multi-religious and multi-ethnic village of the Danube Delta*

■ Nr. 15

Irina Culic: *Dual Citizenship Policies in Central and Eastern Europe*

■ Nr. 16

Mohácsék Magdolna: *Analiza finanțărilor alocate organizațiilor minorităților naționale*

■ Nr. 17

Gidó Attila: *On Transylvanian Jews. An Outline of a Common History*

■ Nr. 18

Kozák Gyula: *Muslims in Romania: Integration Models, Categorization and Social Distance*

■ Nr. 19

Iulia Hossu: *Strategii de supraviețuire într-o comunitate de romi. Studiu de caz. Comunitatea „Digului”, Orăștie, județul Hunedoara*

■ Nr. 20

Székely István Gergő: *Reprezentarea politică a minorităților naționale în România*
The political representation of national minorities in Romania

■ Nr. 21

Peti Lehel: *Câteva elemente ale schimbării perspectivei religioase: secularizarea, transnaționalismul și adoptarea sectelor în satele de ceangăi din Moldova*
Transnational Ways of Life, Secularization and Sects. Interpreting Novel Religious Phenomena of the Moldavian Csángó Villages

■ Nr. 22

Sergiu Constantin: *Tirolul de Sud – un model de autonomie și conviețuire?*

■ Nr. 23

Jakab Albert Zsolt: *Organizarea memoriei colective în Cluj-Napoca după 1989*
The Organization of Collective Memory by Romanians and Hungarians in Cluj-Napoca after 1989

■ Nr. 24

Peti Lehel: *Apariția Fecioarei Maria de la Seuca – în contextul interferențelor religioase și etnice*
The Marian Apparition from Seuca/Szőkefalva in the Context of Religious and Ethnical Interferences

■ Nr. 25

Könczei Csongor: *De la Kodoba la Codoba. Despre schimbarea identității etnice secundare într-o familie de muzicanți romi dintr-un sat din Câmpia Transilvaniei*
Hogyan lett a Kodobából Codoba? „Másodlagos” identitásváltások egy mezőségi cigánymuzsikus családnál

■ Nr. 26

Marius Lazăr: *Semantică socială și etnicitate. O tipologie a modurilor identitare discursive în România*

■ Nr. 27

Horváth István (coord.) – Veress Ilka – Vitos Katalin: *Közigazgatási nyelvhasználat Hargita megyében az önkormányzati és a központi kormányzat megyeszintű intézményeiben*
Utilizarea limbii maghiare în administrația publică locală și în instituțiile deconcentrate din județul Harghita

■ Nr. 28

Sarău Gheorghe: *Bibliografie selectivă privind rromii (1990-2009)*

■ Nr. 29

Livia Popescu, Cristina Raț, Adina Rebeleanu: *„Nu se face discriminare!” ...doar accesul este inegal. Dificultăți în utilizarea serviciilor de sănătate de către populația romă din România*
„No discrimination!” Just unequal access... Barriers in the use of health-care services among the Romanian Roma

■ Nr. 30

Kiss Tamás – Veress Ilka: *Minorități din România: dinamici demografice și identitare*

■ Nr. 31

Sólyom Zsuzsa: *Ancheta sociologică – Coeziune socială și climat interetnic în România, octombrie – noiembrie 2008*

■ Nr. 32

Könczei Csongor: *Művészeti szakoktatás, avagy műkedvelő hagyományörzés? Helyzetkép a romániai magyar iskolai néptáncoktatásról*

■ Nr. 33

Veress Ilka: *Strategiile de reproducere culturală ale minorității armenie din România*

■ Nr. 34

Kiss Dénes: *Sistemul instituțional al minorităților etnice din România*

■ Nr. 35

Gidó Attila – Sólyom Zsuzsa: *Kolozsvár, Nagykároly és Nagyvárad zsidó túlélői. A Zsidó Világkongresszus 1946-os észak-erdélyi felmérése*
The surviving Jewish inhabitants of Cluj, Carei and Oradea. The survey of the World Jewish Congress in 1946

■ Nr. 36

Marin Timeea Elena: *“We are Gypsies, not Roma”. Ethnic Identity Constructions and Ethnic Stereotypes – An example from a Gypsy Community in Central Romania*

■ Nr. 37

Kiss Dénes: *Romániai magyar nonprofit szervezetek – 2009–2010. A szervezetek adatbázisának bemutatása és a nonprofit szektor szociológiai elemzése*

■ Nr. 38

Lazăr Andreea: *O cartografiere a concepțiilor „populare” despre apartenența națională în statele membre ale Uniunii Europene*

■ Nr. 39

Gidó Attila: *School Market and the Educational Institutions in Transylvania, Partium and Banat between 1919 and 1948*

■ Nr. 40

Horváth István: *Romania and Moldova, Migration mid-19th Century to Present, with Special Focus on Minorities Migration/Migrația din România și Republica Moldova de la mijlocul secolului XIX până în prezent, cu accent pe migrația minorităților*

■ Nr. 41

Plainer Zsuzsa: *What to give in return? Suspicion in a Roma shantytown from Romania*

■ Nr. 42

Sorbán Angella: *Kisebbség – társadalomszerkezet – kétnyelvűség*

■ Nr. 43

Kiss Tamás – Barna Gergő: *Népszámlálás 2011. Erdélyi magyar népesedés a XXI. század első évtizedében. Demográfiai és statisztikai elemzés*

■ Nr. 44

Plainer Zsuzsa: *Controlul presei locale orădene în primii ani ai sistemului ceaușist. Descriere generală și aspecte minoritare*

■ Nr. 45

Remus Gabriel Anghel: *Migrația croaților din România. Între migrație etnică și migrație de muncă*

■ Nr. 46

Gheorghe Sarău: *Istoricul studiului limbii rromani și al școlarizării rromilor în România (1990-2012)*

■ Nr. 47

Könczei Csongor – Sárkány Mihály – Vincze Enikő:
Etnicitate și economie

■ Nr. 48

Csász László – Gidó Attila: *Excluși și exploatați. Munca obligatorie a evreilor din România și Ungaria în timpul celui de-al Doilea Război Mondial*

■ Nr. 49

Adriana Cupcea: *Construcția identitară la comunitățile turcă și tătară din Dobrogea*

■ Nr. 50

Kiss Tamás – Barna Gergő: *Erdélyi magyarok a magyarországi és a romániai politikai térben*

■ Nr. 51

Benedek József – Török Ibolya – Máthé Csongor:
Dimensiunea regională a societății, diversitatea etnoculturală și organizarea administrativ-teritorială în România

■ Nr. 52

Kiss Tamás: *Analysis on Existing Migratory Data. Production Systems and Major Data Sources in Romania*

■ Nr. 53

Kiss Tamás – Barna Gergő: *Maghiarii din Transilvania în spațiul politic maghiar și românesc*

■ Nr. 54

Bakk Miklós: *Regionalism asimetric și administrație publică*

■ Nr. 55

Plainer Zsuzsa: *Audit Culture and the Making of a "Gypsy School". Financing Policies, Curricula, Testing and Educational Inequalities in a Romanian Town*

■ Nr. 56

Peti Lehel: *Schimbări în agricultura rurală într-o localitate din Transilvania*
The changes of rural farming in a Transylvanian settlement

■ Nr. 57

Peti Lehel: *Strategii de subzistență într-o localitate de lângă Târnava Mică*
Subsistence strategies in a settlement situated along the Kis-Küküllő (Târnava Mică) River

■ Nr. 58

Adriana Cupcea: *Turc, tătar sau turco-tătar. Probleme ale identității la turcii și tătarii din Dobrogea, în perioada postcomunistă*
Turk, Tatar, Or Turko-Tatar. Challenges to the Identities of Dobruja Turks and Tatars in Post-communism

■ Nr. 59

Győri Tamás: *Románul (a)vagy magyarul gondolkodni? Gondolkodási struktúrák elemzése a székelyszászló-vitáról közölt publicisztikák alapján*

■ Nr. 60

Plainer Zsuzsa: *'When Someone Came and Started to Sing, the Others Sang Too, Accompanying Him on the Violin' – Living and Working Conditions in the Onetime Roma Colony in Oradea and Its Liquidation in the 1970s*

■ Nr. 61

Gheorghe Sarău: *Lucrări publicate și activități întreprinse de Gheorghe Sarău în perioada 1980-2015*

■ Nr. 62

Kádár Edit: *A magyar nyelv tantárgy tartalma és oktatása a romániai oktatásszabályozási keretben*

■ Nr. 63

Adriana Cupcea: *Asserting ethnicity: The Tatars from Dobruja (Romania)*

■ Nr. 64

Gheorghe Sarău: *Bibliografie rromă (Reviste și ziare)*

■ Nr. 65

Kiss Tamás – Veress Ilka: *Minorități din România. Recensământ 2011 – procese demografice*

■ Nr. 66

Iulia-Elena Hossu (ed.): *Rapoarte de cercetare*

■ Nr. 67

Plainer Zsuzsa: *Scientific Accounts on the Memory of Communism for Minority Hungarians in Romania*

■ Nr. 68

Horváth István – Csata Zsombor – Székely István Gergő:
Utilizarea limbii materne la nivelul unităților administrative locale. Estimare costuri

■ Nr. 69

Adriana Cupcea – István Horváth: *Între oportunități politice și oscilații ideologice. Limba tătară din Dobrogea*

■ Nr. 70

Könczei Csongor: *A kolozsvári Csikay György primás portréja a korabeli magyar sajtóban*

■ Nr. 71

Daniel Iftene: *Reprezentări ale minorităților etnice în filmul românesc de ficțiune de după 1990*

■ Nr. 72

Bárdi Nándor: *O încercare de integrare. Apariția societății minoritare maghiare din România, 1920-1940*

■ Nr. 73

Kiss Tamás – Toró Tibor: *Oktatási Monitor I. Kisebbségi jogok a romániai magyar nyelvű oktatásban*

